

Ob koncu tedna
bo
sončno in suho.
V ponedeljek
poslabšanje
vremena,
možne so tudi
padavine.

PREDSEDNIK BRANKO MIKULIČ JE BIL NA MADŽARSKEM

Dobri odnosi so temelj za boljše sodelovanje

V začetku tedna (ali točneje že zadnji dan prejšnjega tedna) je bil na uradnem in prijateljskem obisku v LR Madžarski predsednik zveznega izvršnega sveta Branko Mikulič s sodelavci. Gostitelj predsednik ministrskega sveta Karoly Grosz je našo delegacijo sprejel v nedeljo dopoldne na budimpeštanskem letališču Ferihegy, za tem pa so že bili tudi prvi medvladni pogovori v reprezentativni palači vlade na Szabatsaghegyju (hribu svobode). Drugi dan, v ponedeljek, so pogovore nadaljevali, našega predsednika Mikuliča pa sta sprejela tudi generalni sekretar Madžarske socialistične delavske partije Janos Kadar in predsednik predsedniškega sveta Karoly Nemeth.

Uradni pogovori so bili oba dneva prisrčni in dinamični, in so dokazovali, da odnosi med Jugoslavijo in Madžarsko temeljijo na resničnem dobrososedstvu. Delegaciji sta ugotovili, da so odnosi med državama razviti takorekoč na vseh področjih, njihova raven pa omogoča neposredno odpiranje vprašanj, ki bi vplivala na boljše medsebojno sodelovanje.

Obveljala je ocena, da se gospodarsko sodelovanje odvija v okviru dogovorjenega, vendar pa je opaziti močan padec blagovne menjave v zadnjih treh letih. Razlogi so v notranjih razmerah obeh držav, ki preživljata nekatere oblike gospodarske in siceršnje krize. Zato so naložili mešanemu komiteju za gospodarsko sodelovanje, naj najde možnosti za poživitev in zahtevali predvsem višje oblike sodelovanja: proizvodno kooperacijo, skupna vlaganja, vlaganje tujega kapitala in znanstveno tehnološko sodelovanje, da bi tako ne le ohranili raven doseženega, ampak dosegli ugodnejše pogoje za vstop v novo tehnološko dobo človeštva.

Ta čas naša podjetja, ki poslujejo z madžarskimi, med njimi tudi Splošno gradbeno podjetje Pomurje, ki v Budimpešti gradi velik poslovni objekt, najbolj pestijo problemi plačevanja, ali finančni problemi nasploh, kar resno ogroža uspešno realizacijo sklenjenih poslov.

Ceprav je obisk potekal na visoki protokolarni ravni, so bili pogovori resnično na dobrososedskih temeljih in medsebojnem spoštovanju. To pa pomeni, da so se o marsikaterem vprašanju pogovarjali zelo neposredno, kot denimo, o obvezni menjavi dinarjev za jugoslovanske državljanke pri potovanju v Madžarsko ali prepotovanju. Naša stran je poudarila, da je za nas to politično vprašanje, ki vpliva na vse oblike sodelovanja, še posebej pa na maloobmejno in na stike manjšine z matičnim narodom. Madžari so navajali razloge, med drugim tudi preveliko nakupovanje naših državljanov, ki naj bi takorekoč spraznili trgovine v obmejnih krajih.

Za iskanje ustreznih rešitev tega vprašanja so zadolžili mešani komite, ki se je v ponedeljek že sestala, a dokončne rešitve še ni našel. Uradni pogovori ga zadolžujejo, da še naprej išče možnosti in v mesecu dni predlaga primerno rešitev. Obseg vprašanj, ki so jih zajeli pogovori je zelo obsežen, o nekaterih bomo pisali v prihodnjih številkih Vestnika, omenimo pa narodnostno vprašanje. Gostitelji so seznanili naše predstavnike z namero, da v letošnjem septembru sprejmejo poseben zakon, ki bo urejal področje narodnosti, obenem pa je premier Karoly Grosz dal Jugoslaviji priznanje za dosežke na področju urejanja narodnostnih vprašanj.

Jože Sabjan

MAR STOP ŠE ZA VEČ POMURSKIH VLAKOV? Tako bi se lahko simbolično vprašali ob pogledu na tole kretnico, brez katere si ni možno predstavljati nemotenega potniškega in tovornega železniškega prometa. Ta pa je zadnje čase znova v precejšnjih škripcih, predvsem zaradi neuresničene poslovne politike in katastrofalno slabega gospodarskega položaja železnic, pri čemer ni nobena izjema tudi Pomurje. In naša pokrajina, ki se ne more pohvaliti z razvejeno železniško omrežja, je znova v nevarnosti, da bo še bolj odrezana od glavnih prometnih tokov, ki se preusmerjajo na ceste. To pa ob jutrišnjem prazniku železničarjev gotovo ni spodbudna ugotovitev. Sicer pa več o tej aktualni temi na 5. strani. Foto: N. Juhnov.

RADENCI

Zdomci »delali« doma

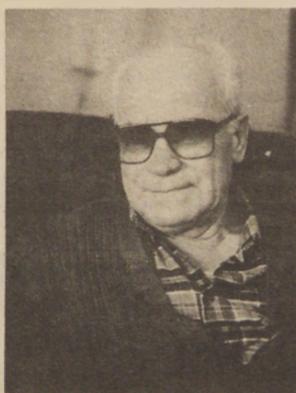
V hotelu Radin v Radencih smo pretekli teden srečevali dokaj številne zdomce — delavce, ki so na začasnem delu v tujini, in njihove otroke. Vsi so tokrat štiri dni »delali« v domovini. »Zaposlili« so jih sodelavci Zavoda za šolstvo in Zveze kulturnih organizacij Slovenije ter družbenopolitični delavci, ki so pripravili strokovni seminar, na katerem so si vzgojitelji in učitelji slovenskega dopolnilnega pouka in člani slovenskih kulturnih društev na tujem poglobljali znanje iz maternega jezika, se učili plesati in peti ter se seznanili z aktualnim dogajanjem v domovini. Največ udeležencev je bilo iz ZR Nemčije in Avstrije, sicer pa so prišli tudi iz Švice, Švedske in Avstralije.

Pričakovali smo tudi predstavnike klubov iz Ingolstadta in Rankweila, kjer je na začasnem delu največ delavcev iz Pomurja. In res smo srečali Olgo Kerčmarjevo, učiteljico slovenskega dopolnilnega pouka v Ingolstadtu, zavzeto članico društva Lastovka, sicer pa doma iz Bakovec. Dejala nam je, da delajo s polno paro, slovensko šolo obiskuje 58 otrok, pouk imajo v nemški šoli popoldan, žal pa ni malo staršev, ki mislijo, da je ta pouk obremenitev za otroke in jih ne vpšejo v šolo. Iz Rankweila pa je bila na seminarju tudi Melita Lasič, ki je

odšla za slovensko učiteljico na tuje iz Ljutomer. Z delom je začela v tem šolskem letu, pričakovala je, da bo veliko lažje, da bo vse organizirano, potem pa je morala slovenske otroke »iskati« skoraj od hiše do hiše. Zelo dobro pa so jo sprejeli v društvu Mura, v katerem je večina članov Prekmurcev. In njihovi otroci tudi večinoma obiskujejo slovenski dopolnilni pouk (skupaj 53). »Radi prihajajo in domovina jim res veliko pomeni,« nam je ob koncu dejala Melita.

Jože Graj

Priznanje dr. Fracetu Starcu

Na svetovni dan zdravja so v Ljubljani podelili letošnje nagrade in priznanja dr. Jožeta Potrča, najvišja družbena priznanja za zdravstvene delavce v Sloveniji, ki jih podeljuje Zdravstvena skupnost Slovenije. Med osmimi dobitniki tega visokega priznanja je tudi France Starc, dr. med., ki je v Pomurju oral ledino na področju zdravstva, zdaj pa upokojen še vedno spremlja dogajanje v medicini, kateri je zavežana vsa njegova družina. S svojim delom je veliko pripomogel k boljšemu zdravstvenemu varstvu prebivalcev severozahodne Slovenije in si ves čas prizadeval za strokovni razvoj bolnišnične dejavnosti v Pomurju. Zapis z obiska pri nagrajencu bomo objavili v prihodnji številki Vestnika.

ZA SOCIALIZEM PO MERI LJUDI

Oddaljevanje od kongresnih ciljev terja postanek in premislek na — kot se tačas govori — točki zgodovinskega razpotja Zveze komunistov. Spraševanje o tem, kako naprej, je večplastno, besednjak znatno radikalnejši, razumevanje vloge in položaja partije širše, naravnano na krizne čase in razmere. Približuje se nam dvodnevna konferenca slovenskih komunistov (22. in 23. aprila v Cankarjevem domu v Ljubljani), ki naj bi tudi pomursko partijsko članstvo spodbudila za socializem po meri ljudi. Brez sicer običajnega zunanega označevanja bo — kot razbiramo iz tez — segla na petero področij: hkratna prenova družbe in ZK kot zgodovinska nujnost, nov razvojni koncept, prenova ZK, programske usmeritve do naslednjega kongresa, preobrazba političnega sistema.

Sleherno od omenjenih tako ali drugače zadeva naš lokalni prostor in brez dvoma se s konferenco ponuja nova priložnost za še enega od t. i. korenitejših spoprijemov; takega, ki bo spoštoval tudi mnenje drugače mislečih, alternativno nastrojenih posameznikov, skupin ali gibanj. Ko smo poslušali udeležence predkonferenčnih monologov, dialogov in

mana, v svet odprta samoupravna socialistična družba. Glede na doseženo razvojno stopnjo je za tukajšnje medobčinsko skupnost več kot nujno opiranje na lastne sile, višje postavljane ambicije, razvijanje blagovne proizvodnje, novih izdelkov in storitev, spodbujanje vsestranske ustvarjalnosti, razmah zadržništva in kmetijstva nasploh ob

PRED MALIM PARTIJSKIM KONGRESOM

polemik je bilo bolj za vzorec, se nam je večkrat vsiljevala primerjava z drugimi partijami, strankami in političnimi organizacijami po svetu. Vse več jih je, ki svoje metode in načine delovanja večje prilagajajo novim razvojnim zahtevam in potrebam, ki pri tem znajo in upajo z veliko žara in ambicij obračunavati z »večnimi resnicami« in vsakršnimi predsodki. Takih »resnic« in predsodkov je tudi pri nas še vse preveč in je, kot kaže, prišel čas, da se znajdejo v zgodovinski rotornici.

V tezah med drugim najdemo, da bodo komunisti »pri svojem in družbenem iskanju izhodov priznavali pravico do zmote, ne pa tudi do polresnice, podtikanja in politikanstva«, in da bodo »upoštevali, da manjšina v ZK ni frakcija, ampak kakovost in varovalka pred zmoto večine«. Nedvomno gre za priznavanje in upoštevanje, ki lahko v marsičem pospeši razvoj demokracije na vseh področjih in pri vrsti vprašanj, ki se sprožajo v predkonferenčnem obdobju.

Za Pomurje je še posebej aktualno poglavje o novem razvojnem konceptu s cilji strategije inovacijske družbe, ki so: sodobna, tehnološko napredna, ekonomsko uspešna, ekološko hu-

varnem ravnanju s prostorom in vsemi naravnimi viri in temu ustrezno razvojno, energetsko in ekološko politiko. Dogajanja pri zemljiških posegih zadnje dni slednjemu ne gredo na roko, zato bo do kresanja mnenj in diferenciacije moralo priti.

Kar se tiče preobrazbe političnega sistema, prenove ZK in programskih usmeritev slovenske partije do naslednjega kongresa, so teze jasne; v dobri meri »koketirajo« z elementi civilne družbe in pravne države. Sklenejo se s ključno mislijo: »sestop ZK z oblastnega položaja med ljudi, z države v SZDL prepoznavamo in priznavamo kot najaktualnejšo zgodovinsko nujnost.«

Na bližnji dvodnevni konferenci slovenskih komunistov bi moral biti delež pomurskih delegatov opazen: od 13 naj bi se jih oglasilo kar šest. Razpravljali bodo o problematiki kmetijstva, o navezi kmetijstvo-turizem-drobno gospodarstvo, družbenih dejavnostih (predvsem zdravstvo in šolstvo) in odmiku ZK od oblastnih organov na ravni občine. Kot rečeno: gre za novo priložnost za še enega od t. i. korenitejših spoprijemov s pripombo, da se od besede do dejanja marsikaj dogaja. Branko Žunec

LEDAVSKO ZDRAVSTVO

KAJ BO Z IZGUBO

Osrednja tema zadnje skupščine občinske zdravstvene skupnosti Lendava je bila, kako pokriti lansko izgubo, ki je ob zaključnem računu znašala 485.266.374 dinarjev. Resda je zdaj ta znesek za 190 milijonov manjši, kajti od tozgov, ki niso ustvarili dohodka in jim zato ni bilo potrebno plačati prispevka, so s posebnim sporazumom uspeli dobiti njihov delež, vendar je negativni rezultat še vedno visok. Na skupščini so sprejeli sklep, da bodo republiškim organom, ki krojijo to vrsto porabe, predlagali, naj se ta znesek, ki ga seveda prenašajo v letošnje leto, ne šteje v obseg porabe, ki je z ustreznimi odstotnimi povečanj (za zdaj) določen v letošnjem letu. V skupščini je bil pomislek, ali je res pametno in smotno, da imamo na eni strani presežke, ki jih ni dovoljeno porabiti in so mrtev kapital, na drugi strani pa izgube, za pokritje katerih je včasih treba najemati draga posojila. V Lendavi so tudi pozdravili predlog, da bi imele samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti (šolstvo, zdravstvo itd.) en žiroračun, poraba denarja pa bi seveda potekala v okviru družbenih usmeritev oziroma finančnih načrtov za posamezne skupnosti. Ob analizi vzrokov za izgubo v zdravstveni skupnosti so navedli visok porast odhodkov za zdravljenje v specialističnih ambulantah zunaj regije, zlasti v Ljubljani. K ustalitvi stroškov pa bo nedvomno prispeval program ukrepov za obseg zdravstvenega varstva, kot ga v okviru sedanjih gmočnih možnosti zmoremo. Žal pa bo pri tem spet potegnila krajšo prav lendavska občina, saj očitno ne bo mogoče zaposliti novih zdravnikov, pa bo tako na 1 zdravnika še naprej 1560 občanov, medtem ko je republiško povprečje 600. Š. S.

Cene živine
nespremenjene

stran 7

Koder se ljudje tako »pogovarjajo«, kot kaže naš posnetek, ne more biti miru in sodelovanja. Ameriški državni sekretar za zunanje zadeve Georg Shultz se je pretekli teden, po krajšem presledku, na Bližnjem vzhodu že drugič pogovarjal o ameriskem mirovnem načrtu. Uspeha ni bilo, kako tudi, ko pa je Shultz zanimal možnost za palestinsko državo. Na sliki: palestinska vsakdanost.

Demokracije se je treba učiti

V dvorani Zemona pri Ajdovščini je ajdovska zveza kulturnih organizacij v sodelovanju s tovarno pohištva Lipa priredila že nekaj uspešnih tako imenovanih Zlobčevih večerov — na katerih se pesnik in podpredsednik RK ZSDL Slovenije Ciril Zlobec skupaj z zbranim občinstvom pogovarja z uglednimi slovenskimi družbenopolitičnimi in kulturnimi delavci. Na enem od teh pogovorov je bil gost predsednik predsedstva CK ZK Slovenije, Milan Kučan.

Na Zlobčevo razmišljanje o tem, da določeni krogi — predvsem v mladinskem tisku — očita-jo ZKS, da ne sledi demokratizaciji slovenske družbe, drugi del ti-

Milan Kučan: »Brez demokratizacije ni mogoče graditi socializma, v katerem bi ljudje želeli živeti.«

ska v Jugoslaviji, ki je večinski, pa ji očita, da se je prepustila hitremu toku in ni več del skupne jugoslovanske politike. Pri tem je Zlobec omenil očitke in težke besede o tem, da Kosovo ni več osrednji jugoslovanski politični problem, temveč da to postaja oziroma je že postala Slovenija. K temu je Milan Kučan menil, da se je v Sloveniji in Jugoslaviji razprava o demokraciji marsikdaj zaostri, in to ne zaradi lepega videza in ne zaradi pritiskov, temveč zaradi spoznanja, da brez demokratizacije ZK in družbe ni mogoče graditi socializma, v katerem bi ljudje želeli živeti. V družbi — če se zavzemamo za demokracijo — ni mogoče pričakovati, da bodo vsi mislili kot jaz ali v Sloveniji. Prav tu pa je še veliko ljudi, ki bi se morali demokracije učiti, kajti demokracija ni le za tiste, ki z mano soglašajo, temveč tudi za one, ki z mano ne soglašajo. Pravi problem demokracije je, kako priti na temelju različnih mnenj in pogledov vendarle do nečesa, kar se imenuje konsenz največjega dela družbe. To pa so vprašanja, ki se jim pravi problem odnosa med večino in manjšino. Pa tistih zgrešenih predstav, kjer večinsko mnenje ni vedno avtomatsko napredno, hkrati pa manjšinsko mnenje ne more nmeraj pomeniti diktata nad večino.

JUNIJA PAPEŽ V AVSTRIJI

Na spomladanski konferenci avstrijskih katoliških škofov so sprejeli program obiska papeža Janeza Pavla II. v naši severni sosedni Avstriji razveseljuje predvsem dejstvo, da je za božjo službo, ki bo potekala na Gradiščanskem, veliko zanimanje tako med domačimi kot tujimi verniki, saj je že zdaj prijavljeno 100.000 Madžarov in več kot 10.000 Hrvatov. Na Koroškem pa naj bi papeža poleg številnih Avstrijcev pričakali tudi desetstisoči Slovencev, Italijanov in Furlanov.

22. junija, na predvečer papeževega prihoda, bodo v pozdrav zazvonili vsi avstrijski cerkveni zvonovi, poleg tega pa bo papež zvečer po televiziji pozdravil Avstrijce.

Pa so le preštevali

V celovškem Slovenskem vestniku dr. Marjan Šturm komentira ozadje predloga treh strank glede spremembe dvojezičnega šolstva na Koroškem. Ob šolskem vprašanju se je potrdila stara avstrijska taktika do koroških Slovencev: najprej nemškonalne sile sprožijo debato o maksimalnih zahtevah, ki se jim postopoma pridružijo najprej liberalci, nato ljudska stranka in končno tudi socialisti na Koroškem. V tej fazi Dunaj zavzema nevtralnno stališče in zagovarja rešitev v sporazumu z manjšino.

Zaradi pritiska s Koroške Dunaj v zadnji konsekvenci potrdi in sprejme zahteve koroških strank.

Šturm potem spominja na leto 1976, ko je Kreisky nekaj tednov pred preštevanjem Titu in Kardelju na Brdu zagotovil, da do preštevanja ne bo prišlo. Pa so preštevali. Lani je Vranitzky najvišjim jugoslovanskim in slovenskim predstavnikom na Bledu obljubil, da bodo šolsko vprašanje uredili v sodelovanju z manjšino. Tudi ta obljuba ni držala in zdaj smo tik pred tem, da bo parlament potrdil ločevalni model.

Koroški Slovenci so le drobšč v volilnem taktiziranju koroških strank, trdi Šturm, in ni naključje, da sta vodstvi obeh velikih strank (SPO in ÖVP) v deželi v zadnjem desetletju korak za korakom prevzemale (potem ko ju je dovolj agresivno izzval ali koroški heimatdienst ali Heider) pozicije nemškega nacionalizma na Koroškem in ga s tem spet okrepili in opogumili za ponovne in še agresivnejše napade na pravice koroških Slovencev.

STROŠKI IN PRIMERJAVE

Naša država ima zdaj okoli 210 tisoč vojakov in starešin v operativni armadi, kar je 0,90 odstotka prebivalstva (Albanija 1,37 odstotka, Avstrija 0,73, Bolgarija 1,65, Grčija 2,01, Italija 0,68, Madžarska 0,97 in Romunija 0,80 odstotka), poleg tega imamo okoli 575 tisoč usposobljenih vojakov in blizu 1,5 milijona ljudi, usposobljenih za razne vojaške naloge. Največ vojakov je imela naša armada ob koncu druge svetovne vojne, maja 1945 — 800 tisoč, v povojnih letih pa jih je imela največ v obdobju od 1949 do 1952 — 400 tisoč. Število aktivnih vojakov v zadnjih petih letih upada. Profesionalcev je 62 tisoč oziroma 32 odstotkov. V razvitih državah je poklicnih vojakov veliko več. Za leto 1987 smo za armado porabili 67 odstotkov zveznega proračuna.

Na prvem mestu v Evropi

Na jugoslovanskem posvetovanju o otroški tuberkulozi, ki ga je organiziral novosadski inštitut za zdravstveno varstvo mater in otrok, so povedali, da je naša država po številu obolelih za TBC na prvem mestu v Evropi. V Vojvodini in v Sloveniji že več let niso zasledili tako imenovanega tuberkuloznega meningitisa, obdukcije na Kosovu pa so pokazale, da je skoraj 47 odstotkov bolnikov, večinoma otrok, umrlo prav zaradi te bolezni. V Jugoslaviji naj bi za tuberkulozo zbolelo vsako leto okoli 40 tisoč ljudi. Čeprav mnogi trdijo, da je tuberkuloza bolezen revščine, drugi temu ugovarjajo in menijo, da se neodgovorno obnašamo že pri preprečevanju te nevarne bolezni. To dokazujejo z ogledi bolj revnih držav od naše.

ROŽICA MED CVETKAMI

Najbrž bi bilo zanimivo, če bi komu uspelo opisati vse naložbene nesmisle preteklih let ali desetletij. Posebna rožica med temi cvetkami je kakšnih deset let stara zgodba o cementarni ob Donavi. Tri nezavite občine: Golubac, Kosjerić in Bela Palanka so si na vse pretege prizadevale, da bi nameravano cementarno postavili v eni od imenovanih občin. Končno je »zmagała« občina Golubac. Na podlagi meddržavne pogodbe med vladama Sovjetske zveze in Jugoslavije je v Golubac prispela oprema, vredna 750 milijonov dolarjev. Cementarne zaradi pomanjkanja denarja niso gradili, oprema rjavi, prišel pa je čas za postopno odplačilo te opreme. Sedaj bodo morali o vsej zadevi nekaj reči tudi v republiškem vodstvu SR Srbije. Opremo so že poskušali prodati, pa je menda nihče ne mara, drago pa je tudi njeno konzerviranje. Skratka, do obisti neprijetna zadeva in zgodba, ki so ji botrovali živi ljudje, išče sama po sebi svoj epilog.

Nemir ob Panamskem prekopu

Panamska vlada je Varnostni svet OZN že večkrat opozorila na vedno večjo navzočnost ameriške vojske v tem delu Srednje Amerike. Kot je povedal Reaganov svetnik za varnost, general Colin Powell, si ZDA tudi z gospodarskimi pritiski na Panamo prizadevajo, da bi onemogočile šefa panamskih oboroženih sil generala Manuela Antonia Noriega.

Panamski prekop, ki povezuje Atlantski in tihi ocean, je dolg 81 kilometrov. Med leti 1881 in 1889 so ga gradili Francozi, dogradili pa so ga Američani v letih 1903 in 1914. Po pogodbah, sklenjenih med Panamo in ZDA 1903, 1936 in 1955, imajo ZDA suvereno pravico nad ozemljem prekopa. Po letu 1977 si je Panama veliko prizadevala, da bi dobila nekaj več pravic nad prekopom. Tačas imajo ZDA ob prekopu 12 tisoč vojakov.

General Noriega je sicer takšen kot večina skorumpiranih južnoameriških diktatorjev. Pomočnik ameriškega zunanjega ministra Elliot Abrams je predlagal, naj bi generala Noriega, ki so ga v ZDA obtožili za prekučevanje z mamili, ugrabili ameriški komandosi. Za takšen vojaški udar se je pred nedavnim zavzel tudi panamski veleposlanik v ZDA Juan Sosa, ki je zvest Arturju del Valleju, tega pa tudi Američani priznavajo za predsednika Paname.

KASNO — PA VENDARLE

Ko smo tam, kjer smo, je vedno več krivih in tudi drugih prerokov, ki ponujajo svoje »recepte« za boljši jutri. V plejado teh prerokov dajmo tudi kratko navedbo iz prvega dela članka Vlada Klemenčiča iz predzadnje sobotne priloge Dela, ki nosi naslov Kako naprej. »Prej ali slej bomo morali uvesti finančno policijo. Njene ugotovitve o večjih zlorabah bi dokončno ogrožale ime organizacije in pustile trajne madeže na njenih odgovornih ljudeh. Takšne ugotovitve pomenijo zanje konec resnega poslovanja. Seveda pa bodo morali ljudje v organizaciji sami prevzeti posledice, če bi se radi slepili s pozitivnejšim obračunom, kot je v resnici« itd.

Kasno, pa vendarle — bi lahko rekli temu razmišljanju in predlogu. V Jugoslaviji smo desetletja preganjali marsikaj, kar ni bilo toliko pomembno, brez prave kontrole pa se nam je bohotilo vse tisto, kar daje izkrivljeno sliko nekega poslovanja. Celo več, mojstri vsakovrstnega prikrivanja in zaobhajanja finančne zakonodaje so bili pogosto pohvaljeni ali nagrajani.

Za predsedstva in proti njim

Med razpravo o ustavnih spremembah je bilo tu in tam slišati tudi različna mnenja o republiških in pokrajinskih predsedstvih. Zahteve po ukinitvi so najbolj glasne v Bosni in Hercegovini. Mijat Šuković, podpredsednik Zisa, o tem pravi: »Predsedstva zavirajo krepitev demokracije v republikah in pokrajinah, dušijo odgovornost drugih organov. Tudi v Sloveniji so o tem vprašanju mnenja zelo različna. Jože Smole, predsednik republiške konference, ne vidi razlogov, da bi predsedstva republik in pokrajin ostala.

O zadevi bo zadnjo besedo povedala Skupščina SFRJ, ko bo videla, kam se nagiba javno mnenje.

PALESTINSKI GORDIJSKI VOZEL

6. Sionizem in vračanje Židov v Palestino

Židje vztrajajo pri neprekinjenosti židovske navzočnosti v Palestini. Menijo, da ne more biti govora »o povratku v deželo, ki so jo zapustili pred 2000 leti.« saj je v Jeruzalemu vedno ostala skupina Židov, čeprav majhna, prav tako so skupine Židov ostale stalno navzoče tudi v celotni »obljubljeni deželi« in podpirane od svetovnega židovstva. Po pogramih v Španiji pa so se že od 16. stoletja skupinsko vračali preko Italije tudi sefardski Židje. Naseljevali so se v Safedu, Tiberiju, Hebronu, kjer so znova rasle židovske občine, formirali so rabinat v Jeruzalemu in razmišljali celo o sinhedrinu (židovskem parlamentu). Turške oblasti jih niso veliko ovirale. Nekateri fanatiki so že takrat razmišljali, kako povrniti židovski narod iz diaspore. Do leta 1880 je v Palestini živel okrog 24000 Židov, večinoma revnih, prejemali so nekaj pomoči od zunaj, le nekaj 500 se jih je preživljalo z obdelovanjem zemlje. Pomembno dejstvo pa je, da je v istem času v Palestini živel že okrog 500.000 Arabcev, ki v zgodovini nato nastopajo kot Palestinci (palestinski Arabci).

Ves čs novejšo židovsko zgodovino je živ pojem »sionizem« (ali »cionizem«). S tem pojmom se srečujemo že pred 19. stoletjem. V času diaspore se najprej omenja t. i. »mistični (verski) sionizem«, ki je temeljil na rabinskem nauku o Palestini kot duhovnem središču židovstva brez omebe vrnitve Židov v prvotno domovino. Politični sionizem se pojavi v 19. stoletju, ko so predvsem v Evropi močna nacionalna gibanja in oblikovanje večine evropskih nacionalnih držav, obenem pa se pojavlja in krepi tako imenovani antisemitizem (protižidovstvo). Tako je sionizem v bistvu porajanje židovskega nacionalizma (židovskega nacionalnega prepoveda) s ciljem zbiranja Židov v obnovljeni nacionalni državi. Gibanje je poimenovano po Sionu, enem od jeruzalemskih hribov. V nekaterih jezikih je to Cion, od tega tudi cionizem. Sion, na katerem je stal prvotni Davidov oz. Salomonov tempelj, nekateri v širšem smislu

pojmujejo tudi sam Jeruzalemu ali celo Palestino kot politično, versko in kulturno središče za Žide z vsega sveta.

V začetku 20. stoletja se oenjuje, da je židovo raztreseno po svetu okrog 10,5 milijona Židov, kama polovica od teh v civiliziranih delih sveta. V največjih razmerah so takrat živel Židje v carski Rusiji (okrog 3 milijone), v glavnem so bili brezpravni in preganjani. Živeli so v največji izolaciji, s tem pa v najmanjši asimilaciji. Po atentatu na ruskega carja Aleksandra II. (atentator je bil Žid), so se antisemitizem in pogromi v carski Rusiji razplameli do največjih razsežnosti. Začne se doba velikega izseljevanja Židov iz Rusije v ostali del Evrope, v turški imperij (vključno v Palestino) in v ZDA. Leta 1882 so v Palestino prihajale prve skupine ruskih Židov, v glavnem študentje in izobraženci, da se posvetijo poljedelstvu. Število priseljenecv se je večalo zlasti po neuspeli ruski meščanski revoluciji leta 1905. Ti navdušeni mladi Židje so s fanatizmom in entuziazmom na ruševinah in v puščavskem pesku začelo oživljanje mrtve dežele. Iz teh generacij je sionistično gibanje kar pol stoletja črpal svoje voditelje. Ti prvi priseljenčenci so se s težkim fizičnim delom živeli v vlogi kmetovalcev. Čeprav Židje celih 1900 let niso imeli pravice do zemlje, so oaze v opustelih predelih Palestine spreminjali v rodovitno svet. Za obliko življenja v človeku sovraženem okolju puščave so izbrali takoiimenovane kibuce (hebrejsko: skupina), neke, vrste komune, kjer ljudje živijo v skupnosti in s skupnimi proizvodnimi sredstvi delajo za skupni cilj ter po svojih skromnih življenjskih potrebah uživajo povprečno enako življenjsko raven. Nobeden od priseljenecv ni imel dovoljenja, da se tam naseli, kupuje in obdeluje zemljo. Vse to je bilo ilegalno, čeprav so mnogi od takratnih turških oblasti tudi iskali taka dovoljenja. Dovoljenja so bila zelo omejena, število priseljenecv pa se je kljub temu nenehno povečevalo. Lokalne turške oblasti so bile zelo podkupljive, a prebivalci, Arabci, niso ocenili zemlje, pa so jo z lahkoto prodajali židovskim priseljencom. Prve

globus

MOSKVA — Tri leta po začetku družbene prenove — kot opozarja Pravda — obstaja nevarnost konzervativne revizije partijskih sklepov o preestrojki. Pravda omenja, da so nekatere sile spriči krepitve demokracije in drugih prvin, ki so značilne za družbeno prenovo, začele sumiti, da ZSSR zapuša socialistično pot, marksizem in leninizem. Časopis opisuje te sile kot konzervativne.

MADRID — Španija je januarja s turizmom zaslužila dobro milijardo dolarjev ali 194 milijonov več kot januarja lani.

BUDIMPEŠTA — Sklep romunskih oblasti, da bodo časopisi, ki izhajajo v jezikih narodnosti, v prihodnje pisali krajevna imena izključno v romunščini, je povzročil oster protest madžarskega tiska. Ko Tanjug pozvema vladni Magyar Hirlap, med drugim pravi, da je povsem nerazumljivo, da konec 20. stoletja v Romuniji tako očitno »teptajo temeljne pravice manjšin«. Časopis tudi trdi, da so letos prvič preprečili madžarskemu veleposlaniku v Bukarešti, da bi 4. aprila, ob obletnici osvoboditve Madžarske, govoril po radiu in tv.

BRUSELJ — če se bodo v ZR Nemčiji približali povprečnim prometnim davkom, ki jih je zaradi poenotenja predlagala komisija Evropske skupnosti, se bo moralo v ZR marsikaj podražiti: bencin za 23 odstotkov, lahko kurilno olje za 26, cigarete za 13, tobak za pipe za 42, pivo in vino pa za 15 oziroma 6 odstotkov.

BENETKE — Od 19. aprila vnaprej se bodo v beneškem pristanišču začele enomesedne vojaške vaje V. Britanije, ZRN, Italije in Turčije.

LONDON — Britanski alpinist Chris Bonington se je pred dnevi odpravil v Himalajo iskati legendarno bitje, tako imenovanega snežnega človeka, ki mu pravijo jeti.

PEKING — Na Kitajskem se je močno razpela trgovina z mladimi ženskami. Kot trdijo službeni podatki, so samo v provinci Sichuan leta 1986 prodali 323 žensk. Najbolj se to trgovino zanimajo mladi kmetovalci.

TORONTO — Na sodnem procesu proti neonacistu, izdajatelju Ernestu Zündelu, so priče, ki so na proces prišle z vseh koncev sveta, izjavljale, da plinskih celic v taborišču Auschwitz ni bilo, pač pa da so Nemci med drugo svetovno vojno tam gradili koncertne dvorane, bazene in igralnice.

naselbine židovskih priseljenecv niso nikogar ovirale. Nihče ni opazil, da počasi rastejo tudi razne izobraževalne ustanove, gospodarske organizacije in celo lastna oborožena židovska obramba. Prvotni skromni kibuci so se v desetletjih celo razvili v prave agroindustrijske komplekse s plantažami sadja in zelenjave (vse z umetnim namakanjem), intenzivno živinorejo in predelovalnice mleka ter celo manjše tovarne konzerv. Kibuci so postali tudi središča kmetijsko raziskovalnega dela.

Konec 19. stoletja se je židovski nacionalizem (verski sionizem) stopnjeval v politični sionizem s konkretnim programom, njegov tvorec pa je bil dunajski Žid Theodor Herzl. Ta novinar in pisec je v svoji knjigi Židovska država jasno postavil tezo: Židje so narod, če želijo, da bodo priznani v skupnosti drugih narodov, morajo imeti svojo lastno državo, sicer bodo vedno preganjani, ali pa bodo izginiti, če ne bodo dobili lastnega nacionalnega ognjišča v Palestini. Prvi sionistični kongres v Baslu (Švica) leta 1897 je oblikoval takoiimenovan baselski program, po katerem se osnuje »dom za židovski narod v Palestini«. Sprejeli so torej zamisel o židovski državi v Palestini, kar je bila takrat sicer še utopija, čez 50 let pa stvarnost. Mnogi dobro situirani Židje v Evropi, tudi prisotni na kongresu pa so Herzlove ideje smatrali za nesmiselne in so rešitev židovskega vprašanja videli v naravni asimilaciji. Herzl je bil do smrti predsednik svetovne sionistične organizacije. Zagovarjal je množično, mednarodno priznana, in ne tihotapsko osvajanje palestinske pustinje. Že leta 1901 se je osnoval sklad za financiranje vseljevanja v Palestino in banko za nakup tamkajšnje zemlje. Zanimivo je, da Herzl arabski prisotnosti v Palestini ni dajal skoraj nobenega pomena. Po njegovem zgledu so se obnašali tudi drugi sionistični voditelji, skratka: v Palestini živečih Arabcev sploh niso priznavali za Palestine, čeprav so nekateri židovski filozofi že takrat opozarjali, da bo arabsko prebivalstvo velika ovira pri vračanju Židov v Palestino.

Ivo Orešnik

MURSKA SOBOTA — Na seji predsedstva OS ZSS so med drugim obravnavali poročilo o delu začasnega kolegijskega organa v delovni organizaciji Platana, kjer konec meseca poteče začasni ukrep družbenega varstva. Hkrati so konkretizirali nekatere sklepe s seje občinskega sveta zveze sindikatov. Na seji so razrešili sekretarico občinskega sindikalnega sveta Danico Cipot, ki odhaja na novo delovno mesto, na njeno mesto pa imenovali Tončka Giderja, zaposlenega v skupščini občine.

MURSKA SOBOTA — Člani predsedstva OK SZDL so obravnavali uresničevanje vloge in ciljev kmetijskega združništva v razvoju samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov v kmetijstvu in gozdarstvu občine. Sprejeli so stališča sveta za kmetijstvo. O tem bodo govorili tudi na seji OK SZDL, ki bo 25. aprila. Takrat bodo razpravljali tudi o operativnem programu in uresničevanju občinskega referendumskega programa. Še prej pa se bodo sestali predsedniki sekcij za kmetijstvo pri KK SZDL in v luči ustavnih sprememb in dopolnil ocenili razmere v občini.

MURSKA SOBOTA — Konkretizacija nalog, predlogov in stališč občinske konference Zveze komunistov in priprave na 21. sejo OK ZKS so bile v ospredju seje predsedstva občinskega komiteja. Na njej pa bodo obravnavali gospodarska gibanja, osebne dohodke, skupno in splošno porabo v letu 1987 ter uresničevanje občinske resolucije. Govorili bodo tudi o idejno-političnih vidikih problematike delovne organizacije Platana.

LENDAVA — Na skupščini občinske raziskovalne skupnosti so potrdili zaključni račun prihodkov in odhodkov v lanskem letu in poročilo o uresnitvi programa dela. Obravnavali so tudi poročilo o uresničevanju delegatskih odnosov v samoupravnih interesnih skupnostih družbenih dejavnosti. Skupščina se je seznanila z dejanskim stanjem na področju raziskovalne in novatorske dejavnosti. Kar zadeva letošnji program, je bilo sklenjeno, da bodo sofinancirali razvojne naloge, ki so pomembne za razvoj občine kot celote, potem za izkoriščanje naravnih danosti, razvoj novih proizvodnih programov, alternativnih virov energije itd. Posebno skrb (gnotne spodbude) namenjuje tudi razvijanju in popularizaciji množične inventivne dejavnosti.

MURSKA SOBOTA — Občinski sindikalni svet je pripravil pogovor s predsedniki večjih sindikalnih organizacij v občini, sodelovali pa so tudi drugi družbenopolitični delavci. Govorili so predvsem o težavah, s katerimi se pri svojem delu ubada sindikalna organizacija, predvsem ker zadeva kadrovske politike, organiziranost delovanja in metode. Izrečenih je bilo veliko kritičnih pripomb, saj so delavci dandanes z delom »svoje« organizacije izrazito nezadovoljni.

LENDAVA — Na seji izvršnega sveta so obravnavali poročilo o izterjavi davkov in prispevkov v lanskem letu. Ugotovili so, da je uprava za družbene prihodke dosegla 95,6-odstotno izterjavo, kar je dokaj ugodno. Če bi kmetje lažje plačevali prispevke za skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, bi bil odstotek izterjav še vedno ugodnejši. Predstavnica uprave za družbene prihodke je povedala, da imajo v občini 175 kmetičkih zavarovancev, ki ne morejo plačevati prispevkov, občina pa jim obveznosti ne more odpisati. Vse težje pa te prispevke plačujejo tudi »dobro stoječi«, kmetje.

MURSKA SOBOTA — Soboško obrtno združenje je pred dnevi — po dogovoru z občinskim sindikalnim svetom — pripravilo posvet o povezovanju osebnega dela v sistem samoupravnega združenega dela. Navzoči so bili ali manj soglašali z dokaj radikalnimi predlogi in pobudami, ki jih je v tej zvezi sprožila slovenska gospodarska zbornica, zlasti pa se zavzeli za preseganje določenih dogem in zavor (npr. omejitve pri številu zaposlenih, pri obsegu poslovnih prostorov ipd.). Naj se razcveta zasebna gospodarska pobuda, ustanavljajo zasebna podjetja, naj začneta delovati trga delovne sile in vrednostnih papirjev — tako bi mogli strniti del pomembnejših predlogov, ki jih bodo soboški obrtniki posredovali na republiko, sodbijo pa v okvir javne razprave o spremembah in dopolnitvah zvezne ustave.

Gornja Radgona — 5. aprila so se sestali člani predsedstva OK Zveze komunistov Gornja Radgona. Sestanka se je udeležil tudi Bela Banfi (medobčinski sekretar ZKS za Pomurje) in je dejal, da z razpravo na programski-volilni konferenci ZK v občini ne morejo biti zadovoljni. Krivi so predvsem delegati, ki v razpravi niso sodelovali, čeprav so jih v osnovnih organizacijah za to zadolžili.

LJUTOMER — Izvršni svet SO Ljutomer je na zadnji seji obravnaval poročilo Uprave za notranje zadeve iz Murske Sobotice in Milice iz Ljutomer. Ugotovili so, da se stanje na območju občine Ljutomer ni bistveno poslabšalo, opozorili pa na nekatere pomanjkljivosti, npr. pri varovanju družbenega premoženja, varnosti v prometu (zaradi slabih cest, zastarelih in tehnično slabo vzdrževanih vozil) in na nekaterih drugih področjih. Obe poročili so tudi sprejeli, končno besedo pa bodo imeli delegati. V nadaljevanju seje pa so spregovorili tudi o problematiki telefonije in avtobusnih zvez v Pomurju.

LJUTOMER — Ustavne spremembe so bile v ospredju seje predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov v Ljutomeru. Člani predsedstva so se seznanili z nekaterimi stališči in pripombami, na predloge dopolnili v ljutomerskem združenem delu. Podobno razpravo so že imeli na OK SZDL Ljutomer, zato bodo vse pripombe strnili na skupni seji, ki bo predvidoma prihodnji teden.

do tedna

ABC POMURKA

VINOGRADNIŠKO GOSPODARSTVO
KAPELA, r.o.

ABC POMURKA
VINOGRADNIŠKO GOSPODARSTVO
KAPELA, r.o.

RAZPISUJE
dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

DIREKTORJA DO

Kandidati za razpisana dela in naloge morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:
— visoka ali višja izobrazba agronomske ali ekonomske smeri,
— znanje — vsaj pasivno enega tujih jezikov,
— 3 oz. 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju poslovnih del ali del in nalog s posebnimi pooblastili in odgovornostmi,
— delovno mesto se zabeleži z javnim razpisom in traja 4 leta
Plače prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ABC POMURKA, VINOGRADNIŠKO GOSPODARSTVO, Kapela, Vrh 4, 69252 Radenci, za razpisno komisijo.

Občinska konferenca SZDL Gornja Radgona po sklepu predsedstva **objavlja** prosta dela in naloge

TEHNIČNE SEKRETARKE

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, morajo kandidatke izpolnjevati še naslednje:
— dokončana srednja šola administrativne, ekonomske ali upravne smeri
— 1 leto delovnih izkušenj
— da imajo željo in posluš za delo v družbenopolitičnih organizacijah.
Za objavljena dela in naloge se sklene delovno razmerje za nedoločeni čas s polnim delovnim časom.
Vloge z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev bodo sprejemali 8 dni po objavi na naslov: OK SZDL Gornja Radgona, Partizanska 22.

Krkin zdravniški večer v Beltincih

Zdravniško društvo Pomurja in Tovarna zdravil Krka iz Novega mesta sta v Beltincih pripravila Krkin zdravniški večer. Tega strokovnega srečanja, ki je v prvi vrsti namenjeno zdravnikom splošne medicine, se je udeležilo okrog 50 zdravnikov in farmaceutov iz osnovnega in bolnišničnega zdravstva ter lekarn Pomurja. To je bilo že drugo tovrstno srečanje v Beltincih, katerega osnovni namen je, da se splošni zdravniki Pomurja vsaj enkrat letno sestanejo, izmenjajo izkušnje iz stroke, ki jih najbolj žulijo. Poleg strokovne vsebine pa Krkine zdravniške večere v Beltincih, za katere vlada vedno večje zanimanje, vselej popestrijo s kulturnim programom ter izrabijo za družabno srečanje in medsebojno spoznavanje, kar je tudi pomembno zaradi velike fluktuacije zdravnikov v osnovnem zdravstvu Pomurja. Na lanskem prvem srečanju so na Krkinem zdravniškem večeru v Beltincih obravnavali bolezni ledvic, tokrat pa je bila tema predavanja Sodobni pristop k zdravljenju ulkusne bolezni in novega zdravila za zdravljenje teh bolezni — ulfamida. Govor pa je bil tudi o ranah na želodcu in dvanajsterniku, to je o pogosti bolezni, ki dela preglavice tako bolnikom kot zdravnikom. S predavanjem prof. dr. Igorja Krizmana s Kliničnega centra v Ljubljani ter magistre Mete Bajec iz Tovarne zdravil Krka Novo mesto so se pomurski zdravniki seznanili z najnovejšimi pristopi k zdravljenju ulkusne bolezni. Kulturni program je pripravil

pevski zbor kuda Beltinc in z zbranimi in umetniško dognanimi interpretacijami navdušil prisotne. Drugi Krkin zdravniški večer v Beltincih je lepo uspel, tretji pa bo aprila prihodnje leto.

Nova oblika izpopolnjevanja splošnih zdravnikov Pomurja se je namreč pokazala kot zelo koristna, zato so se dogovorili, da bodo srečanja tradicionalna.

J. Z.

ZBOROVANJE POMURSKIH ZGODOVINARJEV

Dr. Dušan Nečak o Informbiroju

PREDSTAVILI SO TUDI PRVO ŠTEVILKO DRUŠTVENEGA GLASILA KRONIKA POMURJA

Prejšnji petek so v galeriji kulturnega centra Miško Kranjec v Murski Soboti pomurski zgodovinarji izpeljali letni občni zbor društva. Da ne bi ostalo zgolj pri tem, je bilo poskrbljeno za zanimiv uvod. Povabili so namreč dekana ljubljanske filozofske fakultete dr. Dušana Nečaka, ki je nekaj deset zbranim predstavil vzroke in posledice zgodovinskega spora z Informbirojem leta 1948. Do nedavna tabu tema očitno še vedno zbujala različna mnenja in poglede, kar more zgolj prispevati k iskanju zgodovinske resnice o nekem času in nekih okoliščinah. Predavanju je sledil razgovor, nato pa občni zbor,

na katerem so razčlenili dosedanje pestro in bogato dejavnost društva ter si naložili nove naloge. Med letošnjimi najpomembnejšimi je nedvomno organizirati in izvesti (v sodelovanju z Zvezo zgodovinskih društev Slovenije) zgodovinsko srečanje ob 120-letnici tabora v Ljutomeru. Na občnem zboru so tudi predstavili skromno po obliki, a bogato po vsebini prvo številko društvenega glasila Kronika Pomurja. Pri tem se jim je v uvod pomenljivo zapisalo: »Trudili smo se obnoviti nekdanjo revijo Svet ob Muri, vendar žal brez pravega zanimanja.«

B. Žunec

TRETJA FAZA UKREPOV PO TOČI

Sporno sadjarjenje

Čeprav se je (vsaj po aprilskih izkušnjah) letos bati neurij, se v soboški občini še vedno ukvarjajo z odpravo posledic lanske toče. So pred koncem druge in začetkom tretje faze, ki bi ji lahko

pridali skupni imenovalec — razvoj goriškega kmetijstva. Ena od postavk v programu je tudi obnova trajnih nasadov — samo KZ Panonka naj bi poskrbela za 90 hektarjev novih površin, zasajenih z jablanami, načrtujejo pa še 10 hektarjev ribeza in prav toliko višenj. Za tovrsten projekt so seveda potrebni kooperanti, ki pa jih je treba pridobiti. Po zadnji seji občinske vlade sodeč, stališča Panonke in politikov niso najenotnejša. V načelu že, saj se oboji zavzemajo za kar najhitrejšo porabo solidarnostnega denarja (inflacija ga požira iz dneva v dan), vendar pa prvi le stežka pristajajo na to, da bi pogodbe sklenili do 1. junija. Sicer pa je naložba povezana z gradnjo hladilnice v Pucanlih, o obojem pa bo gotovo še veliko razprav.

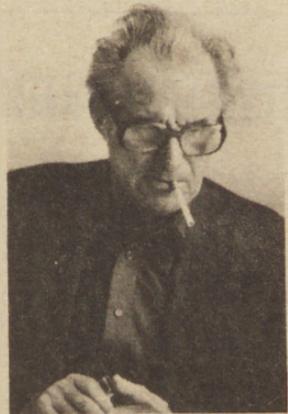
BOP

Jože Graj

Juš Makovec — časnikarstvo z nadgradnjo

Ob časnikarsko tako profilirani osebnosti kot je Juš Makovec, nestor pomurskih novinarjev in novinarstva, pač ni mogoče zgolj vjdnostno, po nekakšni priložnostni maniri opraviti s tremi desetletji in več pripadnosti pokrajinski hiši medijev. Tem prej, ker je skozi ves ta čas na svoj način in z njemu lastnim slogom posebej ustanoval, ki se ji bo pridružio leto — vsaj kar zadeva Vestnikov del — pisalo štirideset let.

Naključje je hotelo, da je hkrati z nedavno Juševo upokojitvijo prišlo na knjižni trg njegovo publicistično delo Korenine (Priimki na Murskem polju 1669—1900), izšlo pri Pomurski založbi v Murski Soboti. Kot razbiramo iz Uvodne besede dr. Alenke Šivic-Dular »je knjiga nastala iz svojevrstne ljubiteljske radovednosti in zavezanosti rodnemu Murskemu polju, saj njegova poklicna usmerjenost in dejavnost tega nikakor nista terjali od njega.«

Prav radovednost in zavezanost sta bili in ostajata vrline, če ne kar lastnosti našega stanovskega tovariša Juša Makovca. Ko brskamo po neurejenih izpisih iz minulih letnikov Vestnika, se kaj hitro zalotimo pri žal težko uresničljivi zamisli: da bi tudi t. i. lokalnega/regionalnega novinarja in urednika mogli kdaj pa kdaj prepoznati skozi njegovo bibliografijo. V dobrih tridesetih letih se je namreč nabral korpus člankov, komentarjev, reportaž, pogovorov, glos, podlistkov in esejev, ki nečjejo imeti samo dneve ali tedenske veljave (aktualnosti), ampak trajnejšo, nadčasovno. Mislimo kajpak na nadgradnjo, na presaganje več ali manj usojene nam pragmatične naravnosti, ki

sproža nedokončanost, golo opisovanje in čestokrat nekritično pritrjevanje dejstvom. Zdaj, ko si je pomurska hiša medijev, posebej še Vestnik, izboljšovala svoj prostor in obraz ter prišla do nekakšnega pedigree — če pod tem razumemo poskuse z javnim mnenjem vplivati na spreminjanje razmer — Juš Makovec z zadoščanjem premišljenosti: »Svoječas, zlasti v 60-ih in 70-ih letih smo se morali boriti za prostor pod soncem. Šlo je za strahovit konkurenčni boj, za ustvarjanje tradicije, naj je bil posredi republiški ali pokrajinski dnevnik oz. tednik. Danes tovrstna samopotrjevanja in samodokazovanja niso več potrebna. Konkurenca se je umirila in nekdanja vnema pojenjuje. Čim se časopis nagiba v 40-letnico izhajanja, se ve, da ima svoje okolje, ki mu ga praviloma nihče ne poskuša podirati ali odvzemati.«

Pomenkujemo se o vplivih iz Ljubljane, Dunaja, Budimpešte in Zagreba, o odpiranju v širši evropski prostor, o tem, da je Prekmurje/Pomurje za nekatere popek Evrope, za druge njen predpražnik. Prekaljen novinarski maček, dolgoletni glavni urednik in direktor časopisno-radijske hiše v Murski Soboti preudarja: »Svet teži k integraciji, ki je mogoča na duhovni, gospodarski in še kakšni ravni. Ne sme nas motiti, če ta govori slovensko, drugi nemško, tretji madžarsko, spet drug hrvaško... Razumljivo, da prihaja do nesporazumov, nerazumevanja, kar je nujna posledica meja in držav kot izuma zgodovinskega razvoja. To pa se da odmliliti in potem ne bo nihče več ne popek ne predpražnik; slednje v slabšalnem pomenu, ko se nekdo očisti in stopi naprej, nesnaga pa ostaja, ve s2 kje.«

Postreže nam s kapitalnimi, dovolj zgovornimi podatki: »V letih od 1955 do 1988 je izšlo 1600 števil Vestnika. Za vsako številko smo porabili dve toni roto papirja in 50 kilogramov barve, kar je skupaj 3200 ton roto papirja in 80 ton barve. Še drugače: porabili smo 12800 kubičnih metrov gorivega oz. topološkega lesa. Bo kdo rekel, hudiča, koliko lesa so uničili. Na nek način smo ga res, če pa je bilo tudi kaj haska, je drugo vprašanje. Vsekakor pa je lahko primerjava dovolj nazorna.« Makovecovo dolgoletno časnikarstvo in urednikovanje terja novih nadgradenj in gotovo nam pri tem ne bo odrekal pomoči. Ostaja naš in z nami!

Sodelavci

Vsa Albertova leta, vse njegove poti

Na vsakem razpotju so kaži-poti, ki te usmerjajo: le izbrati moraš sam. Vse poti nekam vodijo: v večnost, v neminljivost, v pozabo, v legendo...

Bilo je pred leti, ko je še v prekmurskih vaseh otročad kriče sledila redkim avtomobilom ter ure in ure občudovala na cesti ta čudež, ki te popelje v sanjski

svet. V tistih časih, ko je bil statusni simbol podeželja radio soča, je naš kolega z magnetofonom prišel v neko vas ob madžarski meji.

Veljaki, odborniki so se mrzlično pripravljali na življenjski nastop. Bil je to dogodek leta, saj na začetku šestdesetih let novinarji niso bili redni gostje na vasi. In takrat se z drsajočimi karaki približa h kolegu ona: vsa v črnem, zgrabana starka. S prekmurski materi lastno milino po boža našega reporterja, rekoč:

»Čuj sinko, ti si tisti Albert Abraham?«
»Ne, mati, vendar je on tudi tak fejsť fant, le mene si oglejte...«

»Ne, ne, to pa ne bo šlo! Jaz bi rada le njega. Resnično bi si ga rada ogledala... Veš, jaz vsak dan poslušam tista lepa poročila, ki jih prebere, potem pa še tiste lepe pesmi, ki jih tako čudovito zapoje...«

Tako prideš v legendo. In trideset let ostaneš medijski identifikator, glas, maskota medija, ki daje zvočno kuliso našemu življenju.

Albert Abraham, človek, čigar ime se je identificiralo z madžarskim programom soboškega radia, je pred mesecem prekinil ta tri desetletja trajajoči življenjski tok. Zdaj osem glasov nadomešča njegovega, vendar ga poslušalci pogrešajo.

Človek, ki se je 29. novembra 1958. leta prvič oglašil v prvi madžarski oddaji soboškega radia, zdaj odhaja v pokoj. Odhaja vmlinijama, odhaja na Hodoš, od koder ga je življenjska pot pred skoraj pol stoletja odvedla v svet. Na tej poti ni bilo prestanka.

Albert na radu, Albert v tiskarni, Albert s fotoparatom, Albert s svojo značilno govorico, ki ga je bila polna vsa Sobotata, je novinarjem dal marsikateri namig, še sam je skušal ujeti ljudi in trenutke prekmurske resničnosti na film, občasno tudi na magnetofonski trak. Njegove izkušnje so se začele porajati v improviziranem studiu v gasilskem domu in se kalile v bolj ali manj usposobljenih studiish zavoda, kjer je s tehničnim osebjem in novinarji soustvarjal zgodovino soboškega radia.

Sodelavci mu želimo, da sadna drevesa, ki jih je posadil na Hodošu v letu upokojitve, bogato obrodijo in da bi še dolgo užival njih sadeže...

Zorenje, propadanje, odhajanje

inovacije

TREBA JE BITI ZRAVEN

»Gorje tistemu narodu, ki ne bo mogel narediti boljšega blaga od tistega iz tujih dežel. Prizadeli ga bosta propast in revščina.« (Jožef Stefan)

Zadnjih smo se spraševali o tem, kako hitro in v kolikšnem obsegu pri nas nastajajo novi izdelki, odgovor pa skušali simulirati z zgledom iz soboške tovarne mlečnega prahu. Tokrat bi radi zadevi prispevek nekoliko dopolnili s spoznanji iz poročila s 4. mednarodnega kongresa o inženirskem snovanju izdelkov (ICED) v Bostonu (ZDA), ki smo ga našli v prvi letošnji številki Raziskovalca, informativnega biltena, ki ga izdajajo raziskovalne skupnosti Slovenije. Zdi se nam namreč toliko zanimivo, predvsem pa stvarno in vsaj posredno uporabno za naše lokalne gospodarske in razvojne razmere, da ga je vredno povzeti.

NEPOSREDNI »PARADNI« KONJI

Dejstvo je, da so industrijski izdelki, zavoljo neposrednega izražanja znanja, večin in izkušnje v raziskovalno-razvojnem, izdelovalno-tehnološkem in tržnem smislu, v slehernem obnovitvenem procesu najbolj pravi, najbolj neposredni »paradni« konji, tudi družbenega sistema. Predstavljajo najboljše zrcalo vsake družbene skupnosti, torej tudi Pomurja. Industrijska izdelava izdelkov je tisto »polje« in industrijski izdelki so tista »poljščina«, ki ustvarja »kruh in možnosti« vsem drugim družbenim dejavnostim. V posrednem smislu gre za dejavnost, ki bistveno odloča o razmerah in prihodnosti vsakega gospodarstva in s tem narodnega jaza.

Nujno je stalno usklajevanje z resnico, da novi čas prinaša zahtevo, da se izdelki vse hitreje »rojevajo«, da hitreje tržno dozori in zato tudi vse hitreje tržno propadajo, odhajajo. To pa pomeni, da se morajo izdelki še hitreje rojevati, še hitreje izdelovati, z boljšo kakovostjo, in če je le mogoče, s čim boljšim tržnim položajem, pri čemer je treba celotno verigo izdelave in izkoriščanja izdelkov primerno programirano izprazniti za namenoma, da se ustvari prostor za nove generacije izdelkov in tehnologij.

Take procese je mogoče obvladovati samo še s pomočjo računalniško podprte obdelave informacij, ki zajemajo raziskave in razvoj, načrtovanje in izdelavo ter prodajo, seveda zlasti še na osnovi poskusa popolnega računalniško obdelanega informacijskega toka, ki zajema tako izdelek kot vse izdelovalne procese v celovit in samo še računalniško podprt poslovno-proizvodni sistem v smislu CIM (Computer Integrated Manufacturing) strategije dela. V takih delovnih razmerah je jasno, da je povsem neuporaben pojem stabilizacije katerikoli procesov, ker je to nenaravno, neizvedljivo in zato tudi kot izhodišče nevzdržno. Stalno spreminjanje in stalna nestabilnost bosta ostala še naprej bistveni značilnosti tudi naše prihodnosti. Na kratko: kaj je v tej zvezi Pomurje? Po čem pravzaprav slovi ali naj bi slovelo tukajšnje gospodarstvo? Po Munnih izdelkih nedvomno, pa po radgonskih in ljutomerskih vinih, Radenskih mineralni vodi in osvježilnih napitkih, Efradovih antenah, hamburgerjih in sorodnih dobrotah Mesne industrije, mlečnih izdelkih Tovarne mlečnega prahu, sirih Mlekoprometa, Varštrojevih varilnih aparatih, Avtoradgonih bivalnih enotah, Lininih pianinih in še bi se dalo naštevati. In kako je v tem okviru z novimi, kakovostnejšimi, tehnološko zahtevnejšimi izdelki? O tem bomo še razpravljali, ko se bomo dokopali do nekaterih podrobnejših podatkov.

Branko Žunec

Gore in doline do konsenza

Naj nam bo všeč ali ne, ustavo bomo v Jugoslaviji spremenili. Čeprav ni malo nejevernih Tomažev, ki zmagujejo z glavami, češ da opravljamo Sizifovo delo, saj se v praksi tako ali tako ne bo nič spremenilo. Tako skrajnostno stališče je razumljivo iz revolte do povsem spolitizirane jugoslovanske stvarnosti, spolitizirane do te mere, da je svojo avtonomijo izgubilo celo narodno gospodarstvo. Toda sprejete ustavnih amandmajev je že kar blizu, zato je povsem pravilno povedati svoje mnenje o posameznih segmentih, ki jih obsegajo. Tri med temi so nedavno obravnavali pod okriljem sindikalne organizacije v Murski Soboti. In sicer enotni jugoslovanski trg, posojilno-denarni sistem in vlaganje tujcev pri nas. Za vse tri teme velja, da so bila stališča podobna kot tista, ki jih je že izrekla republiška gospodarska zbornica. In druga enoznačnost: pri vseh treh je vrsta pripomb dovolj prevelike centralizacije in neštevilna potankosti, ki ne sodijo v tako temeljni dokument kot je ustava, ampak v tako imenovane sistemske zakone. Pa vendar povzemimo nekaj osnovnih pripomb.

Pri konceptu enotnega jugoslovanskega trga najprej postaja jasno, da sta za Slovenijo nesprejemljivi dve postavki: enotni in skupni temelji davčnega sistema in podobno skupna politika gospodarskega in tehnološkega razvoja. Pri slednjem želijo prebiti republiške barikade, a pri tem pozabljajo, da se v bistvu zavzemajo za uravnalovko. Obstaja pa tudi splošnejša in — gledano v celoti — verjetno pomembnejša resnica: trg je kategorija, ki ni ni malo enotna in statična, pač pa je (tam, kjer je to, kar naj bi trg bil — žal pri nas o njem ne moremo govoriti) nekaj dinamičnega in spremenljivega, kar ne prenese nobene enakosti, zato tudi ne enotnosti. Podobne ugotovitve veljajo pri spremembah (za zdaj zgolj predlaganih) posojilno-denarnega sistema. Banke namreč izgubljajo (že tako omajano) samostojnost, prav tako ni odpravljena odvisnost Narodne banke Jugoslavije od zvezne vlade, kar z neustrezno denarno politiko samo pospešuje inflacijo.

In še vlaganja tujcev pri nas. V razmislek in opozorilo le dve dejstva: po količini tujega kapitala je za Jugoslavijo le Albanija;

Jugoslavija se ne more nadejati kakšne ekspanzije zanimanja tujega kapitala, saj jo razviti uvrščajo po stopnji tveganja vlaganja v klub z Irakom, Iranom, Mehiko in Gano. To dvoje je verjetno dovolj ilustrativen pokazatelj, da se ne moremo izgovarjati na neustrezno regulativo — čeprav je prav tako res, da tudi zaradi predpisov doslej ni bilo zanimanja za kakšna mešana ali celo inozemska podjetja pri nas. S predpisi posebnih težav ni, ker jih lahko hitro spremenijo. Veliko težje je odpraviti drugi, pomembnejši vzrok za abstinenco dragocenih tujih denarcev: to pa je naša siva ekonomska vsakdanost, nabita s politiziranjem, ekonomskimi nesmisli, leporečjem in raznovrstno zaostalostjo.

V ustavnih razpravah se misel sicer večkrat ponavlja, pa vendar ne bo odveč znova ponoviti že povedanega: dokler ne bomo spremenili ravnanja v družbenem vsakdanjku, lahko spreminjamo temeljne akte tudi vsako leto. S tem bo sicer spet zaposlenih veliko ljudi (tudi takih, ki sicer ne bi imeli kaj delati?), še malo pa ne bo pot iz... Saj že veste!

Bojan Peček

Sindikati pred novo preizkušnjo

V soboški občini ugotavljajo, da dosežena gospodarska gibanja v lanskem letu zaostajajo za resolucijsko načrtovanimi, čeprav so gospodarske organizacije dosegle sorazmerno ugodne finančne rezultate. Pri vseh kazalcih gospodarskega razvoja je namreč zaostajanje za predvidevanji, razen pri izvozu, kjer je dosežena 23-odstotna rast. Pri delitvi dohodka se nadaljujejo negativni tokovi povečevanja obremenitev iz dohodka za skupno in splošno porabo ter zmanjševanje deleža sredstev za akumulacijo. Zaradi obveznega združevanja sredstev, predvsem za manj razvite, ostaja organizacijam združenega dela le 74 odstotkov sredstev akumulacije. Pa vendarle so finančni rezultati soboškega gospodarstva nekoliko višji od republiškega povprečja, kar je morda najbolj spodbudno.

S tem so se seznanili tudi na razširjeni seji predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov v Murski Soboti, ko so pretresali gospodarska gibanja v občini. Zaradi težavnih pogojev gospodarjenja je relativno ugoden tudi zmanjšanje znesek izgub. Pri naložbenih vlaganjih pa so doseženi le manjši pozitivni premiki, saj naložbe niso omogočale širitev gospodarske osnove in zmanjševanja brezposelnosti v občini. Zaposlovanje v negospodarstvu še vedno presega rast v gospodarstvu, kar je posledica večjega zaposlovanja v zdravstvu. Poleg tega soboško zdru-

ženo delo še vedno namenja premalo pozornosti kadrovske politiki, kar dokazuje majhno število razpisanih in podeljenih kadrovskega štipendij. Z resolucijskimi usmeritvami pa ni usklajena tudi skupna in splošna poraba.

Vodstvo soboških sindikatov je ob tej priložnosti sprejelo nekaj konkretnih sklepov. Poudarjajo, da ob nizki stopnji akumulativnosti ni možno uspešneje gospodariti, saj delovnim organizacijam ostaja vse manj denarja za te namene. Po njihovem mnenju je treba zaposlovanje in kadrovske politiki čim prej urediti, kar velja tudi za štipendijsko politiko. Podatek, da tretjina pri-

pravnikov ostane brez zaposlitve, kaže, da v združenem delu niso usklajene dejanske potrebe. Tudi dopolnilnim programom izobraževanja delavcev bo treba nameniti več pozornosti. Predvsem pa bo treba spremljati poslovne rezultate tistih organizacij, kjer so lani izplačali manj kot 200 tisoč dinarjev povprečnega osebnega dohodka. V ospredju je tudi reševanje nakopičene stanovanjske problematike. Ob tem, da v gospodarstvu še zdaj ne poznajo vseh pogojev poslovanja, čakajo soboški sindikati težke naloge, da bi uspešno obvladovali razmere na začetku leta.

Milan Jerše

Združeno delo ne da sredstev

Spor okoli dela makadamске ceste med industrijsko cono in naseljem Trimlini se bo, kot kaže, še naprej nadaljeval, saj je združeno delo odbilo pomoč pri sofinanciranju asfaltiranja ceste, ki je že v zelo slabem stanju. Pred nedavnim so delegati krajevne skupnosti postavili delegatsko vprašanje na seji zborov občinske skupščine, češ da velik promet v smeri proti Trimlinom uničuje ceste v naselju, ki so jih pred leti asfaltirali iz sredstev krajevnega samoprispevka. Zahtevali so, da delovne organizacije v industrijski coni sofinancirajo asfaltiranje kakih 500 metrov ceste, ki je ostala še makadamска. Izvršni svet je opravil pogovor s predstavniki delovnih organizacij, vendar so ti povedali, da zaradi materialnih težav ne bodo mogli pomagati. Cesta bo, kot kaže, še naprej ostala kamen spotike, vse dokler ne bodo pred naseljem postavili zapore in prepovedali vnosa prometa, ali pa jo bodo združeno popravili. Po izjavah izvršnega sveta bo le-ta skušal najti nekatere nove možnosti za ureditev problema.

Jani D.

Kako z občinskim samoprispevkom?

Občani lendavske občine so pred dobrima dvema letoma sprejeli občinski samoprispevek, saj so spoznali, da brez združevanja denarja občanov ne bodo mogli zadovoljiti vseh potreb v šolstvu (prizidki k šolam, telovadnice), pri telefonskem omrežju (trije kraki od pošte v Lendavi) in otroškem varstvu (vrtci).

V lanskem letu so z 1-odstotnim samoprispevkom od osebnih dohodkov zbrali 265.872.128 dinarjev, vendar so v tem letu razpolagali z 329.679.252 dinarji, kajti nekaj denarja je ostalo iz predlanskega leta, nekaj pa so »zaslužili« še s posojlo referendumskega denarja, ki ga v dolocenem časovnem obdobju niso ravno potrebovali. Referendumski odbor je torej spretno obračal denar. Lani so od prej omenjene skupne vsote porabili 285.785.615 dinarjev za naložbe v šolstvo in 36.000.000 dinarjev za naložbe v primarne telefonske vode. Tako je ob koncu leta še ostalo 7.893.637 dinarjev, ki so jih prenesli kot saldo v letošnje leto. V lanskem letu so največ denarja (285.785.615 dinarjev) usmerili za gradnjo prizidka k

osnovni šoli v Turnišču. Ker so stroški te gradnje porasli s prvotnih 681.385.141 na 1.059.959.386 dinarjev, kar naj bi bila končna številka, referendumski odbor predlaga, da ves samoprispevek, ki ga zberejo v lendavski občini v tem polletju, namenijo kot prispevek za gradnjo tega zelo potrebnega objekta.

Gradnja turniške šole pa seveda ni omogočena samo z denarjem občinskega samoprispevka, ampak tudi s pomočjo denarja republiške izobraževalne skupnosti, krajevnega samoprispevka občanov Turnišča, Renkovec, Nedelice in Gomilice, potem s pomočjo denarja iz poslovnega sklada občinske izobraževalne skupnosti in z združenim denarjem od amortizacije vseh šolskih objektov lendavske občine. Na povečanje prvotno načrtovane vsote naložbe so vplivale podražitve, dodatna dela, potem izdatki za »strojnico«, ki je bila prvotno predvidena v telovadnici, tu pa je še visok (načrtovan) izdatek za opremo. Šele v drugi polovici leta pa bodo spet dali denar iz občinskega samoprispevka za telefonsko omrežje, in sicer za gradnjo kabelske kanalizacije od pošte Lendava proti Lakošu. Na ta način je referendumski odbor

že pomagal krajevnim skupnostim Lendava, Dolga vas, Mostje in Gorice, ko so sestavljali finančno konstrukcijo za napeljavno glavne kable od lendavske pošte proti Dolgi vasi in naprej. Iz občinskega samoprispevka so doslej nakazali 46 milijonov, iz drugih virov pa so zbrali skoraj 60 milijonov. Lani pa so dali 6 milijonov tudi za pošto v Dobrovniku.

V lanskem letu torej v lendavski občini iz občinskega samoprispevka niso dali nič za objekte otroškega varstva, vendar to ne pomeni, da so nanje pozabili; predani so z občinskim samoprispevkom pomagali pri gradnji vrtca v Črenšovcih, v letošnjem letu (te dni) pa bodo sofinancirali dela pri urejanju okolice tega objekta. V načrtu so tudi novi vrtci, na primer na Bistrici. V občinskem referendumskem programu pa so tudi načrtovane finančne udeležbe pri gradnji telovadnic v Turnišču, prizidka in telovadnice v Črenšovcih, telovadnice na Bistrici in tako naprej. Že zdaj je očitno, da v tem referendumskem obdobju ne bodo zbrali toliko denarja, da bi lahko sodelovali pri vseh teh naložbah.

Š. Sobočan

Ne za preživetje, ampak boljše življenje

Načrtovano je bilo, da bo v soboški občini v letu 1987 okrog 390 novih delovnih mest, tako da bi se stopnja zaposlovanja (po občinski resoluciji) povečala za 2 odstotka. Sicer pa so bile delovne organizacije pri načrtovanju še bolj optimistične, saj so predvidele okrog 480 novih zaposlitev. Ne prvo ne drugo se v praksi ni uresničilo. Dosežena je bila namreč 1,7-odstotna rast zaposlovanja, tako da je dobilo službo samo 351 iskalcev zaposlitve, blizu 400 pa so morali odobriti začasno nadomestilo za nezaposlenost. Tako so lani v ta namen morali zagotoviti okrog 80 milijonov dinarjev. Kaj bi bilo, če bi ta sredstva ali pa vsaj dobičen del namesto tega namenili za razvoj gospodarstva, morebiti kot soudeležbo za kakšen nov program? Najbrž bi se vrsta nezaposlenih začela zmanjševati. Kot smo lahko slišali na zadnji seji izvršnega sveta občinske skupščine Murska Sobotica, ki se je srečal s to problematiko, je bilo ob koncu minulega leta v občini prijavičenih kot nezaposlenih 1450 oseb, sedaj jih je že okrog 1600, ob koncu leta pa jih bo predvidoma že 2500. Marsikje pa sicer primanjkujejo kadri z višjo in visoko izobrazbo, toda kje jih dobiti, ko pa jih nismo štipendirali in imajo na razvitejših območjih v Sloveniji boljše možnosti za razvoj, napredovanje!

KOMENTIRAMO

Tudi v soboški občini bi pričakovali, da bodo nekatere delovne organizacije, ki dokaj dobro gospodarijo ali imajo druge objektivne danosti (Mura, Tovarna mlečnega prahu, Panonka idr.), poleg že storjenih razvojnih korakov storile še kakšen korak za nove programe. Ne bi smeli misliti le na to, kako vsak zase preživeti, ampak kako skupaj bolje živeti, se hitreje razvijati. Seveda so zato nujni dolgoročni razvojni in tudi kadrovske programi. Teh pa skoraj nikjer nimajo. In kaj vse bi še bilo potrebno postoriti, da bi zmanjšali nezaposlenost, o tem je bilo sprejetih že veliko sklepov, ki so še vedno aktualni; le uresničevati bi jih torej morali.

In ko teče beseda o štipendiranju (uresničevanju samonpravnega sporazuma v šolskem letu 1986/87), prav tako lahko slišimo že bolj ali manj znane ugotovitve: da delovne organizacije razpisujejo preveliko kadrovskega štipendij (leto celo manj kot lani), da ni zadostnega zanimanja oiti za nadpovprečno usodajene učence, da v Pomurju ni ustreznega mreža srednjih šol, ker se nekateri programi podvajajo in ker niso usklajeni s kadrovskega potrebami združenega dela, da je razpis štipendij le odraz trenntnih potreb... Tudi tu je zadnji čas na udaru tovarna Mura, ki da kaže do kadrovskega štipendiranja le ozki interes, saj je, denimo, letos razpisala samo 15 štipendij za srednje šole, med njimi pa nobene za II. in III. zahtevnostno stopnjo srednjega usmerjenega izobraževanja, čeprav te kadre največ zaposluje. Prav tako ni razpisala nobene štipendije za pravniko, strojnega inženirja in še za druge usmeritve, ki jih ob tekstilni prav tako potrebuje. Vendar je »poudaba« teh kadrov dovolj velika že brez štipendiranja. A kaj bi bilo, če bi se vsi ravno po tem načelu. Če bo enkrat konec tako imenovanih solidarnostnih štipendij (iz združenih sredstev)?

Kadrovskega »buzna«, iz katerega bi lahko vsi črпали kadre, strokovnjake za lasten razvoj, ob takem odzivu do štipendiranja torej še lep čas ne bo.

Jože Graj

Se nad železnico zgrinjajo črni oblaki?

Ob 15. APRILU – DNEVU ŽELEZNIČARJEV

V spomin na 15. april 1920, ko se je začela splošna železničarska stavka, ki se je končala s pokolom stavkajočih na Zaloški cesti v Ljubljani, imajo železničarji jutri svoj praznik. Osrednja slovesnost bo, kot je to že običajno, pred spomenikom padlih železničarjev na Zaloški cesti v Ljubljani. Kulturni program pripravljajo mladi, ob tej priložnosti pa bodo podelili zlate, srebrne in bronaste značke železničarjem za 30, 20 in 10 let delovne dobe. Med njimi bodo tudi pomurski železničarji, ki so dije časa vztrajali v tem poklicu, ki je dokaj zahteven, saj terja veliko zbranosti, discipline in natančnosti, ker ima lahko vsaka najmanjša napaka večje ali manjše posledice v tovrnem ali potniškem prometu.

Vemo pa, da se železniško gospodarstvo ubada s številnimi težavami, ki navsezadnje vplivajo tudi na varen in urejen železniški promet. Sedanje neustrezno stanje železnice, ki se iz leta v leto srečuje s precejšnjimi izgubami, je treba reševati z doslednim uveljavljanjem poslovnosti, s preusmeritvijo železnice k svojim uporabnikom, in sicer s konkretnimi akcijami. To pa so v prvi vrsti uveljavitev nove gospodarskopolovne usmeritve na osnovi realnega voznega reda kot osnovnega tehnično-tehnološkega dokumenta železnice, neposredno dogovajanje z uporabniki o vseh elementih prevoznih storitev in drugo. Tokrat bomo nekoliko več spregovorili o družbenogospodarskih odnosih v železniškem gospodarstvu, od katerih je odvisno marsikaj. Da bi to aktualno temo čim bolj osvetlili, se je novinar Milan Jerše pogovarjal z direktorjem Železniške transportne organizacije Maribor Ludvikom Krajčičem ter predsednikom in tajnikom Sisa za železniški in luški promet prometnega središča Murska Sobota Ludvikom

gospodarskem položaju, da ne more spraviti skupaj niti lastne udeležbe za najem posojila. Razvoj železniške magistrale pa je življenjskega pomena za nadaljnji gospodarski razvoj ter za uspešno mednarodno menjavo blaga in za razvoj turizma v vseh državah, ki jih povezuje »železna cesta«. In če prog ne bomo hitro posodobili, se bo prevoz blaga in potnikov dokončno preusmeril. Kakšna škoda bi s tem nastala za železniško gospodarstvo, si ni težko predstavljati!

KAKO IZ PAT POZICIJE?

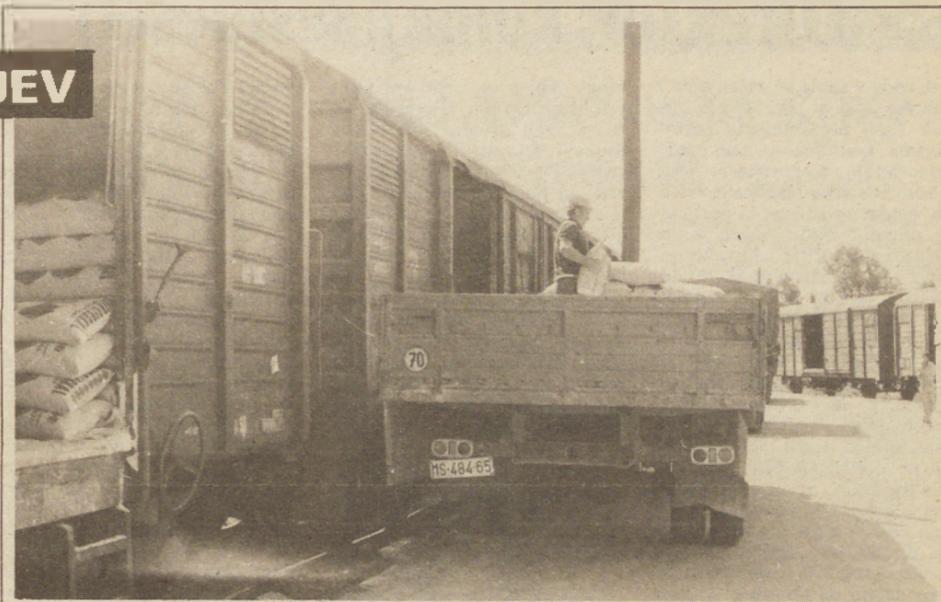
Nič čudnega, če je med železničarji velika zaskrbljenost, kako zagotoviti lastna sredstva, ki so pogoj za najetje posojila pri Mednarodni banki za obnovo in razvoj. Neuresničena cenovna in prometna politika je namreč železniško organizacijo pri nas postavila v pat pozicijo, iz katere za zdaj ne vidijo prave rešitve. Tudi na osnovi samoupravnih sporazumov zbrana sredstva po republikah in avtonomnih pokrajinah za financiranje razvojnih

od prodaje, bencina in plinskega olja, torej bencinski dinar kot vir za zagotovitev udeležbe republik in avtonomnih pokrajin za skupno financiranje programa posodobitve magistralnega omrežja. Prepričani so namreč, da bi bil ta vir najbolj v skladu z načeli prometne politike, saj bi z dodatnim obremenjevanjem cestnih prevoznikov prispevali tudi k preusmerjanju prometa s cest na železnico. Drugo pa je seveda vprašanje, ali je možno sredstva od t. i. bencinskega dinarja realno pričakovati. Vemo namreč, da sta ceni bencina in plinskega olja danes že preveč obremenjeni z davki in drugimi dajatvami. Zato v železniškem gospodarstvu menijo, da naj se bencinski dinar razbremeni tistih dajatev, ki vsebinsko k prodajni ceni bencina in plinskega olja najmanj sodijo. V tej zvezi v Železniškem gospodarstvu Ljubljana, kamor sodi tudi železniško omrežje Pomurja, predlagajo, da sodi v gospodarske odnose med železniškimi transportnimi organizacijami tudi materialna odgovornost za uresničevanje načrtovanih naložb. Prihodek posameznega podjetja pa naj bi bil odvisen od zagotovitve kakovostnega prometa. In še na eno pobudo železničarjev moramo opozoriti! Menijo, da je zaradi skladnega razvoja celotnega prometnega sistema nujno, da se skupno financiranje programa posodobitve magistralnih prog zagotovi z zakonom, ki naj bi ga sprejemali istočasno kot zakon o financiranju graditve jugoslovanske avtoceste.

Ravno neuresničena politika cen je poglavitni vzrok, ki je ob izredno visoki inflaciji pripeljal železniško gospodarstvo v najtežji gospodarski položaj v njegovem obstoju. Čeprav se je razkorak v primerjavi z javnim cestnim prometom nekoliko zmanjšal, pa so razlike v cenah delavskih in dijaških mesečnih vozovnic še vedno precejšnje. To pomeni, da se hitrejša rast cen železniških prevoznih storitev od splošne rasti cen, ki je bila v minulemu letu temeljna postavka za normalno poslovanje železnice, ni uresničila. Zaradi tega so morali ustaviti marsikatero dejavnost, predvsem naložbe, tekoče vzdrževanje, navsezadnje pa bodo nujni tudi posegi v kadrovske politiko, kar lahko privede do nazadovanja v tej pomembni gospodarski panogi.

ŽELEZNICO ZNOVA OŽIVITI!

»Pomurje se nam je zdelo glede železniškega prometa vedno zelo pomembno, zanimivo za železniško transportno organizacijo. Zato smo že pred leti železniško postajo v Murski Soboti usposobili za večjo prepustnost vlakov in zgradili dva dodatna tira. Precej pa si obetamo tudi od posodobitve železniške proge Murska Sobota—Ormož. Toda ugotavljamo, da delo na železnici, kar je sicer splošen pojav, zadnje čase upada. Da bi železnico znova oživili, kot si zaslužijo, bi pozvali, naj se tega zavedajo tudi združeno delo in čim več tovora preusmeri s ceste na železnico,« pravi Ludvik Krajčič. »Iz izkušnje dobro vemo, da z ukinitvijo proge zamre življenje na tistem območju. Pri tem imamo bridke izkušnje z ukinitvijo proge Murska Sobota—Hodoš. Če se takrat ne bi preneli, bi ta železniška proga še danes veliko pomenila, saj bi odprla okno v svet, predvsem v srednjo Evropo. Posebno

Z ROKO V ROKI — Takole nazorno bi lahko dejali za povezave med železniškim in cestnim gospodarstvom, ko gre za t. i. integralni transport. Ta je dobil v Pomurju, predvsem po zaslugi Avtoradgone, svojo domovinsko pravico.

zanimanje pa kaže tudi Luka Koper. Zato mora širša družbenopolitična skupnost pokazati večje zanimanje za razvoj železnice. Zavedati se namreč moramo, da je železnica vedno dajala bogastvo določeni regiji; in tako bo tudi v prihodnje,« dodaja Ludvik Hari.

Dovolj nazorni so nekateri konkretni podatki, s katerimi nas je seznanil Borut Štraus. »V Železniški transportni organizaciji Maribor, kamor sodi tudi celotno območje Pomurja, ugotavljamo, da se je fizični obseg dela v letu 1987 v primerjavi z letom poprej zmanjšal za 5,5 odstotka. Medtem je na železniški postaji v Murski Soboti 13-odstotno povečanje nakladanja in razkladanja blaga, na železniški postaji Lju-

vna politika. To je do neke mere težko razumljivo, če vemo, da je prevoz po železnici tudi do 50 odstotkov cenejši kot drugje. Poleg tega zadnja leta t. i. nočni skok več ne sega do Pomurja, ki se zdi odmaknjeno od glavnih prometnih tokov. Čeprav si na železnici prizadevajo, da bi se čim bolj približali potrebam uporabnikov, je konkurenca večjih cestnih prevoznikov, ki imajo na voljo velike tovornjake, s katerimi pripeljejo dobesedno na dvorišče sleherne delovne organizacije, vendarle prehuda.

V SVET S HITREJŠIMI VLAKI

S tem smo se v bistvu dotaknili problematike integralnega transporta v Pomurju, ki zavzema pomembno mesto. Ta integralni transport, ali kakor mu popularno pravimo Od vrat do vrat, je v naši pokrajini praktično navzoč od leta 1979, ko se je vanj vključila avtoprevoznika delovna organizacija Avtoradgona iz Gornje Radgone. Ta dokaj uspešno opravlja ves prevoz od železniških skladšč do naslovnikov. Pred devetimi leti sklenjen samoupravni sporazum o trajnem poslovnem sodelovanju med železniško transportno organizacijo in Avtoradgono je dobil najboljši potrdilo v praksi. O tem se lahko prepričajo neposredni naročniki železniških storitev. V podkrepitev tega so tudi nekateri konkretni podatki: v primerjavi z letom 1986 je promet v lanskem letu porasel na železniški postaji v Murski Soboti za 13 odstotkov.

LUDVIK KRAJČIČ — Direktor ZTO Maribor ne skriva optimizma, ko je govor o nadaljnji usodi železniške transportne organizacije.

V železniškem gospodarstvu se zavzemajo za to, da bi v gospodarske odnose med posameznimi železniškotransportnimi organizacijami vgradili tudi materialno odgovornost za uresničevanje načrtovanih naložb. Prihodek posameznega podjetja naj bi bil odvisen od zagotovitve kakovostnega prometa. S tem je seveda povezano vprašanje nadaljnjih načrtov železniškega gospodarstva. Ali se na tem področju v Pomurju obetajo lepši časi? To vprašanje smo postavili direktorju Železniške transportne organizacije Maribor Ludvikom Krajčiču. Odgovori nam je takole: »Kljub izredno težkemu položaju Železniškega gospodarstva Ljubljana v okviru ŽTO Maribor skrbimo in si tudi prizadevamo, da bi nekatere zadeve vendarle premaknili z mrtve točke. Konkretno to pomeni, da bi železniško progo od Ormoža do Murske Sobotne usposobili za hitrejšo vožnjo in povečan osni pritisk.

»V železniškem gospodarstvu se zavzemajo za to, da bi v gospodarske odnose med posameznimi železniškotransportnimi organizacijami vgradili tudi materialno odgovornost za uresničevanje načrtovanih naložb. Prihodek posameznega podjetja naj bi bil odvisen od zagotovitve kakovostnega prometa. S tem je seveda povezano vprašanje nadaljnjih načrtov železniškega gospodarstva. Ali se na tem področju v Pomurju obetajo lepši časi? To vprašanje smo postavili direktorju Železniške transportne organizacije Maribor Ludvikom Krajčiču. Odgovori nam je takole: »Kljub izredno težkemu položaju Železniškega gospodarstva Ljubljana v okviru ŽTO Maribor skrbimo in si tudi prizadevamo, da bi nekatere zadeve vendarle premaknili z mrtve točke. Konkretno to pomeni, da bi železniško progo od Ormoža do Murske Sobotne usposobili za hitrejšo vožnjo in povečan osni pritisk.

Letos že 100 kilometrov na uro

Z obnovo proge Ormož—Murska Sobota, ki naj bi bila končana prihodnje leto, bodo vlaki lahko vozili s hitrostjo 100 kilometrov na uro, osni pritisk pa bo 20 ton. To je vsekakor napredek, ki omogoča hitrejšo vključevanje v mednarodni železniški promet, posebej z gradnjo proge do Madžarske. Povezava z vzhodno Evropo in koprskim pristaniščem pa je za naše gospodarstvo vsekakor velikega pomena.

Razveseljiva novica je — s tem tudi izpolnjujejo obljubo, ki smo jo dali na sedežu Medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje — da bomo vztrajali pri obnovi omenjene proge. Ta bo letos že opravljena do izvozne kretnice na železniški postaji v Beltincih, za drugo leto pa nam ostane le še del proge do Murske Sobotne. S tem bodo hitrosti vlakov lahko sto kilometrov na uro, osni pritisk pa bo znašal 20 ton. To je že določen napredek, ki nam omogoča vključevanje v mednarodni železniški promet, posebej ko bo narejena proga od Murske Sobotne do meje z Madžarsko. Takrat bomo tudi sposobni prevzeti večje tovore, s čimer je povezan hitrejši pretok prometa po tirih. Interes slovenskih železni-

Precejšnje razlike v cenah avtobusa in vlaka

Za progo Murska Sobota—Ljutomer stane povratna železniška vozovnica 750 dinarjev, prav toliko pa boste odšteli za avtobusno vozovnico v eni smeri. Cena mesečne dijaške vozovnice je na železnici 10.000 dinarjev, delavske vozovnice 15.000 dinarjev; medtem ko boste za isto progo na avtobusu odšteli okrog 32.000 dinarjev. Te razlike v cenah železniškega in avtobusnega prometa so dovolj zgovorne!

čarjev je vsekakor, da se ta proga odpre in se na ta način približamo vzhodni Evropi. Osebnost sem optimist, ker bo napredek to vsekakor terjati. Povezave s koprskim pristaniščem in vzhodno Evropo je nedvomno ogromnega pomena, saj predstavlja okno v svet ne le za ta del naše domovine, ampak mnogo širše. Vemo, da je v Murski Soboti predvidevanje tudi tovarna postaja, kar je povezano z gradnjo blagovno-transportnega centra, kamor se že vključujemo z našim industrijskim tirom. Prav tako načrtuje Petrol skladišča za tekoča goriva, kar bi potem prevažali po železniških tirih. Letno naj bi prevažali okrog 21 tisoč ton tekočega goriva. To je gotovo ogromna količina, zato se železniškemu gospodarstvu prav gotovo splača vključiti v ta tovarni promet.«

MILAN JERŠE

BORUT ŠTRAUS IN LUDVIK HARI — Tajnik in predsednik temeljne skupnosti za železniški in luški promet prometnega središča Murska Sobota sta naredila precej za uveljavitev železnice v širšem prostoru.

Harijem in Borutom Štrausom, šefom transportno-komercialne službe.

MAR PREVOZI Z ŽELEZNICE NA CESTO?

Zadnje čase znova slišimo vznemirljive novice, da je jugoslovanska železniška magistrala povsem zastarela in da obstaja resna bojazen, da se prevoz blaga in potnikov dokončno preusmeril z železnice na cesto in ne obratno. Čeprav je posodobitev prog povsem zapisana na prvem mestu, je to v tem trenutku gotovo zelo oddaljen cilj, saj je železniška transportna organizacija v tako katastrofalno slabem

programov železniške transportne organizacije so povsod bistveno nižja od potrebnih in načrtovanih. Kakšnega pomena je glavna magistralna proga Jesenice (Sežana—Gevgelija) — Dimitrovgrad za Jugoslavijo, pove že podatek, da po njej poteka 62 odstotkov vsega železniškega prometa v naši državi. Ravno ta magistrala pa omogoča najkrajšo povezavo z državami zahodne in vzhodne Evrope in bližnjim vzhodom, kakor tudi srednje Evrope z jadranskimi pristanišči.

In kje vidijo rešitev železničarji? Le-ti predlagajo, da se z zakonom določijo davki

Lendavčani še v slabšem položaju

Tudi na območju Železniške postaje Lendava, ki je vključena v sozd Železniškotransportno podjetje Zagreb, položaj železnice ni zadovoljiv. Prej bi rekli, da je še slabši kot drugje v Pomurju, saj so vezani na hvalsko železniško gospodarstvo, kjer so razlike že očitne. To se navsezadnje kaže tudi v premajhni skrbi za posodobitev tiru na naši strani, saj so le-ti usposobljeni le za 16-tonski osni pritisk, kar povzroča dodatne težave pri prevozu blaga. In tega letno prevažajo okrog 650 tisoč ton, predvsem naftnih derivatov in nafte, ki je glavni uporabnik železniških storitev, nekaj pa je tudi kurilnega olja. Potniški promet pa je zanemarljivo majhen. Poleg tega na železniški postaji Lendava opozarjajo na zelo slabo zavarovanje železniških prehodov, saj je od starih pravilno zavarovan le eden, ostali pa so le označeni s prometnimi znaki. Da o neustreznem nagrajevanju lendavskih železničarskih delavcev, ki jih je skupno 17, sploh ne govorimo!

BEOGRADSKA BANKA, TB LJUBLJANA

razpisuje

javno dražbo

poslovnih prostorov v Gornji Radgoni, Lenina 1, velikih 122,14 m².

Izključna cena poslovnega prostora je 12.000.000.— din. Dražba bo 22. 4. 1988 ob 11. uri v prostorih Beogradske banke, Partizanska 42, v Gornji Radgoni. Poslovni prostor je namenjen tihi obrti ali intelektualnim storitvam.

Pred pričetkom dražbe morajo udeleženci plačati 10-odstotno varščino od izključne cene.

Stroške prenosa in davek plača kupec.

Ogled prostorov je možen 22. 4. 1988 ob 8. uri.

Direktor komaj šestdeseti

Uvoda v zapis ne začnemo z rubriko »saj ni res, pa je«, ampak zgolj pojasnjujemo naslov pisanja. Običajno so namreč direktorji (ali v tem primeru: vodje tozdov) na vrhu plačilne lestvice. Pa vendar so izjeme, ki potrjujejo pravilo: Maks Sagaj, vodja tozda Transport je na primer po plači šel na šestdesetem mestu. Dejstvo je bolj čudno ob spoznanju, da imajo med 350 delavci le šest takih, ki so končali višje ali visoko šolo — ti strokovnjaki so potemtakem še slabše plačani. Vendar pa je Transport po povprečni plači najvišje med Avtoradgoninimi tozdi, februarja je bil povprečni mesečni prejemek 524 tisočakov. Seveda je osrednji del odgovora na vprašanje, zakaj ima kar 59 delavcev višjo plačo od direktorja v dejstvu, da je v tozdu okrog 300 voznikov, ki veliko delajo na terenu in si tako prislužijo več denarja. Pa vseeno ni neumestna trditev, da je pamet preslabo plačana, zato nameravajo v prihodnje ukrepati — z materialno spodbudo strokovnjakov bo njihovo delo bolj zavzeto, pa še kakšen bo prišel, saj jih je zdaj tako ali tako premalo. Transport je namreč tozd, ki mu poslovne težave žal niso neznanca. Leta 1986 so prigrispodarili veliko izgubo in s posledicami se otepajo še danes, čeprav so sestavili program sanacijskih ukrepov. Zdaj, ko je

Maks Sagaj na čelu kolektiva približno leto dni, si prizadevajo že za vrsto drugih izboljšav. V osnovni dejavnosti — prevozništvu — je namreč še veliko rezerv, ki jih kaže izkoristiti. Poenostavljeni skupni imenovalec bližnjih Transportovih reform je zmanjšanje stroškov in večji zaslužek, kar želijo doseči s kar najmanjšim številom tako imenovanih praznih kilometrov. Analize organizacijskih ukrepov pa ne prepuščajo lastni iznajdljivosti in pameti (ker je enostavno ni dovolj), pač pa so se povezali z zahodnonemškimi strokovnjaki.

Maks Sagaj, še ne tridesetletni vodja tozda Transport, v sodelovanju z nemško pametjo in strokovnjaki iz kolektiva pripravljajo vrsto ukrepov, ki naj bi zboljšali poslovanje.

Nobena skrivnost ni, da je tozda čas na pomembnem razpotju, saj naj bi analiza (končana bo še ta mesec) prinesla vrsto novosti, za dosežanje poslovanje tozda malone revolucionarnih. Predvsem je pomembno izboljšati odnos do dela in napraviti konec nekaterim zaslužkarskim ravnanjem — seveda ne v korist firme in delavcev, pač pa zgolj v zasebno. Kaj takega bo možno le s centralizacijo odločanja, ker je zdaj popolna kontrola skoraj nemogoča. Ne gre namreč pozabiti, da imajo radgonski prevozniki svoje poslovne enote v Lenartu, Murški Soboti, Lendavi in Gornji Radgoni, vsaka od teh pa praktično avtonomno razpolaga s svojim avtoparkom. Po novem naj bi imeli veliko več vloge pri odločanju in racionalizaciji tudi sami delavci, za kar se z nekaterimi sodobnimi znanstvenimi prijemi zavzema vodja razvoja Jože Veren. Seveda pa je prepuščanje pobude delavcem proces, ki se ga morajo slednji učiti, zato uspehov ni pričakovati čez noč.

Nalog za mlado vodstvo s tem še ni konec — najprej omenjamo izboljšanje uslug v okviru integralnega transporta (povezava z železnico). Za zdaj gre bolj za lokalno špedicijo s soboške železniške postaje, pa tudi delo tam zaposlenih je skoraj izključno fizično, brez ustrezne sodobne tehnologije. Pomembno je tudi vprašanje širitve izvoznih planov. Devizna realizacija v prvih dveh mesecih letos je bila že bistveno višja kot v enakem lanskem obdobju, pa vendar še ne taka, kot si jo želijo. Osrednji problem pa je zunaj dosega volje in sposobnosti delavcev v Transportu: do dovolilnic, ki jih izdajajo v Beogradu, je namreč izredno težko priti, zato bi trenutno lahko opravljali vrsto poslov, pa jih zaradi povsem hibridnega ključa dodeljevanja dovolilnic ne morejo.

Do mirnega popotovanja Avtoradgoninih tovornjakov je še dolga pot. Prevozil pa jo bodo toliko prej, kolikor več bo enotnosti in privrženosti novemu vnetu in gotovo zdravim idejam.

Bojan Peček

Eden od 200 Avtoradgoninih tovornjakov na pranju. Sicer pa je pranje umazanega lahko tudi simbolika za aktualni trenutek v tozdu Transport.

»UGLAŠEVANJE« LINE APAČE

V Lini Apače, ki je sestavljena iz dveh temeljnih organizacij združenega dela — Kovinska proizvodnja in Notranja oprema, se še vedno ubadajo z velikimi problemi. Ukrep družbenega varstva ni kaj dosti zalegel, kajti podoben položaj kot v Lini, le da v nekoliko milnejši obliki, je v celotnem Pomurju. Zato ni mogoče rešiti osnovnega in največjega problema — dobiti strokovno usposobljene kadre, ne le za proizvodnjo, ampak tudi za opravljanje vodilnih funkcij.

Vseh zaposlenih je okrog 250, 190 v tozdu Notranja oprema in 69 v tozdu Kovinska proizvodnja. V prvem tozdu so zaključili leto 1987 z izgubo, v drugem pa so z rezultati zadovoljni, čeprav tudi ti niso bleščeči. Pomembno je, da imajo dovolj dela tako v prvem kot drugem tozdu, saj je bil tudi to eden od velikih problemov.

Nemška firma Solton je kot kaže zadovoljna s kakovostjo pianin, ki jih izdelajo (sestavijo) v Lini, in je povečala svoja naročila. Še vedno pa jim manjka sušilnica, ki so jo načrtovali že za prejšnje leto. Prav tako je v obeh tozdi prisotna tehnološka zastarelost opreme. Med pomembnejše naloge za izboljšanje poslovanja Line

Apače (ki je prednostna naloga) spada združitev tozdov in ustanovitev enovite delovne organizacije. S tem bi na leto privarčevali okrog 4000 delovnih ur za razne sestanke, saj jim dosledno izpolnjevanje samoupravnih in družbeno-političnih pravic in dolžnosti zaradi majhnega števila delavcev predstavlja resen problem.

Delavci Notranje opreme so za združitev, medtem ko se je v Kovinski proizvodnji pojavilo negodovanje. Delavce moti predvsem »hitro spreminjanje organizacijskih rešitev.« Pred leti so namreč vsi zatrjevali, da je najboljša rešitev ustanovitev tozdov, danes pa spet obratno.

Niso samo v Lini v taki dilemi. S podobnimi problemi se ukvarjajo tudi v drugih delov-

nih organizacijah in spoznavajo, da so bile marsikatero temeljne organizacije združenega dela odveč. Marjan Banfi, ki je prevzel vodenje Line po ukinitvi ukrepa družbenega varstva, je dejal, da je načrt obnove poslovanja in uresničitev vseh zadanih nalog tudi njegov osebni program: »Ugotavljamo, da je na tej lokaciji, kjer je za eno ograjo in na enem dvorišču 250 delavcev, najustrenejša enovita DO. Le tako bomo lažje poslovali in uveljavljali vse funkcije od komercialne, kadrovanja in finančnega poslovanja. To pa je v teh težkih pogojih gospodarjenja, ko moramo biti na vseh področjih izredno gibljivi, zelo pomembno. Ne more biti govora o krmivni samoupravnih pravic delavcem, saj se lahko samoupravljanje izboljša prav na račun kakovostno sestavljenih samoupravnih organov.«

Za ali proti enoviti delovni organizaciji — o tem se bodo delavci Line odločali na referendumu, ki bo 21. aprila. Bernarda Peček

INA NAFTA LENDAVA

SO RAZISKAVE POTREBNE?

Po prekinitvi v šestdesetih letih so v lendavski Ina Nafti 1985. leta znova oživili raziskave nafte in plina, saj so ustanovili tozd Raziskava in proizvodnja nafte in plina. Vse do začetka letošnjega leta so za raziskovalne projekte in neposredna raziskovanja dobivali denar od Interesne skupnosti za nafto in plin (IS-NAP) Ljubljana in od sozda Petrol Ljubljana. V lanskem letu pa so za te namene zagotovili tudi precej lastnega denarja. Denar, vložen v raziskovalne projekte, se je namreč obrestoval, saj so odkrili nova nahajališča, zlasti plina, ugotovili pa so še, da je tudi iz že odpisanih vrtnin mogoče dobiti dodatne količine plina. Najboljši dokaz za to je vrtnina v Petišovcih, ki, potem, ko so jo poglobili, znova daje plin.

V četrtek so v Lendavi predstavili svoje dosežke pri raziska-

vah, žal pa so hkrati ugotavljali, da za načrte letošnjih raziskovalnih del še niso dobili denarja. Ne vedo tudi, koliko denarja bodo dobili za raziskave od prodaje naftnih derivatov. Predsednik poslovnega odbora Ine Nafta Jože Hajdinjak je dejal, da so v Sloveniji različna mnenja o tem, koliko in ali sploh vlagati v raziskave. Različni pa naj bi bili tudi

pogledi na to, kako naj bi raziskave potekale. Glede na to, da rezultati dosedanjih raziskav so in da obstaja zmerni optimizem, da bodo našli nova nahajališča zemeljskega bogastva, bi bila velika škoda, če bi v raziskovalnimi deli prekinili. Domača naftna nahajališča so še vedno najbolj zanesljiv vir te vrste energije. Š. S.

Izvoz in zaposlitve

V lendavski občini, kjer bo sredi leta število iskalcev, zaposlitve naraslo na 600, je vsaka možnost zaposlitve razveseljiva vest. Taka novica prihaja iz obrata kamniškega Utoka iz Kobilja, kjer bodo v drugi polovici leta zaposlili 15 novih delavcev, kar je pravzaprav 100-odstotno povečanje (zdaj jih dela 15). Medtem ko so doslej zaposlovali kvalificirane delavce, bodo naslednjim omogočili delo tudi nekaj delavcem, ki se bodo pričeli. Takih kandidatov pa je na tani-kajšnjem območju veliko.

V tovarnici Utok v Kobilju živijo v glavnem usnjene prevleke za sedežno pohištvo. Največ je tako imenovanih dodelavnih poslov, ko surovino dobavi tuji kupec. V tem primeru je to neko švedsko podjetje. Vse več pa je tudi pravih poslov, saj posamezne izdelke šivajo iz domačega usnja in torej na tržišču vrednotijo ne le golo fizično delo, ampak tudi domači material. Izdelki iz Kobilja pa gredo tudi v mnoge slovenske tovarne pohištva. Š. S.

NOVI BLISK — STARE RANE

PREDVSEM NIMAJO PAMETI

Naslov pisanja bi lahko izzvenel tudi kot provokacija, pa vseeno ni. Gre za dejstvo, nešteto-krat izpricano prav v pomurskem prostoru, ki vse bolj boleha za boleznijo, značilno za vse provincialne pokrajine. Pravi se ji beg možganov. Blisk, ki je od nedavnega spet enovita delovna organizacija v sozdu IMP (lani so se ločili od Panonije), ima vsega 6 ljudi, ki imajo v žepu diplomu višje ali visokošolske ustanove. Ker je zaposlenih približno 260,

prvim aprilom potekel mandat, zato zdaj funkcijo opravlja s predznakom v. d. — pa ne zato, ker ga nihče ne more spodniti s stolčka, pač pa bolj zaradi dejstva, da se na razpis ni prijavil nihče, zato ga bodo ponovili. Želijo si seveda, da bi novi direktor imel visoko tehnično izobrazbo. Ena od metod, s katerimi bi radi privabili kar največ pameti, je priprava za spremembo pravilnika o nagrajevanju — doslej je povprečna plača (velja za marec) Bliska 350 tisočakov, pri čemer pa je pomembna neznatna razlika med plačami glede na stopnjo izobrazbe.

Kot je znano, se Blisk ukvarja z dvema osnovnima vrstama dejavnosti — 60 odstotkov letne realizacije prispevajo montažerji, ostalo pa delavci v proizvodnji. Toda tako v prvem kot drugem segmentu je obilica težav. Montažerji v prvih treh mesecih letos skoraj niso imeli kaj početi (vsaj ne v službi), zato so uvedli prisilne dopuste, plačane 70-odstotno.

Ko bo delo, bodo delavci izgubljene ure morali nadomestiti, hkrati pa bodo dobili tudi razliko v plači. Seveda pa je pogoj, da bo dovolj dela. Zdaj sicer že kaže boljše (ker so začeli z delom v Moravskih Toplicah in Zagrebu) in računajo, da bodo montažerji še ta mesec polno zaposleni.

Proizvodnja je poglavje zase — še lani so govorili o razvijanju lastnih programov, ker je kooperacijska proizvodnja potencialno nevarna, saj lahko hitro zmanjka naročil. Bojazen je že uresničila, zato Bliskovci še vztrajajo na lastnih proizvodih. Toda kaj, ko so za večino, ki so jih zares razvili medtem ugotovili, da jih trg sploh ne sprejema? Tako so na primer prišli do ideje o udarnem števcu — kar nekaj časa so rabili, da so razvili mehanskega. Toda v tem času je konkurenca že ponudila elektronskega in vsi naporji ter stroški Bliska so bili zaman. Pravtako so slabo pripravljene ponuditi črpalko za pretok

tekočin, predvsem vina. Že res, da imamo veliko vinogradov in vinskih kleti. Toda Blisk je naredil črpalko, ki je za zasebnika prevelika in predraga (ima prevelik pretok), družbeni sektor pa podobne priprave že tako ali tako ima iz uvoza — torej še en udarec v prazno.

K temu dodajamo še probleme s staro livarno, iz katere se morajo izseliti do prvega septembra — zaradi neustreznih delovnih pogojev, ekologije in nevarnosti pred požarom. Seveda bodo zato morali zgraditi novo, za katero pa rabijo denar.

Sklep: Blisk je že lep čas v težavah, ki mu komajda omogočajo obstoj. Ob zadnji reorganizaciji sicer niso pričakovali preveč, pa vendar verjetno vsaj to, da bo manj moten v poslovanju. Toda tudi to se je izjalovilo zato je vprašanje, če sploh imajo kakšno prihodnost — posebej s tako malo pameti.

Bojan Peček

S SEJE IZVRŠNEGA SVETA SKUPŠČINE OBČINE LENDAVA

Kaj bo s kmetijstvom, rudarstvom...

si že izkustveno lahko predstavljamo, kako velik vpliv ima v Blisku pamet, razvoj, inovativno razmišljanje. Posebej še, ker imajo slabe plače in ga ni inženirja, ki bi se želel pridružiti Bliskovi družini. Izboljšanje kadrovske sestave je že dolgo želja vodstva kolektiva, ki pa ostaja neizpolnjena. V razvoju je tako le eden, zaman pa že lep čas iščejo še dva sodelavca, ki bi bila sposobna sama predlagati izboljšave. Tako pa Blisk nima razvitega tehničnega sektorja, ne razvojne službe, niti komercialne. Dosedanjemu direktorju Jožetu Kouterju je s

Na seji izvršnega sveta skupščine občine Lendava, ki je bila v petek, so temeljito analizirali Predlog smernic za spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana SR Slovenije za obdobje 1986—2000. Nikakor se niso strinjali s pobudami, da posledje ne bi več toliko vlagali v kmetijstvo, ker da je naša hrana veliko dražja od uvožene. Četudi je to res, so menili na seji, morajo z razvojem kmetijstva nadaljevati, posebno še v občinah, kot je lendavska, kjer je kmetijstvo še vedno prevladujoče. Enakega mnenja so bili o nadaljnjem razvoju rudarstva, v tem primeru

pregovornišva, torej, da se ni mogoče zanašati na uvažanje (menda cenejšega) premoga, ob tem pa zamenjati domača rudna bogastva. Seveda se tudi v Lendavi zavedajo, da kurjenje s premogom onesnažuje okolje, vendar se temu zlu ni mogoče (za)vselej izogniti. Po sedanjih slovenskih načrtih naj bi čim bolj koristili čiste energije: vodo, plin, plinsko olje... Za zdaj rudnik premoga Lendava ni ogrožen, saj raziskovalna dela potekajo po načrtu, med drugim bodo število zaposlenih povečali s sedanjih 40 na 90, ni pa še odločeno, kako bo potem, ko bodo s temi

projekti končali (čež dobro leto). Kakršnega koli premoga gospodarsko ni upravičeno izkopavati, ampak le kakovostnega. Če bo v Lendavi tak, potem bodo rudnik odprli, v nasprotnem primeru pa najbrž ne. V Lendavi je torej upravičena bojazen, da bodo imele predlagane spremembe dolgoročnega načrta razvoja SR Slovenije negativen vpliv na dva pomembna dejavnika (kmetijstvo, rudarstvo), zato bodo skupini delegatov in predlagateljem sprememb posredovali svoje pomisleke. Š. S.

ABC POMURKA

DELOVNA ORGANIZACIJA

AGROSERVIS, p. o.
Murska Sobota

ABC Pomurka, Agroservis Murska Sobota posreduje na osnovi dogovora o poslovnem sodelovanju z Zavarovalno skupnostjo Triglav Murska Sobota v ponedeljek, 18. 4. 1988, ob 15.00 na dvorišču DO Agroservis, Kroška cesta 58, Murska Sobota, prodajo karamboliranih vozil:

Ponovna prodaja:

- Osební avto zastava regata 100S IE, leto izdelave 1987, prevoženih 27.280 km, izklicna cena 3.120.000.— din.
- Tovorni avto zastava 101 T, leto izdelave 1986, prevoženih 97.475 km, izklicna cena 1.640.000.— din in prometni davek 36,5 %.
- Vozila, ki so prvič v prodaji:
 - Osební avto IMV R 11 GTL, leto izdelave 1987, prevoženih 3.023 km, izklicna cena 11.500.000.— din.
 - Osební avto zastava lada 1500 S, leto izdelave 1982, prevoženih 60.449 km, izklicna cena 1.450.000.— din in prometni davek 36,5 %.
 - Osební avto zastava 101 GTL 55/3V, leto izdelave 1986 prevoženih 28.512 km, izklicna cena 2.300.000.— din.
 - Osební avto IMV R 4 GTLJ, leto izdelave 1987, prevoženih 39.757 km, izklicna cena 2.250.000.— din in prometni davek 36,5 %.
 - Osební avto zastava 750 LE, leto izdelave 1985, prevoženih pribl. 15.000 km, izklicna cena 960.000.— din in prometni davek 28,5 %.
 - Osební avto BMW 30S, leto izdelave 1972, izklicna cena 1.300.000.— din in prometni davek.

Pogoj za sodelovanje na dražbi je obvezni polog 20 % od začete izklicne cene in se plača na dan dražbe med 14. in 15. uro pri blagajni DO.

Najnižje zviševanje cene na dražbi je 5.000.— din.

Kupec mora plačati vozilo v treh dneh od dneva dražbe, drugače bomo smatrali, da je odstopil od nakupa in izgubi pravico do vrnitve varščine. Kupljeno vozilo mora prevezi v treh dneh, sicer plača 1.000.— din ležarine dnevno. Prodaja poteka po sistemu videno-kupljeno, zato je izključena vsaka možnost reklamacije zaradi kakovosti ali manjkajočih delov. Prepis lastništva se opravi z lastnikom vozila.

Cene živine ostanejo nespremenjene

Občasne krize v živinoreji niso pri nas nič nenavadnega in so se reji nanje že tudi privadili. Razlika med njimi je le v tem, da prihajajo enkrat bolj do izraza in trajajo dalje časa, drugi pa so spet manj izrazite. Za sedanje težave v živinoreji lahko rečemo, da trajajo že dalj časa, saj so se razmere na tem področju začele slabšati po letu 1983 in se vse do danes še niso uredile. Vzroke zanje je deloma treba iskati v težavah celotnega gospodarstva, v kmetijstvu pa prihajajo le-te še toliko bolj do izraza. Žal pa se reševanja težav lotevamo necelovito in kmetijstvo je običajno tisto, ki na račun ohranjanja življenjskega standarda vselej potegne krajši konec.

Težave v živinoreji so v raznih koncih države v zadnjih letih prihajale različno do izraza in lahko trdimo, da smo jih v Sloveniji — in s tem tudi v Pomurju — uspevali še najbolj obvladovati. Medtem ko so nekatera območja ostala tako rekoč brez osnovne plemenske črede, nam je v Sloveniji uspelo, da smo z ustreznim intervencijsko politiko ta stalež obdržali, v lanskem letu pa se je v Pomurju odkup živine celo nekoliko povečal. Predvsem ustreznosti organiziranosti in povezanosti osnovne proizvodnje s predelavo je pripisati, da smo v primerjavi z letom 1986 lani odkup prašičev v Pomurju povečali za 9 odstotkov in odkup goveda za 6 odstotkov.

Ko je že torej vse kazalo, da bodo težave v živinoreji končno le prebrodili, so se v zadnjem času začele razmere spet

močno zaostrovati. Odkupne cene živine že zdavnaj več ne pokrivajo stroškov pitanja, vedno več pa izgublja tudi mesarji. Po najnovejših izračunih znašajo zdaj stroški pitanja pri govedu že prek 2.600 dinarjev za kilogram žive teže, pri prašičih pa 2.200 dinarjev. V niti malo ugodnejšem položaju niso mesarji oziroma mesno-predelovalna industrija. Ti pravijo, da v tem trenutku živine dražje ne morejo plačati, saj jo že zdaj odkupujejo po znatno višjih cenah od zaščitnih, prodajne cene mesa pa so zamrznjene že od lanskega oktobra. Kot je znano, se cene mesa oblikujejo na osnovi zaščitnih cen živine, ta pa znaša za kilogram goveda 1.356 dinarjev in prašičev 1.084 dinarjev. Zaščitne cene živine so se 19. februarja letos povečale pri govedu na 1.571 dinarjev in pri prašičih

na 1.306 dinarjev za kilogram žive teže, vendar se prodajne cene mesa niso smele spremeniti, takšna odločitev zvezne vlade, v katere pristojnosti so cene mesa, pa je zato toliko bolj nerazumljiva.

In kakšne so po vsem tem razmere v Pomurju? Kljub nespremenjenim cenam mesa pomurske klavnice odkupujejo govedo in prašiče za 10 do 15 odstotkov dražje od najnovejših zaščitnih cen, pri tem pa seveda veliko izgublja. Del tega sicer skušajo nadomestiti z izvozom in večjo predelavo, posledice pa čutijo tudi potrošniki, saj v mesnicah ni dovolj vseh vrst svežega mesa.

Težave seveda najbolj čutijo reji sami in z različnimi protesti opozarjajo, da pod takšnimi pogoji živine več ne bodo pripravljene pitati. O razmerah so spregovorili tudi na sestanku najodgovornejših predstavnikov organizacij združenega dela primarne proizvodnje in predelave, ki so vključene v sozd ABC Pomurka, vendar ustreznih rešitev niso našli. Pomurski mesarji zatrjujejo, da že zdaj plačujejo rejem najvišje cene v Sloveniji, saj odkupujejo govedo glede na kakovost po ceni od 1.600 do 1.800 dinarjev in

prašiče po 1.400 dinarjev za kilogram žive teže. Na tem sestanku so tudi sklenili, da bodo odkupne cene živine v Pomurju poenotili, saj je bilo prav zaradi neenotnih cen v zadnjem času med reji največ hude krivi. Žal pa se, kot kaže, nekateri tega dogovora ne držijo in odkupujejo živino po višjih cenah. Po besedah najodgovornejših predstavnikov sozd ABC Pomurka se pojavljajo v Pomurju kupci iz osrednje Slovenije, ki plačujejo živino po nekoliko višji ceni, čeprav jo od rejcev na svojem območju odkupuje po zaščitnih cenah, ki so bile določene 19. februarja. Takšna nelojalna konkurenca pa seveda ne vodi k rešitvam.

Položaj v živinoreji je torej trenutno zelo napet in celo grozi, da se bodo začele trgati vezi med osnovno proizvodnjo in predelavo, ki so jih ustvarjali desetletja. Napovedana je tudi izredna seja delavskega sveta sozd ABC Pomurka, na kateri bodo temeljito pretrlesali nastali položaj in skušali najti najustreznejše rešitve. Toda dokler bo »država« trmoglavno vztrajala pri svojih odločitvah, je kaj malo upanja za rešitve. Le kdo bo potem prevzel odgovornost za posledice?! Ludvik Kovac

STROKOVNJAKI SVETUJEJO

Več kakovostne krme na travnikih (Piše: Jože Nemeš)

Seno oziroma voluminozna krma predstavlja pri nas še vedno več kot 80 odstotkov pridelka s travnikov. Žal je kakovost te krme izredno slaba, saj se pri spravilu izgubi tudi do 50 odstotkov hranilnih vrednosti. Pri intenzivnem izkoriščanju travinja zato dobivajo vse pomembnejše mesto paša, zeleno krmiljenje in siliranje trav. V naprednejših rejah v svetu odpade na siliranje že več kot 65 odstotkov pokošene krme, ponekod pa tudi do 100 odstotkov. Prednosti siliranja so poleg boljše izkoriščanja hranilnih vrednosti tudi v tem, ker je celoten postopek spravila mehaniziran, spravilo ni v večji meri odvisno od vremenskih razmer, ob močnem gnojenju pa se travna ruša tudi hitreje obnavlja. Z melioracijami smo tudi pri nas pridobili več kakovostnih zemljišč, ki jih je potrebno kar najbolj smotrno izkoristiti. Če želimo pridelati več kakovostne krme, je treba travnike sodobno zasnovati in jih zasejati s takšnimi travami, ki dajejo visoke in kakovostne pridelke. Strokovnjaki, ki delajo na selekciji trav in detelj, so vzgojili znatno rodnejše trave od tistih samosavnih vrst, ki rastejo na starih travnih rušah. Prav je, da se z njimi seznamimo, saj se bomo potem lažje odločili za primerno obnovo travinjak.

SPLOŠNE LASTNOSTI TRAV

Trave so najštevilnejše rastlinske vrste na svetu, saj jih poznamo od 6.000 do 8.000 vrst. Lastnosti posameznih vrst in njihov gospodarski pomen ocenjujemo po več kriterijih. Po dolžini življenjske dobe delimo trave na enoletne, kratkotrajne (eno do dveletne), srednjeterajne (tri do štiri letne) in dolgotrajne (pet in večletne). Po obliki razraščanja delimo trave na trave dolgega razraščanja (podzemni in nadzemni izrasli) in na trave kratkega razraščanja (šopasto in blazinasto razraščanje). Po višini rasti ločimo visoke, srednje visoke in nizke trave. Po vsebnosti hranilnih snovi delimo trave na zelo dobre, dobre do srednje dobre in na slabe trave, ki so takorekoč brez hranilne vrednosti. Glede na razvoj ločimo rane, srednje in pozne trave, pomembni pri izbiri travnih vrst pa so še obratnost z listjem, odpornost proti mrazu, moči in suši, prenašanje paše ali košnje ter prenašanje gnojenja in njegov vpliv na pridelke.

Posamezne trave pomembno vplivajo tudi na izboljševanje tal, saj s svojimi podzemnimi deli predstavljajo pravi zaklad organskih snovi, ki so neobhodne za tvorbo humusa. Čeprav raste v travni ruši zelo veliko številno trav, prihaja pri zasnovanju novih travnikov v poštev le malo trav. Zato je prav, da poznamo njihove lastnosti, saj se bomo le tako lahko odločili za najprimernejše. Nekatere lahko sejemo kot monokulture, lahko pa se odločimo tudi za travne mešanice.

ZELO DOBRE VISOKE TRAVE

Lisičji rep

Bilka zraste do višine enega metra in je obdana z mnogo listja. V dobrih rastnih razmerah se hitro obrašča, razraščanje pa je najbujnejše v drugem in tretjem letu. Hitreje se obrašča, če so tla primerno vlažna. Cveti v prvi tretjini maja in vse do junija. Lisičji rep zahteva mokra, vlažna in nekoliko zamočvirjena poplavna zemljišča, kjer voda z muljem prinaša dovolj hranilnih snovi. Stojecje vode ne prenese. Če je rastišče zanj ugodno, lahko popolnoma prevlada v travni ruši. Lisičji rep je najranejša kakovostna trava, zato ga lahko izkoristimo le za siliranje, saj s pozno košnjo pridelamo le slabo seno. Ker ga lahko pospravljamo že konec aprila ali v začetku maja, dobimo z izdatnim gnojenjem od tri do štiri odkose na leto. Dobro prenaša dolgo zimo in snežno odejo, delno pa prenaša tudi pašo, vendar ne intenzivno. Za setev pride le redko v poštev, saj je seme slabo kalivo, zato bo z urejanjem zemljišč ta trava izginila z naših površin.

Visoka pahovka

Ta trava zraste od 50 do 180 centimetrov visoko. Šopi so kratki in visoki z golo nožnico lista. Pahovka zahteva odcedna zemljišča, najdemo pa jo tudi na vlažnih in suhih tleh. Zahteva plodna tla s sončnimi legami, na katerih se dobro odziva na gnojenje. Na propustnih toplih in odcednih zemljiščih tvori združbo, ki predstavlja v naših rastnih razmerah najkakovostnejšo in najproduktivnejšo travniško združbo. Doba trajanja te trave je od 3 do 5 let. Spomladi hitro zeleni in raste, zato jo je treba pravočasno pospraviti oz. silirati, če želimo imeti dobro krmo. Listi namreč hitro odpadejo in ostanejo le stebela. Zaradi globokih korenin dobro prenaša sušo, slabše pa prenaša ostre zime brez snega. Primerna je za mešanice na njivah in travnikih, kjer prenaša največ tri odkose. Zelo primerna je v mešanica z lucerno, ni pa primerna za pašo, saj ne prenaša gaženja. Drugi odkos je najprimernejši za zeleno krmo. Dobro se odziva na gnojenje z gnojem, gnojnico in NPK gnojili. Za setev uporabljamo le sortno seme, primerno za naše rastne pogoje. Sorta botinec B-16 je srednje pozna in se po razvoju vklaplja v ritem rasti z deteljo, po košnji pa se dobro obrašča. V čisti setvi sejemo 50 kilogramov semena na hektar.

Pasja trava

Zraste do 130 centimetrov visoko z raztresenimi, močnimi in vzdignjenimi šopi. Tako v čistem posevku ne tvori goste ruše in močno izpodriva druge trave v posevku. Najprimernejše rastišče je na propustnih in vlažnih ilovnatih tleh. Na mokrih tleh slabše uspeva, odporna pa je proti suši. Zahteva rodovitna in dobro gnojena tla, dobro pa se odziva tudi na namakanje. Slabše odporna je proti spomladanski zmrzali. Pasja trava spada med naše najbolj kakovostne visoke trave, seveda, če jo primerno izkoristimo, saj daje ob prvem odkosu izredno kakovostno krmo. Je dolgotrajna trava, ki ob dobrem gnojenju uspeva od 6 do 7 let, se izredno hitro obrašča, saj jo lahko pokosimo od 4 do 5-krat, popasemo pa od 5 do 6-krat. Dobro prenaša tudi zasenčenje, zato je primerna za sadovnjake. Pri intenzivnih pašah je postala pasja trava zelo cenjena na pašnikih, saj omogoča zgodnejšo pašo. Za setev na travnikih in za travno-deteljne mešanice sejemo nekoliko poznejše sorte, ni nimajo mnogo listja. V čisti setvi sejemo 20 kilogramov semena pasje trave na hektar. Za setev pridejo v poštev slovenska sorta kopa, banjalaška BL-4, botinska B-15 in druge.

Travniška bilnica

Trava zraste do 100 centimetrov visoko in ima obilo nežnega listja z dolžino od 10 do 20 centimetrov. Ustvarja šope s kratkim razraščanjem in relativno globokimi koreninami. Najbolje uspeva na plodnih težjih tleh, ki so bogata s humusom. Prenaša tudi vlažna, mokra, sveža, a manj poplavna tla. Ne uspeva pa na kislih, suhih, peščenih in kamnitih tleh. Sicer pa uspeva povsod na naravnih travnikih, ki imajo dovolj hrane, apna in magnezija. Dobro se odziva na visoko zračno vlago, ne prenaša pa močnejše zasenčitve. Prav tako dobro prenaša nizke temperature, močnejše zmrzali in daljšo snežno odejo. V ugodnih rastnih razmerah vzdrži tudi od 8 do 10 let in je zato naša dolgotrajna, najkakovostnejša in najbolj cenjena trava. Cveti nekoliko pozneje, tako da do košnje obdrži visok odstotek beljakovin in majhen odstotek surovih vlaken. Glede na uporabo je vsestranska trava, saj dobro prenaša pašo in košnjo in je ena od osnovnih trav v rušah pašno-košnega sistema. Najprimernejše za naše rastne razmere so jablejska domača, ki je srednjezgodnja pašno-košna sorta, za pašo pa je najboljše sorta dufa. Za sušno rastišče in za košnjo je najprimernejša sorta B-14. V čisti kulturi sejemo od 60 do 70 kilogramov semena na hektar.

(se nadaljuje)

Kritika trgovini Agrotehnike

Kmetijci v lendavski občini ugotavljajo, da trgovina Agrotehnike na Partizanski ulici v Lendavi ni upravičila pričakovanja, saj v njej lahko kupiš več rezervnih delov za avtomobile kot pa za kmetijske stroje oziroma pripomočke. Zaradi tega morajo iskati lastniki traktorjev in drugih strojev rezervne dele v Murški Soboti, Čakovcu, Ljutomeru. S temi svojimi ugotovitvami bodo seznanili potrošniški svet v Lendavi, ki bo tako dobil novo nalogo: »uradno« naj bi opozoril to trgovino, morda vodstvo tozda, da je njihova osnovna naloga oskrba kmetijev.

Kar zadeva druge priprave na setev, v Lendavi ugotavljajo, da ne manjka mineralnih gnojil, tu-

di ne zaščitnih sredstev, ni pa dovolj semenske koruze pioner, ki se je na tem območju dokaj uveljavila. Kmetijci lendavske občine (družbeni in zasebni sektor) bodo tokrat posejali koruso na 4928 hektarjih površin, sladkorno peso na 540 hektarjih in krompir (samo zasebniki) na 550 hektarjih. Zaradi lanskih motenj pri prodaji krompirja letos žal ni večjega povpraševanja po semenskem krompirju, zato ga je zadržala priskrbela le 38 ton. Letos bodo organizirano posejali koruso in travno-deteljne mešanice na več hektarskih melioracijskih območjih Turnišče in Dobrovnik, za kar so prav tako že pripravili semena in gnojila.

Š. S.

Nekdo bi dejal, glej ga, še vedno dela s kravami. A ni tako. Ivana Sabotina smo ujeli na njivi, ko je trosil gnoj. Tako je rekel: »Ne mislite si, da pri nas nimamo traktorja; imamo ga, toda veliko bolje je delati s kravami. Tudi tako je delo dobro opravljeno, pa še nikamor se mi ne mudi, nafta za traktor pa le ima svojo ceno.«

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

Z NASLEDNIKOM NI TEŽAV

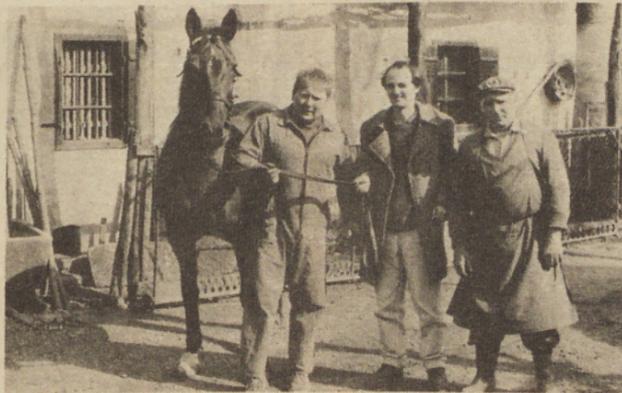
V krajevnem leksikonu beremo, da je Krapje že od nekdaj premožno agrarno naselje. Pred vojno je obsegalo dva samostojna kraja — Gornje in Spodnje Krapje — kjer so prebivali močni kmetje, ki so že tedaj svoja zemljišča moderno obdelovali. O tem pričajo hiše in gospodarska poslopja; prodajali so pšenico, koruso, govedo, svinje in konje.

Taka mogočna je tudi Kardinarova kmetija, ki se nahaja v zgornjem delu Krapja. Obsega 10 hektarjev. Pogovarjali smo se z gospodarjem Ludvikom, stariim 59 let, ki pa je odgovore na mnoga vprašanja prepustil 25-letnemu sinu Slavku.

»Res je, da je naša kmetija med največjimi v vasi, saj imamo toliko zemlje, kot je dovoljuje zemljiški maksimum. Na treh hektarjih pridelujemo koruso za siliranje, na toliko hektarjih sejemo pšenico, en hektar namenjamo sladkorni pesi, imamo tri hektarje travnikov in 30 arov vinograde,« je na začetku pogovora povedal oče Ludvik.

— Slavko, ti boš prevzel kmetijo, medtem ko so sestre in bratje nadaljevali s študijem. Kaj te je priklenilo na kmetijo?

»Nekdo je pač moral ostati doma, saj bi bila velika škoda, ko bi naše posestvo propadlo. Po

NA SLIKI — Slavko, kmetijski pospeševalec Rudi in oče Ludvik (in seveda črni lepoteč). Foto: Š. S.

pravici moram povedati, da me delo na zemlji veseli, saj imamo vse stroje. Imamo pa tudi manjšo mehanično delavnico, v kateri se še posebej rad zadržujem, marsikaj popravim ali naredim nanovo. No, poleg tega, da imam zagotovljeno delo, si lahko privoščim večino tistega, kar bi si lahko, če bi delal v kakem podjetju. Tako imam avto, ne manjka pa mi tudi prostega časa, vendar je to v glavnem ob večerih in ob nedeljah, ko grem ali na veselico ali pa v kino.«

Slavko je torej z življenjem in delom na kmetiji še kar zadovoljen, čeprav, kot je povedal oče, v nobenem obdobju v kmetijstvu niso bile idealne razmere.

»Največ dohodkov imamo pravzaprav od živinoreje,« je povzel besedo »glavni« gospodar Ludvik. »Ta čas imamo 25 glav živine, od tega je 7 molznic. Letno prodamo v povprečju 8 pitancev, vsak dan pa oddamo po 60 litrov mleka; lani smo ga prodali 22 tisoč litrov. Dohodki so tudi od sladkorne pese, od pšeni-

ce, ki smo je lani prodali 6 ton. Tudi iz svinjskega hleva imamo nekaj dohodkov.«

V nadaljevanju je še povedal, da so pri hiši tudi številni izdatki, vendar se račun nekako izide tako, da lahko dajo tudi nekaj denarja za obnavljanje kmetije. Sicer pa je gospodarsko poslopje še dokaj trdno in večjih posegov ni treba. Dobro je, da je domačija ohranila prvotno podobo in da je posodabljanje ni izkazalo. Pa še nekaj je: medtem ko je bilo svojčas v Krapju veliko konj, imajo zdaj štirinožca le še pri Kardinarovih. Namenili so mu celo poseben hlev. Tu in tam ga zaprežajo. Slavko pa ga včasih tudi zajaše. Tudi to je magnet, ki mladega kmetovalca priklanja na kmetijo.

Kardinarovi izdatno gnojijo, zato imajo dobre hektarske donose. Lep pa je tudi pogled v hlev, kjer je lepo rejena živina. Dober pridelek daje tudi 50-arski vinograd, kjer so sorte rizing, šipon in burgundec.

Ludvik in Marija Kardinarova sta imela pet otrok: tri hčere in dva sina. Vsi, razen Slavka, so nadaljevali študij. Trije so že zdoma. Ob Slavku je še zdaj doma najmlajša hči Tanja, sicer študentka pedagoške fakultete. Š. Sobočan

GORNJA RADGONA

PROBLEMI NISO NEREŠLJIVI

Letos bo Društvo za pomoč duševno prizadetim občine Gornja Radgona največ skrbi namenilo izobraževanju in usposabljanju staršev težje duševno prizadetih otrok in odraslih. To nalogo jim finančno in organizacijsko pomaga reševati Zveza društev za pomoč duševno prizadetim SR Slovenije. Vsako leto namreč organizira seminarje in vodena letovanja za družine prizadetih otrok iz cele Slovenije. Ko smo pozivali predvsem starše prizadetih predšolskih otrok, naj se vključijo v to obliko izobraževanja, je oče težko duševno prizadetega sina takole podkrepil nujnost in rezultate teh seminarjev: »Na začetnem seminarju v Črni doživim šok. Toda nato so osvestili in lažje ti je. Ne strahuje se več na cesti svojega prizadetega otroka. Hrabro stopiš na pot iskanja vsestranske pomoči za njegovo rast in razvoj. Spoznaš, da v težavah nisi sam. Srečaš prijatelje s podobnimi težavami. Tudi pomoč si pripravljene sprejemati.«

Pomudili smo se tudi pri težavah vključevanja predšolskih prizadetih otrok v razvojni oddelki VVO, ki je v Gornji Radgoni. Otroci so po bivališnih raztreseni po celi občini, denarja za organizirane prevoze pa ni. Nekaterim bi bila nujno potrebna vsaj mobilna služba na domu, saj mladi starši skoraj ne vidijo izhoda iz težav.

V aprilu bomo pripravili za starše starejših težko prizadetih predavanje z občutljivega področja, kako se izražajo problemi v zvezi s spolnostjo pri prizadetih. Zelo dobrodošel bi bil vikend seminar za starše iz kmečkega zaledja, ki se sicer težko odrgajo od svojega dela. Zanj pa društvo ne premore potrebnih finančnih sredstev.

Društvo je DO Gorenje-Elrad podelilo priznanje za dolgoletno nesebično pomoč pri reševanju vprašanj težko duševno prizadetih.

Marija Muhič,
predsednica društva

POT KULTURNE DEDIŠČINE JE PREMALO — ČIGAV JE DR. FRAN MIKLOŠIČ?

Domačija jezikoslovca dr. Frana Miklošiča v Radomerščaku 30 je neurejena, delno pušča streha, okolje pa zahteva temeljito ureditev.

Pot k rojstni hiši že drugo leto z veliko zavzetostjo gradijo člani Turističnega društva Železne Dveri. Krajevna skupnost Železne Dveri, mladinci iz Radomerja in okolice, učenci OŠ Ivan Cankar Ljutomer, dijaki SŠDSU Fran Miklošič Ljutomer, Komgrad, zasebni prevozniki in drugi.

Kje pa so Slavistično društvo Slovenije, občinska in republiška kulturna skupnost Slovenije s svojim programom in deležem, da bi vsaj po 175 letih od rojstva jezikoslovca svetovnega slovesa, kar je dr. Fran Miklošič, lahko njegovo domačijo stalno obiskovali šolarji, dijaki, študenti, pedagogi in drugi iz domovine, pa tudi številni gosti in turisti iz sosednjih evropskih in drugih dežel? Vse skrbi in odgovornosti za ureditev poti in domačije dr. Frana Miklošiča v Radomerščaku ne snemo naložiti samo KS Železne Dveri in tamkajšnjemu Turističnemu društvu.

Stane Feuš

PRI BELŠAKOVH V KUTINCIH

Pridne kmečke roke in domačnost

V to smo se lahko prepričali med obiskom Belšakove domačije v Kutincih na robu krajevnosti Videm ob Ščavnici. Včasih je bila kmetija mnogo večja, vendar jim je po agrarni reformi ostala le manjša zemlja na bregačah. Kljub temu je domačija ostala trdna. Danes jo vodijo poleg mame Alojzije že nasledniki, hčerka Milka z možem Štefanom Zorkom. Imajo pa tudi naraščaj, saj babico razveseljujejo trije vnuki Boštjan, Darko in Lidija. Glavna panoga kmetijstva je živinoreja, posebno proizvodnja mleka, saj imajo v hlevu kar dvanajst mlekaric. Morda je tudi to pogojevalo, da so se pri kmetijski zadrugi Radgona odločili za zbiralnico mleka prav pri Belšakovih.

Gospodinja Alojzija Belšak se je v Kutincih v hiši številka 2 rodila pred 75 leti. Vseskozi je bila kmetica; pa ne samo to. Bila je in je še dejavna tudi v kulturni in drugih dejavnostih na vasi. Velikokrat je sodelovala v igrah in tudi nastopala, saj so v preteklo-

sti igrali pogosteje kot danes. Rad ima ljudi, oni pa njo. Prav zato že tretje leto pri Belšakovih-Zorkovih poteka tečaj pletenja in kvačkanja. Že od decembra se v njeni prelepi dnevi sobi vsak ponedeljek od 9. do 14. ure zbere 25 domačink, ki pod vodstvom upokojene ravnateljice Anice Miholič oblikujejo lepe ročno pletene izdelke. Še pomembnejše pa je, da se skozi ta tečaj vaščanke med seboj bolj spoznajo, saj je sosedskih srečanj vse manj. Ker so izdelki lepi, bodo ob koncu tečaja priredile razstavo skupaj s tečajnicami iz Vidma, ki prav tako pletejo pod vodstvom Anice Miholič. Razstava bo v osnovni šoli Videm ob Ščavnici.

Tečajnice so se tudi odločile, da bodo uporabo dnevne sobe »odslužile« z enodnevno pomočjo pri sekanju hoste. To bo Belšakovi mami pomagalo, da bodo prišle gibanice dobile pravo barvo in okus, ki ju lahko da le prava kmečka krušna peč...
Ludvik Kramberger

LENART

Boštjan in Suzana športnika leta

Na zabavno-sportni prireditvi Izbiramo najboljšo športnike in športnice leta občine Lenart, ki je bila v gostišču Črni les, so razglasili najboljšo športnike za leto 1987.

Za športnika leta je naslov in pokal tokrat pripadel mlademu Boštjanu Kampušu, državnemu in republiškem prvaku v motokrosu v razredu 80 kubičnih centimetrov, članu AMD Unior Lenart, pri športnici pa je ta naslov že drugo leto zapored osvojila članica OAK Lenart Suzana Črnčec. Za najboljšo telesno-kulturno organizacijo v kvalitetnem športu so razglasili motokros ekipo 125 kubičnih centimetrov AMD Unior Lenart, v množičnosti pa Partizan iz Voličine, med šolskimi športnimi društvi so za najbolj aktivno razglasili SŠD Slovenjgoričan OŠ Zgoranja Ščavnica, kot krajevno skupnost pa KS Cerkevjak.
Franc Bratkovič

GORNJA RADGONA

Večje kazni za prekrške

Pri sodniku za prekrške v Gornji Radgoni kjer sedaj delata že dve sodnici, je iz leta v leto več prijav. Tako je bilo v lanskem letu v primerjavi z letom poprej kar za tretjino več kršilcev. Novih je bilo že kar 3.037.

Radgonski sodnik za prekrške mora tako v marsikaterem primeru seči po večjih kaznih. Tako je med kršitelji v lanskem letu izrekel kazen 386 takim, ki so bili vinjeni udeleženi v prometu, 321 pa jih je zavrnilo alkotest in se jih šteje med vinjene. Brez ustreznega izpita je bilo v prometu 427 občanov.

Skupno je sodnik za prekrške v Gornji Radgoni izrekel kar za 21,9 milijona dinarjev kazni, stroške postopka pa so kršitelji plačali v višini 6,02 milijona din.

Sodnik za prekrške ugotavlja, da je na sploh med kršitelji tudi veliko mladih udeležencev. To so vozniki koles z motorjem brez ustreznega preskusa znanja o cestno-prometnih predpisih. Zaradi tega v občini G. Radgona že dalj časa razmišljajo, da bi bilo v osnovnih šolah potrebno vsakega osmošolca pripraviti na ta preskus. Prekrškov med mladimi bi bilo na ta način bistveno manj.
Franci Klemencič

Neurejenost avtobusnih postajališč

Z urejenostjo avtobusnih postajališč v Pomurju ne morejo biti zadovoljni. Že avtobusna postaja v Murski Soboti, kjer je dnevno skoraj 200 odhodov in prihodov avtobusov, je neustrezna za gost promet. Očitno postaja ozko grlo, saj bi tačas potrebovali vsaj 13 dodatnih odhodnih mest za avtobuse. In če vemo, da s soboške avtobusne postaje dnevno odpelje ali nanjo pripelje okrog 10 tisoč potnikov, je na dlani, da bo treba čimprej urediti prodajna mesta za vozovnice. Poleg tega se na soboški avtobusni postaji ubadajo z neustrezno prometno signalizacijo, zato je velika nevarnost prometnih nesreč. Prizadevajo si, da bi čim prej zgradili drugi del avtobusne postaje.

Medtem naj bi novo avtobusno postajo v Lendavi predali name-nu že letošnjega maja, saj tačas gradijo postajno poslopje. To je plod skupnega prizadevanja in sovlaganja prevoznika in združenega dela lendavske občine. Avtobusna postaja Ljutomer, ki je v lasti mariborskega Certusa, pa je za zdaj prostorsko in funkcionalno urejena. Tega pa ne bi mogli trditi za avtobusno postajo v Gornji Radgoni, kjer imata mariborski in soboški prevoznik v lasti le informativne pisarne s prodajo vozovnic. Ta avtobusna postaja je pravo prometno ozko grlo, posebno ob prometnih konicah. S tvornim sodelovanjem radgonskega izvršnega sveta so pred kratkim vsaj začasno izboljšali stanje, vendar bo treba poiskati ustrezno urbanistično rešitev in razmisлити o gradnji nove avtobusne postaje.

Posebno vprašanje pa so neurejena avtobusna postajališča ob magistralnih cestah. Večina med njimi ni ustrezno urejena in predstavljajo stalno nevarnost za potnike. Poleg tega se v nekaterih primerih avtobusi ustavljajo celo na cestišču, s čimer spravljajo v veliko nevarnost tudi druge udeležence prometa. Problem neurejenosti avtobusnih postajališč pa bo treba čimprej odpraviti.

M. Jerše

PETIŠOVCI

MLADINSKO SREČANJE

Tudi mladi v Petišovcih so začeli z aktivnostmi. Pred kratkim so priredili pester program z naslovom Srečanje mladih. V goste so povabili osnovne organizacije iz Dolge vasi, Gaberja in Gornjega Lakoša. Nastopile so tri domače ritmične skupine, ritmična in folklorna skupina iz Gornjega Lakoša in mlade plesalke iz Dolge vasi s prikazom ciganskega plesa.

Ob koncu programa se je predsednik OO ZSMS Petišovci Ladislav Adorjan zahvalil vsem nastopajočim in izrazil željo, naj postanejo takšna srečanja tradicionalna.
I. P.

KOBILJE

KUHARSKI TEČAJ

Krajevna konferenca SZDL Kobilje je ob koncu minulega meseca pripravila v prostorih gasilskega doma 14-dnevni kuharski tečaj. Obiskovalo ga je šestdeset slušateljic, vodil pa ga je kuhar iz lendavskega vrtca Stanko Trstenjak. Pripravljali so mešana jedila.

Svoje znanje in sposobnost bodo udeležence odslej pokazale ob raznih vaških prireditvah.
K. Š.

Petdesetletnico skupnega življenja sta pred kratkim proslavila Verona in Ludvik Škalič iz Lipe. Medtem ko je bil slavjenec nekaj časa na sezonskem delu v Avstriji, je njegova žena ves čas delala doma. Vzgojila sta tri otroke, zdaj pa so jima v veliko veselje tudi vnuki.
Foto: Jože Žerdin

(NE)KULTURNO RAVNANJE Z DEDIŠČINO

V Slovenskih goricah in njihovih gričih ter dolinah si kaj takega ne bi smeli privoščiti, pa vendar. Na originalni stiskalnici pod vznožjem Desnjaka je najprej dotrajalo ostrešje, sedaj pa zob časa načinja že tisto, kar je ostalo.

Stiskalnica nas spominja na eno izmed najpomembnejših del naših vinogradnikov in tudi sadjarjev. To so bili še časi, ko je iz takih »prečk« pritekala žlahtna kapljica. Seveda, takrat je šlo predvsem za kakovost vin, danes pa žal že bolj prevlada prizadevanje za količino. Kakorkoli že, vendar si starine zaslužijo več spoštovanja, saj nas spominjajo na vrsto dobrih starih navad in šeg, ki vsekakor spadajo k naši kulturni dediščini.
S. Feuš

DOPOLNITEV TURISTIČNE PONUDBE — Podjetna Ibolja Sabo iz Murske Sote je poskrbela za dopolnitev turistične ponudbe v Moravskih Toplicah. Blizu avtobusne postaje je odprla sodoben SALON VIOLETA, ki združuje frizerstvo, kozmetiko in pedikuro. Zasnove za razporeditev prostorov je naredila sama, zato ni pozabila tudi na cafe bar in teraso za čakajoče, ki bosta urejena do začetka maja. Strank ima že na začetku precej. Moti jo le to, ker ni dobila telefonskega priključka.
-js-

Bliže satelitom

Tudi v Pomurju smo zelo dojemljivi za novosti. Glede na to, da so bili v Elradu prvi, ki so ujeli televizijske satelitske signale (mislimo na Slovenijo), je povsem logično, da na našem območju v vse več krajih razmišljajo, kako urediti kabelsko televizijo, ki omogoča tudi spremljanje satelitskih programov. Prav zdaj o tem razmišljajo tudi v krajevni skupnosti Ljutomer. Pravzaprav so strokovnjaki ob meritvah na terenu, ko so iskali najprimernejši prostor za anteno v obliki velikega krožnika, že ujeli številne signale iz vesolja in seveda tudi od zemeljskih (sosednjih) oddajnikov. Torej možnost za veliko dobrih signalov je! Kaj pa finančne zmožnosti? Če bodo televizijski signal speljali po kablju v Ljutomeru, Kamenščaku, Babinjih in Noršincih, torej na celotnem območju krajevnosti, pa kar mora biti ustrezno število zainteresiranih, potem bo cena priključka seveda nižja, kot pa če bo samo nekaj deset naročnikov. Koliko bosta pravzaprav stali napeljava omrežja in postavitev antene, bo pokazal predračun, ki naj bi ga v Elradu v kratkem izdelali. Ker je kabelska (in s tem satelitska) televizija televizija prihodnosti (s streh bodo izginile tudi antene), bodo v Ljutomeru to naložbo skušali vnesti v referendumski program krajevnosti. Novo glasovanje bo predvidoma junija. Dotlej pa bodo občanom posredovali informacije o porabi doslej zbranega denarja in predstavili še druge načrte, od katerih kabelska televizija ne more biti na prvem mestu.
Š. S.

POTROŠNIKOVA TRGOVINA V KIRURGIJI — Z manjšo slovesnostjo so sredi tedna v novi kirurgiji v Rakičanu odprli trgovino Potrošnika, ki meri 122 kvadratnih metrov, njena vrednost pa je čez 500 milijonov dinarjev. Z njo so zaokrožili široko ponudbo blaga, hkrati pa uredili manjši bife, ki bo pretežno namenjen obiskovalcem bolnice. S Pomurskim zdravstvenim centrom pa so se dogovorili, da bo staro trgovino odkupila bolnica. Tako je morala veletrgovina Potrošnik za novo naložbo odšteti le okrog 60 milijonov dinarjev. M. Jerše, foto N. Juhnov.

NOVA OPTIKA IN OKULISTIČNA ORDINACIJA — V pritličju bloka v Lendavski ulici 8 v Murski Soboti so v petek popoldne odprli sodoben salon optike, vreden okrog 45 milijonov dinarjev. Ves znesek je zagotovil tozdar ABA, optika-foto iz Maribora, ki deluje v okviru Tovarne plastičnih in optičnih izdelkov Ormož. V novem salonu optike bodo izdelovali in popravljali očala, možno pa so kupiti tudi sončna očala in okvirje domače izdelave in iz uvoza. V zalogi imajo tudi korekcijske leče, pomembna pridobitev pa je okulišnična ordinacija, kjer bodo s pregledom oči natančno predpisali očala. Te bo možno dobiti tudi v 8 urah, kar je velika prednost za stranke. M. Jerše, foto N. Juhnov.

BAKOVCI

Kmalu zazidalni načrt

Bakovci se bodo letos v prihodnje razvijali bolj načrtno, saj bo kmalu sprejet zazidalni načrt, ki so ga doslej močno pogrešali. V tem času pa se v vasi pripravljajo tudi na temeljito obnovo in širitev vodovodnega omrežja. Denar zbirajo s samopriskevkom, nekaj bodo primaknila posamezna gospodinjstva, pričakujejo pa tudi pomoč samoupravne interesne skupnosti. Zdjaj je na vodovod priključenih 290, v prihodnje pa bo še 160 domačij.

Ob Itaki Jožeta Olaja

Dalje od vsepovsod

Tokrat že mnogokrat uporabljeni odisejski motiv zazveni povsem na novo in samosvoje: pustolovščina Jožeta Olaja v Itako (Obzorja, 1988) se je brez dvoma splačala.

Visoka kultiviranost izraza, izčiščeno besedje in na videz intuitivni notranji lirski tok, ki pa je v svoji srži globoko doumljen in osmišljen, postavljajo Jožeta Olaja, sicer prekmurskega rojaka, pesnika in prevajalca, ki se le občasno vrača k »murastim spominčicam«, ob bok sodobni slovenski pesniški ustvarjalnosti. Še več, Olaj ni naselil postmodernističnemu klišeju, vzgibu, temveč ga presegel prav s svojo lirsko primarnostjo in neposrednostjo, z nesramežljivo panonsko nostalgijo, ki zanisa v njegov (naš) svet bolni odtenek minevanja.

tenje v Pasjansi še dramatičira z Razštevanko in Epitafi, dokler se ne izšteje v skorajda kljubovalno vdanost smrti.

To ni le srednjeveški zarek o otoku, temveč skorajda letargično nasilje nad samim seboj, ki obstaja izven in vsemu navkljub, četudi »noč skoti zlo« in »srca prekrijejo križi«.

Itaka, ta kraj (imaginacija, fikcija), »do, koder je celo življenje hoda«, ni pribežališče niti pobeg, temveč hotenje in strah obenem. Neizogibnost smrti kot zadnjega človeškega dejanja je prisotna »od vsepoprej in vseposlej«, »čez mili križ, čez kruti kraž, čez drn neba, čez strn pekla«, pa vendar se to minevanje nikoli ne sklence; niti odvrti. In

*tvoj dom bo rob groze
nikogar ne bo
da bi ko prideš
ti stisnil roko.*

*v svoj grob boš prepozen
prišel ko umreš
to vedi brezpoten
ko v itako greš*

*mrtvo skalovje
se vate reži.
mar itaka je?
ne itake ni.*

*itaka je samó
blodnja do tja
kjer polnoč znorelih
koč je doma...*

Le-to odhajanje, ki ga začne »konj, ki si ga vrisal v tistem strnjem jutru«, se na koncu sprevrže v brezpotje in dvom s prizvokom resignativne baladnosti. Prav baladni podton, obarvan z ljudsko melodiko in močnim notranjim ritmom, ki vzdrušje še dramatičira, sproži v bralcu spoznanje o lastni nemoči in brezizhodnosti. Če se v prvem ciklu Muraste spominčice vrača v zapojte panonske nevdružnosti, le-to obč-

prav tu tiči srž Olajeve Itake: skorajda krščanska pokornost zlemu in dobremu, ki se konec koncev enako iztečeta. Usodnost našega bivanja je zaznamovana z brezizhodnostjo.

Olajeva Itaka ne le sporoča, temveč tudi dopove in doreka. A ne doreče, ker je te stvari nemo-goče doreči. Njegov dolgoletni ustvarjalni molk je bil morda zlati čas zorenja in taka poezija, kakršna je zapisana v Itaki, je morala ne le dolgo zoreti, temveč tudi razkošno vzkliti.

MILAN VINCETIČ

ZDENKO HUZJAN: NASELITEV — OLJE NA PLATNO, 1987.

Poezija v slikah Zdenka Huzjana

»Mislim, da so stvari dokaj usojene. Lendavski grad, ki upogiba svoj hrbet času, označuje neko časovno obdobje, v katerem sem odrasčal in ves čas mi je bil cilj naslikati dobro sliko. Rezultat je tudi ta nagrada. Pripravljen sem, da je povezana z neko mojo fantazmo, ki se vleče skozi delo in naslanja na širši prekmurski prostor. Lahko bi rekel, da zato svoje priznanje delim s tukajšnjimi ljudmi, s katerimi sem odrasčal.«

Tako je na vprašanje po občutkih ob prejemu nagrade Prešernovega sklada odgovoril akademski slikar Zdenko Huzjan, lendavski rojak, neposredno po odprtju svoje razstave v Galeriji Lendava. Razstavljena so velika platna belih slik, ki jih je označila kustosinja Breda Ilich-Klančnik, še prej pa citirala avtorja, ko pravi: »Roka zariše sledi v belino. Tako kot rastlina, ki požene v odprt prostor. Tako kot žival, ki jo presežemo v gibanju. Tako kot roka na prazni mizi. Tako kot misel, ki pride od nikoder. Tako kot trenutek v večnem. Tako kot večno v trenutku. Vse se dogaja v veliki tiho.«

Mi pa smo v tej VELIKI TIHOTI prepuščeni trudoma zgrajeni sliki, izpolnjeni z nenavadno poimenovanji, samosvojimi oblikami in PRAOBLIKAMI, ki izhajajo iz naklonjenosti do ar-

hetipskega izraza. Avtor sam nam je poiskal imena zanje — za zarodke, zlepljene in zdrizaste, brez oči, oziroma s praznimi očmi brez pogleda. Poslej imajo naslovi: Gnezdlci, Drstlci iz Huzjanovih Mürišč, Ozemljitev in Gnezditev zagotovljeno trdno mesto v sodobnem slovenskem likovnem besednjaku, saj so povezani s prav tako nenavadno osebnostjo. O svojih delih pravi tako: »V slovenskem prostoru obstaja neka konstantna črta, ki določa osnovno slikarskega izraza in sega daleč nazaj in je navzoča tudi danes. S svojim delom sem del globoke brazde — sledi, ki se vleče skozi zgodovino slovenskega slikarstva. Da so dela videna tu, ni naključje. Gre za čustven odnos, ne pa za racionalen, pretehtan odnos do dela.«

»Akademski slikar že skoraj dve desetletji dograjuje svojo značilno umetniško izpoved, porojeno iz travmatičnosti človeške eksistence. Z najnovejšimi platni (slovenska kritika jih je poime-

novala »bele slike«) pa je Zdenko Huzjan dokončno prestopil prag svoji zavezanosti učiteljem,« piše v obrazložitvi nagrade na letošnji 42. podelitvi priznanj ob slovenskem kulturnem prazniku. O svoji poti in fazah v njej tako razmišlja: »Najtežje se je odlepiti od akademizma, od takrat je kar trnova pot in je potrebno poiskati stalnice, ki so najbolj trdne v vsakem od nas. Ko se enkrat zagledaš v svojem lastnem zrcalu — prostoru, v katerem si in iz katerega izviraš — gredo stvari same po sebi naprej. Vse skupaj je poezija, ki jo je težko opredeliti, ker je izvenčasovna, je pa človeška.«

Zakaj prav bele slike? »O tem nisem posebej razmišljal. Nastopa pa v slikarstvu belo platno kot iziv, kot nek prt, v katerega je treba poseči. Nekateri ga pustijo praznega, ker nimajo moči, da bi ga označili, potegnili skozi brazdo. Prišlo je do trenutka, ko sem začutil, da belina mora ostati, ampak brez nekega oditisa, brez rojstva črte sredi te bele sledi, moj izraz ne bi bil tako prepričljiv, kot je bil takrat, ko sem zarisal tisto svojo figuro zarodka, gnezdlca v ta beli, nedotaknjeni prostor. Torej gre za čisto jasno stvar, čas brez dimenzij, v katerega je naseljena gesta moje roke. Je neke vrste podpis in ga lahko primerjamo s poslikanimi stenami paleolitskega obdobja človeka.«

Brigita Bavčar

Perspektiva v Lendavi je glina, s katero sem se preskusil že v Ribnici, z izkušnjo, ki jo imam v slikarstvu, pa bi lahko v prekmurski tradiciji lončarstva kaj dodal. Glina, ki prihaja iz zemlje, me izjemno privlači in rad jo gnetem.

PREJELI SMO

Naša beseda tako in drugače

Občinsko tekmovanje za Našo besedo 88 je potekalo 30. marca 1988 v Puconcih in v M. Soboti. Zadnji rok za oddajo prijavnice je bil 18. marec 1988.

Dramska skupina JUTRO z osnovne šole Daneta Šumenjaka in skupina z osnovne šole K. D. Kajuh sta rok za prijavo upoštevali.

Kot mentorica skupine Jutro sem že četrto leto pripravila predstavo za občinsko srečanje NB 88. Dvakrat se je skupina uvrstila na medobčinsko tekmovanje oziroma vsekakor isti (Zagorje pri Slov. Bistrici, Kobilje).

Vsako leto sem trdo delala, vendar sem vztrajala predvsem zaradi učencev-igralcev. Ob nastajanju igrice sem zmeraj naletela na kup problemov, ki sem jih do premiere rešila in ob NB postavila dramatičnijo na oder. Prostovoljno so mi pomagali: tov. ravnatelj, likovna pedagoginja, tehniki, hišnik...

Ob vsakoletni NB sem ugotovila, da je organizacija in izvedba NB v M. Soboti pomanjkljiva.

Npr. Priznanje, ki smo ga dobili v marcu 1987, je bilo nepopolno (brez podpisov, pečata), zato smo ga poslali nazaj ZKO, a ga še danes nismo dobili nazaj. Kakšnemu namenu in komu služi?

V šolskem letu 1987-88 sem pripravila dramatičnijo Butalskih razglednic, osnovna šola K. D. Kajuh pa dramatičnijo M. Murtja. Letos sem še posebej trdo delala, saj sem spet pomislila na možno uvrstitev na medobčinsko tekmovanje za NB 88.

Letos so se okrog organizacije NB 88 v občinskem merilu dogajale »čudne« stvari. Morda samo zame? Pred občinskim tekmovanjem se je že odvijalo medobčinsko tekmovanje za NB 88 v G. Radgoni. Ker smo mi nastopili šele 30. marca 1988 v Puconcih, se je za dramsko skupino Jutro tekmovanje še pred začetkom končalo, saj uvrstitev na medobčinsko tekmovanje ni bila več možna.

Ob vsem tem ostajajo nerešena naslednja vprašanja:

1. Kdo je organiziral občinsko tekmovanje za NB 88?
2. Zakaj je bilo medobčinsko tekmovanje v G. Radgoni že 18. marca 88?
3. Zakaj ni nobena odgovorna oseba po predstavi obeh skupin nastopajočih opozorila, da niso tekovali, da je nadaljnje tekmovanje nemogoče?
4. Kako naj mladim igralcem pojasnim usodo letošnje NB v M. Soboti?

Lepo je biti režiser, lepo je učiti in usmerjati mlade igralce, še lepše je s strani opazovati nastopajoče, kako si prizadevajo čim bolj odigrati vsak svojo vlogo. Težko je sprejeti dejstvo, da neko delo ni bilo opravljeno. Še težje bo pozabiti, saj niti igralci niti mentorici nismo bili deležni nobene besede v pojasnilo, opravičilo. Kljub vsemu hvala vsem tistim, ki so omogočili izvedbo obeh predstav.

Cvetka Kerman, mentorica skupine JUTRO

Odgovori na rešena vprašanja

Rešena zato, ker jih je tovarišica Cvetka Kerman zastavila že 17. marca t. l. in dobila na njih zelo izčrpen odgovor. Zakaj potreba po izpostavljanju v javnosti lahko... (odgovor ostaja vsekakor isti (odgovor na 3).)

Občinsko srečanje Naša beseda je organiziral Odbor za gledališko dejavnost pri ZKO M. Soboti. Kot pove že samo ime, pa ne gre za TEKMOVANJE, temveč za SREČANJE. Namen srečanja je predvsem informacija o gledališki dejavnosti in občini in oblika izobraževanja. Po vsaki srečanju je namenjena strokovni pogovor za mesec, katerega dragoceno je predvsem v kritični analizi videnega, (tako kritični je lahko, ve tovarišica Kermanova sama), najmanj pa v razvrtičanju kogarkoli po stopnicah. Res je, da vodi pogovor običajno strokovnjak, ki po določnem odboru za gl. dejavnost v Mariboru tudi sugerira izbor predstav za Področno srečanje, nikoli pa za medobčinsko, ki je skladen z občinskim zelo neredna oblika srečanja. Pravice sodelovati na poslučnem srečanju, in na tekmovanju, pa ni občina skupinama iz M. Soboti nihče odvzel. Strokovni pogovor v Puconcih je namreč vodil Bojan Čebulak, letošnji selektor? za področno srečanje. Za datum 30. marec se Odbor ni odločil zaradi hudobije ali pomiselnosti, temveč zato ker smo si želeli udeležbe čim večjega števila skupin. Dve predstavi sta namreč na srečanju dozvel svojo premiero (tudi OS. 1.) (odgovor na 1.).

Otvorite se na ZKO Gorjia Radgona, ki je bila letos nosilka medobčinskega srečanja (odgovor na 2.) Kot mentorica gledališkega krožka, ki se pri svojem delu ukvarja (z ljubozno?) z vzgojo vse lastnih drugih osebnostnih kvalitet kot pa s spodbujanjem tekmovalne mrzlice, bi to morala sama vedeti. Morda pa ji lahko svetuje kdo od mentorjev, ki že desetletja spodbujajo svoje igralce z vse čim drugim, kot z ljubjo, da bodo tekmovali. J. Grotowski: Gledališče je SREČANJE med ustvarjalnimi ljudmi« (odgovor na 4.) Odbor za gledališko dejavnost pri ZKO Murska Soboti

kulturni koledar

ČETRTEK, 14. APRILA
LJUTOMER — V galeriji Ante Trstenjak bo ob 19.00 otvoritev razstave grafik akademske slikarke Zdenke Golob iz Ljubljane. Dela bodo razstavljena do 7. maja.

PETEK, 15. APRILA
MURSKA SOBOTA — Ob 19.00 bo v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec otvoritev pregledne razstave del Albinu Lagariča, ki jo posreduje Pokrajinski muzej Ptuj. Na pionirskem oddelku knjižnice v soboškem gradu so razstavljena dela mladinskega pisatelja Smiljana Rozmana. Razstava je komentirana in posebej primerana za osnovnošolsko mladino od 3. do 8. razreda.

SOBOTA, 16. aprila
LENDAVA — V dvorani Nafte se bo ob 19.30 začela prirediteljska Gala, po motivih iz življenja francoskega pisatelja Paula Eluarda in španskega slikarja Salvadora Dalija.

NEDELJA, 17. APRILA
KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — Ob 19.00 se bo v dvorani kina začel koncert moškega oktetra, mešanega zborja in tamburaškega orkestra kulturno-umetniškega društva Slavko Osterc.

razstave

LENDAVA — V galeriji Lendava so na ogled likovna dela akademskega slikarja Zdenka Huzjana, prejemnika letošnje nagrade Prešernovega sklada za likovno ustvarjalnost.

V čitalnici knjižnice Lendava je razstavljena ornametika jugoslovanskih narodov, s katero se predstavlja Ivan Razboršek.

»V svojem prostem času že 42 let zbiram, proučujem, sortiram in rišem ornametiko naših in drugih narodov sveta. Prvi vzornik mi je bil znameniti slovenski umetnik Maksim Gaspari, najbolj pa me pri delu privlači originalni ljudski ornament kot element in motiv. Iz ornamentov sestavljam in nšem lastne motive in kompozicije na papir, steklo, platno, plastiko, les in email v različnih tehnikah. Motivi so velikokrat zelo stari, tudi po več sto let. Iz številnih kompozicij nastajajo ex librisi, male grafike.

Narodno ornametiko občudujem zato, ker jo je risala ali izdelovala nešolana roka srčno in neizumetnično. Z njo je človek izražal radost in žalost, bogastvo in siromaštvo skratka svoja čustva,« je svoje misli na papir prebil avtor razstave ornametike jugoslovanskih narodov v čitalnici knjižnice Lendava.

GORNJA RADGONA — V avti doma izložbo je na ogled likovna ustvarjalnica Marije Šušter — slikačica. Pedagoški zbornik — Glasnik post v Mariboru, dostavil iz Radgona.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin so razstavljena likovna dela Breda Ilich-Klančnik iz Maribora.

Knjige

USPEŠNICE TRGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Miroslav Mladiček, Jožica Pirč — ŽIVETI S SLADKORNO BOLEZNIJO (svetja Zdenka), Miroslav Štežek — ŽIVETI S SODOKO (Čestitni zavezi za napredek gospodarstva) in Jerry Hopkins — Biografija ELVIS (Pustolovska zabloda).

OBČINSKO SREČANJE SROKOVNOLIKOVNIKOV

Trednovečerni gledališki skupini, na katero so sodobnjajo najboljše darovane talente kulturno-umetniških skupin v občini in regiji, poteka v Ljubljani, Verzeju in na Razkrižju Sodelujoče odrasle gledališke skupine, prireditveni dnevi pa so sredo, četrtek in petek.

POBOŽNE ŽELJE SOBOŠKIH KULTURNIKOV

Ne bi smele biti le želje, pa zvenijo v tem času celo kot pobožne. Te, da naj bi navezadnje poskrbeli za usposobitev zaprte grajske dvorane in rešili tudi druge prostorske probleme kulturnih dejavnosti v Murski Soboti, točneje v soboškem gradu. Če hočemo, da kot umetnostni in spomenik naše tradicije ne bo propadel, ga je treba vzdrževati, vemo pa, kako pičlo so sredstva odmerjena kulturi. Kmalu jih bo zmanjkalo za dejavnost, če hočemo, da se ta kje odvija in da ima početje sploh kak smisel, pa je treba

zamakalo, v njem niso bile na varnem. Lahko si predstavljamo, kako bi se v njem godilo ljudem, in vendar namenjammo za zaklonišča ogromna sredstva. Tudi za obnove raznih stavb so se našla, bojda lastna, kot da sredstva ne bi bila družbena. Ne zaupamo več, ne verjamemo besedam in zato zahtevamo dejanja. Prvo je že v uvodu zapisana usposobitev grajske dvorane, iz referendumskih sredstev, ki so zbrana pri krajevni skupnosti mesta, posojila, ki naj bi ga za ureditev električnega omrežja odobrila zavarovalna skupnost Triglav, zbrali pa tudi Sobočani namensko s samopriskevkom, če ne bo šlo drugače. Dodatna prispevna stopnja pri kulturni skupnosti Murska Soboti je v tem trenutku zaradi zaviralne zvezne zakonodaje neuresničljiva, čeprav po mnenju njeneje predsednika edina realnost; kot so oprijemljiva sredstva, ki jih tretjino prispeva republiška kulturna skupnost za tisti del obnove, ki se tiče Pokrajinskega muzeja.

S preselitvijo Gozdnega gospodarstva bi pridobil tristo kvadratnih metrov v nadstropju gradu in se lahko razširil na polovico zahtevane površine po zahtevku, spraznil pa svoja skladišča in bo tako zbrano in doslej očem obiskovalcev nevideno gradivo navsezadnje predstavljeno. Na obeh javnosti pa tudi, ali bodo upoštevani predlogi sveta za kulturo pri frontni organizaciji in realizirani sklepi iniciativnega odbora pri investitorju obnove soboškega gradu — Kulturnem centru Miško Kranjec.

Brigita Bavčar

KOMENTAR

najprej z vso resnostjo zaznati problem.

Očitno ga zaznavajo le kulturi predani in v tej dejavnosti zaposleni posamezniki, ostalim pa je kaj malo mar, ali bo gledališka dvorana zaprta leto ali dve, ali bo knjižnica v soboškem gradu poslovala ali ne in ali bosta obe pokrajinski kulturni inštituciji (poleg knjižnice še muzej) ohranili svojo matičnost ali ne. Normative postavljata stroka in vsako govorenje o tem, da jih je potrebno prikriti možnostim časa, v katerem živimo, je laično. Posebej zato, ker nas je skozi stoletja ohranjala tradicija, ne pa brezglavo poneumljanje ljudi, ki se premalo zavedajo, da je v znanju moč in da si ga človek lahko pridobi v procesu izobraževanja, v katerem so nepogrešljive knjige. Pokrajinska in študijska knjižnica jih ima na starih lokacijah, ena je celo zaklonišče, absurd pa, da takrat, ko

Obrtnikov jim ne manjka

S tem zapisom se skušam oddolžiti Črenšovčanom, o katerih nismo v našem listu že dolgo, pisali vsaj ne na tej strani, na kateri (med drugim) opisujemo prizadevanja krajevnih skupnosti in vaških odborov za napredek kraja.

»Res bi kazalo kaj zapisati, saj imamo veliko novosti,« je dejal predsednik vaškega odbora krajevnih skupnosti Ivan Ritlop, sicer zasebni avtoklepar, vendar dneva ne prebije le v delavnici, ampak dela tudi za dobrobit vseh krajanov.

»Ta čas je v lendavski občini zelo aktualna telefonija, saj jo urejajo v vseh krajevnih skupnostih. Tudi krajevnih skupnosti Polana, Bistrica, Odranci in Črenšovci so se povezale in združile denar za novo poštno poslopje s centralo, ki ga prav zdaj gradijo v Črenšovcih. Nova centrala bo imela 750 števil in z njo bomo vsaj za nekaj let potešili željo po telefonih. V vseh omenjenih krajevnih skupnostih imamo po nekaj števil tega komunikacijskega sredstva sicer že od prej. V Črenšovcih, na primer, bo dobilo telefon okrog 100 novih naročnikov. V novi stavbi, ki jo gradijo sredi vasi, pa bo tudi nekaj družbenih stanovanj. Objekt naj bi odprli junija, ko bo v Črenšovcih osrednja proslava ob letošnjem občinskem prazniku.«

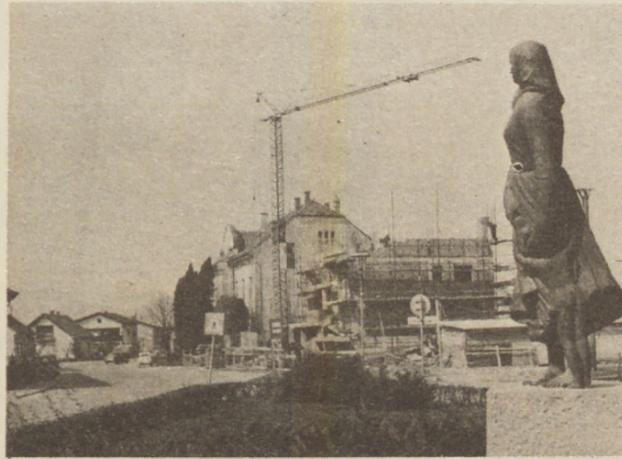
Tako torej: spet nova pridobitev! Pravzaprav se te v Črenšovci, ki so eno od krajevnih središč

lendavske občine, kar vrstijo, saj ne mine leto, ko ne bi imeli česa novega: lani so dobili 3-oddelčni otroški vrtec, ki sprejme 100 varovancev, vendar je že pretesen. O gradnji prizidka zdaj še ne razmišljajo, saj varstvena ustanova še ni povsem urejena; v nekaj tednih bodo delavci lendavskega Gradbenika uredili še to, za kar ni bilo denarja lani: ograjo in okolico.

»V Črenšovcih upada število prebivalcev, saj nas je vsako leto več. Zdaj šteje naša vas že 340 gospodinjstev, veliko je mladih, novih družin. V Črenšovcih ne gradijo le domačini, ampak se tu naseljujejo tudi okoličani, na pri-

Ivan Ritlop, obrtnik in predsednik vaškega odbora v Črenšovcih.

V središču Črenšovec nastaja nova poslovno-stanovanjska stavba, v kateri bodo pošta, telefonska centrala in tri stanovanja. Foto: S. S.

mer Odranci, vsaj doslej je bilo tako, kajti gradbenih parcel ni manjkalo. Z zazidalnim načrtom je predvidena nova ulica ob cesti Črenšovci—Bistrica, vendar za zdaj slabo kaže, kajti lastniki zemljišč se ne strinjajo, da bi ta svet pozidali. Zdaj skušamo najti v notranjosti vasi mesta, primerne za zidavo. V naši vasi, ki je dokaj raztegnjena, je več točk, resda na slabem terenu, ki bi jih lahko pozidali in na ta način ohranili kakovostna zemljišča za kmetijsko pridelavo,« je povedal predsednik Ivan Ritlop.

»Problem zazidalnih površin pa najbrž ni edini, s katerim se ubadate?«

»V Črenšovcih imamo osnovno šolo, ki pa je pretesna, nima pa tudi telovadnice. V občinskem referendumskem programu je predvidena tudi ta gradnja, vendar se bojim, da se bo začetek del nekoliko zavlekel, kajti gradbena dela se bolj dražijo, kot pa se povečujejo sredstva občinskega samoprispevka. Dokler ne bomo zgradili telovadnice, bodo otroci v jesenskem in zimskem času še naprej uporabljali »telovadnico« (učilnice) v stari šoli. Ko pa bodo ta objekt izpraznili, ga želimo dati neki organizaciji, da bi v njem uredila industrijski obrat. Čeprav imamo v Črenšovcih 700 delavcev, zaposlenih v Lendavi, Beltincih, Soboti, Turnišču, Žižkih... je še precej iskalcev zaposlitve. Vrnilo pa se je tudi že precej naših delavcev, ki so delali v tujini, saj jih je zdaj na tujem le še 15. Črenšovčani pa se lahko malo pohvalimo s primerno razvito obrtjo,

saj imamo v vasi dve kleparski delavnici, zidarskega mojstra, avtomehanika, šiviljo, urarja, frizermo, čevljarja, kemično čistilnico, dva sodarja, mizarja, slaščičarno in dve zasebni gostilni. Za razvoj obrti smo hoteli narediti še več: skušali smo oblikovati obrtno cono, kjer naj bi bilo kar največ obratovnic, vendar zaradi drage gradnje ni bilo možno uresničiti zamisli.«

No, v Črenšovcih pa ne zanemarjajo tudi kmetijstva, saj je prav tu sedež ene od najuspešnejših temeljnih združenj organizacij kmetijske zadruge Lendava.

»S sredstvi in prostovoljnimi delom gradimo v Črenšovcih sodobno mlinski vožo, ki je doslej stala 25 milijonov, vendar bo toliko še treba dodati,« se je spomnil sogovornik. Na koncu je še povedal, da bodo predvidoma letos uredili tudi pločnik ob regionalni cesti, ki pelje skozi Črenšovce, dokončujejo pa objekt na nogometnem igrišču, v katerem so sanitarni prostori, slačilnice in strelišče. V Črenšovcih je namreč zelo delavno športno društvo, ki ima nogometno in rokometno sekcijo.

S tem zapisom se zdaleč nisem zajel vseh aktivnosti, ki potekajo v Črenšovcih. Nekaj je pač bilo treba prihraniti za drugič.

Š. Sobočan

MANJ RAZVITI V MANJ RAZVITI OBČINI

Takšni so Bučkovci, oziroma celotna krajevna skupnost. A ta njihova manjrazvitost ni pomanjkljivost, lahko bi rekli, da je prav nasprotno: želja, da bi se približal drugim, ki imajo več, je vedno močnejša, vedno več moči in dela usmerjajo na tista področja, kjer zaostajajo. Torej bi lahko sklepali, da jih ta manjrazvitost spodbuja v skupnih akcijah. To pa potrjuje tudi pogovor s predsednikom sveta KS Bučkovci Vladimirjem Bolkovičem. Najprej smo ga prosili za oceno minulega leta:

»Za leto 1987 lahko zatrdim, da je bilo precej uspešno. Končno smo iz občinskega in krajevnega samoprispevka uspeli zbrati denar za asfaltiranje ceste Bučkovci—Batjan, istočasno pa smo položili asfalt tudi na krajevno cesto v Spodnjih Drakovcih. Ta druga cesta je bila asfaltirana z denarjem krajevnega samoprispevka in prispevki vaščanov.«

Asfaltiranje cest pa ni bila vaša edina naloga?

»Nikakor ne. Precej dela smo usmerili v gradnjo vaškega vodovoda Moravski Vrh—Drakovci. S tem bo vodo — to dragoceno tekočino — dobilo okoli 40 gospodinjstev. Ob gradnji vodovoda pa smo postavili tudi tri hidrante za požarno vodo. V glavnem so ta vodovod plačali vaščani sami, nekaj denarja pa so primaknili tudi požarna skupnost in odbor za SLO in DS občine Ljutomer in iz solidarnostnega sklada.

Lani se je začelo premikati tudi pri telefonskem omrežju. Še letos bo v naši krajevni

čas naša mladinska organizacija nekoliko manj aktivna, pa čiji delujejo prav dobro. Tudi delegacije se redno sestajajo, imamo pa več pripomb na delo od »zgoraj«. Že velikokrat smo povedali, da so delegatska gradiva preobširna in prestrokovna. Imamo občutek, da naši delegati ne morejo kaj dosti vplivati na nekatere odločitve. Upamo, da se bo s sprejetjem ustavnih amandmajev nekoliko spremenilo na bolje.«

Kaj pa pogled v prihodnost?

»Vsekakor delaven. Že letos nameravamo več pozornosti nameniti vzdrževanju krajevnih cest, ki so zelo slabe. V prvi polovici leta bi radi rešili problem elektrike v Drakovcih. Tam sta predvideni dve novi transformatorski postaji in dograditev daljnovodov. Ta naloga naj bi stala okoli 40 milijonov dinarjev, krajani pa morajo zbrati 30 odstotkov denarja. Kje in kako bodo zbrali denar, je še veliko vprašanje, saj iz sredstev solidarnosti v krajevni skupnosti lahko namenimo le okoli 2 milijona dinarjev. Pomlad se je že začela in z njo priprave na novo kopalno sezono v Moravcih. Za letos smo se dogovorili, da bo gostinske storitve opravljalo Turistično društvo Mala Nedelja iz Bučkovec. Še pred sezono pa bomo v kopalnišču zgradili tudi nove sanitarije, ki bodo ustrezale sanitarno-higienskim predpisom. Tudi pri razvoju kopalnišča smo nekako zapostavljeni, saj ni pretirane želje, da bi nam širša družbenopolitična skupnost kaj dosti pomagala. To so naloge, ki so uresničljive. Imamo pa še veliko želja: os-

V Črenšovcih sta močno razvita šport in rekreacija. Športno društvo dokončuje gradnjo »slačilnic«, objekta, v katerem bo tudi strelišče.

DOLENCI

Nekateri pač nimajo mira. Skoraj vsepovsod ljudje bočejo, da prisujejo meduje, da se lahko iz oči v oči pogovorijo, kaj jih žuli. Tudi nas, novinarjev, so zelo veselili, če smo zraven. V mislih imamo tako imenovane JAVNE TRIBUNE, ki jih že drugo leto po krajevnih skupnostih soboške občine organizirajo v sodelovanju z občinsko konferenco SZDL Murska Sobota. Skoraj nobena ne mine brez predsednika Geza Farkaša, zraven pa morajo biti še predstavniki PTT-ja, cestne skupnosti ali podjetja, avtobusnega podjetja, KZ Panonke, območne vodne skupnosti, občinske skupščine... In potem se marsikje dolgo v noč pogovarjajo, »kregajo«... Novinarji pa beležimo in potem skušamo vse tisto na kratko povzeti.

O POŠTI NIČ, PRECEJ PA O KOMPASU

In tako je bilo minuli četrtek tudi v Dolencih. Ker niso prišli vsi vabljeni predstavniki (od zunaj), je kazalo, da ne bo preveč »vroče«. Pa so bili razpravljalci kljub vsemu dokaj »razgreti«. Predstavniki PTT-ja iz Murske Sobotice, kot kaže, raje niso prišli, kot pa da bi poslušali pikre na svoj račun. Tudi od Kompassa ni bilo nikogar, vendar jih organizatorji tudi niso povabili, občani pa so jih prav tako zelo pogrešali in posamezniki, predvsem Ludvik Lepoša, so se zavoljo tega dokaj razburili, češ da je bila obljubljena celo posebna razprava o škodi, ki jo povzroča divjad. Zadevo pa je skušal pomiriti Geza Farkaš, ki je dejal, da Kompas (lovišče Gornji Petrovci) namenja za škodo kmetovalcem več denarja kot druga lovišča v soboški občini skupaj in da je na to organizacijo večji pritisk tudi zato, ker je družbena, do drugih lovskih družin pa so bolj strpni. Sicer pa je dogovorjeno, da škodo ocenjujejo skupaj predstavniki Kompassa, temeljne zadruške organizacije in krajevnih skupnosti. Torej le ni vse tako črno.

LETOS SKUPNA SETEV

Največ pa so se pogovarjali o melioracijah in regulacijskih delih, ki jih pravkar izvajajo tudi na območju Dolenc. Žal tudi pri tej temi ni bilo vseh tistih, ki so jih povabili in ki bi lahko podali kar najbolj verodostojne odgovore. Zato pa sta bila toliko

bolj »oblegana« direktor TZO-ja Gornji Petrovci Dezider Šantavec in tajnik Območne vodne skupnosti Mura Štefan Fartek. Kako bo s setvijo na površinah, ki jih meliorirajo? Kako bo s plačevanjem davkov in prispevkov za meliorirana zemljišča? Zakaj ni dokončana regulacija Dolenskega potoka? Zakaj niso položene vse drenažne cevi? To so bila osnovna vprašanja, ki so jih postavili.

Glede setve je bilo rečeno, da je bo možno, če ne bo zamude pri delih, opraviti po 30. aprilu, in sicer bo to skupna setev, ki jo bo izvedla temeljna zadrudna organizacija (posejani bodo koruzo in travno ljuško); možen je okrog 30-odstotni izpad; kolikšno po-

vršino bo kdo potreboval in koliko bo treba plačati, pa se bodo posebej dogovorili. In ker torej naj ne bi bilo izpada pri pridelku, ostane plačilo davkov in prispevkov, tako kot je to vsakemu določeno. V nasprotnem primeru pa bo vsak lahko vložil prošnjo za odpis davkov in prispevkov. Vendar to zaenkrat ni predvideno.

Kar se tiče regulacije Dolenskega potoka, češ da le-ta ni dokončana, pa je Štefan Fartek dejal, da ni tako, ker je v projektu predvideno, da ponekod ostanejo naravne struge, uredijo pa le stabilizacijske pragove in zavarovalne brežine. To se dela tako iz ekoloških in drugih razlogov. Sicer pa je bil sprejet dogovor, da si melioracijski odbor in vsi, ki sodelujejo pri delih, površine še enkrat ogledajo in se dogovorijo za določene ukrepe, če bodo le-ti potrebni. Če pa so izvajalci (Vodnogospodarsko podjetje Maribor) prevažali material enkrat tja, drugič pa nazaj, so morali za to imeti razlog, sicer pa se zaradi tega dela niso podražila. Potrebno pa je upoštevati, da so morali delati v neugodnem času (jeseni in pozimi), da pač ne bi izostal pridelek.

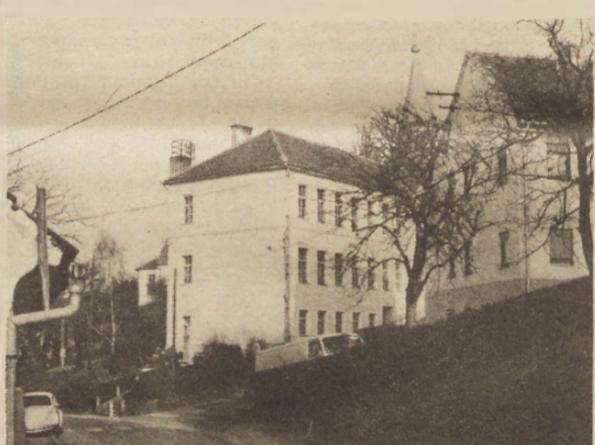
In če bo drugo leto spet nanesla beseda na melioracije in druga dela, ki jih opravljajo in jih še bodo na tamkajšnjih zemljiščih, bodo kmetovalci prav gotovo lahko z zadovoljstvom ugotavljali, da vložena sredstva (družbena in lastna) rodijo bogate sadove, kajti pridelki se bodo občutno povečali.

Jože GRAJ

Obetajo se bogati sadovi

Ura je bila okrog 19.00, ko so se pred valikom in gasilskim domom v Dolencih začeli zbirati domačini in se je začel razpravljati o setvi. Kaže, da so se predvalnik tudi večje število žena in mladih, kar je bolj redkih primerov.

Pomladno in sončno vreme je krajane Bučkovec zabilo na polja, saj se večina ukvarja s kmetovanjem. Središče je prazno, to pa ne pomeni, da se v Bučkovcih nič ne dogaja.

skupnosti osem novih telefonskih priključkov — nekaj v Bučkovcih (spodnji del), nekaj pa v Drakovcih. Širitev telefonskega omrežja je skupna akcija s krajevno skupnostjo Radoslavci. Ugotavljamo, da je zanimanje za telefon v naši krajevni skupnosti veliko, žal pa nam hitrejši razvoj onemogoča premajhna telefonska centrala, ki jo imamo v Bučkovcih. Na ptt-ju sicer zagotavljajo, da bodo poskrbeli za novo, 200-številčno, ki naj bi bila nameščena do leta 1989, torej prihodnje leto, toda glede na dosedanje izkušnje temu ne verjamemo preveč.«

Krajani pa niso bili aktivni samo pri delu, tudi družbenopolitično življenje v vaši krajevni skupnosti se je nekoliko premaknilo.

»Res je. Čeprav je v zadnjem

novna šola bi potrebovala novo telovadnico in kuhinjo. Tudi kabinetov nimajo, še manj pa denarja, da bi te pomanjkljivosti odpravili.

Tudi dve pomembni cesti bi bili potrebni asfalta: Godemarci—Gomila in Bučkovci—Gomila. Prva bi bila potrebna za razvoj kopalnišča, druga pa za povezavo s Ptujem. Ti dve cesti pa sta v zadnjem času tudi najslabše vzdrževani.«

V tej krajevni skupnosti pa se v letošnjem letu pripravljajo na nekaj pomembnih praznovanj, recimo 120-letnice prve slovenske besede (ta dan bi radi razglasili tudi za svoj krajevni praznik), 65-letnice pihalnega orkestra, 60-letnice gasilskega društva in še bi lahko naštevali. A o vsem tem takrat, ko se bo še kaj dogajalo.

Dušan Loparnik

Dobri davkoplačevalci

Zaključni račun davkov in prispevkov občanov lendavske občine vsako leto pokaže, kakšni so davkoplačevalci, ali so točni ali ne, in če vsak predpisani davek plačujejo brez pripomb. Komisija za pregled davčnega zaključnega računa, ki jo je imenoval izvršni svet, je ugotovila, da znašajo celotne obremenitve davčnih zavezancev za lansko leto 1.886 milijonov dinarjev in so v primerjavi z letom prej višje za 145 odstotkov. Najbolj so se povečali: obremenitve pri odmeri davka in prispevkov iz gospodarskih dejavnosti, pri davku iz skupnega dohodka občanov, prometni davki ter davki od prometa. Izterjava vseh davkov in prispevkov je imela leta 1986 98 odstotkov, kar kaže, da je bila izterjava dosledna in da so občani dokaj dobro poravnali svoje obveznosti.

Janj D.

SPIDVEJ

V Lendavi pokal štirih dežel

Lendavski spidvejisti, člani AMD Lendava, ki so lani dosegli izjemne uspehe, saj so osvojili vse možne republiške in državne naslove, se že dalj časa pripravljajo na letošnjo sezono, ki se je že začela. Pridno so izkoristili zimski čas za kondicijske priprave, pri čemer so angažirali voditelja Vlada Horvata. Sicer pa trenerske posle tudi v tej sezoni opravlja izkušeni Štefan Kekec. Vodstvo društva, ki je pred dnevi pripravilo tiskovno konferenco, ocenjuje, da so bile letošnje priprave dobre in da zato tudi uspehi ne bi smeli izostati. Zavedajo se, da bo lanske dosežke težko ponoviti, zlasti ker ekipa ni več kompletna. Vseeno pa se nadejajo, da letošnji rezultati ne bi smeli biti bistveno drugačni od lanskih. To tudi zato, ker se je v zadnjem obdobju izboljšal materialni položaj v društvu. Doseženi rezultati so tudi potrdili upravičenost pomoči širše družbene skupnosti pri sofinanciranju spidveja preko TKS kot prednostnega športa v občini Lendava kot tudi združenega dela s sklenjenimi samoupravnimi sporazumi. Pomembem delež za razvoj in popularizacijo spidveja ima Delovna organizacija Gorenje Varstroj Lendava, ki poleg finančnih sredstev, ki jih daje za ta šport, omogoča tekmovalcem — svojim delavcem uspešne priprave in tekmovanja. Lanskoletne trofeje, ki so jih osvojili Artur Horvat,

Čaba Lazar in Andrej Matjašec, so tudi dokaz, da se lahko s sorazmerno skromnimi sredstvi veliko doseže. Lendavčani so ponosni, da so prav v jubilejnem letu (10-letnica delovanja) dosegli največje uspehe, saj imajo v svojih vrstah republiške in državne prvake v posamični in ekipni konkurenci, razglašeni pa so bili tudi za najboljšo športno ekipo Pomurja, Artur Horvat pa je bil tudi izbran za športnika Pomurja. V AMD Lendava so se odločili, da bodo v prihodnje večjo skrb namenili vključevanju in vzgoji mladih tekmovalcev, ki naj bi s časoma zamenjali sedanje ase. Tako so že vključili tri perspektivne tekmovalce. Lendavčani bodo letos tudi organizator štirih prireditev: dirke za republiško prvenstvo (17. 4.), dirke za državno prvenstvo (22. 5. in 4. 9.) ter dirke za pokal štirih dežel (9. 7.). Posebno privlačna bo slednja, na kateri bodo sodelovali tekmovalci iz Avstrije, z Madžarske, CSSR in iz Jugoslavije. Pa še to! Njihov tekmovalec Matjašec bo sodeloval na svetovnem mladinskem prvenstvu, ki bo v Trgovištu v Bolgariji (29. 5.), in za pokal šampionov v Krškem (14. 8.).

Feri Maučec

SPIDVEJ

V LENDAVI PRVA DIRKA

Preteklo nedeljo bi morala biti v Ljubljani prva dirka za republiško prvenstvo v spidveju. Žal pa je zaradi močnega naliva odpadla. Tako bo prva dirka za republiško prvenstvo prihodnje nedeljo v Lendavi (Petišovcih). Tako bodo ljubitelji spidveja v Pomurju, ki jih je precej, lahko pozdravili svoje ljubimce, ki so se v lanski sezoni odlično odrezali.

NAMIZNI TENIS

Pomurci po pričakovanju

Republiški članski TOP turnir, ki je bil v Murški Soboti, je v prvi skupini zbral vse najboljše slovenske igrice z državnim članskim reprezentantom Urhom ter mladinskim reprezentantom in državnim prvakom Smrekarjem na čelu. Kar štirje Sobočani, ki so igrali v prvi skupini, so zadovoljili predvsem z uvrstitvami, ne pa toliko z igro, ki jo bodo morali pred gostovanjem v Vitezu in Jajcu v nadaljevanju druge zvezne lige še izboljšati, če se želijo z gostovanja proti najslabšima ekipama lige vrniti s popolnim izkupičkom.

Najboljši od Sobočanov je bil z rezultatom 6:3 Kuzma na zelo dobrem tretjem mestu; pričakovano je izgubil proti najboljšima Urhu in Paviču ter nepričakovano proti Gašiču. Benko je bil s 5:4 četrti, vendar je še daleč od prave igre in forme. Benkovič je bil s 3:6 sedmi, Unger pa z istim rezultatom osmi, oba pa sta zelo nihala v igri. V drugi skupini sta Ori in Rihtarič s 5:4 zasedla peto oziroma sesto mesto, kar je nekje v okviru pričakovanj. Smodiš, ki je prvič igral na takšnem turnirju, pa je bil z rezultatom 2:7 deveti. S tem turnirjem so posamezna tekmovanja bolj ali manj končana in spet se začne drugi del ligaskih tekmovanj, kjer Sobočani — zlasti v drugi zvezni ligi, kljub ceotremu mestu po prvem delu — štartajo z velikimi ambicijami za visoko uvrstitev. Radgončani pa bi morali v republiški ligi popraviti uvrstitev za kakšno mesto; miada ekipa Sobočanov v B republiški ligi pa si želi uvrstitev na prvo mesto.

M. U.

Nogometaši Zvezde iz Doline — jesenski prvaki v drugi občinski nogometni ligi Lendava. Stojijo od leve: Cedo Lucič, Fredi Toth, Franc Gerenčer, Franc Gašpar, Roland Sabo, Jože Kopinja, Štefan Kopinja in Tibor Kepe. Čepijo: Sandor Soš, Andrej Nemeč, Januz Pergar, Robert Požgaj, Karel Lebar in Tomi Toth.

KARATE

BALEKOVA TRETJA V DRŽAVI

V Somborju je bilo državno prvenstvo v karateju za ženske v kateh posamezno in ekipno ter v športnih borbah po kategorijah. Tekmovanja se je udeležila tudi članica KK Štefan Kovač iz Beltincev Melita Balek in se odlično odrezala. Balekova, ki je pred tem že postala republiška prvakinja v srednji kategoriji, je tudi med najboljšimi v državi dokazala, da njen uspeh ni bil naključen. V srednji kategoriji je zasedla tretje mesto in dobila bronasto odličje. To je doslej največji uspeh pomurskega karateja.

V Murški Soboti pa je bilo mladinsko prvenstvo regije v športnih borbah po kategorijah in v kateh. Izkazala sta se člana KK Štefan Kovač Beltinci Mihael Gjerek in Zvonko Rebrica. Rebrica je v športnih borbah v polteški kategoriji zasedel tretje mesto, Gjerek pa je v borbah v lahki kategoriji zasedel tretje, v kateh pa četrto mesto.

Roland Horvat

HOKEJ NA TRAVI

ABC POMURKA: JEDINSTVO 3:4

V prvem spomladanskem kolu medrepubliške lige v hokeju na travi je ABC Pomurka doma igrala z zagrebškim Jedinstvom in izgubila s 3:4. Kljub porazu so Sobočani igrali dobro in upajo, da bodo v tej sezoni obdržali mesto za najboljšimi ekipami, Marathonom, Jedinstvom (Zg), Partizanom (Z) in Mladostjo, torej v zlati sredini. Tekmo sta sodila Hrupec in Ivic iz Zeline, gole za gostitelje pa sta dosegla Zelko 2 in Časar. V naslednjem kolu igra ABC Pomurka v Zagrebu s Concordio.

L. Z.

NOGOMET

Pomembna zmaga Mure

V tekmovanju slovenske nogometne lige je soboška Mura prvič zmagala. V Murški Soboti je premagala Teola Slovana z 2:1. Gole za Muro sta dosegla Gabor in Slavic. Pred okrog 600 gledalci je sodil Špiler iz Laškega. Mura je s 17 točkami na sedmem mestu, v naslednjem kolu pa igra v Celju z Ingradom Kladivarjem.

Lendavska Nafta pa je v tekmovanju območne slovenske lige — vzhod doma igrala s Pohorjem neodločeno 1:1. Gol za Nafto je dosegel Radeljak. Pred 200 gledalci je sodil Kac s Ptuja. Nafta je s 13 točkami na šestem mestu.

ATLETIKA

Občinski kros na Tišini

Športno društvo Tišina in Zveza telesnokulturnih organizacij Murska Sobota organizirata v petek, 15. aprila 1988, ob 15. uri na Tišini občinsko prvenstvo v krosu. Tekmovali bodo po kategorijah: ml. mladinci in mladinke, st. mladinci in mladinke, člani in članice, rekreativci od 35 do 40 let in nad 40 let ter rekreativke do 30 let in nad 30 let. Start bo pri upravni zgradbi drevesnice Mengeš — poslovna enota Tišina. Vabijo tekmovalce iz solskih športnih društev in telesnokulturnih organizacij občine Murska Sobota.

ROKOMET

Bakovci premagali vodilnega

V šestnajstem kolu tekmovanja v prvi republiški moški rokometni ligi so Bakovci, ki so zopet zaigrali na domačem igrišču, premagali vodilni Slovenj Gradec z 28:27. Strelci golov za Bakovce: Kozel 14, Horvat 5, Katona 4, Š. Lovenjak 2 ter J. Buzeti, Smodiš in Antolin po enega. Bakovci, ki so s 14 točkami na devetem mestu, igrajo v naslednjem kolu z Rudarjem v Trbovljah.

V tekmovanju prve republiške ženske rokometne lige je Polana v Murški Soboti igrala s Šmartnim neodločeno 22:22. Strelke za Polano: S. Hožjan 15, Bačič 5 ter Kavaš in Vugrinec po enega. V naslednjem kolu igra Polana z Branikom v Mariboru.

V drugi republiški moški rokometni ligi — vzhod je Velika Nedelja premagala Krog z 20:19. Najboljša strelca pri Krogu: Varga 6 in Meolic 5. Fužinar je premagal Toko iz Črenšovca z 32:26. Najučinkovitejši strelci pri Toki: Žugej 9, Glavač 6 in Kreslin 5. Ormož pa je odpravil Radgono z 31:18. Strelci pri Radgoni: Želodec 6 ter Srt in Grah po 3.

Slavko Svatina

Komaj je začel uživati sadove svojega dela — upokojen je bil le nekaj mesecev, že se je moral posloviti od svojih najdražjih, športnikov in prijateljev, ki jih je imel veliko. Ti so ga tudi v velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti na soboškem pokopališču. Slavko Svatina, teklo mu je komaj 61. leto, je bil velik ljubitelj športa. Ta ga je pritegnil že v mladosti kot tekmovalec, kasneje kot strokovnjak, zvest pa mu je ostal vse do svoje smrti. Sadovi njegovega dela so še posebej vidni v kolesarstvu in nogometu. Kmalu po osvoboditvi je bil v vrstah tisti, ki so v Beltincih ustanovili Kolesarski klub Prekmurje, ki še danes deluje pod imenom Pomurje. Čeprav ga je zelo privlačeval nogomet, je na začetku svoje športne kariere nastopal med kolesarji — turisti. Njegovo nadarjenost so uvideli strokovnjaki in ga povabili v mariborski Polet in kasneje v Branik, kjer je postal član ekipe, ki je dvakrat osvojila naslov državnega prvaka. Po njegovem aktivnem kolesarjenju se je vrnil med beltinske kolesarje, kjer so cenili njegovo stro-

kovno delo. Uveljavil pa se je tudi v nogometu, predvsem kot strokovni delavec. Bil je vodja pionirske nogometne šole pri NK Mura Murska Sobota, kot trener pa je delal s starejšimi nogometaši Mure, Rakičana in Ljutomer. Občasno pa smo ga zasledili tudi drugod. Bil je zelo vztrajen pri svojem delu, dober vzgojitelj, spoštovan in cenjen. Zato bo ostal številnim prijateljem, športnikom in športnim delavcem v lepem spominu.

Veterani NK Mura

PREDSTAVLJAMO VAM

Drago Pertoci — dobitnik zlate puščice

Enaindvajsetletni Drago Pertoci, doma iz Tropovec, zaposlen v Gorenju Elrad v Gornji Radgoni, je prvi pomurski strelec, ki je

zračno puško z 855 krogi. Občinska rekorda pa je postavil tudi z MK puško leta 1984 (s 341 krogi) in leto kasneje (366 krogov). Prvi vidnejši uspeh v republiškem merilu pa je prav tako dosegel leta 1985, ko je z novim republiškim rekordom (377 krogov) postal republiški mladinski prvak. Tega rekorda še do danes ni nihče potolkel. Istega leta je bil na državnem mladinskem prvenstvu osmi. Potem je odšel k vojakom in bil za nekaj časa odsoten s tekmovanj. Po odsluženju je začel tekmovati v članski konkurenci in se zopet začel uveljavljati v letošnji sezoni. Osvojil je občinsko zlato puščico, na medobčinskem tekmovanju pa je bil drugi. Njegov največji uspeh pa je osvojitve republiške zlate puščice, najbolj množičnega strelskega tekmovanja, in tako je postal prvi nosilec te pomembne trofeje iz Pomurja. Tega uspeha se ni nadejal, zato ga je zelo vesel, hkrati pa mu je spodbuda za nadaljnje delo.

F. Maučec

osvojil republiško zlato puščico. S strelstvom se je začel ukvarjati pred desetimi leti kot učenc šestega razreda Osnovne šole na Tišini. Za to zvrst športa ga je navdušil nekdanji strelac Soštarrec. Pod vodstvom mentorja Jožeta Bagoroša se je začel razvijati v odličnega tekmovalec. Že leta 1985 je postavil občinski mladinski rekord v streljanju z

ODBOJKA

TESEN PORAZ LJUTOMERČANOV

V predzadnjem kolu tekmovanja v prvi republiški moški odbojarski ligi je Mislinja premagala Agroplovd Ljutomer s 3:2. Ljutomerčani tokrat niso igrali slabo in bi lahko tudi zmagali. V zadnjem kolu igrajo Ljutomerčani doma s kranjskim Triglavom.

MOTOKROS V SOTINI

ROGAN OSMI

AMD Štefan Kovač iz Murske Sobote je na 1450 m dolgi progi v Sotini pripravilo meddruštveno tekmovanje v motokrosu v razredu 250 ccm, tekmovali pa so tudi pionirji. Pri članih je z dvema odličnima vožnjama zmagal Juhant iz Lukovice, najboljši domači tekmovalec Rogan pa je zasedel osmo mesto z 11 točkami. Pri mlajših pionirjih je bil najboljši Štumberger iz Lenarta, Oliver Rogan je zasedel sedmo, Željko Rogan pa osmo mesto. Pri starejših pionirjih pa je prvo mesto pripadlo Ajtiču iz Slovenskih Konjic, medtem ko je Leon Lang zasedel sedmo mesto.

OB PRAZNIKU KS VIDEM

Proslavili 30-letnico SD Jovo Jurkovič

V okviru 3. praznika Krajevne skupnosti Videm ob Ščavnici so proslavili 30-letnico Strelske družine Jovo Jurkovič z Vidma. Ob tej priložnosti sta govorila predsednik družine Viktor Miholič in strokovni delavec ZTKO Gornja Radgona Brane Klun, zaslužnim strelskim delavcem in tekmovalcem pa so podelili priznanja. Priznanja ZTKO Gornja Radgona so prejeli: SD Jovo Jurkovič, Kurt Grmič, Anton Kocbek in Viktor Miholič. Priznanja strelske družine pa so dobili: Roman Muhič, Viktor Miholič, Anton Kocbek, Franc Marholt, Franc Vajndorfer, Branko Kocuvan, Vlado Kocuvan in Janko Kurbus.

Ob jubileju je bilo tudi tekmovanje v streljanju z zračno puško. Sodelovalo je osem ekip ali 26 strelcev in ena mladinka. Zmagala je prva ekipa SD Jovo Jurkovič z 828 krogi pred drugo ekipo, 771, in Avtoradgona, 766 krogov. Med posamezniki je bil najboljši Šijanec z 280 krogi pred Antonom Kocbekom, 276, Korošakom, 273, Sirgarjem, 272, in Sabino Kocbek (mladinka), 263 krogov.

ŠAH

ZMAGAL DANILO HARI

ŠD Radenska Pomurje iz Murske Sobote je pripravila odprto prvenstvo v aktivnem šahu. Sodelovalo je 34 igralcev. Zmagal je Danilo Hari s 7,5 točke pred Borisom Kovačem in Cirilom Logarjem (po 7). Stefanom Režonjo in Radoslavjevičem (po 6,5 točke). Med nekategorijami je bil najboljši dr. Kelemen s 6 točkami pred Vučkom (5,5) in Žilavcem (5 točke).

OŠ BISTRICA DRUGA V SRS

Na Sladkem Vrhu je bilo republiško tekmovanje za starejše pionirje v šahu. Sodelovalo je 12 ekip. Lep uspeh je dosegla ekipa Osnovne šole Bistrica, ki je v postavi Jože in Tomi Gruskovnjak, Dejan Berden in Drago Kuzma zasedla odlično drugo mesto.

Šahovsko društvo Lendava je pripravilo hitropotezni turnir za april. Med 8 šahisti je zmagal Gerenčer s 6,5 točke pred Hajošem (6), Ligetijem (4,5), Božičem in Todorovičem (po 3 točke) itn.

J. Gerenčer

Košarkarska srečanja so včasih zelo zanimiva in privlačna. Žal pa so tekme v Murški Soboti slabo obiskane.

STOLETJA SO Z NAMI

Močvirja najbrž niso najprivlačnejša območja na našem planetu, bržčas pa bi bilo prav, če bi jih vrednotili kot velike čistilne naprave — tako vsaj kažejo raziskave, ki so jih opravili v zadnjem času raziskovalci številnih nemških ustanov. Posledica teh raziskav je sorazmerno obsežen poskusni projekt, ki je v teku na območju hamburških smetišč. Tam so se odločili, da bodo speljali strupene izcedke velikega smetišča v 2500 kvadratnih metrov močvirja, kjer so zasadili 8000 sadik močvirjske trstike. Korenine teh rastlin dovajajo v tla obilo kisika in tako ustvarjajo nadvse ugodno okolje za rast mikroorganizmov, ki razkrajajo spojine žvepla in razne ogljikovodike. Vodje projekta upajo, da bo mogoče izčistiti izcedke iz odlagališča odpadkov do te mere, da bi jih smeli brez škode odvajati v čiste potoke in rečice. Kot pravijo, bodo veljavni izidi znani približno v treh letih, že dosedanja opazovanja pa pričajo, da trstika bujno uspeva na baje strupenih odplakah. Je lahko ta poskus zanimiv tudi za pokrajino ob Muri?

Vrednejše Nobelove nagrade

Nobelov sklad v Stockholmu je sporočil, da se bo vrednost Nobelove nagrade za letošnje leto zvečala na poltretji milijon kron. Lani so sobotniki Nobelovih nagrad dobili čake z zneskom 2,1 milijona kron; torej so se vrednosti nagrad letos zvečale za 15 odstotkov. Nobelovo nagrado je ustanovil švedski tovarnar in izumitelj dinamita Alfred Nobel in jo podeljujejo od leta 1901. In sicer za dosežke v boju za mir, slovestvu, fiziki, kemiji in medicini, od leta 1969 pa tudi za dosežke v ekonomiji.

Ovce s super standardom

Avstralski farmarji so v zadnjem času zasloveli zaradi izredno dobre voene, ki so jih dali ime »charly«. »Osnovna surovina« so saksonske merinovke, vendar se te ovce ne pasejo na pašnikih kot druge, ampak jih redijo v zaprtih prostorih. Ovce in staje so čiste kot bolniške sobe. Rejci tako skrbijo zanje in za čistočo, da jih oblačijo v nekakšne jopice z zadržalniki, zato je dlaka vedno čista in nepovaljana. Hranijo jih s posebno hrano, obogateno z vitamini. Rejci so poskrbeli tudi za rekreacijo svojih dragocenih ovce, zato so v staji znosili kratka debla, prebarvana z različnimi kričnimi barvami, umetno grmičevje itd. Kaže, da kodrasti prebivalci v stajah cenijo to skrb. Volna »charly« je dobila ime po znani firmi »Charly« blizu Melbourne, kjer so prvič začeli rediti ovce — brez paše. Po predelavi dobijo izredno lepo volno z dolgimi vlakni bele barve. Kupci iz Velike Britanije, Italije in Japonske plačujejo to mehko in nežno volno štirikrat dražje kot navadno.

Prostovoljci za dolgo ležanje

Deveterica ljudi je celih 370 dni živela v na glavo postavljenem svetu: njihova naloga je bila — ležati. Leže so se umivali in brili, leže so jedli, se kopali in »hodili« na preglede k zdravnikom. Znanstveni poskus je potekal v SZ, in sicer v Institutu za medicinsko biologijo ministrstva za zdravstveno varstvo. Treba je še povedati, da udeleženci poskusa dobro leto, kolikor so morali ležati, niti glave niso smeli vzdigniti. Ves čas so ležali v posteljah, ki so imele zgolj pet stopinj nižje od znožja. Poskus so si zamislili kot raziskovanje poti v prihodnost, seveda svetlo. To pa predvsem za tiste, ki bodo nekaj let bivali in delali (gibanje leže!) na vesoljskih postajah in se od tam podali proti drugim planetom. Vendar pa so te znanstvene raziskave opravili tudi zaradi povsem navadnih ljudi, ki najbrž nikoli ne bodo zapustili matere Zemlje. Na svetu je mnogo nesrečnikov, ki so obsojeni, da veliko let preživijo priklenjeni na posteljo. Tudi v teh primerih znanstvenikom niso povsem jasni vsi simptomi, ki se pojavljajo v različnih stadijih nekaterih bolezni. Ljudje so svoje odležali, rezultati poskusa pa še niso povsem dokončni, ker tudi sam poskus še ni končan. Testirance čaka še zadnja etapa, rehabilitacija. Potem pa bodo zdravniki še leto dni bedeli nad njihovim zdravstvenim počutjem. Koristna spoznanja za tiste, ki nameravajo poleteti proti zvezdam, a tudi za tiste, ki so priklenjeni na posteljo.

Med črnečelci pa Polano pela čista skovz lejo sumico, čtera se pa s sakim dnevom bole spreminja v smetišče. Tou smetišče je pa mej čista navadno, liki je boukie fajte, ratou ka v tou sumico kre este vozijo smeti s samimi boukisiimi osebimi avtoji z merdžoji, pa beamveji, pa tak dale. V glavnem, se vozijo sami »sumaceki« iteri nemajo telko gefnez, ka bi svoje smeti dali odprebati komunalcov. Četerne itevillee tej avtojoj ma Bela doj maqisave, ka de ji predlago ka »turistični klinec«. Čestihkan se pridružuje brat Deva.

OBETAJOČ IZUM

Malo znano raziskovalno-razvojno podjetje iz Nove Zelandije Hydrox je patentiralo pomembno tehnološko novost — elektronski plinski generator. Izum odpravlja dosedanje jeklenke za shranjevanje plina, saj naprava deluje tako, da sproti proizvajajo plin. Po trditvah izumiteljev naj bi naprava prinesla občutno znižanje stroškov v tehnoloških postopkih, kjer uporabljajo tovrstne tehnologije.

Gre za napravo, prvo te vrste na svetu. Zagotavlja velike količine gorilnih plinov, kot sta propan in acetilenov oksid. Za tvorbo plinov uporablja elektrolizo, torej razkrajanje vode v vodik in kisik. Učinkovite naprave take vrste poskušajo izdelati po svetu že najmanj sto let.

Napravo so razvijali nekaj let in porabili zanjo okrog 5 milijonov dolarjev. Videti pa je, da se jim bodo stroški kaj kmalu izplačali, saj vlada za elektronski generator gorilnega plina precejšnje zanimanje vse od lanskega oktobra, ko so napravo prvokrat predstavili javnosti. Zanj se še posebej zanimajo graditelji ladij, mostov in podobnih velikih kovinskih konstrukcij.

V Sibiriji so izročili namenu 15 kilometrov dolg tekoči trak, ki bo letno prepeljal za 350.000 vagonov premoga. Povezuje največji dnevni kop rjavega premoga s termoelektrarno. Zaloga premoga cenijo na okrog 600 milijard ton ...

Pred kratkim so v LR Kitajski odprli prvo zasebno banko in sicer v Seucenu blizu Hongkonga. Delovala bo kot vse državne banke. Odprta bo za domače in tuje stranke ...

Pet Čehov, ki so jih zaradi suma, da so vohuni, nekaj dni zadržali v gyatemalskem zaporu, so izpustili. Takoj so odpotovali v Mehiko, odkoder bodo nadaljevali že leto dni trajajočo pot okoli sveta. Na njej propagirajo češkoslovaško vozilo tatra in druge izdelke iz te dežele ...

V Madridu bodo kmalu pognali velikunsko in zelo nenavadno uro. Gre za cel komplet ur, ki bodo podnevi in ponoči kazale popolnoma natančen čas. Kompleks sestavlja devet ur: ena navpična in ena vodoravna sončna, ena ekvatorialna, štiri polarne s časovnimi enačbami in dve lunini, ki bosta vidni tudi ponoči ...

Med Francozi so se začeli množiti sovražniki poletnega časa. Zavzemajo se za odpravo, ker sprememba časa, po njihovem, moti življenjski ritem ljudi in živali. Našteli pa so še vrsto drugih razlogov za svojo vztrajnost ...

NEUGNANA ČEBELARKA

Kdor ne čuti ljubezni do čebelarstva, je boljše, da se ga sploh ne loteva, ker se bo sicer motal okrog panjev kot da je na prisilnem delu. Tole za uvod srečanju z Majdo Hari iz Gradišča, eno red-

kjih čebelark, ki je pridne krilate živalice vrljubila že v zgodnji mladosti.

Tisti, ki se ukvarjajo z igrami na srečo, poznajo Majdo kot prijazno prodajalko v loterijski poslovalnici na Lendavski v Murški Soboti, v domačem kraju pa je ob vseh drugih vrlinah znana kot neugnana čebelarka. Že v zgod-

nji mladosti se je pri Černjavičevih rada sukala okrog panjev in občudovala čebeljo marljivost in vztrajnost, še bolj zanimiva pa so se ji zdela čebelarska opravila, posebno še prešanje, čeprav je to nekakšno »ropanje« pridnih. Takšno je pač čebelarstvo, zato se moraš znebiti sentimentalnosti, pa tudi jezivosti ob mnogih pikih. Ko so ji sčasoma zaupali sodelovanje pri raznih opravilih, je začela sanjati o svojih panjih, o svojih čebeljih družinah ...

Pa se je začelo in to čisto po naključju. Med obiskom na Gorickem se je pri sosedovih »nase-lil« čebelji roj, ki jo je tako zanimal, da se s pogledom ni mogla ločiti od njega. Vešči in manj vešči so se lotili dela in Majda je bila kmalu lastnica prve čebelje družine. Sčasoma si je priskrbeli še pet panjev in meda je bilo za domačo rabo in prijatelje dovolj, opravil pa tudi.

Po dvanajstih letih skrbnega čebelarenja pa je doživela razočaranje — vse družine so ji zaradi bolezni, predvsem varoze, pomrle. Zdravila, oziroma zaščitna sredstva, so prišla prepozno. Precej škode so utrpeli tudi drugi čebelarji, vendar niso obupali. Tudi Majda pravi, da ne bo. Panji bodo kmalu spet polni.

J. Stolnik

Skrivnostni čeki

Neznane ali neznanci so ameriško policijo in FBI za zdaj postavili pred nerešljivo uganko. »Izumili« so namreč nov način nepoštene dvigovanja denarja s čeki. Čeke, za katere policija sumi, da so ponarejeni, premažejo z

neko doslej neznanu raztopimo, ki povzroči, da od čekov ostane samo le prazen papir, na katerem se nič ne vidi.

Prevaro so začeli februarja — in od takrat v različnih bankah v Kaliforniji, Tennesseeju in Illinoisu dvignili 84 tisoč dolarjev. Preiskavo še otežuje dejstvo, da ček po nekaj urah razpade.

Adio, spački!

Te dni se je iz proizvodne dvorane Levallois blizu Pariza odpeljal poslednji spaček. Proizvodnjo tega priljubljenega in cenenege avtomobila so ustavili, ker ni bilo več zadostnega števila kupcev, ki bi se navduševali za »najbrži avto na svetu«. Tako se je končala še ena legenda iz avtomobilskega sveta.

Prvega spačka so izdelali leta 1948 kot ljudsko vozilo, dovolj poceni, da je bilo dostopno najširšemu krogu ljudi. Načrte zanj so v tajnosti pripravljali že med nemško okupacijo. Rodil se je praoče spaček, ki je imel motor s prostornino 375 ccm in pogon na sprednja kolesa. Sprva je bil namenjen le za dve osebi, kasneje pa je svoje sposobnosti izboljševal, pri tem pa ohranjal nenavadno obliko skoraj nespremenjeno, tako da je tudi zadnji model še vedno zelo podoben prvemu spačku.

Od ljudskega avtomobila je spaček postal statusni simbol naprednih intelektualcev, umetnikov, boemov, študentov. Precej priljubljen je bil tudi pri nas, saj je bil poleg fička svoje čase edini avto, dostopen običajnemu državljanu, in še na posojilo se ga je dalo kupiti.

Tisti, ki se spačku nikakor ne morejo odpovedati, bodo poslej lahko naročili novega samo še na Portugalskem, kjer bodo izdelali še kakšnega.

KRAJEVNA SKUPNOST
ALJA KARDOŠA
MURSKA SOBOTA

OZDI, DELOVNE SKUPNOSTI IN KRAJANI!

Obveščamo vas, da je Geološki zavod Ljubljana 31. marca 1988 začel z deli pri raziskovalni geotermalni vrtni na parkirišču Diane. Zaradi motenj (hrupa) vas prosimo za razumevanje. Dela bodo predvidoma končana do konca julija tega leta. Predsednik sveta KS Bojan ŽUNIČ

Robland
maatruces belgijs

SOZO
industriaimport

Belgija

Obiščite nas na Mednarodnem sejmu gozdarstva in kmetijstva v Kranju od 8. 4. do 17. 4. 1988. Našli nas boste v novi hali.

NOVO

Obvešča cenjene kupce, da je razširila svoj zastopniški program. Iz konsignacijskega skladišča vam ponuja hobi program lesnoobdelovalnih strojev.

Kombinirani mizarski stroj ROBLAND K 26 — širlna skobljanja 26 cm, 5 operacij
Kombinirani mizarski stroj ROBLAND K 31 — širlna skobljanja 31 cm, 5 operacij

DOBAVA TAKOJ!

Nadomesni deli in servis so zagotovljeni v konsignacijskem skladišču Vrhnika, Kolodvorska 8

Informacije: INDUSTRIAIMPORT, Gosposvetska 13, Ljubljana
Telefon: (061) 314 752

»Gnojilo« za plešaste glave

Vsake toliko časa se pojavi novo in »tokrat zares učinkovito« zdravilo zoper plešavost, nadlogo, ki muči predvsem moški spol. Izkaže pa se, da je narava še vedno najmočnejša, in vsa zdravila se kmalu poskrrijejo v kot, na glavah moških pa slej ko prej kraljujejo pleše in plešice vsem mažam in tonikom navkljub. Bo take usode tudi naj-novejše zdravilo zoper plešavost, ki je na azijskem trgu postalo zelo iskano? Na tisoče moških ga je že preskusilo in 90 odstotkov jih zatrjuje, da jim je zares pomagalo.

Gre za zeliščno mazilo, katerega recept je na osnovi izročila starodavnega kitajskega zdravilništva izdelal Zhao Zhangguang, bosonogi zdravnik, kot na Kitajskem pravijo ljudskim zdravnikom, ki zdravijo z zelišči in drugimi domačimi zdravili. Tisti, ki so mazilo uporabljali, pravijo, da je naravnost čudežno. Po šestih mesecih mazanja so jim menda znova pognali novi lasje.

O zdravilu se je kaj kmalu razvedelo tudi drugod. Povpraševanje po mazilu je na Japonskem tolikšno, da agencije pripravljajo posebna potovanja v Peking prav z namenom, da si plešasti moški v kitajski prestolnici nakupijo potrebno zalogo čudežnega mazila. Zdravilo, ki ima uradno ime 101, namreč izdelujejo v majhni farmacevtski tovarnici, ki jo je ustanovil izumitelj blizu Pekinga. V kratkem času je z njo obogatel.

Pomladna zadržnost izpod klobuka ...

NA VRT

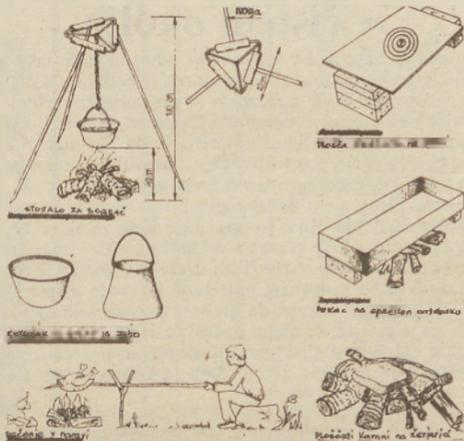
Značilnosti bio vrtnarjenja

Biovrtnarjenje upošteva naravne zakonitosti in potrebe rodovne zemlje ter njenih živih bitij. Potrebe rastlin upošteva pri kultiviranju vrtnice zemlje tako, da skrbi za čim boljše humusno, rahlo in vlažno zemljo. Zemljo v biovrtu najbolje izboljšujemo tako, da živa bitja v njej oskrbujemo s hrano. Površino tal, njeno prhkost in poroznost obvarujemo ter zaščitimo pred vremenskimi vplivi s stalno odejo. Zemlja v biovrtu je stalno pokrita z rastlinami, s kompostiranimi ali narezanimi deli rastlin. Vrtnice zemlje ne lopatamo in ne obračamo. Mnenje, da mora biti jeseni zemlja prelopatana in čez zimo gola ter zamrznjena, je med vrtnarji še vedno zelo razširjeno. V biološko negovanem vrtu tega ne delamo, saj je tako početje z zemljo povsem nenaravno, neustrezno in škodljivo. Spomladi in poleti zasejanih gred ne bomo prepustili soncu, dežju in vetru. V naravi je gola zemlja popolnoma nenormalen pojav.

V vrtu ni monokulture. Monokulture so enake vrste rastlin, posajene v velikih skupinah. Monokulture so grede solate, zelja, čebule, fižola. Na isti gredi moramo gojiti različne vrste rastlin, tako imenovane mešane kulture. Tudi tu poskušamo posnemati naravo, a monokultura ta ne pozna. Izrabljene snovi nadoknadimo predvsem s kompostom, saj je pridelava komposta za biovrtnarje zelo pomembna. Za dodatno izboljšanje rodovitnosti zemlje, ki še ne vsebuje zadosti humusa, uporabljamo izključno organska gnojila, nikdar pa ne umetnih gnojil in kemičnih pripomočkov. In še tale ugotovitev: biovrtnarjenje je cenejše kakor vrtnarjenje s kemijo.

PEČENJE NA ŽARU

Prastare kuharske umetnosti

Preden so ljudje poznali ogenj, so jedli surove sadeže in sladke koreninice, zdravo in vitaminsko hrano, ki je ni bilo treba ne kuhati ne peči. Lepega dne so se seznanili z ognjem. Ko so si prilastili ta vir toplote in svetlobe, so ga skrbno varovali v jamah, izkopanih v zemljo in prekritih s kamni. Ljudje so uživali na žaru pripravljene jedi že precej prej kot kuhano, dušeno in praženo hrano, na žaru so pekli že takrat, ko se jim niti še sanjalo ni, kaj je to kuhinjsko posodje. Danes je žar spet cenjen in priljubljen, kuhanje in pečenje v naravi pa postaja čedalje bolj privlačno za ljudi, ki se želijo znebiti mestnega vrveža in se sprostiti v naravi. Za takšne bomo v naslednjih številkah našega časopisa ponudili nekaj možnosti, da si bivanje v naravi olajšajo in pripravijo kakšno okusno jed. Danes vam predstavljamo nekaj možnosti in pripomočkov za kuhanje in pečenje v naravi.

IKA FUIS NAPOVEDUJE

MODNO POMLAD IN POLETJE 88

S pomladjo nastopajo spremembe ne le v naravi, ampak tudi v ljudeh in pri njihovem oblačenju. O tem, kakšna je moda pomlad—poletje 88, smo se pogovarjali z IKO FUIS, priznanim Murino Modno oblikovalko moških oblačil, ki je tako le označila osnovne tokove.

»Moška moda ostaja ležerna in udobna. To poudarjajo tudi naravne tkanine s svojim zmečkanim videzom in udobnimi, širokimi kroji. Ženske pa bodo letošnje tople dni bolj ženstvene kot do sedaj. Ženstvenost poudarja oprjeta linija, oziroma linija ob telesu. Tako kot pri oblikovanju moških je tudi pri ženskih oblekah pomemben material iz kakovostnih naravnih vlaken in v peščenih tonih.«

So pri tem velika razhajanja (ne le v materialih) s kolekcijo za jesen in zimo, ki je tudi nared in bo aktualna, ko bo spet pritisnil mraz?

»Ker smo že vsi naveličani težkih zimskih oblačil in je naslednja zima še tako deateč, ne bi dosti omenjala zimske kolekcije. Prav gotovo so velike razlike v modnih barvah, desnih, detajlih, medtem ko v linijah od sezone ni velikih sprememb! Če se pomudimo pri modi za močnejši spol, ki jo oblikujete v Murini ste za to prešli že vrsto priznanj in nagrad, kaj določa: dvo- ali enoredno zapenjanje suknjičev, bodo hlače z zavijki ali brez njih, kakšna bo velikost ovratnikov, predvsem pa, kakšni bodo materiali in barve?

njen izbor. Najbolj pomembno pa je to modnost znati nositi, ne glede na leta, seveda ne gre za ekstremna. Eno so modne zapovedi, drugo pa posameznikov stil in možnosti. Slednje so za obnavljanje garderobe vedno slabše, čeprav imamo v naši pokrajini z Muro kar srečo, saj je veliko ročnih šivilj, pa tudi sorodnikov in znancev v tovarni oblačil in perila, kar se pozna pri oblačenju. Izhod pa so tudi modni dodatki, s katerimi lahko osvežimo svojo opravo. Kateri so letos v ospredju?

»Nedvomno je prisotnost Murinih oblačil na cesti, vendar z gledajo na vsaki posameznici ali posamezniku drugače, odvisno od tega, kako jih zna kdo nositi.

Kot modni dodatki pa so: široki pasovi iz usnja ali elastike, ki posebej poudarjajo pas, nakiti (prešano usnje) in drugo. Na ženskih večernih oblekah modne vrtnice iz istega materiala. Se vam zdi, da imata moda in kultura oblačenja kakšne stične točke?

»MODA« je dejansko KULTURA OBLAČENJA, vendar je ESTETIKA tista, ki je najbolj važna pri kulturi oblačenja.

Se vi podrežite modnim zakonitostim zato, ker ste v takem poklicu, kjer je komunikacija na tak način nujna, ali iz kakšnega drugega razloga?

»Moj poklic mi daje možnosti, da sem seznanjena z modnimi trendi in jih tudi skušam prenesti v moj stil.«

Kakšen je vaš odnos do mode in za kakšen stil oblačenja se ogrodate?

»V službi profesionalni, zasebno pa težim k svojemu stilu — in rešujem vse z enostavno linijo ter s pridihom moške mode. Vseč mi je italijanska moda in Armani.«

Brigita Bavčar

SKRIB ZA OTROKA

V bisagi se dete dobro počuti

Bisage, rute za prenašanje, »hlačke« z jermeni — mame, očetje in dojenčki se nemoteno gibljejo. Že zgodaj si lahko pomagamo s temi starimi izumi. Toda starši, ki tako nosijo dete, morajo slišati marsikatero kritično pripombo: »Saj se ubožec sploh ne more premikati.« Ali: »Kaj nimate denarja, da bi mu kupili otroški voziček? Se vam otrok res nič ne smili?« Očitki povzročajo skrb predvsem tistim staršem, ki se niso poučili o tem, kaj detetu prija in kaj ne.

Vsi, ki jim neupravičena kritika para živce, naj bodo potolaženi. Bisage za prenašanje majhnih otrok niso nikakršna modna novost, malček se prav nič ne »muči«. Nasprotno, ti pripomočki imajo vrsto dobrih lastnosti.

Otročiček nenehno čuti toploto matere ali očetovega telesa, sliši utripanje srca, počuti se varnega. Mehko guganje med hojo ga pomirja. Otroški zdravniki pravijo, da otroci, ki jih starši veliko nosijo, malo jokajo. Nošenje uri otrokov organ za ravnotežje, prav tako ugodno vpliva tudi na razvoj drugih čutil.

Pomislek, češ zgodnje nošenje lahko ukrivi otrokovo mehko hrbtenico, so otroški zdravniki in ortopedi že zdavnaj ovrgli.

»Če se omejim na moško obleko, je ta klasična (tipična angleška klasika) namenjena prav takemu stilu oblačenja, ali pa obleka ležernega kroja, namenjena svobodnejšemu stilu oblačenja in mlajši generaciji. Pri obeh je bolj modno dvoredno zapenjanje, hlače pa so zmeraj z gubami in zavijki.

Modna pa ni samo moška obleka, ampak so aktualna tudi športna oblačila, zlasti vetrovke, tako imenovane »sako vetrovke« (kot pri obleki, pa je tudi tu najbolj pomemben material, zopet iz naravnih vlaken, seveda spet v svetlih tonih in v širokih ležernih krojih. Take modnje težje veljajo tudi za balonske plašče. Ker so tkanine kakovostne, je postala zelo pomembna notranja izdelava. Važne so desinirane podfože, razne etikete in trakovi. Kravate so prav tako kakovostne — iz svile v črtastem in drobnem desenu z lila poudarkom.«

Seveda ne gre zaobiti tudi mode za predstavnice nežnega spola, ki bodo, kot kaže, morale izbirati med ekstremi v dolžini: mini ali midi, dolžina kril pa je nazadnje odvisna od samokritičnosti, tudi letnice rojstva in oblike nog?

»Moda daje vedno več alternativ. Prisotnih je več modnih slogov, linij in dolžin. Združila bi jih lahko v dve težnji: OPRIJETA ženstvenost s kratko jopo in kratkih krilom ter DALJŠA — ležerna z daljšo jopo in prav takim krilom in moškimi pridihom.

Ženska poletna obleka posnema petdeseta leta, bo v drobnih ali cvetličnih vzorcih in z ženstvenimi dekolteji. Gotovo je novejša različica MINI, vendar bo samokritičnost ženske tista, ki bo vplivala na

RECEPT ZA VAS

ZAPEČENI ŠAMPINJONI

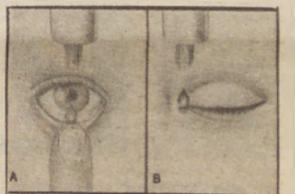
V naših trgovinah lahko občasno kupite šampinjone, ki jih ljudje pridelujejo na domačih farmah. Če jih znate dobro pripraviti, so šampinjoni zelo okusna jed. Za danes vam priporočamo zapečene šampinjone.

Potrebujete: 16 večjih šampinjonov, 4 kocke topljenega sira, 4 rezine česna, 1 jajce, eno žlico narezanega peteršiljevega listja, malo majarona, margarina, 2 dl smetane in malo drobtin. Narežite šampinjone in jih pomešajte z narezanim česnom in postavite v namaščeno posodo. Sir pomešajte s preostalim česnom, peteršiljevim listjem, majaronom, jajcem in malo margarine. S to zmesjo napolnite klobuke, prelijte s smetano in potrosite s drobtinami. Pecite 10 do 15 minut pri 250 do 285 stopinj Celzija.

Najboljše ukane

Majhni otroci se največkrat zelo otepajo očesnih kapljic: mrzle kapljice so za nezaprte veke nekaj izredno neprijetnega. Pomagajo lahko naslednji naveti:

Če otrok sedi (risba A): Spodnjo veko potegnite navzdol in nakapljajte tekočino. Potem počakajte nekaj sekund, da se raztopina segreje. Če potem veko spustite in otrok zamežika, se kapljice porazdelijo po očesu. Če je otrok še posebno nemiren (risba B): Otrok naj nagne glavo nazaj in zapre oči. V roki

nekoliko ogrejte stekleničko s kapljicami. Kanite raztopino v notranji očesni kot, kjer se srečata obe veke. Ko otrok odpre oči, se kapljice takoj zlijejo v oko.

RADIO MURSKA SOBOTA

5 NAJ

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota, vsak petek v oddaji 21 232.

1. Bodi srečna Julija — Magnet
2. Točajka, daj še litre tri — Brane Drvaric
3. When I fall in love — Rick Astley
4. I maschi — Gianna Nannini
5. Dobre devoyke — Novi fosili

Lestvica nastaja s sodelovanjem s hi-fi videostudijem na Križevci 21, telefon: 25 577, 69000 Murska Sobota.

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

Oddaja 21 232 je na sporedu vsak petek od 18.00 do 19.00 na Radiu Murska Sobota — UKV 87,6 MHz ali SV 648 kHz.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Pripise k novi risbi pošljite najkasneje do četrta, 21. aprila 1988 na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota. Objavljene pripise honoriramo.

— Teško je ko moraš dol pa si bil tako visoko ... (C. Ž.)

— Novinar, ne bodi neumen, zaradi enega članka ne boš delal samomora! (M. V.)

— Tovariši, spustite me na zemljo, da jo obdelujem! (M. M.)

— Pomurski delegat na poti k zisu. (K. K.)

SESTAVIL	NEVŠKI	GNOJNA	ROMULOV	BREZ-	ZVEZA	DRUŽBENO	OTROŠKO
MARKO	FILOZOF	BULA, CIR	BRAT V	VERSTVO	MED	POLITIČNI	VOZILO
NAPAST	PEŠIMIZMA		RIMSKEM		DRŽAVAMI	DELAVEC	
	(ARTHUR)		MITU			HASANI	
VODILNI BAVARSKI POLITIK (FRANZ J.)							
VRSTA KROMPIRJA							
IRANSKI VODITELJ							
ORANJE, ZORANA ZEMLJA			OSMI ZID, MESEC				
			GL. MESTO GANE				
FOSFOR		ŠPANSKI POLITIK					
		MESTO V ZAIRU					
FILMSKA IGRALKA SOMMER					DOKAZ ODSOTNOSTI S KRAJA ZLOČINA	ČRTA, POTEZA	GANSKI POLITIK PO NKRUMAHU
PRAVO-KOTNICA							
KITAJSKI POLITIK GUOFENG						M. IME FR. MODNA KREATORKA CHANEL	
ZAČETEK ABECEDA					SVETLA KOVINA		
UPRAVNI ODBOR					GORA NA KOROŠKEM PLUČA ST. SLOVANOV		
ČUSTVO, ČUSTVENO VZBURJENJE							
OKENSKA NAVOJNICA						AUDREY HEPBURN	

REŠITEV PREJSNJE KRIŽANKE — Vodovarno: kopejka, izobara, lopatar, Inana, O, Mar, gon, ata, Arc, No, Ania, drna, GP, ž, Genit, nmi, ona, Radovna, okar, LD.

Lepo doživetje v naravi

Bilo je lepo nedeljsko popoldne. Sijalo je toplo sonce. V sobi sem se dolgočasila. Sonce pa je vse bolj vabilo. Zato sem se odločila, da bom šla na sprehod.

Napotila sem se proti travniku. Na drevesu sem zagledala ptičko. Veselo je poskakovala z veje na vejo in čivkala. Kmalu so priletele še druge ptice. Neumorno so pele. Poslušala sem pravi ptičji koncert. Tudi v meni se je začela oglašati pesem. Pot me je vodila v gozd. Pod seboj sem zagledala belo preprogo. Bili so zvončki. Nabrala sem šopek prvega pomladnega cvetja. Tedaj se je nekaj zganilo. Iz grmovja je skočil zajček. Ko me je zagledal, se je prestrašil in izginil med drevesi. V gozdu je vse oživelo. Dišalo je po svežem zraku. Z vej so se oglašale ptice. Opazovala sem žolno, kako je s kljunom tolkla po deblu. Ustavila sem se ob cvetoči vrbi. Po tleh so se živahno sprehajale mravlje. Izpod listja so pokukale še druge drobne živalice.

Šla bi še dalje v gozd, a se je začelo mračiti. S prijetnimi vtisi sem se vrnila domov. Na tem sprehodu sem ponovno spoznala, kako lepa, zanimiva in zdrava je narava. Zato jo moramo čuvati.

Horvat Helena, 5. a
OŠ Štefan Kovač
Turnišče

V UČILNICI

Učilnica za slovenski jezik je velika. Na tablo rišemo marševce in gusarje. V učilnici je veliko rož, ki jih negujemo kot dojenčke, včasih pa jih tudi polomimo. Na steni imamo obešene slike kulturnih delavcev. Najbolj se mi zdi zanimiv Simon Jenko, ki ima veliko brado kot dedek Mraz. Škoda, da ni živ. V učilnici spada tudi redovalnica, ki jo najbolj sovražimo. Imamo tudi radio, ki ga včasih navijemo tako glasno, da bi lahko zaplesali vsi tisti, ki so že tudi pokojni. Grafoskop imamo včasih za avto, ki vozi slalom med klopmi. Ko vemo, da bomo pisali kontrolno, si na mize napišemo vse, česar ne vemo. V učilnici tako norimo, da se barometer zavrti na najvišjo točko.

Boštjan Stajuko, 5. raz.
OŠ Cezanjcevi

KAJ MI POMENI ZDRAVJE

- Zdravje je sreča.
- Zdravje je največji zaklad, katerega ne moremo kupiti.
- Zdravje je smeh, radost...
- Zdravje je lepa in čista narava.
- Zdravje je lepota in telesu.
- Zdravje je smeh na obrazu.
- Zdravje je toplo sonce, ki nas greje.

Učenci 4. raz.
OŠ Dobrovnik

PRI ZOBOZDRAVNICI

Bil sem pri zobozdravnici. Imela je belo haljo. Pogledala je, če imam zdrave zobe. Imela je ogledalce in veliko luč. Dobil sem rdečo tabletko. Pokazala je, če imam čiste zobe.

Andrej Zemljič

SKRB ZA ZDRAVE ZOBE

Jaz imam še mlečne zobe. Vsak dan si jih čistim doma in v šoli. Zobna bolezen je karies. V šoli dobimo rdeče tabletko in žele. Te nam pokažejo, če so zobje čisti. Za pranje zob sem dobila same pluse. Rada jem dosti sadja in zelenjave. V šoli bomo imeli zobno ambulanto. Vsak drugi četrtek pride medicinska sestra. Če jem torto, si moram očistiti zobe. Ko nimam zdravih zob, grem k zobozdravnici. Valerija Hožjan

PRIŠLA JE POMLAD

Sneg je še v gorah. K nam je prišla pomlad. Na vrtu cvetijo narcise. V gozdu cinglajo zvončki. Ob vodi so mačice. Sonce nas greje. Vračajo se ptice selivke. Štorklja je že priletela. Uro smo pomaknili naprej.

Daniela Gyurkač
(vsi učenci 1. a razreda)

MOJA SESTRICA

Moji sestrici je ime Suzana. Meni ni prijetno, ko se joče. Ko pa spi, je najlepša. Igra se že s prsti in se smeje.

Jana Maučec, 1. b
COŠ Beltinci

Poredni Jožek

Ko zvonec zazvoni, Jožek v klopi sedi: si zvezek odpira, in Štefko živira. Se ona smeji, in mu figo moli. Ko on to zagleda, takoj jo posnema. V smeh ves že plane in Štefko objame. Opravičiti se ji želi, a klofuto dobi. Takaj ves razred se smeji in aplavz zadoni. Tovariš že prihaja, Jožek mu ponagaja, saj med vrati stoji in se v tovariša zaleti.

Lidija Kuhar
OŠ Grad

Moj konj — moj ponos

Že kot majhna deklica sem zelo vžjubila živali. To ljubezen je opazil tudi moj ata in mi za rojstni dan podaril žrebička. Tega darila sem se zelo razveselila.

Žrebičku sem dala ime Larson. Je svetlo-rjave barve, na obrazu pa ima belo liso. Še posebej mi je všeč njegov dolgi črni rep. Rad je seno, oves in korenje. Razveseli se tudi sladkorja. Zelo se boji avtomobila. Nekateri ljudje imajo konje še vedno za pomoč na njivi, večina pa za kasaški šport. Ker je tudi moj konj kasač, ga je ata vneto pripravil na njegov prvi nastop. Dnevi so tekli. Larson pa je postal vse boljši. Napačil je dan njegovega prvega nastopa. Nestrno sem čakala start dirke. Larson je dosegel prvo mesto že na prvem nastopu.

V letošnji sezoni sem se že štirikrat veselila uspehov svojega ljubljence, saj je bil tolikokrat prvi. Ko gremo veseli z dirke, se ponavadi ustavimo v gostilni Zorko. Tudi jaz sem na veselje ob Larsonovi zmagi spila dva špricarja, saj sem njegov lastnik.

Vžjubila sem ga že ob najinem prvem srečanju. Postajala sva vedno večja prijateljca. Ni dneva, da ne bi šla za nekaj minut k njemu, ga pobožala in mu dala bonbonček.

Ko bom velika, se želim ukvarjati s kasaškim športom. Po poklicu pa bom veterinar, saj imam zelo rada živali.

Moja najljubša žival in moj največji štiriinožni prijatelj je moj Larson.

Tadeja HANZEKOVIC, 5. a
OŠ Veržej

OB KNJIGI — Narisala (linorez) Gordana Bence, 6. a OŠ Turnišče

Zdravi bomo, če bomo živeli v čistem okolju

Od našega okolja je v veliki meri odvisno tudi naše zdravje. Na podeželju še tečejo čiste reke, a takih rek je čedalje manj. Naselja obkrožajo gozdovi, ki so še kar zeleni in jih obdajajo zeleni travniki. A kar je najvažnejše, tu je tudi zdrav življenje. V mestih je zrak velikokrat tako onesnažen, da ljudi opozarjajo, da naj raje ostanejo doma in naj ne prežračujejo prostorov. Onesnaževalcev zraka pa je vse več. Za to so krivi avtomobili, tovarne, termoelektrarne, ... ki izpuščajo v zrak strupene pline. Le-ti onesnažujejo tudi reke, ki so pred nekaj leti bile še polne življenja. Zdjaj so reke čiste le še visoko v hribih, kamor še ne segata industrija in človek s svojimi posegi. V marsikateri reki je življenje že popolnoma umrlo. Tudi drevesa v gozdovih množično podirajo, saj jih lesna industrija potrebuje za svoje izdelke. Razni plini zastrupljajo gozdove. Res je, da drevesa potrebujejo ogljikov dioksid, ampak če ga je preveč, se drevo počasi suši, potem pa odmre. Drevesa uporabljajo ogljikov dioksid pri fotosintezi in pri tem oddajajo kisik, brez katerega ne moremo živeti. Zato je dobro, če ob stanovanjskih hišah rastejo drevesa in trava.

Mnogo ljudi gre v prostem času v hribe. Tam se nadihajo svežnega zraka, okrepijo svojo telesno vzdržljivost in s tem pridobijo novih moči za delo v mestu. Nekatere ljudi pa zdravniki pošljejo v hribe, da jim svež zrak pomaga pri okrevanju in pri krepitevi zdravja.

Če bodo tovarne tako nadaljevale z onesnaževanjem okolja, bomo čisto in za zdravje primerno okolje videli le še v filmih in na televiziji ter slikah. Naše zdravje bo ogroženo in na ulicah bomo varni samo z zaščitno masko.

Zato ohranimo zdravje okolje, saj s tem čuvamo svoje zdravje. Če pa je človek zdrav, je tudi zadovoljen in lahko dela in se uči.

Gordana BENCE, 6. a
OŠ TURNIŠČE

MATJAZ KRANJEC

KANADA

DEŽELA PROSTRANSTEV IN DRUGAČNOSTI

NE PREVEČ POLITIKE

Kanaščani živijo v svetu biznisa in se želijo v ta svet tudi čimprej prebiti. Vsak pogovor med delovnim tednom se vrti okrog biznisa, okrog dela in seveda — okrog zasluzka. Pravijo: time is money, čas je denar — in tega se dobesedno držijo. Najhujši »greh« je zanje vsekakor nepotrebno zapravljjanje časa, kajti tako zapravljaj tudi denar. Temu je vse tudi podrejeno. Celo prehrana.

Kanaščani se med delavnikom zadovoljujejo s hitrimi, enostavnimi obroki, da ne bi izgubljali časa. A tudi to je zagotovljeno na vsakem koraku. V Torontu lahko najdeš na stotine samopostrežnih in ekspresnih restavracij, kjer prevladuje hamburger, pa cheeseburger, ali pa kakšen na hitro pripravljen zrezek. Pravo zbirališče mladih pa so postale slavne Mc Donaldsove restavracije, ki so dejansko neke vrste romarski kraj mladih Kanaščanov. Kajti, pravijo, če te vsaj enkrat na teden ni tja, potem je s teboj nekaj narobe, po vsej verjetnosti si celo zbolel. In McDonalds se lahko s čim ponaša, saj na njegovih svetlečih reklamah piše, da so pripravili že več kot pet milijard obrokov hrane po vsem svetu.

A kljub temu sta mi najbolj ostala v spominu dva značilna primera hitrosti. Prvi je podjetje Piz-za — Pizza — 967 — 11 — 11. Že v naslovu je reklama, kajti če preberete številke angleško, se prav prijetno rimajo, pa še v kratek napev jih je mogoče spremeniti, kar so seveda domiselni Kanaščani tudi storili. In to podjetje ima svoje poslovalnice tako razporejene po mestu, da zagotavlja, da naročniku na telefonski klic kjerkoli v Torontu dostavi pico v pečinastih minutah, če pa mu to ne uspe, dobi naročnik pico zastoj. Ko sem spraševal, kolikokrat se jim ponesreči, so me začudeno gledali. Napak pri poslovanosti pač ni! Pa tudi ne lažnih naročil, kajti Kanaščani spoštujejo delo in se iz njega ne norčujejo. Najmanj z lažnimi naročili! Drugi primer so tako imenovane

ne Fast Food restavracije. Te so namenjene avtomobilistom, kajti vozniku preprosto ni potrebno izstopiti iz avtomobila, da bi dobil naročeno hrano. Le — to naroči po telefonu na začetku posebne kratke ceste, čez petdeset metrov pri posebnem okencu že čaka naročena hrana in pijača. Preprosto! Skozi okence plačaš, vzameš in greš.

Iz navedenega je mogoče prav hitro izluščiti enostavno resnico. Edina politika, ki jo priznavajo ljudje, je: ekonomija, biznis in denar. Pa seveda s tem povezan standard. Kanaščani drugačne politike ne marajo. »Če bi vsaka narodnost, ki živi v Kanadi, uveljavljala svojo politiko in svoje sisteme, potem Kanada kot država ne bi mogla obstajati, pravijo, in tega se mora držati tudi vsaka vlada, če želi podaljšati svoj petletni začetni mandat. A vendarle ne bi

demdesetih letih. Zato so morale vlade v Ottawi nadvse previdno krmariti med vsemi temi čermi, predvsem pa so morale znati voditi notranjo in zunanjo gospodarsko politiko, kajti v nasprotnem primeru se niso prav dolgo zadržale na oblasti. S takim problemom se zdaj srečuje Malrooneyeva vlada progresivnih konservativcev, ki je lani podpisala sporazum z Američani o svobodni trgovini. Marsikdo od Kanaščanov se boji, da bi utegnili Kanada v prihodnosti postati celo 51. ameriška zvezna država. Taka poteza utegne stati Malrooneya prihodnjega mandata, kajti opozicija bo to znala in poskušala dobiti izkoristiti.

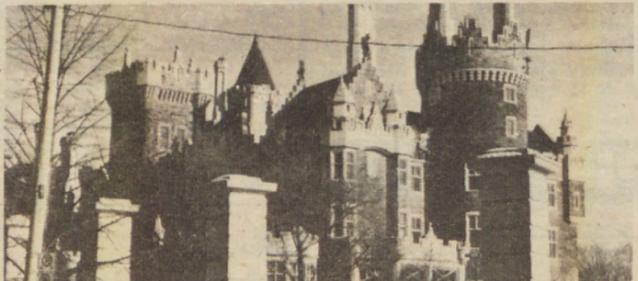
Pa tudi sicer je Malrooney naredil nekaj korakov, ki Kanaščanom niso ravno po volji. Predvsem mu zamerijo, da »forsira« pokrajino Quebec in farmarje na zahodu,

ogromni državi. Enkrat sem se že dotaknil razsežnosti te dežele velikankanke, ki je, mimogrede povedano, druga dežela po velikosti na svetu, saj meri domala deset milijonov kvadratnih kilometrov, na tem ozemlju pa živi komajda 25 milijonov prebivalcev, torej le nekaj več kot na celotnem ozemlju Jugoslavije. Ni presenetljivo, da govorijo Kanaščani o svoji državi kot o deželi perspektiv, kajti bojazen, ki je običajna za skorajda ves ostali svet, da nam grozi prenaseljenost, je za Kanaščana popolnoma neznan. Nasprotno, razsežnost dežele daje Kanaščanu upanje, da bo v življenju tako ali drugače uspel. Če ne tam, kjer je zdaj, pa zanesljivo nekje drugje, saj ima vendar kam iti in kaj početi.

To beganje za uspehom uravnava kanadsko vsakdanje življenje. Kanada je tudi dežela, kjer ni težko trošiti denarja, tako kot ga verjetno ni nikjer. A ta medalja ima tudi svojo drugo stran. »Če hočeš trošiti, potem moraš zaslužiti. In to veliko, kajti življenje ti ponuja veliko in toliko moraš imeti.« Kanaščani se zavedajo in niti ne skrivajo, da so potrošniška družba. Neštete trgovine in relativno nizke cene v primerjavi z dobrim zaslužkom so kot vaba, ki te na vsakem koraku zvlečejo v to ali ono odlično založeno prodajalno. Verjetno ne bom povedal nič novega, vsaj za tiste, ki hodite kam v tujino, da cene pravzaprav niso nič višje kot pri nas, seveda pa ne bi mogli potegniti nobene vzporednice s plačami.

Se eno posebnost iz kanadskega življenja je treba izluščiti. Kanaščani so namreč prav obsedeni z zavarovanjem. Sami pravijo, da toliko zavarovanj ni nikjer po svetu. Seveda je za to treba odšteti tudi kakšen dolar, a kaj je to v primerjavi za občutke varnosti. Samo za zgled naj navedem, da Kanaščan za vsak dan bivanja v tujini lahko plača en kanadski dolar, za to pa mu je zagotovljena zdravniška oskrba kjerkoli po svetu. Stroške poravnava zavarovalnica!

(Nadaljevanje prihodnjič)

Casa Loma — eden redkih gradov v Torontu, ki pričra o zgodovini sodobne Kanade. Podobnih spomenikov ni veliko, zato jih toliko bolj cenijo in ohranjajo.

mogli trditi, da je Kanada povsem apolitična dežela. Na to nas navedajo že podatki, da je dežela sestavljena iz desetih zveznih pokrajin — Britanska Kolumbija, Alberta, Saskatchewan, Manitoba, Ontario, Quebec, Nova Škotska, Novi Brunswick, Nova Fundlandija, Prince Edward Ireland in North — West Territory, ki pa še nima statusa Zvezne pokrajine. Vse te pokrajine so se vso svojo zgodovino bojevale za neodvisnost od zvezne vlade v Ottawi, in ta boj se je marsikdaj sprevrgel v pravi nacionalizem in celo separatizem, kar se je zlasti zrcalilo v francosko govorečem Quebecu v šestdesetih in se-

s čimer si seveda »kupi« glasove za prihodnje volitve, ki bodo morala že to jesen ali pa najkasneje naslednjo pomlad. A vendarle mu le ne gre tako hujo za nohte, kajti njegova vlada spoštuje tisto temeljno kanadsko filozofijo življenja, to pa je predvsem spoštovanje človeka in zagotavljanje možnosti, da posameznik uspeva in da vidi svojo perspektivo kot uspešen posameznik. To pa, kot pravijo Kanaščani, za zdaj Malrooneyeva vlada, dokaj uspešno izvaja. Življenjska filozofija povprečnega Kanaščana je dokaj drugačna od naše, kar pa seveda vpliva tudi na okolje in način življenja v tej

SGP POMURJE, p. o. MURSKA SOBOTA ŠTEFANA KOVAČA 10

SGP POMURJE, p. o., Murska Sobota, Štefana Kovača 10, po sklepu Odbora za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge SAMOSTOJNEGA PRAVNEGA REFERENTA

- Pogoji:
- visokošolska izobrazba pravne smeri,
 - 3 leta delovnih izkušenj,
 - opravljen pravosodni izpit.

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas. Poskusno delo traja 3 mesece.

Kandidati naj pošljejo ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: SGP POMURJE, Murska Sobota, Štefana Kovača 10.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 8 dneh po opravljeni izbiri.

Razpisna komisija delovne skupnosti upravnih organov občine Murska Sobota in strokovne službe IS in SO

razpisuje

naslednja prosta dela in naloge

1. Analitika I.

v komiteju za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj

2. Referenta

za prijavno-odjavno službo in naborno evidenco pri sekretariatu za ljudsko obrambo

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- Pod 1:
- da imajo končano visoko strokovno izobrazbo ekonomske smeri in 1 leto delovnih izkušenj,
- pod 2:
- da imajo končan program srednjega štiriletnega izobraževanja ekonomsko-družboslovne usmeritve in 6 mesecev delovnih izkušenj.

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazilom o izpolnjevanju pogojev, navedenih v razpisu, in z življenjepisom v roku osem dni po objavi razpisa razpisni komisiji delovne skupnosti upravnih organov občine Murska Sobota in strokovne službe IS in SO.

Kandidati bodo o izbiri pisno obveščeni v 30 dneh po izteku roka za prijavo.

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUP-
ŠČIN: GORNJA RAD-
GONA, LENDAVA IN
MURSKA SOBOTA

Leto XXIV

Murska Sobota, dne 14. aprila 1988

Št.: 10

Odgovorni urednik:
Martin Vinčec

VSEBINA:

83. Srednjeročni družbeni plan občine Gornja Radgona za obdobje 1986—1990

83

Na podlagi 47. člena zakona o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije (ur. list SFRJ, št. 46/85), odloka o sprejetju in pripravi srednjeročnih planskih dokumentov (Ur. objave, št. 12/84) 205. člena statuta občine Gornja Radgona (Ur. objave, št. 41/81) in skladno z dolgoročnim planom občine Gornja Radgona za obdobje 1986 do leta 2000 (Ur. objave, št. 5/86) ter sprejetim dogovorom o temeljnih družbenega plana občine Gornja Radgona za obdobje 1986—1990 so zbori občinske skupščine na svojih sejah, dne 30. 6. 1986, sprejeli

SREDNJEROČNI DRUŽBENI PLAN OBČINE GORNJA RADGONA ZA OBDOBJE 1986—1990

1. GLOBALNA OCENA DRUŽBENO EKONOMSKEGA RAVNOJA V LETIH 1981—1985 V OBČINI GORNJA RADGONA

1.1. Razvojni pogoji in pogoji gospodarjenja so se v zadnjih letih korenito spremenili. Soočanje prvotnih planskih predvidevanj (planirana 2 % rast družbenega proizvoda in dejansko dosežena 0,9 % za obdobje 1981—1985) pričra, da v splošnem in na vrsti področij niso bili ustvarjeni pogoji za uresničitev planskih nalog.

Fizični obseg industrijske proizvodnje samo v razmerah vse težje dosegljivih deviz za reprodukcijo, ob vse večjem zastarevanju opreme, občasnem trganju reprodukcijskih verig in pomanjkanju sredstev za reprodukcijo uspeli zadržati na povprečni stopnji 1,4 %, v obdobju 1981—1985.

S kmetijsko proizvodnjo, kljub s politiko spodbujanja proizvodnje, ne moremo biti zadovoljni.

Zaradi zmanjšanja investicijske aktivnosti je močno nazadovalo gradbeništvo, posebna industrija opečnih izdelkov, ki je v letu 1985 prekinila s proizvodnjo. Investicijska vlaganja so v tem obdobju realno zelo nazadovala.

Razvoj in usmeritev naravnosti izvoza na konvertibilni trg se je uresničila, vendar so v kvantitativnem smislu doseženi rezultati nižji od načrtovanih. Ni bil uresničen pričakovani prispevek produktivnosti dela k rasti družbenega proizvoda, saj je produktivnost v prvih letih srednjeročnega obdobja nazadovala.

Življenjski standard je v obdobju 1981—1985 nazadoval. Gibanje vseh oblik porabe (osebna, skupna, splošna, investicijska) je v skladu z razvojnimi usmeritvami počasnejša od rasti DP, kar je imelo za posledico realno zmanjšanje vseh vrst porabe.

2. CILJI DRUŽBENEGA RAZVOJA

Ob upoštevanju izhodišč za opredelitev razvojne politike, predvsem pa cilje dolgoročnega družbenega plana občine ter možnosti in pogoje razvoja občine Gornja Radgona so temeljni cilji družbenega plana občine za obdobje 1986—1990 naslednji:

2.1. Razvoj in poglobljanje samoupravnih odnosov

Dograjevali bomo samoupravne družbenoekonomske odnose z namenom, da bo delavec v združenem delu vse bolj odločal o pogojih in rezultatih svojega dela. Osrednjo pozornost bomo namenjali nadaljnjemu razvijanju koncepcije dohodka kot temeljnega motiva za delo in gospodarjenje, doslednemu uresničevanju pravice in obveznosti iz minulega dela, odnosom planiranja, pridobivanja in razporejanja dohodka, čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke.

Na vseh področjih in ravneh družbene reprodukcije bomo krepili samoupravno povezovanje, kajti le tako bo mogoče uveljaviti skupno razvojno politiko Jugoslavije na področju ekonomskega, prostorskega, socialnega, tehnološkega, obrambnega in drugih vidikov družbenoekonomskega razvoja.

2.2. Intenzivnejša usmeritev v izvoz

Z dolgoročnim planom smo si postavili cilj — bistveno povečati delež prihodkov v celotnem prihodku doseženih s prodajo blaga in storitev na tujem trgu. Za doseganje tega cilja moramo v obdobju 1986—1990 doseči večjo odprtost v menjavi in povečevati izvoz blaga in storitev več kot 2 krat hitreje od rasti družbenega proizvoda. Delno izvozne že uveljavljene panoge morajo s vključevanjem lastnega znanja in z vlaganji v posodobitev tehnološke opreme bistveno povečati obseg izvoza in utrditi svoj položaj v mednarodni blagovni menjavi.

V večji meri moramo izkoristiti svoj obmejni položaj s kvalitetno ponudbo v trgovini in razvojem maloobmejnega sodelovanja.

Povečani delež izvoza v družbenem proizvodu bo tudi omogočil boljše oskrbo z uvoznimi dobrinami, predvsem reprovromaterialom in opremo.

Usmeritev v izvoz bomo uresničevali tako s povečanjem izvoza blaga kot tudi storitev, predvsem turističnih.

2.3. Hitrejša in stabilnejša gospodarska rast

Zaustaviti moramo doseđani trend upadanja gospodarske rasti. V okviru zastavljenih ciljev in pogojev gospodarjenja, ki izhajajo iz dolgoročnega druž-

benega plana, bo potrebno v občini v obdobju 1986—1990 dosežati povprečno letno stopnjo rasti le ob izpolnitvi nekaterih zelo zahtevnih pogojev.

Hitrejšo rast bo moč doseči le z bistvenim izboljšanjem kvalitete gospodarjenja, zato je potrebno povečati produktivnost, bolj izkoristiti proizvodne kapacitete in delovni čas, smotrneje trošiti surovine in energijo.

Doseči moramo boljše kadrovske strukture, povečati število visoko strokovno usposobljenih kadrov v gospodarstvu, predvsem pri nosilcih razvoja posameznih dejavnosti in pri izvoznikih. V organizacijah združenega dela bodo bistveno krepili svoje razvojne službe, kar bo omogočalo hitrejšo in kvalitetnejšo prestrukturiranje gospodarstva in uvajanje sodobne tehnologije ter organizacije in proizvodnje.

Zagotoviti je potrebno pospešeno povečanje investicij v osnovna sredstva, v prvi vrsti v opremo in uvajanje sodobnih tehnoloških postopkov, doseči večjo kvaliteto proizvodov ter višjo stopnjo finalizacije proizvodov namenjenih za izvoz.

Hitrejši razvoj v pridelavi hrane bomo zagotovili z vlaganji v urejanje kmetijskih zemljišč, namakanjem kmetijskih zemljišč trajno namenjenih za kmetijsko proizvodnjo, s vključevanjem vseh razpoložljivih kmetijskih zemljišč v kmetijsko proizvodnjo in s podružbljanjem celotne kmetijske proizvodnje ter trajnim povezovanjem v reprodukcijske celote.

2.4. Izboljšanje pogojev življenja in dela

Življenjski standard se bo izboljševal skladno z možnostmi, ki jih bo dajal ustvarjen dohodek. Njegovo povečanje pa bo spodbuda za večjo ustvarjalnost, boljše delo in večjo odgovornost pri delu.

Socialna politika bo vse bolj temeljela na rezultatih dela, na uveljavljanju ustvarjalnosti dela, na uveljavljanju ustvarjalnosti, solidarnosti in vzajemnosti in nadaljnji humanizaciji odnosov med ljudmi. Delovni in ustvarjalni prispevek k celovitemu razvoju družbe bo postal merilo družbenoekonomskega položaja človeka in vzpodbuda za njegovo nadaljnje delo in ustvarjalnost.

2.5. Smotrna raba prostora, varovanje in izboljšanje človekovega okolja

Nadaljni razvoj v prostoru bo usmerjen v smotrnejšo porazdelitev zemljišč za poselitve in za dejavnosti, odvisne od naravnih virov, varovanja naravnih virov ter naravne in kulturne dediščine. V skladu z dolgoročnim planom bomo za vsa zemljišča določili namensko rabo.

V tem okviru bo imelo prednost izboljšanje in varovanje kvalitetnih zemljišč za kmetijsko proizvodnjo ter nadaljnje intenziviranje rabe zemljišč.

3. MATERIALNA RAZMERJA NA PODROČJU OBLIKOVANJA DRUŽBENEGA PROIZVODA IN MENJAVE S TUJINO

3.1. Na osnovi dohodkovno uspešnejših organizacij in ob upoštevanju sedanjih pogojev, omejitev in možnosti razvoja, bo v obdobju 1986—1990 moč doseči v globalu 3,8 % realno rast družbenega proizvoda.

Osnovni nosilec gospodarske rasti bo industrijska proizvodnja, ki bo v globalu narasla za približno 4 %. Proizvodnja v kmetijstvu bo narasčala za 4 % letno. Fizični obseg dejavnosti v prometu se bo povečal za 3,5 % letno.

Nadpovprečna rast prometa 4,3 % bo dosežena v gostinstvu ter 5,9 % letna rast v obrti, ki bo v tem srednjeročnem obdobju postala pomemben dejavnik gospodarske aktivnosti.

Rast družbenega proizvoda bo v veliki meri odvisna od gibanja na področju ekonomskih odnosov s tujino. Izvoz blaga in storitev se bo realno povečal za približno 10 % letno, uvoz pa bo narasčal po 5 % letni stopnji. Celotna vrednost izvoza blaga in storitev bo lahko porasla od 8,5 milijona U\$ letu 1985, na 13,7 milijonov U\$ v letu 1990. Delež izvoza blaga in storitev v družbenem bruto proizvodu pa se bo povečal od 16,9 % v letu 1985, na 22,4 % v letu 1990.

Dosedanje zmanjševanje deleža razpoložljivih sredstev za končno potrošnjo v družbenem proizvodu se bo v tem petletnem obdobju postopoma zaustavila. Ob nujnem prestrukturiranju oblik finalne porabe, zlasti v smeri zmanjšanja deleža zalog v družbenem proizvodu, bodo lahko stale oblike končane porabe rasle skladno z rastjo družbenega proizvoda ob upoštevanju, da bomo dosegljivo planirano rast družbenega proizvoda. V kolikor bi namreč nastopile razmere, ko planirane gospodarske rasti ne bi bilo moč doseči, bo pri izvajanju družbenega plana nujno voditi politiko počasnejše rasti osebne porabe od rasti družbenega proizvoda. Tako bi lahko ohranili planirano raven razširjene reprodukcije kot najnujnejše osnove za prestrukturiranje gospodarstva.

3.2. Ustvarjanje in razporejanje dohodka gospodarstva

Pri oblikovanju dohodka moramo doseči z racionalnim gospodarjenjem in varčevanjem pri materialnih stroških in drugih stroških, da porabljena sredstva ne bodo več hitreje narasčala kot celotni prihodek. Zagotoviti moramo realnejše in hitrejšo obnavljanje osnovnih sredstev v materialni proizvodnji, zato bo amortizacija realno narasčala hitreje od rasti bruto dohodka in sicer 5 % letno, realna rast dohodka pa bo 3,8 %. Se nadalje moramo izboljševati dosežene rezultate v odnosu med akumulacijo in tekočo porabo.

Uresničevali bomo politiko realne rasti sredstev za OD ter zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb.

Obseg sredstev, ki se bodo izločali za stanovanjsko gradnjo, bo v tem petletnem obdobju v globalu ohranil realno raven iz leta 1985.

Za reprodukcijo bo gospodarstvo oblikovalo 8.194 mio. din, njena rast pa bo 5%. Hkrati pa bo moralo gospodarstvo zaradi predvidene hitreje rasti izvoza nameniti večji delež akumulacije za kreditiranje prodaje na tujih trgih in za skupne naložbe v tujini.

Ob predvideni realni rasti prejemkov prebivalstva se bo povečala nagajnost prebivalstva k varčevanju.

Delež akumulacije v dohodku se obo povečal na 11 % v letu 1990.

3.3. Oblikovanje sredstev za zadovoljevanje osebnih, skupnih in splošnih družbenih potreb

Sredstva za osebne dohodke vseh zaposlenih v združenem delu bodo ob doseganju planiranih rezultatov v proizvodni naraščala po 3,8% letni stopnji.

Zaradi hitreje rasti števila upravičencev bodo v usklajevanju pokojnin z rasto osebnih dohodkov, sredstva za pokojnine naraščala za 5,5 % letno. Ostali prejemki prebivalstva, ki se prelivajo iz sredstev skupne porabe (nadomestila iz zdravstvenega in otroškega varstva, prejemki iz socialnega skrbstva, nadomestila za čas brezposelnosti, štipendije idr.) pa nekoliko počasneje od rasti sredstev za osebne dohodke.

Ob pričakovanih stabilnejših gospodarskih gibanjih in realno pozitivni obrestni meri je moč pričakovati postopno povečanje denarnega varčevanja prebivalstva v bankah. Povečal se bo delež sredstev, ki jih bo prebivalstvo namenilo ob svojih prejemkov za stanovanjsko gradnjo.

Sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb, oblikovana s svobodno menjavo dela, bodo naraščala po 3,8 % letni stopnji. Takšno povečanje bo omogočilo postopno uskladitev ravni osebnih dohodkov delavcev v družbenih dejavnostih in skladno z rasto osebnih dohodkov delavcev v gospodarstvu. S povečanjem sredstev za amortizacijo bo zagotovljena enostavna reprodukcija v družbenih dejavnostih.

Sredstva za socialne prejemke bodo ob upoštevanju rasti števila upravičencev in ob tekočem usklajevanju naraščala nekoliko počasneje.

Sredstva za splošno porabo bodo v globalu rasla skladno z rasto dohodka v gospodarstvu. V okviru predvidenega povečanja sredstev za splošno porabo bodo zagotovljena sredstva za izvajanje zakonskih obveznosti, za kvalitetnejše funkcioniranje organov, družbenopolitičnih skupnosti in za uskladitev osebnih dohodkov delavcev v državnih organih za osebnimi dohodki delavcev v gospodarstvu.

4. ZAPOSLOVANJE

4.1. Upoštevanje dosedanje trende gibanja prebivalstva, bomo v obdobju 1986—1990 ohranili rast prebivalstva na 0,6 % letni stopnji, kar pomeni, da bo živeto v občini Gor. Radgona leta 1990 22.300 prebivalcev.

Delež aktivnega prebivalstva se bo povečeval po stopnji 0,9 % zato lahko pričakujemo, da bo število aktivnih prebivalcev konec leta 1990 13.500.

Število kmečkega prebivalstva se bo zmanjšalo po 0,1 % stopnji, tako da se bo delež kmečkega prebivalstva zmanjšal od sedanjih 20 % v letu 1985 na 19 % v letu 1990.

4.2. Glede na investicijska vlaganja in programe OZD v občini, ugotavljamo, da se bo zaposlenost v celotnem združenem delu povečala za 1,5 % kar pomeni, da bo k rasti DP zaposlenost prispevala 37,5 %, produktivnost pa 62,5 % ob stopnji 2,5 %.

Posebno skrb bomo posvetili štipendiranju in izvajanju pripravništva, pri čemer se bomo zavzemali za tako štipendijsko politiko in zaposlovanje, ki bo v skladu z družbeno sprejetimi merili, ki so opredeljena v družbenem dogovoru in izvajanju kadrovske politike.

Zlasti si bomo prizadevali, da bodo imeli prednost pri zaposlovanju resnično nezaposleni, ne pa tisti, ki vsled spreminjanj občih gospodarskih razmer spreminjajo delovno okolje iz slabše organizacije v trenutno boljše ekonomsko stoeječe OZD.

V strokovnih kadrovskih službah v OZD si bomo prizadevali, da postane kadrovsko štipendiranje sestavni del kadrovske politike v OZD ter sestavni del planskih dokumentov s ciljem, da si bodo zagotavljali kvalitetnejšo kadrovsko strukturo v svoji temeljni sredini.

5. EKONOMSKI ODNOSI S TUJINO

Večje vključevanje radgonskega gospodarstva v izvoz in zmanjševanje uvozne odvisnosti je prevladujoči cilj v tem srednjeročnem obdobju. Zaradi tega bo izvoz naraščal po 10 % letni stopnji, uvoz pa bo dosegel 5 % letno rast.

Organizacije združenega dela se bodo tesneje povezale z inozemskimi partnerji, posebno na področju kooperacije, obenem pa bodo iskale tudi več inozemskih partnerjev na novih izvoznih tržiščih.

Mnoge OZD se bodo pri iskanju novih področij plasmana v tujini povezale z močnejšimi izvozniki v SRS in SFRJ, na ta način bodo poglobili obstoječe sodelovanje z domačim gospodarstvom, obenem pa vzpostavili nove dolgoročne povezave s tistimi, s katerimi do sedaj niso poslovno sodelovali. Takšen način nastopanja na tujem tržišču bodo povezali občasno z lastnimi neposrednimi aktivnostmi na specializiranih inozemskih sejmih, razstavah in podobno.

Največji izvozniki radgonskega gospodarstva so: Gorenje Elrad, Avtoradgona, Kmetijski kombinat, Radenska Radenci, Mura TOZD Moda.

Avtoradgona bo povečala izvoz po povprečni letni stopnji rasti 12,8 %. Uvoz se bo povečal po povprečni letni stopnji 7,1 %. Pokritje izvoza se bo izboljševalo po povprečni letni stopnji 5,5 %. Osnovni izvozni program Avtoradgona so kontejnerji, montažne hiše in transportne storitve.

Kmetijski kombinat bo v izvoz usmerjal naslednje proizvode: mlado pita-no govedo, sveže konfekcionirano in vakuumsko pakirano meso, visokokvalitetna teleta in peneca vina, lesne sortimente ter sveže sadje (jabolka). Gorenje Elrad bo izvažal antene, kable tunerje in pretvornike in sicer preko SOZD Gorenja in ostalimi zunanje trgovinskimi organizacijami v Jugoslaviji.

Radensku bo izvoz standardne mineralne vode povečala za 3,7 %, na novo pa bo uvedla izvoz mineralne vode v plastenkah. Tuji nočitveni promet se bo povečal za 9,4 %, v TOZD TPO pa imajo usmeritev povečanja deleža izvoza v celotnem prihodu na 80 % in zmanjšanje deleža uvoznih komponent.

Pomemben delež k izvozu bo pripeljala tudi tekstilna industrija s proizvodnjo težke konfekcije v okviru Mure TOZD Moda.

Večjo usmerjenost organizacij združenega dela v izvoz bodo banke zagotavljale s kratkoročnim kreditiranjem za izvoz in pripravo blaga za izvoz

6. RAZVOJ GOSPODARSTVA

6.1. Prestrukturiranje in tehnološki razvoj

Prestrukturiranje radgonskega gospodarstva pomeni, da se bo v srednjeročnem obdobju 1968—1990 zmanjšal delež delovne intenzivnih proizvodenj in delež kapitalno intenzivnih proizvodenj, občutno pa bi se zvišal delež tehnološko zahtevnih proizvodenj, ki dolgoročno omogočajo ustvarjanje višjega dohodka na zaposlenega in na vložena sredstva ter večje vključevanje v mednarodno menjavo.

Nosilce, razvojno dinamične dejavnosti z odločilno vlogo tehnologije in znanja v občini Gornja Radgona so

- strojna industrija in procesna industrija
- proizvodnja prometnih sredstev (tehnološko zahtevne proizvodnje)
- proizvodnja elementov, sklopov in sistemov s področja elektronike, računalništva in elektrooptike.

Z najnujnejšo kadrovsko osnovo bo mogoče pospešiti razvoj tehnološko zahtevnih gospodarskih dejavnosti, vendar so strokovnjaki, razvojne službe in znanje razkropljeni in nezadostno povezani. Zato je potrebno, da Raziskovalna skupnost za potrebe gospodarstva vsklajuje in povezuje razvojne sektorje in oddelke v področju posameznih razvojnih programov in skupnih razvojnih programov občine G. Radgona.

Za uresničitev intenzivnejšega gospodarjenja bo treba tudi doseči hitrejši razvoj informatike in pospešiti njeno uvajanje v proizvodne in poslovne procese.

Usmeritev v prestrukturiranje industrije bo prav tako terjala hitrejši in kvalitetnejši razvoj drobnega gospodarstva. Drobno gospodarstvo se bo povečalo z združenim delom preko industrijske kooperacije ter prevzelo predvsem tiste proizvodne programe in storitve, ki so deficitarne.

6.2. Industrija in gradbeništvo

6.2.1. Avtoradgona

Cilji razvoja DO Avtoradgona so usmerjeni v tehnološko posodabljanje obstoječe proizvodnje in širitev proizvodnih kapacitet, vključevanje v večje poslovne sisteme, preproverje, katerih cilj je zagotavljanje potrebnih reprovromaterialov, plasmana izdelkov, iskanje skupnih proizvodnih možnosti in sovlaganja v skupne investicije.

V TOZD Bivalne enote bodo nadaljevali s proizvodnjo standardnih objektov, vendar se bo proizvodnja postopno zmanjševala letno po stopnji 9,5 %, povečala pa se bo proizvodnja montažnih hiš tipa Jamajka in proizvodnja tehnološko zahtevnih objektov. Skupaj z TOZD Proizvodnja nadgradenj bo nastopal pri skupnih vlaganjih v prestrukturiranje in rekonstrukciji kompleta kovinarsko predelovalnega programa v smeri usposodobitve proizvodnje za produkcijo vozil večjih gabaritov.

TOZD Proizvodnja nadgradenj bo nadaljeval s proizvodnjo vseh vrst šasij s povdorkom proizvodnje avtobusov do 30 sedežev na samonosni šasiji, s proizvodnjo nadgradenj furgonske izvedbe, specialnih nadgradenj za potrebe servisne dejavnosti, specialnih tovorov ter s proizvodnjo traktorskih kabin in s poudarkom na specialnih, tehnološko in funkcionalno zahtevnejših izvedbah.

V okviru servisne dejavnosti se bo opravljala remontno servisna dejavnost za težka tovorna vozila in kmetijsko mehanizacijo ob intenzivnem tehničnem posodabljanju te dejavnosti, katere cilj je izboljšanje kvalitete uslug.

Zato bodo investicije usmerjene v dograditev četrtega rasterja za potrebe servisiranja gospodarskih vozil, razširitev odprtega skladišča za potrebe Avtoradgona, dograditev pokritega skladišča za rezervne dele ter nabavo vozil za renta car storitve. Vlagalo se bo tudi v opremo in stroje za izboljšanje kvalitete uslug.

6.2.2. Gorenje Elrad

Temeljne usmeritve Gorenje-Elrad v obdobju 1986—1990 so:

- snovanje in razvijanje takšnega proizvodnega programa, ki ga bodo narekemale potrebe tržišča ter dajanje prioritete tistim proizvodnim programom, kjer prevladuje delo, oplemeniteno z znanjem.

- preorientiranje od kvantitete v kvaliteto tako, da bodo s svojim prodajnim programom začeli prehajati od cenovne konkurenčnosti h konkurenčnosti po kriteriju kvalitete. Prav tako bodo težili k takšnemu obsegu proizvodnje, da bodo optimalno izkoriščeni vsi dejavniki (kadri, oprema, predmeti dela, zgradbe).

Glede na tržne možnosti bodo programi v DO Gorenje Elrad razdeljeni na:

- prioriteten program (profesionalne antenske naprave, satelitska televizija za skupinske antenske naprave in kabelsko televizijo, satelitska televizija za individualni sprejem, kabelska televizija, konektorji, namenska proizvodnja za JLA, optični vodniki in sklopi za poslovno opremo in trženje računskih obdelav
- možne nove programe (orožja, stroji in merilni instrumenti, modulatorji za UCR, elektronika za navitiko, varnostne sisteme ter merilno tehniko)
- v programe stagnacije in upadanja (antene in pribor, SAN, TV kanalniki, koaksialni kabli, kabelski seti ter ostali kabli, vodniki in pletenice)
- programi za kratkoročno zasedbo obstoječih kapacitet, ki bodo omogočili zasedbo prostih kapacitet, ob zanemarljivi razvojni intenzivnosti, relativno majhnem angažiranju sredstev in bodo energetsko nezahtevni.

Investicije bodo prvenstveno usmerjene za realizacijo prioritetenih programov. Največji investicijski projekt je vlaganje skupaj z Iskro za osvojitve optičnih vodnikov. Predvidevajo, da bodo najprej osvojili spletnje in oplačene optičnih kablov, kasneje pa bi se lotili osvajanja opto konektorjev v sklopu z osvajanji miniaturnih koaksialnih konektorjev.

6.2.3. Radensku

Temeljni cilj razvoja Radenske bo usmerjen v utrditev ekonomske moči, kar pomeni dinamičen razvoj, zagotavljanje delovnih mest, oudenje kvalitetnih storitev in proizvodov za zadovoljevanje potreb, dvig kvalitete poslovanja na vseh nivojih ter zadovoljevanje osebne in skupne porabe delavcev.

Posebna skrb se bo posvetila geološkim raziskavam mineralne vode, termalne vode, CO₂ plina, pitni vodi ter ostalim surovinam iz zemlje, ki lahko služijo osnovni dejavnosti. Prav tako se bodo raziskave vršile v medicini in prehrani za iskanje pozitivnega vpliva na človeški organizem, v tehnologiji za odkrivanje novih tehnologij in izdelkov višje kvalitete ter energetika.

TOZD Mineralna voda planira, da bo ohranila najmanj 30 % delež prodaje mineralne vode na jugoslovanskem trgu. To bodo dosegli z večjo produktivnostjo in kvaliteto proizvodov, razširitev proizvodnega programa mineralne vode in CO₂ z elastičnim prilagajanjem povpraševanju, modernizacijo distribu-

cije, večjo stopnjo poslovne organiziranosti ter večjo motiviranostjo delavcev za obvladovanje stroškov.

Investicijska vlaganja se bodo izvajala v razširitev in modernizacijo proizvodnega programa mineralne vode z zamenjavo starih polnilnih linij in uvajanjem proizvodnje nizkogažirane vode v plastenkah. V okviru TOZD Mineralna voda se bo vlagalo v razširitev kapacitete računalnika za vse TOZD Radenski.

TOZD Polnilna oprema ima cilj bistveno izboljšati kvaliteto in intenzivnost poslovanja z računalniškim vodenjem poslovanja in osvojitvi vseh tehnološko najbolj zahtevnih komponent polnilnih linij ter sistematičnim izobraževanjem kadra. TOZD TPO bo odražala proizvodnje najbolj zahtevnih elementov in strateških polnilnih linij, manj zahtevne elemente pa bo prepuščala kooperaciji za pospeševanje razvoja obrti.

Novi programi bodo zajemali:

- dokončni razvoj polnilca
- pralne stroje za kontejnerje za sirupe
- pakirne avtomate za konditorsko in ostalo industrijo
- program plastičnih in gumij izdelkov
- razvoj polavtomatske paletizacije
- program plovil, ki bodo razvijali ustrezno tržnim možnostim
- razvoj in izdelava specialnih reduktorjev

izpopolnjevanje osvojenega programa v smeri racionalizacije energije in pralnih sredstev.

6.2.4. Mura TOZD Moda

Bo v srednjeročnem obdobju 1986—1990 dala prioriteto izvozu ženskih plaščev in jaken na konvertibilno tržišče, pri tem pa ne bodo zanemarjali ostalih tržišč, niti domačega trga.

Kvaliteto ponudbe bodo povečali z večjo koordinacijo med TOZD, ki imajo program ženskih oblačil in sicer z vsklajenim kreiranjem bluz, ženskih oblek, jaken in plaščev.

Pri snovanju kolekcij bodo dajali maksimalni poudarek napovedanim modnim trendom in željam tržišča.

Za obvladovanje izvoza, tehnologije in kreacije bodo aktivno spremljali razvoj svetovne tehnologije in tehnološke opreme. Na podlagi tega se bodo izdelovali tehnološki projekti, šolal kader in uvajala tehnologija.

Glede na to bodo investicijska vlaganja usmerjena v:

- tehnološko posodobitev polagalnih in prikojevalnih naprav
- nabavo sodobnih šivalnih naprav in likalnih preš ter posodobitev skladišča gotovih izdelkov.

6.2.5. Marles TOZD ŽAGA bo tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju usmerjen v razrez hlodovine in decimiranje lesa. Proizvodnja se bo povprečno letno povečala za 4 % in sicer na osnovi novih vlaganj v zamenjavo stare opreme in decimirnice.

Izvoz bo v 71,6 % usmerjen na konvertibilni trg in bo zajemal žagan les bukev, hrast in OTL. Znesek izvoza bo 141.000 US\$

6.2.6. Lina Apače bo izvedla sanacijo kotlovnice in sušilnice za zagotovitev trajne kooperacijske proizvodnje individualnega in maloserijskega pohištva ter v postopno osvajanje kooperacijske proizvodnje pianin.

6.2.7. Gradbeništvo

Razvoj gradbeništva bo v okviru OZ 14. oktober in sicer za izvajanje gradbenih del srednje zahtevnosti:

- visoke in nizke gradnje ter gradbena dela večje zahtevnosti
- vzdrževalna dela v občini in izven nje
- usluge z gradbeno mehanizacijo in prevoze.

Gradbena enota bo skupaj z dosedanjim dejavnostjo obrtne zadruge zagotavljala kompletno izvedbo gradbeno-obrtniških del za posamezne objekte.

6.3. Kmetijstvo in živilska industrija

Temeljna naloga kmetijstva v obdobju 1986—1990 je z večjo izkoriščenostjo proizvodnih zmogljivosti in racionalnostjo v proizvodnji doseči 4 % letno rast kmetijske proizvodnje in s tem prispevati k pokrivanju potreb po hrani in krepitvi dohodkovnega položaja delavcev v kmetijstvu.

Predvidena rast kmetijske proizvodnje bo dosežena z intenziviranjem poljedelstva in travništva, z večanjem hektarskih pridelkov v organizirani proizvodnji, s povečanjem obsega njih in v uvajanju sodobne setvene strukture, razvojem živinoreje na lastnih virih krme.

Ob doslednem varovanju kmetijskih zemljišč, z vključevanjem slabše obdelanih površin v intenzivno proizvodnjo, s povečanjem njivskih površin ter z izvajanjem ukrepov za izboljšavo rodnosti zemljišč bo ob uporabi sodobnih agrotehničnih ukrepov naraščajoča poljedelska proizvodnja v prvi vrsti zadovoljevala potrebe po krmi za živinorejo in v okviru kolobarja povečevala proizvodnjo krušnih žit in sladkorne pese.

Temeljna proizvodna usmeritev bo še naprej živinoreja. V govedoreji bo poudarek na stalnem večanju osnovne črede govedi na podlagi rahe domače krme ter na povečevanju proizvodnje mesa in mleka. Prašičerejska proizvodnja bo naraščala v skladu s potrebami predvsem v kooperaciji. Kot dopolnilna živinorejska usmeritev se bo pospeševalno razvijala konjereja.

Površine, ki so manj primerne za poljedelsko proizvodnjo bodo vključevale v intenzivno sadjarstvo in vinogradništvo. Glede na naravne danosti bo sadjarstvo in vinogradništvo bistveno povečalo svoj delež v družbenem proizvodni občine.

Rast živilske industrije bo temeljila na posodabljanju tehnologije z domačim znanjem, OZD bodo skrbele za racionalizacijo proizvodnje, za boljše koriščenje obstoječih kapacitet in uvajale proizvodne programe višjih stopenj predelave za izvoz in za potrebe turizma.

Večanje proizvodnje hrane in racionalnejšo kmetijsko proizvodnjo v občini bomo zagotovili z organiziranjem in povezovanjem nosilcev predelave in prometa ob uveljavitvi delitve dela in večje specializacije.

Družbeni kmetijski obrti se bodo uveljavljali kot nosilec intenzifikacije in modernizacije vse kmetijske proizvodnje. Organizacije združenih kmetov bodo širile obseg družbeno organizirane proizvodnje, večale število članov ter razvijale take družbeno-ekonomske odnose, ki bodo temeljili na skupnem planiranju, zagotavljanju repromateriala in sredstev za tehno proizvodnjo.

Naložbe v kmetijstvu bodo prvenstveno usmerjene v pridobivanje in usposabljanje obdelovalnih površin, v koncentracijo in posodabljanje proizvodnih zmogljivosti, povečanje in posodobitev kapacitet v živinoreji in v povečanje in posodobitev skladiščnih kapacitet.

I. Naložbe v usposabljanje obdelovalnih površin:

območje	melioracije	komasacije	namakanje	agromelioracije
Biserjane—Okoslavci	420	420	—	—
Okoslavci—Ivanjci	300	300	—	—
Ivanjci—Ivanjševci	260	260	—	—
Ivanjševci—Lastomerci	260	260	—	—
Lastomerci—Sp. Ščavnica	260	260	—	—
Apaško polje	150	—	1000	—
Orehovci	20	20	—	—
Mursko polje	—	300	—	300

V Apaški dolini bo zgrajen kombiniran namakalno gnojilni sistem na 1000 ha.

2. Posodobitev živinorejskih kapacitet in usposodobitev za sodoben način pitanja in prirejo mleka

3. Izgradnja silosov in skladišč za skladiščenje surovin za mešalnico krmil ter posodobitev in avtomatizacija procesa pakiranja krmil

4. Čistilna naprava II. faza pri farmi Podgrad s sistemom za koriščenje gnojevke v gospodarske namene

5. Izgradnja sodobnega mestno-predelovalnega obrata v industrijski coni Mele in obnova maloprodajne mreže

6. Obnova vinogradov, obnova ekstenzivnih sadovnjakov

7. Gradnja skladišča za sadje v industrijski coni Mele, povečanje kapacitet z šampanjsko proizvodnjo

8. Obnova in stalno posodabljanje strojnega parka

9. Dograjevanje in posodabljanje informacijskega sistema

10. Izgradnja skladišč za repromaterial in za odkup kmetijskih pridelkov v industrijski coni Mele, v Sp. Ščavnici, v Radencih, Stogovcih in Sp. Ivanjcih

11. Nakup zemlje

12. V skladu s konceptom razvoja sejma se bodo povečali sejmski prostori Kmetijsko živalskega sejma.

6.4. Gozdarstvo

Temeljna načela gospodarjenja z gozdovi v tem srednjeročnem obdobju bodo upoštevali dolgoročne strokovne osnove planov razvoja gozdarske dejavnosti naslednje:

— stalna krepitev vseh splošno koristnih funkcij kot pogoja za bioekološko ravnovesje in zdravo življenjsko okolje ob optimalni izrabi naravnih proizvodnih potencialov — rastišč in sestojev,

— smotrna, racionalna in aktivno usmerjena namenska raba gozdnega prostora, ki mora biti rezultat usklajenih interesov vseh vidikov družbene produkcije,

— določanje obsega posekov in obsega blagovne proizvodnje gozdnih sortimentov na podlagi gozdno-gospodarskih načrtov in potreb po lesu, upoštevanje dosedanje stopnje pokritja potreb in možnosti povečanja proizvodnje lesa z dodatnimi vlaganji v melioracije gozdov,

— nadaljevati in še bolj čvrsto upoštevati medsebojno povezanost in neodvisnost med jakostjo poseganja in obsegom vlaganj v gozdove, tako v enostavne kot v razširjeno gozdnobioološko reprodukcijo ter za vse petletno obdobje zagotoviti stabilno finansiranje del na področju vlaganj v gozdove.

Navedena temeljna načela narekujejo naslednje razvojne usmeritve:

— proizvodnja lesa in boljše pokrivanje potreb po lesu,

— v družbenih gozdovih se bo sečnja izvajala v okviru etatov, po gozdno-gospodarskih načrtih in pri tem se bodo upoštevale naravne zmogljivosti gozdov,

— na področju enostavne gozdnobioološke reprodukcije je potrebno nadaljevati in še povečati medsebojno povezanost med posegi v gozdove s sečnjami in obsegom vlaganj v gozdove,

— večji poudarek je potrebno dati vzdrževanju in gradnji gozdnih cest, kajti večina ne služi le gospodarjenju z gozdovi, ampak tudi širšim interesom,

— eno izmed osnovnih možnosti racionaliziranja gozdarske proizvodnje in izkoriščanja naravnih danih pogojev pri gojenju gozdov, to je izkoriščanje naravnih možnosti pomlajevanja gozdov in boljših rastišč, skrbnejša izbira drevesnih vrst in kvalitetnega sadilnega materiala, pravočasno izvajanje negovalnih del z vlaganji v nadaljno mehanizacijo gozdnih del in razvijanje delovne tehnologije pri sečnji in spravilu lesa.

V srednjeročnem obdobju 1986—1990 v občini Gor. Radgona ni predvideno povečanje površin pod gozdovi. Osnova gospodarjenja z gozdovi, izhajajoča iz predhodno definiranih temeljnih načel, bo ohranjanje obstoječih površin pod gozdovi in nadomeščanje poškodovanih gozdov s ciljem ohranjanja gozdnosti na obstoječi ravnini.

Na 5.790,0 ha družbenih in zasebnih gozdov je predvideno stanje zalog in prirastka naslednje:

a) lesna zaloga	iglavci m ³	listavci
— družbeno	109.612	254.169
— zasebno	190.407	434.960
SKUPAJ	300.019	689.129
b) letni prirastek	iglavci m ³	listavci
— družbeno	2.288	6.593
— zasebno	4.134	11.717
SKUPAJ	6.422	18.310
c) letni etat		
— družbeno	2.425	5.624
— zasebno	3.513	8.906
SKUPAJ	5.938	14.530

Izračunane letne zaloge in prirastek je planiran na obstoječe površine gozdov v občini Gornja Radgona.

Kakršen koli poseg, oziroma zmanjšanje teh površin bo pomenil sočasno, procentualno zmanjšanje podanih vrednosti.

V tem srednjeročnem obdobju bo gozdno gospodarstvo v občini, v skladu z razpoložljivimi količinami lesa, zadovoljevalo potrebe lesne predelovalne industrije in se preko le-te vključevala v izvoz, prav tako pa bo zagotavljala ustrezno ponudbo drv za potrebe občanov in drugih porabnikov.

6.5. Trgovina

Trgovina bo okrepila svoje materialne, organizacijske in kadrovske osnove in tako uspešneje opravljala svoje gospodarske funkcije.

Razvoj trgovine bo usmerjen v dvig kvalitete ponudbe in v zagotavljanje potrebnih kapacitet za zadovoljevanje potreb občanov in za krepitev maloobmočnega prometa.

Nosilec trgovine v občini je Mercator-Sloga, oskrbo s kruhom zagotavlja intes TOZD Pekarna Mura, Kmetijska zadruga G. Radgona pa je v občini nosilec preskrbe z reprodukcijskim materialom za kmetijsko proizvodnjo. Ob nosilcu trgovine v občini bi razvijali in omogočili razvoj te dejavnosti tudi drugih trgovskih organizacij, ki bi prispevale v cilju boljše preskrbe v občini. Tudi delovni ljudje in občani z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov opravljajo prodajo na drobno, če je podan družbeni interes za proizvode podane v odloku o ureditvi nekaterih vprašanj s področja obrti.

Na področju trgovine so predvidene sledeče naložbe:

- Market v Vidmu ob Ščavnici
- Blagovnica v Radgoni in Radencih
- nakupni center s skladiščem reprodukcijskega materiala za potrebe kovinsko predelovalne industrije.

Poleg omenjenih investicij bomo odpirali manjše specializirane prodajalne, predvsem v okviru prenove starega mestnega jedra.

Investicije v trgovino s področja oskrbe s kmetijskim repromaterialom so navedene pri kmetijstvu:

6.7. Turizem in gostinstvo

Cilj turistično-gostinskih TOZD je povečati delež inozemskih nočitev ob sedanjih 12 % tujih nočitev na 30 %, potrošnja inozemnih gostov se mora povečati od sedanjih manj kot 20 US\$ na nočitev, na najmanj 30 US\$ na nočitev.

Število nočitev	1985	1990	Povpr. t. stop.
Domači gostje	149	145	0,5
Tuji gostje	22	46	21,8
SKUPAJ	171	191	2,3

Kot vidimo iz tabele, je cilj povečanja tujih gostov precej velik, vendar bi glede na poznavanje tržišča, prirodne, materialne in kadrovske pogoje ter uvažanja novih programov morali to število dosegati.

Zdravilišče Radenci se je razvilo v moderno zdravstveno rehabilitacijsko ustanovo in sodobni turistični center.

V zdravstveni ponudbi so se specializirali za:

- bolezni srca in ožilja
- bolezni ledvic in sečnih poti
- funkcionalne prebavne motnje
- bolezni presnove (sladkorna bolezen, čezmerna telesna teža)
- zdravljenje ustnih bolezni.

Z renovacijo Velike terapije, v okviru katere bo tudi restavracija, bodo sproščene kapacitete v Radinu A in B ne bo prihalo do »mešanice« gostov in bi moral biti dosežen napredek v nočitvah inozemnih gostov. V planu je tudi renovacija Kapelske doma, ki ima izredno lepo lokacijo v radenskem parku (postritev izvenpenzijske ponudbe)

Poleg že navedenih programov je potrebno dati še večji poudarek:

- medicinsko programiranemu zdravstvenemu oddihu
- programu Zdravje-lepota-Radenci
- programom za športnike
- tridnevni preventivni pregledom
- skopunkturo.

Hotel Grozd ima v letu 1986 oceno nočitev inozemskih nočitev 700, v letu 1990 pa 1.000. Hotel je interesanten predvsem za penzionce, polpenzionce za skupine, ki potujejo iz Avstrije, Nemčije ali drugih severnih dežel na Jadran.

V turistično ponudbo občine ne bo moralo bolj kot doslej vključevati samostojno delo z gostinsko dejavnostjo (vinotoci, prodaja sadja v jesenskih mesecih turistom), z razvojem domače in umetne obrti (natečaj za izvirne spominko z našega področja).

V trgovini je potrebno popestriti ponudbo izdelkov domače obrti (lončenih izdelkov, izdelkov iz lesa, šibja, slame . . .).

Pospeseno bomo razvijali turizem na podeželju ter podpirali delo turističnih društev v krajevnih skupnostih (sodelovanje z vsemi TD ob različnih pridelkih: razstava cvetja, praznik grozda in mošta, razstava kulinarčnih izdelkov, ter pripravili zemljevid Pomurja z označenimi turističnimi objekti, peš potmi, kolesarskimi stezami, zdravilišči . . .)

V srednjeročnem programu za leto 1986—1990 imajo KS v programih tudi ureditve avtobusnih postajališč. Potrebno je povezati KS s cestnimi podjetji in Certusom za enotno ureditev avtobusnih postajališč (v značilnem slogu tega dela Slovenije).

Prav tako je potrebno dokončno urediti blaguško in negovsko jezero, ter vključiti zasebni sektor v turistično gostinsko ponudbo ob jezeru. V ta namen se bo razporejala zbrana turistična taksa.

6.8. Drobno gospodarstvo

Za uresničevanje ciljev družbenega plana občine Gor. Radgona za obdobje 1986—1990 bodo ključne naloge v razvoju drobnega gospodarstva:

- zagotavljanje zemljišč za gradnjo poslovnih prostorov ter lociranje obrtnih con v stanovanjskih soseskah in v krajevnih skupnostih ter pospeševanje odpiranja novih obratovalnic storitvenih dejavnosti za zadovoljevanje potreb občanov

— večje delovne organizacije bodo tehnološko manj zahtevne proizvodnje procese prenesle v manjše enote drobnega gospodarstva

— banke bodo z ustrežno kreditno politiko omogočale hitrejši razvoj drobnega gospodarstva, predvsem na področju osebnega dela

— podpirali bomo prizadevanje mladih za ustanavljanje novih enot drobnega gospodarstva, predvsem na področju osebnega dela, katerih dejavnost temelji predvsem na znanju

— pospeševali bomo razvoj izvozno usmerjenega drobnega gospodarstva, ki zahteva modernizacijo, uvajanje sodobne tehnologije, večjo vlaganje v raziskave in predstavlja eno od prednostnih nalog gospodarskega razvoja

— okrepi davčne politike bomo spodbujali vlaganje v nove in obstoječe enote drobnega gospodarstva z novimi tehnološkimi postopki in visoko produktivno tehnologijo, predvsem z večjimi olajšavami pri davku iz dohodka TOZD.

Nosilec razvoja drobnega gospodarstva v občini je obrtno združenje skupaj z OZ 14. oktober.

Obrtna zadruga 14. oktober bo z ukinitvijo DO Element TOZD Gradbeništvo prevzela gradbeno operativno z ustanovitvijo samostojne gradbene enote v okviru Obrtne zadruge za zagotovitev kompletiranja ponudbe OZ.

7. GOSPODARSKA INFRASTRUKTURA

7.1. Energetika

7.1.1. Na področju energetike bomo v okviru samoupravnega sporazuma nadaljevali z izgradnjo in posodabljanjem električnega omrežja—

To posodabljanje bo obsegalo:

1986 — razdeli na trafo postaje:

Radenci RTP 110/20 kV

— daljnovod in kablovod:

KS RADGONA bloki

— trafo postaje in VN priključki:

Murski vrh II, Radgona bloki II,

Mrzli studenec, Terbegovci II — Miki

— niskonapetostno omrežje:

Radenci II, Murski vrh, Mrzli studenec

Terbegovci II — Miki, Kapela I., Radgona IX,

Hrastje Mota, Ivanjševski vrh, Hrastje Mota IV

1987 — PT in daljnovodi:

Dragotinci, Žepovci — travnik, Radenski vrh

Sovjak, Podgrad II, Segovci III, Vratji vrh

— niskonapetostno omrežje:

Drobtinci, Žepovci — travnik, Radenski vrh, Sovjak II

Hrastje Mota, Radgona IX, Radgona II, Segovci III

Vratji vrh

1988 — PP in VN priključki:

Žepovci II, Zg. Kocjan, Sp. Ščavnica V—Rakuša, Nasova—Arde

— niskonapetostno omrežje:

Žepovci II, Sp. Kocjan, Sp. Ščavnica V—Rakuša,

Nasova—Arde, Janžev vrh, Radenci IV

1989 — daljnovodi in kablovodi:

DV 20 kV Slapinci—Videm

KB 20 kV RRP — sejmišče

DV 20 kV RTP — Radenci—Benedikt

KB 20 kV Radenci—opekarna

— TP in VN priključki:

Videm in Zdravstveni dom Piševščak, Benediki

— niskonapetostno omrežje:

Videm—zdravstveni dom, Pišovščak, Radgona XIX, Radenci X

1990 — TP in daljnovodi:

Črnci — hlevi, Turjanski vrh.

Radgona 6. d., Stanetinci, Rački vrh, Lutverci. 6.d.

— niskonapetostno omrežje:

Črnci — hlevi, Turjanski vrh, Radgona 6.d., Stanetinci, Rački vrh, Lutverci 6.d.

Za razreševanje problema pomanjkanja električne energije bo v SR Sloveniji pristopila k izgradnji proizvodnoenergetskih objektov. V ta namen se bodo koristili vodni potenciali reke Mure, na katero meji občina Gor. Radgona.

Plan izgradnje proizvodnoenergetskih objektov na Muri se bo opredelil takrat, ko bo izdelana krajinska zasnova za celotno verigo hidroelektrarn in v njej negativni vplivi na človekovo bivalno okolje zmanjšani na najnižje možno mero.

Pri porabi energije si bomo prizadevali za iskanje in uporabo novih alternativnih virov energije kot so geotermalna energija, biopljin in odvečna energija iz industrijskih procesov.

7.1.2. Plinovodno omrežje

Program izgradnje plinovodnega omrežja predvideva možnost prevzema in uporabe zemeljskega plina v letu 1987. V tem času so predvidene nove količine zemeljskega plina za slovenski plinovodni sistem iz novega vira.

Plinovodno omrežje bo zgrajeno za preskrbo potrošnikov z zemeljskim plinom in sicer:

— industrijskih porabnikov, ki bodo plin uporabljali v tehnološkem postopku kot gorivo v industrijskih pečeh,

— industrijskih porabnikov zemeljskega plina, ki bodo plin uporabljali za proizvodnjo tehnološke pare in za ogrevanje prostorov,

— obstoja možnost priključitve javnih in stanovanjskih objektov, za pripravo tople sanitarne vodne in ogrevanje prostorov.

Na osnovi zbrane dokumentacije in izraženega interesa organizacij združenega dela za prevzem zemeljskega plina je bila izdelana investicijska zasnova za gradnjo plinovodnega omrežja v občini. S samoupravnim sporazumom o združevanju sredstev za financiranje pripravljanih del so organizacije, za zainteresirani porabniki plina nadaljujejo z aktivnostmi za realizacijo programa plinifikacije.

7.2. Cestno omrežje in železnica

7.2.1. V skladu s samoupravnim sporazumom o temeljih plana bo samoupravna interesna skupnost za ceste za obdobje 1986—1990 uresničevala sledeče cilje:

- se zavzemala za urejene in usklajene družbenoekonomske in druge samoupravne odnose ter interese na področju razvoja regionalnih in lokalnih cest,

— določala osnove in merila za združevanje sredstev v SIS za ceste

— določala obseg razvoja, vzdrževanja in modernizacije regionalnih in lokalnih cest kakor tudi tehnične in prometne osnove za rekonstrukcijo in gradnjo le-teh.

Pri gradnji cestne infrastrukture bo povdarek na dokončanju začetih cestnih odsekov, kakor tudi gradnji tistih cest, ki so izpadle iz plana prejšnjega srednjeročnega obdobja. Gradnja lokalnih cest bo potekala v skladu z viri sredstev SIS za ceste, kakor tudi sredstev iz referendumskega programa.

SIS za ceste predvideva modernizacijo naslednjih lokalnih cest:

Št. ceste	Odsek ceste	dolžina v km
L 2814	Hrastje Mota—Kapela	2,1
L 2816	Dragotinci—Biserjane	0,6
L 2802	Sp. Ščavnica—Lešane	2,0
L 2817	Stara gora	0,8
L 2808	Očešlavci—Ivanjševci	2,0
		7,5

Za modernizacijo lokalnih cest krajevne skupnosti zagotavljajo sredstva v višini 50 % od vrednosti del.

Zaradi dotrajnosti se bo modernizirala cesta G. Radgona—Sp. Ivanjci v dolžini 9,6 km z asfaltno prevleko.

V okviru samoupravne komunalne interesne skupnosti se bodo za vzdrževanje javnih poti zagotavljala sledeča sredstva:

— 50 % sredstev za gramoziranje javnih poti in sicer se bodo sredstva letno delila med vse KS občine G. Radgona glede na dolžine makedamskih javnih poti

— 50 % sredstev za sofinansiranje modernizacije javnih poti kot 20% delež s strani SKIS

1. Stara gora — Ženik
2. Grabonoš — Grabonoški vrh
- 3.3. Vaška cesta v Turjancih
4. Vaška cesta v podgorju in Žiberic
5. Plice — Hercegovščak

Prav tako se bo na lokalni cesti Biserjane — Dragotinci in Sp. Ščavnica — Lešane izvedla sanacija dveh mostov na Ščavnici.

Iz republiške skupnosti za ceste se predvideva modernizacija vozišč in ojačitve na naslednjih odsekih regionalnih cest.

Št. ceste		dolžina v km
R 349	Radenci — Videm ob Ščavnici	1:00
R 351	Blagouško jezero — občinska meja	2,75
		3,75

V kolikor se bodo pridobila iz Skupnosti za ceste Slovenije sredstva elementa se bo pristopilo k modernizaciji regionalne ceste R 360 Zihlava — Gornja.

Cestno podjetje Maribor TOZD vzdrževanje in varstvo cest bo sklenil z vsemi uporabniki, ki čezmerno uporabljajo regionalne in lokalne ceste poseben sporazum o povračilu za čezmerno uporabo cest.

Tako pridobljena sredstva se bodo uporabljala za modernizacijo in rekonstrukcijo tistih regionalnih in lokalnih cest, ki se čezmerno uporabljajo in obremenjujejo. Ta sredstva se bodo z letnim programom SIS za ceste občine Gornja Radgona razporejala za modernizacijo in rekonstrukcijo regionalnih in lokalnih cest.

Tako pridobljena sredstva se bodo uporabljala za modernizacijo in rekonstrukcijo tistih regionalnih in lokalnih cest, ki se čezmerno uporabljajo in obremenjujejo.

Ta sredstva se bodo z letnim programom SIS za ceste občine Gornja Radgona razporejala za modernizacijo in rekonstrukcijo regionalnih in lokalnih cest.

7.2.2. Srednjeročnim družbenim planom občine G. Radgona za obdobje 1986—1990 predvideva modernizacijo železniške proge Ljutomer — G. Radgona. S to modernizacijo in gradnjo industrijskih tirov v Boračevi in Meleh bomo usposobili železniško omrežje za prevzem večjih količin tovora.

7.3. Stanovanjska dejavnost

V stanovanjskem gospodarstvu bodo aktivnosti potekale v smeri obnove in prenove stanovanj ter izgradnje novih stanovanj. Prednostno se bodo izvajali tisti objekti, ki se niso realizirali v tekočem obdobju.

Nadaljnja nova gradnja in prenova solidarnostnih stanovanj se bo glede na velikost in opremljenost gradila z ozirom na potrebe, pri čemer se bodo upoštevali sprejeti standardi. Maksimalni poudarek se bo dalj kvaliteti, racionalnosti in toplotni izolaciji. Gradnja mora biti tako izvedena, da bo ustrezala današnjim in bodočim razmeram.

Obstoječi stanovanjski fond se mora ohraniti z rekonstrukcijami in sanacijo tega fonda, ki morajo biti kvalitetna in racionalna. Potrebno je postopoma zmanjševati stroške bivanja. Zadržna gradnja se bo še naprej podpirala. V tem obdobju je potrebno ustvariti ustrežno dinamiko uvajanja ekonomskih stanarin in se dogovoriti za doslednejši sistem družbene pomoči vsem, ki ne morejo poravnati ekonomskih stanarin.

Iz samoupravnega sporazuma o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Gornja Radgona za obdobje 1986 do 1990 sledeči program novogradnje, prenove in sanacije stanovanjskih objektov:

Zap. št.	KS	Lokacija	Leto izgradnje	Št. stanovanj	Št. zakl. enot
1.	Gor. Radgona	Trate	1986	9	
2.	Gor. Radgona	Trate	1987	9	
3.	Gor. Radgona	Trate	1988	22	
4.	Radenci	Radenci	1989	25	
5.	Videm ob Ščav.	Videm			
6.	Apače	Apače	1989	6	
7.	Gor. Radgona	Trate	1990	19	
			1987	—	100
		SKUPAJ		90	

Združeno delo bo kupilo 50 stanovanj; iz sredstev solidarnosti bomo lahko zgradili 30 stanovanj, 10 stanovanj pa bi kupili etažni lastniki. Z izgradnjo 90 stanovanj bomo pridobili 4500 m² stanovanjske površine. Pri izhodiščni ceni 146.300.— znaša vrednost teh stanovanj 653.300.000.—

Sredstva za novogradnjo se zbirajo po dogovorjeni prispevni stopnji iz dohodka osnove BOD po SaS o temeljih plana

Zap. št.	KS	Lokacija	Leto izgradnje	Št. stanovanj	Skupno površ. v m ²
1.	Gor. Radgona	Kerencičeva 6	1986	4	246
2.	Črešnjevci — Zbigovci	Črešnjevci 34	1987	6	380
3.	Apače	Apače 29	1989	6	340
4.	Kapela	Paričjak 24	1990	6	345
		SKUPAJ		22	1311 m ²

S prenovo bomo pridobili 22 stanovanj in s tem 1311 m² stanovanjske površine. Prenova gornjih objektov je bila planirana že v obdobju 1981 do 1985, vendar ni prišlo do realizacije zaradi pomanjkanja sredstev. Sredstva za prenovo so zbrana po dogovorjeni prispevni stopnji iz čistega dohodka in sredstev amortizacije. Za prenovo je potrebnih 132.000.000.— din.

Nosilec izvedbe programa stanovanjske izgradnje, vključno z organiziranjem in vodenjem združne gradnje, je Samoupravna stanovanjska skupnost Gor. Radgona.

7.4. Komunalna dejavnost

Komunalna dejavnost bo zajemala v obdobju 1986—1990 razvoj naslednjih dejavnosti:

— oskrba naselij z vodo, ki obsega zajemanje, čiščenje in odvajanje vode gospodinjstvom, industriji in drugim uporabnikom

— odvajanje odpadnih in padavinskih voda iz naselij, ki obsega

a) zbiranje, odvajanje in čiščenje odpadnih voda iz gospodinjstev, industrije in drugih uporabnikov v naselju

b) odvajanje padavinskih voda v naseljih

— vzdrževanje čistoče v naseljih, ki obsega čiščenje javnih površin, javnih sanitarij in tržnic, urejeno zbiranje, odvoz in odstranjevanje komunalnih odpadkov iz gospodinjstev, industrije in drugih uporabnikov

— urejanje javnih parkov, nasadov, drevoredov, zelenic, otroških igrišč in drugih javnih površin s pripadajočimi napravami in opremo

— urejanje javnih parkirišč, dovoznih poti, peš poti, hodnikov in drugih javnih poti v naselju

— javna razsvetljava v naselju, ki obsega razsvetljava prometnih in drugih površin v naselju

— urejanje pokopališč ter pokopališčna in pogrebna dejavnost

— vzdrževanje, varstvo, gradnje in rekonstrukcije mestnih ulic, trgov in nerazvrščenih javnih poti

— urejanje avtobusnih postaj v Gor. Radgoni, Radencih in Vidmu ob Ščavnici.

Zbrana sredstva v SKIS se bodo razporejala za naslednje namene:

— za vodooskrbo

1. izgradnja zajetja v Vučji vasi s primarnim cevovodom do Radenc

2. reševanje problema vodooskrbe v Apačah

3. sofinanciranje izgradnje manjših lokalnih vodovodov (KS Apače, KS Črešnjevci — Zbigovci, KS Videm, KS Stogovci, KS Radenci, KS Kapela)

— za odvod in čiščenje odpadnih voda

1. izgradnja čistilne naprave v Negovi

2. izgradnja kanalizacije ob Ljutomerki cesti v Radencih

3. povečanje kapacitet čistilne naprave v Radencih

4. izgradnja čistilne naprave v Gor. Radgoni (dokumentacija, priprav. dela, začetek del)

5. izgradnja čistilne naprave v Apačah (dokumentacija)

— za zbiranje in odvoz komunalnih odpadkov

1. ureditev centralnega odlagališča komunalnih odpadkov na možnih lokacijah v KS Gor. Radgona in KS Kapela, kjer se konkretna lokacija določi naknadno na način kot se sprejema prostorski del družbenega plana občine

— za rekonstrukcijo obstoječih komunikacij

1. v industrijski coni G. Radgona

2. v industrijski coni Radenci

— za tekočo vzdrževanje komunalnih objektov

1. vzdrževanje čistoče v naseljih

2. vzdrževanje zelenih površin

3. vzdrževanje javne razsvetljave

4. večja vzdrževalna dela v G. Radgoni in Radencih

7.5. PTT dejavnost

V obdobju 1986—1990 je potrebno doseči takšen samoupravno organizacijski in tehnološki razvoj PTT prometa, da bo kot osnovni sistem za prenos informacij sposoben količinsko in kakovostno čim bolj obvladati potrebe po pretoku informacij.

Glede na to bo pospešen razvoj telefonije v občini G. Radgona zagotovil do leta 1990 10,1 telefonskih naročnikov na 100 prebivalcev, število telefonskih govornic pa se bo povečalo od 17 na 25.

Predvidena razdelitev kapacitet naročniških telefonskih priključkov v srednjeročnem obdobju 1986—1990 po naseljih občine Gor. Radgona.

VATC Gornja Radgona 800 priključkov

1. Gor. Radgona	435	8. Orehovci	5
2. Hercegovščak	20	9. Orehovski vrh	20
3. Mele	30	10. Police	30
4. Norički vrh	20	11. Ptujška cesta	30
5. Podgrad	10	12. Zbigovci	50
6. Lomanoše	10	13. Lutverci	40
7. Črešnjevci	100		

KATC Apače 340 priključkov

1. Apače	97	11. Novi vrh	2
2. Črnci	20	12. Pogorje	6
3. Lešane	30	13. Pogled	2
4. Mahovci	10	14. Sp. Konjišče	5
5. Nasova	10	15. Stogovci	20
6. Plitvice	20	16. Vratja vas	5
7. Segoci	50	17. Vratji vrh	5
8. Žepovci	20	18. Zg. Konjišče	5
9. D्रोptinci	10	19. Žiberici	15
10. Grabe	5	20. Janhova	3

KATC Radenci 320 priključkov

1. Radenci	60	6. Radenski vrh	20
2. Boračeva	30	7. Turjanci	5
3. Janžev vrh	20	8. Rihtarovci	10
4. Hraštje — Mota	30	9. Rački vrh	10
5. Melanjski vrh	2	10. Paričjak	15
		11. Turjanski vrh	6
12. Žrnova	2		
13. Zg. Kocjan	4		
14. Sp. Kocjan	4		
15. Kobiliščak	6		
16. Šratoci	40		
17. Kapelski vrh	20		
18. Hraščenski vrh	6		
19. Murski vrh	10		
20. Murščak	15		
21. Kocjan	5		

KATC Sp. Ščavnica 80 priključkov

1. Sp. Ščavnica	40	4. Zagajski vrh	10
2. Lastomerici	10	5. Rodmošci	5
3. Aženski vrh	5	6. Plitvički vrh	10

KATC Sp. Ivanjci 140 priključkov

1. Sp. Ivanjci	5	8. Ivanjševci	5
2. Grabonoš	20	9. Ivanjševski vrh	10
3. Ivanjski vrh	5	10. Kunova	10

4. O'javci	5	11. Lokavci	10
5. Lavešinci	5	12. Negova	25
6. Stavešinski vrh	10	13. Radvenci	10
7. Gor. Ivanjci	5		

KATC Videm ob Ščavnici 160 priključkov

1. Videm ob Ščavnici	66	16. Rožički vrh	10
2. Biserjane	10	17. Selišči	8
3. Blaguš	5	18. Slaptinci	8
4. Brezje	2	19. Sovjak	8
5. Čakova	6	20. Stanetinci	6
6. Dragotinci	6	21. Stara gora	6
7. Gaberc	2	22. Terbegovci	5
8. Galušak	6	23. Ženik	5
9. Grabšinci	3	24. Žihlava	2
10. Jamna	4	25. Okoslavski vrh	7
11. Kočki vrh	2	26. Dragotinski vrh	3
12. Kokolanjščak	6	27. Bolehnečiči	8
13. Kraljevci	6	28. Kutinci	6
14. Kupetinci	6	29. Okoslavci	6
15. Mali Marovščak	2		

Predvideno povečanje števila telefonskih priključkov v občini Gor. Radgona bo od 1880 v letu 1985 na 3.044 v letu 1990.

7.6. Požarna varnost

Skupnost za varstvo pred požari bo tudi v srednjeročnem obdobju 1986—1990 skrbela za podružabljanje požarnega varstva in razvijala požarnovarstveno kulturo pri vseh uporabnikih tako v združenem delu kot v krajevnih skupnostih.

Preventivna dejavnost SIS bo usmerjena v nadaljno opremljanje občinskega centra požarnega varstva, krajevnih centrov, kakor tudi ostalih društev v mejah možnosti.

Za zmanjšanje požarnih žarišč se bo dosledno pristopilo k servisiranju gasilskih aparatov in k nadzoru nad hidrantsnim omrežjem na celotnem območju občine. Prav tako se bo vršilo strokovno usposabljanje kadrov za učinkovite intervencije ob požarih in drugih elementarnih nesrečah.

Glede na to bodo investicije usmerjene v dograditev gasilskih domov, tehnično opremo in orodje, v dopolnitev osebne zaščitne opreme, preventivno dejavnost in izobraževanje.

Stanje strokovnih kadrov za izvajanje programa požarnega varstva je naslednje:

haziv kadra	1985	1990
— nižji gasilski častnik	144	220
— gasilski častnik I. stopnje	198	280
— gasilski častniki	63	80
— gasilski častniki I. stopnje	9	20
— višji gasilski častnik I. stopnje	4	8
— gasilski sodniki	27	50

Struktura porabe sredstev požarnega varstva bo sledeča:

	1990:
— tehnična, osebna in zaščitna oprema izvajalcev	40
— investicije, vzdrževanje orodij	10
— preventivne akcije in izobraževanje	5
— redna dejavnost OGZ in GD	20
— stroški SIS	8
— pogodbeni in zakonske obveznosti	17

7.7. Finansiranje programa gospodarske infrastrukture:

Realizacija plana gospodarske infrastrukture je časovno in po obsegu vezana na uresničitev priliva sredstev po SaS o temeljih plana SIS materialnih in družbenih dejavnosti in referendumski program.

Navedena dinamika vlaganja je orientacijska.

8. RAZVOJ IN PRESTRUKTURIRANJE DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

8.1. Prestrukturiranje, racionaliziranje in investiranje v družbenih dejavnostih. V skladu z dolgoročno razvojno strategijo družbe bo dana prioriteta tistim programom družbenih dejavnosti, ki omogočajo povečanje, sprostitve in večjo uporabo inovativnega in ustvarjalnega potenciala. Ti programi morajo pomeniti prodor novih vsebin, oblik, miselnosti in ljudi na mesta, kjer se bodo postavljale nove zahteve in prestrukturiralo gospodarstvo in negospodarstvo.

V vseh dejavnostih bo potrebno razvijati cenejše, posamezniku bolj prilagojene in kakovostnejše oblike zadovoljevanja potreb, ki bodo morale vključiti več znanja in novih tehnologij. Družbene dejavnosti bodo pripravile takšne programe, ki bodo atraktivni za neposredne uporabnike in iz dogovorjenih standardnih programov izločile tiste sestavine, ki niso temeljna vsebina, potrebna za razvoj vsakega posameznika.

Finansiranje zagotovljenih programov bomo zagotavljali na podlagi samoupravnega sporazuma o temeljih planov samoupravnih interesnih skupnosti iz osebnega dohodka in iz dohodka temeljne organizacije združenega dela ter neposredno preko svobodne menjave dela.

Samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti bodo pripravile skupne in medsebojne usklajene programe investicij za vse družbene dejavnosti, ki ne morejo preseči realnega obsega investicij ustvarjenega v obdobju 1981—1985, torej bodo dosegle le raven iz predhodnega srednjeročnega obdobja. To pomeni, da bo potrebno pri investicijskem odločanju ravnati skrajno racionalno in dati prednost predvsem investicijam v opremo. Investiranje iz tega programa se ne more pričeti, dokler niso v planih in programih samoupravnih interesnih skupnosti zagotovljena sredstva za izvedbo programa izvajalske organizacije, kateri bo objekt, pridobljen z investicijo dan v upravljanje.

Na podlagi programa investicij, sprejetega samoupravnega sporazuma o temeljih plana samoupravnih interesnih skupnosti, bodo izvajalske organizacije združenega dela pripravile in sprejele samoupravni sporazum o združevanju sredstev amortizacije.

Samoupravne interesne skupnosti bodo v prvih dveh letih novega srednjeročnega obdobja vračunavale v ceno storitev amortizacije vsaj v enakem odstotku kot v letu 1985, razen za opremo, pri kateri se bo celotna amortizacija obračunavala že v letu 1987, od leta 1988 pa bodo amortizacijo vračunavale v celotnem znesku.

Občinske samoupravne interesne skupnosti bodo v prvih letih novega srednjeročnega obdobja vračunavale v ceno storitev usklajevanje ravni osebnih dohodkov izvajalcev z ravni osebnih dohodkov delavcev v gospodarstvu.

8.2. Otroško varstvo

Občinska skupnost otroškega varstva bo zaradi izenačevanja možnosti vsestranskega razvoja otrok, ki ne bodo vključeni v organizirano družbeno varstvo, izvajala različne vzgojne programe in različne oblike vzgojnovarstvene dejavnosti, kot dopolnilo redni dejavnosti vrta.

V ta namen se bodo vzgojnovarstvene organizacije povezovale z drugimi organizacijami in društvi v krajevnih skupnostih, ki se ukvarja z dejavnostjo za predšolske otroke in tako organizirale skupne dopolnjujoče se vzgojne programe.

Zaradi izenačitve pogojev za vstop v šolo bo postopno povečan program male šole od 120 na 420 ur.

Na področju organizirane vzgoje in varstva predšolskih otrok bo ohranjena dosežena raven. Število otrok, zajetih v vzgojnovarstvene organizacije se ne bo bistveno spreminjalo. Predvidoma bo višji za enega do dva oddelka, tako da bo število otrok znašalo približno 880, za kar pa prostorski pogoji zadoščajo.

Otrokom iz socialno in materialno ogroženih družin bo solidarnostno zagotovljena dogovorjena raven socialne varnosti. Do družbene pomoči otrokom bodo upravičeni otroci, ki žive v družinah, v katerih stvarni mesečni osebni dohodek na družinskega člana ne presega 43 % oz. za otroke iz kmečkih družin 32 % čistega osebnega dohodka na zaposlenega v SRS v minulemu letu. Otroci bodo prejeli družbeno pomoč prvenstveno v funkcionalni obliki, v denarju pa največ do 15 % čistega osebnega dohodka na zaposlenega v SRS v minulemu letu. Predvidoma bo družbeno pomoč prejemale do 1900 otrok.

V programu skupnih nalog družbenega varstva otrok v SRS je predvidena širitev kroga upravičencev na nezaposlene porodnice — študentke, učenke usmerjenega izobraževanja in iskalke zaposlitve ter na kmetovalke, če bodo vzajemno združevali sredstva v ta namen.

Zaradi fizičnega in psihofizičnega zdravja otrok bodo nadomestilo osebnega dohodka upravičence zavoljo poroda, nega in varstva prejemale za 365 dni. Upravičencem bodo omogočeni različni načini izrabe tega dopusta.

Na področju investicij se predvideva iz združenih sredstev amortizacije izgradnje zaklonišča v VVO Radgona.

8.3. Izobraževanje

Izobraževanje in usmerjanje v nadaljevanje izobraževanja bo ena izmed temeljnih nalog tega obdobja. Organizacije združenega dela bodo pospeševale izobraževanje iz dela in ob delu v okviru svojih razvojnih potreb s kritjem stroškov izobraževanja in zagotavljanjem ugodnejših delovnih pogojev za študij, predvsem na prednostnih področjih.

Za dosego večje usklajenosti med izobraževanjem in kadrovskimi ter razvojnimi potrebami OZD, bodo le-te z ustreznim vrednotenjem dela in znanja ter definiranimi potrebami po znanjih, usmerjali že zaposlene delavce v izobraževanju. Generacije, ki prihajajo iz usmerjenega izobraževanja bodo z dobro pripravljenimi programi v času pripravništva usposobili za delo na konkretnem delovnem mestu.

V osnovnem šolstvu bo imel prednost zagotovljeni program, ki bo omogočal izenačeno raven osnovnega izobraževanja za vse otroke.

Do začetka 1986/1987 bo v vse razrede uveden nov program življenja in dela osnovnih šol, ki bo razvijal zlasti ustvarjalnost in odnos do dela in bo z interesnimi dejavnostmi, dodatnim poukom ter naravoslovnimi in kulturnimi dnevi prispeval k odpiranju šole navzven in povezovanju z okoljem.

V osnovni šoli bomo razvijali različne oblike individualizacije in notranje diferenciacije pouka, da bi tako omogočili najugodnejši razvoj vsakega posameznega učenca.

Posebno skrb moramo posvetiti delu z nadarjenimi učenci, jim s svetovanjem in usmerjanjem ter z dobro pripravljanim dodatnim poukom in interesnimi dejavnostmi omogočiti poglobljeno razvijanje sposobnosti, nagnjenj in interesov.

Predvidena investicijska vlaganja v šolstvu bodo obsegala:

- gradnja II. faze osnovne šole v Vidmu ob Ščavnici
- gradnja II. faze osnovne šole Apače
- rekonstrukcija osnovne šole Stogovci z izgradnjo prizidka za kuhinjo
- večja vzdrževalna dela se bodo vršila tudi na Srednji gostinski šoli v Radencih.

8.4. Zdravstvo

Pri razvoju zdravstvenega varstva bodo zdravstvene skupnosti in združene organizacije dajale prednost hitrejšemu razvoju kvalitetne in učinkovite osnovne zdravstvene dejavnosti in njene enakomernejše distribucije v prostoru, zdravstveni samozaščiti in zdravstveni prosvetljenosti prebivalstva.

V večji meri kot doslej se bodo zdravstvene organizacije usmerile na izvajanje preventive, higiene, epidemiologije, splošne medicine, medicine dela, mladinskega zobozdravstva, obvladovanja posledic škodljivih vplivov okolja, ki pogojujejo kronična obolenja, poškodbi izven dela ter odkrivanju, zdravljenju in rehabilitaciji bolezni srca, ožilja in dihal.

Obseg zdravstvenih storitev bomo širili le na najbolj deficitarnih območjih in področjih.

Poudarek bo dan nadomestitvi iztrošene in nabavi najnujnejše opreme. Širili in usposabljali smo službo zdravljenja in nege bolnika na domu preko tesnejšega in uspešnejšega sodelovanja organizacij osnovne zdravstvene dejavnosti z bolnišničnimi organizacijami in centri za socialno delo.

V letih 1986—1990 bomo dali prednost ustanovitvi zdravstveno-informativnega centra ter s tem zagotovili pogoje za hitrejšo izpostavljanje in delovanje enotnega zdravstveno-informativnega sistema.

Predvidena investicijska vlaganja:

- ureditev zdravstvene postaje v Radencih
- rekonstrukcija in širitev lekarnе v Gornji Radgoni.

8.5. Socialno skrbstvo

Nujno bo sodelovanje centra za socialno delo z drugimi organizacijami in skupnostmi kot so: zdravstvo, zaposlovanje, službe pokojninskega in invalidskega zavarovanja, organizacije združenega dela in krajevne skupnosti.

Skupnost socialnega skrbstva bo v obdobju 1986—1990 zagotavljala že ustavljene oblike socialne pomoči. Z doslednim izvajanjem samoupravnega sporazuma o socialnovarstvenih pravicah bodo občani, ki si ne morejo zagotoviti dogovorjene ravni socialne varnosti, deležni denarnih pomoči kot edini in dopolnilni vir oz. začasnih in enkratnih denarnih pomoči.

Celovita družbena skrb za starejše občane, ki ne morejo skrbeti sami zase, bo prvenstveno osredotočena v izvajanje sosedske pomoči, namestitve v tuje družine in v zagotavljanju zavodske oskrbe tistim občanom, katerih stvarni mesečni dohodek ne zadošča za pokrivanje celotne zavodske oskrbe.

V skupnosti tolaškega skrbstva bodo delovali v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter drugi delovalni ljudje združevali sredstva na nadomeštila za invalidnost in dodatke za pomoč in stregbo duševno in telesno prizadetih občanov. Skupnost bo zagotavljala varstvo in posebno obliko dela duševno in telesno prizadetim občanom v delavnica za delo pod posebnimi pogoji.

Posebna družbena skrb bo tudi v prihodnjem obdobju namenjena mladoletnikom, ki so zaradi kakršnihkoli razlogov potrebni družbene obravnave.

Prednostna naloga na področju socialnega skrbstva je med drugim preventivno in socialno delo, ki spada v pristojnost Centra za socialno delo v Gor. Radgoni. Za izvajanje teh nalog se v Centru za socialno delo načrtuje zaposlitev psihologa.

8.6. Kultura

V naslednjem srednjeročnem obdobju bomo dali poudarek razvoju tistih dejavnosti, ki približujejo kulturne dobrine večjemu številu občanov ali omogočajo njihovo aktivno udeležbo.

Spodbujali bomo zavest o pomembnosti kulture v življenju ljudi, podpirali boljše vrednotenje ustvarjalnega dela in razvijali kulturne vrednote, ki so usmerjene v prihodnost.

Podpirali bomo tiste kulturne institucije, ki največ prispevajo k ohranjanju slovenske kulture in nacionalne samobitnosti in samostojnosti.

Občinska kulturna skupnost bo prednostno obravnavala dejavnosti splošno izobraževalnih knjižnic, ohranjanje kulturne in naravne dediščine in spomenikov NOB, ljubiteljsko ustvarjanje ter gostovanja.

Knjižnice bodo svojo dejavnost razširile tudi na druge oblike delovanja, kot so razstave itd. ter s širitvijo knjižnične mreže in z ustanavljanjem izposojevališč v vseh krajevnih centrih ter v večjih delovnih organizacijah.

Naloga kulturne skupnosti bo tudi pospeševanje medobčinskega sodelovanja, sodelovanje s pobrateno občino Mladenovac, z zdolci in s sosednjo Avstrijo.

Predvidene investicije:

- obnova kulturnega doma s prizidkom knjižnice v Gornji Radgoni
- ureditev kinodvorane v Radencih
- obnova kulturnega doma v Stogovcih
- obnova kulturnega doma na Kapeli
- nadaljevanje sanacije gradu v Negovi
- dokončanje obnove kulturnega doma v Vidmu ob Ščavnici.

8.7. Telesna kultura

Občinska telesnokulturna skupnost se mora v naslednjem srednjeročnem obdobju zavzemati za izboljšanje dela delegatskih skupščin predvsem z vidika racionalizacije: večja mobilnost odborov in komisij, združevanje odborov oz. komisij za več samoupravnih interesnih skupnosti, pripravljane variantnih predlogov, prilaganje funkcioniranja delegatskega sistema potrebam telesnokulturne dejavnosti.

Na področju telesne kulture bomo krepili množičnost in skrbeli za športno aktivnost vseh ljudi, zlasti pa otrok in mladine. Z uveljavljanjem selektivnih in prednostnih programov vrhunskega športa in njegovo povezanostjo z množičnostjo bodo dane možnosti za razvoj nadarjenih mladih športnikov za kar bodo skrbele telesnokulturne organizacije v občini in krajevni skupnosti v sodelovanju z ZTKS Slovenije. S tem bo zagotovljeno organizirano in usklajeno uresničevanje prednostnih programov telesnokulturnih aktivnosti na vseh ravneh.

Občinska telesnokulturna skupnost bo preko ustreznih občinskih ZMZ in odborov razvijala na posameznih področjih različne telesnokulturne aktivnosti.

Na področju predšolskega in šolskega športa bo nadaljevala z akcijo »na učimo se plavati in smučati«, z izvajanjem tekmovanja za športno značko, podpirala bo razvoj šole v naravi, razvijala taborništvu, planinstvo, atletiko, strelstvo, namizni tenis idr.

Na področju športne rekreacije bo podpirala ustanavljanje športno-rekreativskih društev v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnosti, razvijala razne oblike športno-rekreativskega udejstvovanja kot so: splošna vadba, kolesarjenje. Več pozornosti bo potrebno posvetiti športnorekreativski aktivnosti srednje in starejše generacije, ter v občinske rekreacijske lige vključiti čim več delovnih ljudi in občanov.

Nadaljevati in razvijati bo potrebno že utečena srečanja naših športnikov s športniki iz obmejnih krajev sosednje Avstrije.

Večja skrb bo namenjena vzdrževanju obstoječih TK objektov, pri izgradnji objektov bodo imeli prednost cenenji TK objekti (drsalističe, pešpoti, kolesarske steze), podpirali pa bomo izgradnjo funkcionalnih večnamenskih telesnokulturnih objektov.

Za vadbo selekcij se bo financiralo šolanje vadiateljev, učiteljev in trenerjev.

Predvidene investicije:

- ureditev stadiona Bratstva in enotnosti
- izgradnja telovadnice v Radencih pri osnovni šoli
- obnove telovadnice v Radgoni.

8.8. Raziskovalna dejavnost

V naslednjem srednjeročnem obdobju bo na področju raziskovalne dejavnosti treba doseči večjo povezavo raziskovalne sfere z organizacijami združenega dela v gospodarstvu in družbenih dejavnostih in se vključevati v njihova prizadevanja po prestrukturiranju. Tako se bo povečalo število trajnejših, usklajenih sodelovanj raziskovalnih organizacij v razvojnih projektih gospodarstva, kjer bodo raziskovalne ekipe prehajale k izvajanju in tudi vodenju razvojnih projektov ter na tak način pripomogle k hitrejšemu razvoju občine.

Razvojni programi organizacij združenega dela morajo vključevati domačo znanje in lastne inovacijske dosežke. Posebnu skrb pa mora biti namenjena vzgoji in usposabljanju raziskovalnega kadra. V vseh sredinah bomo vzpodbujali raziskovalno in inventivno dejavnost.

V občinski raziskovalni skupnosti se bodo sredstva za njihov program zbirala po prispevni stopnji, izdatneje pa bodo s sredstvi in opremo podprta raziskovalna področja, pomembnejša za opredeljevanje in izvajanje prednostnih usmeritev družbenega razvoja.

9. KRAJEVNE SKUPNOSTI

V občini Gornja Radgonja je deset krajevnih skupnosti. V smislu 4. člena zakona o skladnejšem regionalnem razvoju za obdobje 1986. do leta 1990 se šteje za manj razvita območja (geografsko območje Slovenske gorice) v občini O. Radgonja naslednje krajevne skupnosti: Videm, Ivanjci, Negova, Kapela, Črešnjevci—Zblgovci, Sp. Ščavnica, Apače in Stogovci. Razviti mestni krajevni skupnosti sta Radenci in Radgonja.

V preteklosti je razvoj izven mestnih krajevnih skupnosti zaostajal za razvojem razvitejših območij.

Krajevne skupnosti si bodo tudi v prihodnje prizadevale za razvoj samoupravnih socialističnih odnosov, delegatskega sistema z namenom, da bodo delovni ljudje in občani v krajevnih skupnostih v večji meri reševali svoje interese in sodelovali pri odločitvah in pogojih razvoja življenja in dela krajanov v krajevni skupnosti.

Za izboljšanje družbenega standarda na področju šolstva, zdravstva, kulture ter modernizacije cest in izgradnje komunalnih objektov je uveden občinski samoprispevek za sofinanciranje naslednjih programov:

A. šolstvo:

- gradnja druge faze osnovne šole v Vidmu ob Ščavnici
- rekonstrukcija osnovne šole Stogovci s prizidkom kuhinje
- gradnja II. faze osnovne šole Apače

B. zdravstveno varstvo, kultura in telesna kultura

- adaptacija vile Hold v Črešnjevcih
- izgradnja telovadnice v Radencih pri osnovni šoli
- ureditev kinodvorane v Radencih
- adaptacija lekarne v Gor. Radgoni
- adaptacija zdravstvene postaje Radenci

C. modernizacija cest in izgradnja komunalnih objektov

- krajevna cesta Police—Herecegovščak od krajevne meje do priključka na lokalno cesto v Polich 3 km
- lokalna cesta št. 2817 Stara gora od regionalne ceste do centra Stare gore
- lokalna cesta št. 2803 Negova—Ihova od odcepa v Negovi do področja v smeri Negova—Ihova
- rekonstrukcija prometne povezave Petrol—Avtoradgonja, Petrol—Moda in Moda—Elrad
- lokalna cesta št. 2816 Dragotinci—Biserjane (600 m)
- lokalna cesta št. 2802 Sp. Ščavnica—Lešane od 0 do 3,8 km
- ureditev cest v Kapelsko-Radenskem vrhu in Kobilščak (Breznik—Radenski vrh — meja KS Radenci — in Radenski vrh—Juder (1 km)
- preplastitev krajevnih cest v KS Radenci po programu KS Radenci
- vodoskrba Apače
- lokalna cesta št. 2802 od zbiralnice mleka Očeslavci v smeri Ivanjševci v dolžini 3 km.

Samoprispevek plačujejo delovni ljudje in občani, ki imajo stalno bivališče na območju občine Gornja Radgonja v naslednji višini:

- od 1 % od čistega osebnega dohodka iz delovnega razmerja oz. nadomeštila
- 1 % od pokojnin
- 1 % od osebnega dohodka v višini 70 % letnega povprečnega čistega osebnega dohodka delavcev v SRS in od ostanka čistega dohodka v letu, za katero se davek odmerja občanom, ki s samostojnim delom in lastnimi sredstvi opravljajo gospodarsko in poklicno dejavnost oz. od enake osnove, vendar za preteklo leto, če se zavezanec obdavičuje v pavšalnem letnem znesku,
- 2,5 % od katastrskega dohodka, za katerega se plača davek
- 1 % od povprečnega osebnega dohodka v SRS v preteklem letu bodo plačevali občani, ki so na časovnem delu v tujini.

Strukturni delež sofinanciranja posameznih programov v KS iz naslova referendumskega programa opredeljuje sklep o razpisu referenduma občine Gor. Radgonja.

V okviru SKIS je prav tako za potrebe krajevnih skupnosti uveden za OZD prispevek iz dohodka v višini 0,4 % za modernizacijo in rekonstrukcijo gospodarske infrastrukture in za normalno delovanje krajevnih skupnosti.

10. SPLOŠNI LJUDSKI ODPOR IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA.

Nevarnost naravnih in drugih nesreč, zlasti potresov, poplav in požarov ter potencialno nevarnost vojen in druge oblike ogrožanja varnosti ljudi, materialnih, kulturnih in drugih dobrin nam narekujejo, da organizirano in načrtno uresničujemo obrambne priprave in samozaščitno aktivnost na vseh področjih družbene reprodukcije. Te priprave morajo biti še posebej dobro organizirane in celovite na področju urejanja prostora za potrebe obrambe in zaščite.

Koncept splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite postavlja vse družbenoekonomske procese v aktiven odnos do obrambnih priprav, posebno se glede usresničevanja interesov in potreb SLO in DS. Ob tem je nujno zagotoviti čim hitrejši prehod vseh dejavnikov iz mirnodobnega v vojno stanje, uspešno in učinkovito vodenje oboroženega boja in drugih oblik odpora ter čimboljšo zaščito prebivalstva in materialnih dobrin pred vojnimi akcijami. Vzporedno z razvojem in modernizacijo oboroženih sil in z njihovo usposoditvijo za delovanje v vojni je nujno, da v skladu z ocenjenimi potrebami in materialnimi možnostmi, obrambne priprave vseh gospodarskih in družbenih dejavnosti pripravljati tako, da bodo funkcionirale tudi v vojnih razmerah.

Temeljni namen in cilj priprav za SLO in uresničevanje družbene samozaščite je odvratanje potencialnega agresorja od napada na našo državo, preprečitev presenečenja ob morebitnem napadu ter zagotavljanje možnosti za učinkovito mobilizacijo in uporabo vseh sil in sredstev družbe za vodenje oboroženega boja in drugih oblik odpora in za zaščito prebivalstva in materialne kulture pred vojnimi akcijami in drugimi nevarnostmi.

Namen urejanja prostora za obrambo in zaščito je zagotoviti takšno organizacijo, ureditev in opremljenost prostora, ki bo omogočala:

- čim hitrejšo mobilizacijo sil in sredstev za obrambo in zaščito, zagotavljanje varnosti mobilizacijskih zbirališč, zaščita za mobilizacijo pomembnih objektov, zagotavljanje prehodnosti prometnih poti, zagotavljanje drugih prostorskih pogojev za učinkovito mobilizacijski razvoj;
- uspešno vodenje oboroženega boja in drugih oblik odpora, zaščita pomembnih vojaških objektov in naprav, inženirska ureditev ozemlja za vodenje bojne aktivnosti, zagotavljanje prostorskih pogojev oskrbe oboroženih sil in pd.;

— hitro preusmeritev in uspešno delovanje gospodarstva in družbenih dejavnosti v vojni, ustreznost razmestitev pomembnih kmetijskih, industrijskih in drugih gospodarskih ter storitvenih zmogljivosti na ustreznih območjih in pd.;

— učinkovito varstvo in zaščita prebivalstva, materialnih in drugih dobrin pred vojnimi dejatvovanji, naravnimi in drugimi nesrečami ter drugimi nevarnostmi.

11. NAČIN URBANISTIČNEGA UREJANJA

Dolgoročni plan občine do leta 2000 kontrolirano usmerja razvoj naselij s tendenco usmerjanja urbanizacije v že identificirane centre obrabno storitvenih in proizvodnih dejavnosti po principih policentričnega razvoja naselij v občini Gor. Radgonja, kateri se preko ob-

linakoga centra povezuje v republiško omrežje naselij in obenem determinira razporeditev dejavnosti na občinski ravni.

Podpora takemu modelu razvoja naselij je tudi delno usmerjanje urbanizacijskih tokov z nivojem in načinom urejanja posameznih naselij s prostorskimi izvedbenimi kati (PTA).

Zakon o urejanju prostora določa, da se v srednjeročnem družbenem planu občine, v prostorskih sestavnih posebej opredelijo območja stavbnih zemljišč, na katerih se bodo gradila, širila ali prenavljala naselja oz. izvajali drugi posegi in se bo zanje izdelal prostorski izvedbeni načrt. Tem območjem se v srednjeročnem družbenem planu občine določijo in oblikujejo nameni:

- površine in meje
- pogoje za usklajevanje različnih interesov glede namestitve dejavnosti na posameznem območju,
- zmogljivost objektov in naprav,
- pogoje za urbanistično, arhitektonsko in krajinsko oblikovanje,
- pogoje za varovanje in razvoj naravnih in z delom pridobljenih vrednot človekovega okolja,
- pogoje za urejanje prostora za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito,
- druge pogoje, potrebne za opredelitev predvidenih prostorskih ureditev.

V srednjeročnem družbenem planu občine določamo tudi, na katerih območjih se bodo v srednjeročnem planskem obdobju urejala kmetijska zemljišča ter tista območja, na katerih je prenehalo izkoriščanje rudnih, oziroma odlaganja odpadkov in se bodo v tem obdobju samirala.

11.1. Prostorski izvedbeni načrti

a) Zazidalni in ureditveni načrti

- Gornja Radgona,
 - Podgrad,
 - Hercegovčak,
 - Norički vrh,
 - Črešnjenci,
 - Mele,
 - Radenci,
 - Boračeva,
 - Stratovci,
 - Riharovci,
 - Kobiljski vrh,
 - Parčjak,
 - Območje desnega brega reke Mure v celotnem poteku njenega toka po severnem robu občine v širini vplivnega pasu predvidenih hidroelektrarn na Muri,
 - Območje Blaguškega jezera z okolico (Blaguš, Kraljevci, Sovjak, Ženik, Videm)
 - Območje Negovskega jezera z okolico (Sp. Ivanjci, Ivanjski vrh, Kunova, Negova)
 - vinogradno območje v zaledju Radence (Očeslavski vrh, Okoslavski vrh, Rožički vrh, Stanečinci, Janžev vrh, Radenski vrh, Kapelski vrh, Parčjak, Melanjski vrh, Kocjan, Turjanjski vrh, Kobiljski vrh),
 - Vinorodno območje v zaledju mesta G. Radgona (Police, Zbigovci, Orehovski vrh, Ivanjski vrh, Lastomerc, Plitvički vrh),
 - Območje kmetijskih zemljiških operacij (melioracije, komasacije),
 - Območje sanacij
- b) Lokacijski načrti
- posamezni infrastrukturni objekti in naprave
 - grafični del prostorskega dela družbenega plana t. j. karte 1:5000 in karte 1:25000 so sestavni del družbenega plana.

11.2. Prostorski ureditveni pogoji

Območja občine, za katere ni predvidena izdelava prostorskih izvedbenih načrtov, ter območja za katere je njihova izdelava predvidena pa ti načrti še ne bodo sprejeti v tekočem srednjeročnem obdobju, se urejajo s prostorskimi ureditvenimi pogoji.

Govorniki prostorski izvedbenimi akti bomo v tem srednjeročnem obdobju urejali vsa ostala naselja v občini Gornja Radgona.

12. NAJPOMEMBNEJŠE MINERALNE SUROVINE NA PODROČJU OBČINE GORNJA RADGONA SO MINERALNE VODE IN GRAMOZ

1. Mineralne vode

Na območju občine Gornja Radgona sta na podlagi geoloških in hidroloških raziskovanj ugotovljeni in evidentirani dve veliki vrelni območji mineralnih voda in sicer »Radenski« in »Ščavniški«.

Radensko vrelni območje se razteza od naselja Mele do naselja Hrašje Mota na levem in desnem bregu reke Mure. Obsega površine okoli 2800 ha.

Ščavniško vrelni območje zavzema območje od Sp. Ščavnice do Okoslavca s skupno površino 2900 ha. Kljub temu, da se vrelni ščavniškega območja še ne izkoriščajo, pa je na nistematičnih pregledov še evidentiranih 17 vrelcev.

Na podlagi vseh ugotovitev hidroloških raziskav območja občine G. Radgona o pomembnih mineralnih virih je bil za ohranitev takšnega stanja na podlagi Zakona o vodah, sprejetim odlokom o določitvi varstvenih pasov vseh vodnih virov in ukrepih za njihovo varovanje, s katerim se regulira zaščita mineralnih območij in ostalih vodnih virov.

V okviru treh varstvenih pasov zaščite sta zajeti obe vrelni območji. Zaščita radenskega vrelnega območja je izvršena v naslednjih pasovih:

- a) prvi zaščitni pas
Prvi zaščitni pas je namenjen predvsem eksploataciji in izključuje vsakršno drugo aktivnost. Pas predstavlja neposredno okolico vsakega posameznega vrelca mineralne vode in njegova širina (če je izven objektov) ograjen v izmeri vsaj 10 x 10 m.
- b) drugi zaščitni pas
V drugi zaščitni pas spadajo naslednja območja:
1. Eratovsko—Mešovska cone obsega 500 ha
 2. Kraljevi vrelci v obratu Boračeva zavzemajo 45,5 ha
 3. Petanjaki in zdravilni vrelci obsegajo 74,5 ha
 4. Kopalniški vrelci 25 ha.

V kritičnem območju je prepovedana gradnja objektov nečiste industrije, stanovanjska gradnja pa je dovoljena v obmejnem obsegu.

c) tretji zaščitni pas
V tretji zaščitni pas spadajo vsa preostala območja zunaj prvega in drugega zaščitnega pasu. Ščavniško vrelni območje spada v tretji zaščitni pas s sanitarnim režimom zavarovanja. Tako je pri vsakršnih posegih v varstvene pasove vodnih virov, ki imajo vsak zase določeno režim zavarovanja in ki bi lahko vplivali na spremembo lastnosti podtalnice oz. naravnih zdravilnih mineralnih voda, potrebno dosledno upoštevati določila odloka.

12.2. Gramoz

Po ugotovljenih kapacitetah ima največ prespektiv črpalnice gramoz in peska na Apaškem polju pri naselju Zg. Konjšče. Na celotnem območju občine je razen tega črpalnišča gramoz v Zg. Konjšču raztresenih še več manjših črpalnic, kjer se gramoz eksploatira dokaj nekontrolirano in nesistematično. Ob odprtju vsakega eksploatacijskega mora porabniki pripraviti sanacijske programe s izdelanimi predlogi o nadaljnji koristni uporabi opušteneh eksploatacijskih (na primer: za evenirano kmetijsko proizvodnjo pri površinskih kopih, za ribogojstvo, rekreacijo za vodne športe itd.).

13. LOV IN RIBOLOV

13.1. Lov je pomemben porabnik prostora, ki se z ostalimi večjimi porabniki prostora delno laključuje, v veliko večji meri pa dopolnjuje in pokriva. Lovna površina znaša 19.000 ha s katerimi gospodarji 5 lovskih družin z več kot 270 člani. Lovske družine skrbijo za ohranitev in gojitev divjadi, pravičen in enakomeren odstrel.

Na območju občine se nahajajo različne vrste poljske divjadi (fazani, poljske jerebice, poljski zajec) in velika parkljasta divjad (srnjad). Ta divjad je zaenkrat številčno dobro zastopana, vendar je zaradi negativnih vplivov na naravno življenjske pogoje divjadi število nizke divjadi vedno bolj odkrnjeno in je vsako leto potrebno vnesti vedno več divjadi v naravno okolje. Stalež visoke divjadi pa se povečuje.

Ohranitev divjadi je odvisna od ohranjenosti določenih kvalitet njihovega življenjskega okolja. Zaradi človekovih posegov v naravo, urbanizacije, komasacije, arondacij, hidromelioracij, uporabe sodobne agrotehnike, predvsem umetnih gnojil in zaščitnih sredstev v kmetij.

stivu in gozdarstvu, hrupa, itd. se naravno ravnovesje vedno bolj ruši, kar vpliva na razvoj in razmestitev divjadi v prostoru občine. Zato bo v bodoče moralo še bolj kot doslej priti do izražanja sodelovanja oz. usklajevanja interesov predvsem lovnega gospodarstva, kmetijstva in gozdarstva, da se izboljšajo oz. obdržijo naravni pogoji, kar je v interesu celotne družbe. Z dogovorom bo potrebno dati konkretne rešitve, da se površine, ki večinoma niso primerne (težko dostopne, slabše kvalitete, razdrobljene — pasovi ob gozdu itd.) za intenzivno kmetijsko obdelavo prepustijo gozdarstvu ali lovstvu oz. v druge namene.

13.2. Ribolov

Vsi vodotoki na prostoru občine so ribolovne vode. Ob planiranju izgradnje elektrarn na reku Muri bo potrebno hkrati planirati ustrezne ribje poti.

Poleg rekreacijske in naravnovarstvene funkcije ima ribištvo tudi ekonomsko funkcijo, česar pa pri nas še ne izkoriščamo, saj nikjer (kljub naravnim pogojem) ne gojimo rib za vlaganje v vode za široko potrošnjo. Po letu 1986 bo torej potrebno predvideti določene površine ribnikov oz. akumulacijskih jezer v te namene (določene možnosti imata Negovsko ter Blaguško jezero).

14. NAMENSKA RABA PROSTORA Z VIDIKA TURIZMA IN REKREACIJE

Naravne lepote, bioklimatski pogoji, bogastvo vodnih tokov ter mineralnih vrelcev, kulturno-zgodovinski spomeniki, razvoj družbene in komunalne infrastrukture in obstoječi ter planirani turistični objekti omogočajo razvoj turizma na celotnem območju občine. Zato je turizem, predvsem zdraviliški, že desetletja pomembna gospodarska panoga.

Naraščanje prostega časa in potreb delovnih ljudi in občanov, ter neposredna povezanost s turizmom narekuje tudi opredelitev območij za rekreacijo. Spremenjen odnos do odprtega prostora pa zahteva posebno politiko in ukrepanje. Opredelitev turistično zanimivih območij je povezana in odvisna od obstoječih planiranih objektov turistične infrastrukture in tistih, ki so posredno ali neposredno vključeni v turistično ponudbo (ceste, trgovine, gostinski objekti zasebnega in družbenega sektorja, obrti, kulturno zgodovinske zanimivosti, športno rekreacijski objekti itd.).

Zato je nadaljnji razvoj turizma odvisen ne samo od povečanja prenočitvenih kapacitet, ampak tudi od razvoja in izgradnje naštetih dejavnosti.

Za rekreacijo delovnih ljudi je relativno zadovoljivo poskrbljeno, le v mestu Gor. Radgona in Radenci, medtem ko na podeželju pogrešamo osnovne objekte. Primanjkuje primerno urejenih športnih in gostinskih objektov ob izletniških točkah.

Najpomembnejše turistično — rekreacijsko območje je ožje in širše območje Radence. Ožje območje Radence zajema neposredni turistični gravitacijski prostor zdravilišča. V širše območje Radence pa bi morali vključiti predvsem hribovite predele Kapelskih gorc (Kapela, Janžev vrh), ki je z vinsko tradicijo in drugimi naravnimi kulturnimi znamenitostmi odličan prostor za izletništvo, piknike, lov in druge dejavnosti. To območje se kot edino v radgonski občini lahko razvija v izrazito turistično gospodarsko izrabo. V obdobju 1986—1990 se bo turistična ponudba z gradnjo oz. izboljšanjem cestnih dostopov, ureditvijo izletniških točk, dograditvijo zdraviliško-rekreacijskega centra z razširitvijo hotelskih kapacitet, razvojem kmečkega turizma in ureditvijo opušteneh zidanic in camping prostora, občutno izboljšala.

Drugo pomembno območje razvoja turizma, ki lahko dopolnjuje turistično ponudbo zdraviliškega centra v Radencih so izletniške točke v osrednjem delu občine. To sta predvsem Videm ob Ščavnici z Blaguškim jezerom ter Negova z jezerom in drugimi znamenitostmi, ki predstavljata območje mirne poletne rekreacije (čolnarjenje, jadranje, ribolov, plavanje, itd.).

Območja za rekreacijo brez posebne ureditve lahko opredelimo skoraj celotno občino, predvsem pa gričevnate predele občine, ki so primerni za razne vrste rekreacije (izletništvo, pikniki, itd.), ne samo lokalnega prebivalstva.

V povezavi z naravnimi in kulturnimi znamenitostmi ter kmečkim turizmom lahko popostrski ponudbe zdraviliškega turizma oz. tvori celovitejšo turistično ponudbo.

Specifične značilnosti pokrajine ustvarjajo pogoje za formiranje območij sekundarnih bivališč tipa zidanic ali vikendov oz. počitniških hišic.

Na podlagi zazidalnih skic se predvideva na območju Blaguškega in Negovskega jezera organizirana gradnja počitniškega naselja. Za ostale pretebe sekundarnih bivališč bi bilo primerno delno uporabiti zapuščene kmetije in vinske kleti.

Gradnja sekundarnih bivališč (obeh tipov) je dovoljena na območjih: Police, Zbigovci, Orehovski vrh, Ptujška cesta, Očeslavski vrh, Stavešinski vrh, Ivanjski vrh, Plitvički vrh, Lastomerc, Zgajski vrh, Rožički vrh, Stanečinci, Radenski vrh, Ivanjski vrh ter hrib nad Lomanošami.

Za vsa nakazana območja je potrebno izdelati podrobnejše krajinske oz. ureditvene načrte, območja turizma in rekreacije znotraj naselij pa se urejajo z detaljnijo urbanistično dokumentacijo.

15. NARAVNA IN KULTURNA DEDIŠČINA

Osnovni cilji spomeniškega varstva so: varovanje nedotakljivosti spomenikov in evidentiranje ter valorizacija naravnega in spomeniškega fonda. S prostorskim planom in drugimi ustreznimi dokumenti je potrebno ustvariti pogoje za:

- ohranitev tipičnih arhitektonskih spomenikov in urbanih ambientov,
- identifikacije naravnih in kulturnih spomenikov,
- pravilno vključevanje spomeniškega fonda v prostor,
- kmečki stavbni fond zaradi svoje zgodovinske, prostorske in namenske funkcije terja širše opredeljene, kjer niso dovoljeni posegi v avtentičnost pri prenovi ali rekonstrukciji.

15.1. Naravna dediščina

Od obstoječih naravnih dobrin imamo danes na eni strani registrirane in zaščitene lokalitete naravnih spomenikov, katerih ohranjanje je regulirano z zakonskimi akti, na drugi strani pa pokrajine z evidentiranimi kvalitetai, katerih obstoj je odvisen od splošnega odnosa prebivalstva in planiranja vsebinskih elementov prostora.

Glede na to bo oddelek za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve izdelal poseben seznam naravnih spomenikov, ter jih z dogovorom z Zavodom za spomeniško varstvo ustrezno zaščitil pred fizičnim ogrožanjem.

15.2. Kulturna dediščina

- I. Zgodovinski spomeniki
- a) spomeniki ljudske revolucije in delavskega gibanja
 - b) domovi pomembnih Slovencev
 - c) tehnični spomeniki

II. Arheološki spomeniki

III. Umetnostni in arhitekturni spomeniki

- a) gradovi
- b) sakralni spomeniki
- c) javni spomeniki, znamenja, vodnjaki

Tudi kulturna dediščina se bo ustrezno evidentirala ter se z dogovorom s spomeniškim varstvom zaščitila pred samim fizičnim ogrožanjem.

16. SPREMENJANJE IN URESNIČEVANJE DRUŽBENEGA PLANA OBČINE

Izvršni svet skupščine občine bo v skladu z 52. in 53. členom zakona o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije (Ur. list SFRJ, št. 46/85) spremljal uresničevanje družbenega plana občine in najmanj enkrat na leto obveščal skupščino občine o rezultatih uresničevanja plana.

Če nastanejo pogoji za spremembo plana, se plan v skladu s 55. členom zakona spreminja po postopku, ki je določen za njegovo sprejete.

Sestavni del Srednjeročnega družbenega plana občine Gornja Radgona je kartografski del: »Družbeni plan občine za obdobje 1986—1990 — prostorski vidik M 1:5000 s prilogami — območja pokrivanja kart TTN, PK N M 1:5000

- namembnost prostora
- predvidene spremembe namembnosti zemljišč
- pregledni katastrski načrt od št. 1—50.

Številka: 11/30-1/84

Datum: 30/6/1986

PREDSEDNIK
Skupščine občine G. Radgona
Peter FRIDAU

PROMETNO TEKMOVANJE

Zopet OŠ Beltinci in SDEŠ Murska Sobota

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri Skupščini občine Murska Sobota je zopet organiziral tekmovanje Kaj več o prometu za učence osnovnih šol in šol srednjega usmerjenega izobraževanja. Med osnovnimi šolami so se ga udeležile vse, razen osnovnih šol Kuzma in Prosenjakovi. Sodelovalo je 22 osnovnošolskih ekip z 88 tekmovalci, ki so se pomerili v testiranju, ocenjevalni vožnji po mestu in spretrostni vožnji na poligonu. Pri osnovnih šolah je zmagala prva ekipa OŠ 1, 209, OŠ Beltinci II, 234, OŠ Grad II, 254, OŠ EK Murska Sobota, 255, OŠ Rogoševci, 262, OŠ EK Murska Sobota II, 321, OŠ Bogojina, 322, OŠ Puconci, 337, in OŠ Rogoševci II, 393 ka-

zenskih točk. Med posamezniki je zmagal Damjan Horvat (Beltinci) brez kazenske točke pred Goranom Srako (Beltinci), 10, Igorjem Maričen (Grad), 25, Darkom Lackom (Beltinci), 25, in Boštjanom Lucijem (EK MS), 26 kazenskih točk.

Pri šolah srednjega usmerjenega izobraževanja, ki je veljalo tudi kot pomursko tekmovanje, so sodelovale štiri šole iz soboške in lendavske občine. Iz soboške občine je zmagal Robi Poroščak z 35 kazenskimi točkami pred Dušanom Verešem, 51, Zvon-

kom Rebrico (vsi SDEŠ), 53, Borisom Tomcem (SSCTPU), 57, in Igorjem Granfolom (SKS Rakičan), 63 kazenskih točk. Prvi trije iz soboške občine so tudi najbolje uvrščeni pomurski tekmovalci. Iz lendavske občine je zmagal Jože Tivadar z 59 kazenskimi točkami pred Brankom Horvatom, 64, in Borutom Balantičem, 165 kazenskih točk. Zmagovalci na občinskem in pomurskem tekmovanju so se uvrstili na republiško tekmovanje, ki bo 23. aprila v Kranju.

F. Mauček

PREVENTIVNO DELO RADGONSKIH GASILCEV

Gasilni aparat v vsako družino

Ker so požari vsako leto povzročili veliko škodo, dostikrat tudi človeške žrtve in ker sta največkrat vzrok za požar neprevidnost in malomarnost, so se v radgonski občini že pred dvema letoma odločili za povečano preventivno dejavnost. Posebej so to dejavnost naravnali na mesec požarne varnosti, ker pa to očitno ni bilo dovolj, so sklenili, da bodo požarno varnostni preventivi namenili pozornost vsak dan.

Pri začetnih požarih bi lahko človek posredoval sam, pa največkrat nima potrebnega orodja in opreme za gašenje začetnih požarov. Nič drugega ne preostane, da si vsako gospodinjstvo priskrbi ročni gasilni aparat, gasilci pa naj bi pomagali, da se v gospodinjstvih naučijo ravnati z njimi. Akcija so začeli izvajati v vseh gasilskih društvih in je dala že zelo lepe rezultate. Na občnem zboru občinske gasilske zveze so pred nedavnim povedali, da ima v občini že 1800 gospodinjstev ročni gasilni aparat, to pa je že preko 60 odstotkov. Akcija se bo nadaljevala tudi letos.

Jani D.

VARNOSTNE RAZMERE SO DOBRE

POLITIČNEGA KRIMINALA NI

Če ocenjujemo politično-varnostne razmere po tem, da ni bilo kaznivih dejanj in hujskih prekrškov s političnim obelježjem, potem lahko ugotovimo, da so bile varnostne razmere v Pomurju v zadnjih letih ugodne. Tako je zapisano v letnem poročilu javnega tožilstva v M. Soboti. Tožilstvo ni obravnavalo nobene ovadbe za tovrstno kaznivo dejanje. Nekaj političnih deliktov pa je vendarle bilo, če računamo tudi stavke vendar te niso bile pod organizirane sovražne dejavnosti, temveč plod nezadovoljstva in vse večje kritičnosti do preloženega reševanja nakopičenih razvojnih problemov in tekočih vprašanj gospodarske politike. Ocenjujoč razmere, je tožilstvo menilo, da mora priti do sprememb določb kazenskega zakona, posebno člena 133, kjer je sedaj v praksi prihaja do restriktivne uporabe teh določil. Tožilstvo je ves čas spremljalo dogajanja na tem področju, vendar ni našlo potrebe po nobeni intervenciji. Tudi na področju tiska ni bilo zaznanih deliktov, tako da tožilstvo ni imelo vzroka za prepoved. Ocenjuje pa se, da je čedalje več manjših deliktov na področju odnosov med ljudmi, ki v Pomurju živijo, na to pa vplivajo tudi težavne gospodarske razmere.

Jani D.

14 odstotkov občanov v civilno zaščito

Temeljne naloge na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v lendavski občini bodo letos naslednje:

Razvijali bodo teritorialno obrambo s poudarkom na vzgoji in usposabljanju starejših, poveljstev in enot teritorialne obrambe. Poseben pomen bodo namenili krepitvi narodne zaščite v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela ter usposabljanju vseh delovnih ljudi in občanov.

Razvoj civilne zaščite je bil v občini tudi doslej dokaj dober, letos pa nameravajo storiti še več, želijo namreč vključiti 14 odstotkov prebivalstva v civilno zaščito, torej v enote in štabe. Računajo tudi na 80-odstotno opremljenost z osebni in kolektivni zaščitni sredstvi. Več sredstev bodo namenili razvoju upravnih zvez ter sistemu opazovanja in obveščanja. Za to bodo morali dobiti tehnična sredstva, ki bodo te zveze zagotavljala.

V vseh krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela bodo skrbeli za dograjevanje in izpopolnjevanje obrambnih priprav s poudarkom na večjem vključevanju organov družbenopolitične skupnosti. Načrtno bodo nadaljevali gradnjo zaključnih osnovne zaščite. V lendavski občini menijo, da je potrebno tudi na področju splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite vsak dinar racionalno trošiti, nekatere drage oblike pa opustiti.

Jani D.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKO SOBOTO

Nevarna vožnja s tovornjakom

Po še nepopolnih podatkih je bilo v prvem trimesečju letošnjega leta več prometnih nesreč kot v enakem obdobju lani, toda posledice so veliko lažje. Ni bilo veliko težkih nesreč, kar nas lahko veseli, a število prometnih nesreč nikakor.

POSTALO JI JE SLABO

5. aprila se je zgodila prometna nezgoda v Grlavi. Iz Banovca proti Salincem se je peljala z osebnim avtomobilom Slavica Bajec iz Veržaja. Med vožnjo naj bi ji postalo slabo in zapeljala je s ceste v vrtno ograjo. Laže se je poškodovala sopotnica V. P.

SPREGLJEDAL SMERNI KAZALEC

5. aprila se je zgodila prometna nezgoda v Rankovcih. Iz M. Soboti proti Gederovcem se je peljala z osebnim avtomobilom Kristina Kerčmar. V Rankovcih je nakazala smer in zavila na dvorišče v trenutku, ko je za njo pripeljal voznik osebnega avtomobila Milan Gyergyek iz M. Soboti. Sprejledal je smerni kazalec in trčil v avtomobil kerčmarjeve. Škode na vozilih je za 1,8 milijona dinarjev.

IZSILIL PREDNOST

9. aprila se je zgodila prometna nezgoda pri Gederovcih. Voznik osebnega avtomobila Milan Korpič iz Vrbovca se je peljal s sopotnikom Brankom Jurkom in Toštom Hojčcem iz Ravenskih Novakov (Križevac) proti M. Soboti. V križišču cest mu je z desne strani ceste pripeljal voznik osebnega avtomobila Bogdan Dolenc iz Ljubljane. Sprejledal je znak STOP in tako izsilil prednost.

Pri trčenju se je Hojčec hudo poškodoval, Jurak pa je dobil lažje poškodbe. Škode je za 10 milijonov dinarjev.

VINJEN NA CESTO

10. aprila se je zgodila prometna nezgoda na magistralni cesti v Sp. Ščavnici. Voznik kolesa z motorjem Anton Planinšek iz Lesar je domnevno vinjen zapeljal s parkirnega prostora gostilne Križan na magistralno cesto v trenutku, ko je po njej pripeljal voznik osebnega avtomobila Štefan Šeruga iz M. Soboti. V trčenju se je Planinšek hudo poškodoval.

J. D.

Več znanja — manj raka

Več znanja — manj raka je rek, ki velja tudi za prebavila in je v dolgoročni prevenciji rakave rasti na prebavilih dobrodošel. Okrog nastanka rakave rasti na prebavilih je še veliko nejasnosti, hipotez in teorij. Ena od teorij ugotavlja, da imajo največji vpliv na nastanek rakave rasti na prebavilih v okolici in manj dedna zasnova. Epidemiološke študije ugotavljajo, da rak ni nujna posledica staranja, kot se je mislilo doslej. Osnovni elementi za nastanek raka so pri človeku odvisni od načina življenja. To so prehrana, kajenje in še drugi dejavniki. Iz tega sledi, da starost sama po sebi ni rizični dejavnik za nastanek raka na prebavilih, pač pa časovne izpostavljenosti škodljivostim iz okolice. Tako se rakava rasti pojavi po daljši izpostavljenosti, največje po 40. letu starosti, čeravno to ni pravilo, saj zbolijo tudi mlajši, v četrtem in celo tretjem desetletju življenja.

Poleg časovne ekspozicije je važna tudi količinska ekspozicija. Čim več škodljivosti deluje na organizem hkrati in čim večja je količina delujoče škodljivosti, tem večja je možnost obolevanja. Za nastanek raka največje ni odgovoren samo en dejavnik — in ga je zelo težko definirati, tako kot bakterije, ki povzročajo kužne bolezni. Epidemiološke študije omogočajo razlikovanje več vrst vzročnih dejavnikov:

- dejavnike, ki pospešujejo razvoj raka, ker okvarjajo celice: denimo: ostro začinjena — poprana hrana okvarja celice želodčne sluznice,
- spremljajoče dejavnike, ki olajšajo delovanje karcinogenih snovi; to so razna topila karcinogenih snovi, denimo maščobe v prebavilih (mastna hrana),
- vzročni dejavniki — karcinogeni so kemične snovi, ki povzročajo mutacijo celice, n. pr. sestavine dima, smol, tobaka itd.

Z vlogo škodljivosti za nastanek raka se ne morejo izključiti dednostni dejavniki, vendar je zelo težko razločiti škodljive dejavnike iz okolice in dednostne dejavnike, ker živijo sorodniki največkrat v podobnem ali enakem okolju podobno ali enako življenje. K teoretičnemu razlaganju še nekaj praktičnih primerov: za rak na želodcu obolijo ribiči na Islandu in Novi Fundlandiji pogosteje kot drugi poklici oz. narodi, kar se povezuje z obilnim uživanjem prekajenega in soljenega mesa ter rib. Podobne razmere so bile na Japonskem. V ZDA so se navade prehrane v 20. letih tega stoletja korenito spremenile. K temu je pripomoglo epohalno odkritje konzerviranja hrane s hlajenjem oz. zamrzovanjem. Opuščeno je bilo prekajevanje, soljenje oz. mariniranje hrane. Poraba sveže hrane, mleka, povrtnin itd. je naglo rasla. Pri Japonskih zdolcih v ZDA se je šele v drugi generaciji zmanjšala obolevnost za želodčnim rakom, zaradi prevzema navad prehrane v novem okolju.

V Sloventi obolevanje za želodčnim rakom upada tako kot v ostalem razvitem svetu. Vzročna povezava s prehrano je možna, vendar ni dokazljiva, ker gospodarske razmere znanstvene raziskave onemogočajo. Dokazano je, da so nitrati in nitriti karcinogeni. Primerno hlajenje (od 0 do +4° C), zamrzovanje ali dodajanje vitamina C blokira tvorbo omenjenih spojin v hrani. Kaže, da obstajajo zaščitni in rizični dejavniki iz okolice za nastanek raka na prebavilih. Zaščitni naj bi bili predvsem sveža hrana (povrtnine, sadje, posebno citrusno in sokovi, mleko in mlečni izdelki, živalske beljakovine) in redni obroki hrane. Rizični dejavniki naj bi bile cerealijske (pšenični kruh, krompir, riž, zelje), leguminoze (fižol, leča), prekajena in marinirana hrana, živalske maščobe, pečena hrana, posebno z raznja, močno pregrta hrana, alkohol, kajenje.

Za sedaj živimo nad 40 leta staro rizično populacijo je odredljivo le zgodnje odkrivanje rakave rasti na prebavilih in operativno zdravljenje. Japonci so dosegli fantastične rezultate s 95,3- do 100-odstotnim petletnim preživetjem, kar je istovetno z ozdraviteljo. Za naše razmere (slabo opremljena zdravstvena služba s slabo zmogljivostjo) je to samo utopija. dr. Štefan VUCAK

200 milijonov za požarno varstvo

Družbeni razvoj, še posebno pa urbanizacija življenja iz dneva v dan zahteva dobro urejeno požarno varstvo, to pa je možno zagotoviti le s sodobno opremo, pravočasno prijavo požarov ter strokovno podkovanim članstvom v gasilskih organizacijah. Skupščina samoupravne interesne skupnosti za boj proti požarom občine Lendava je v lanskem letu zagotovila okoli 100 milijonov dinarjev za požarno varstvo. Ta sredstva so zbrali iz prispevkov zaposlenih, katastrofskega dohodka kmetovalcev in požarnih premij. Največ denarja so porabili za ureditev gasilskega centra v Lendavi, v katerem so tudi servisne delavnice, v letošnjem letu pa naj bi v tem centru uredili tudi prijavno službo za požare. Tudi na gasilsko opremo niso pozabili, saj so kupili nekaj orodnih vozil in drugo gasilsko opremo.

V letošnjem letu naj bi za potrebe požarne varnosti zbrali 200 milijonov dinarjev. Nekaj denarja bodo namenili za delovanje občinske gasilske zveze in društev, kupili bodo gasilska vozila za društvo v Petišovcih in Dolgi vasi, uredili UKV povezavo s tistimi društvi, ki nimajo telefona, da bi prijavi požar. Večji del sredstev pa bo namenjen izdelavi idejnega projekta za ureditev hidrantne mreže v Lendavi. Ugotavljajo, da je ta mreža zastarela in ne zagotavlja potrebne količine požarne vode, še zlasti pa je kritično v industrijski coni. V letošnjem letu naj bi v vseh delovnih organizacijah ustanovili gasilske enote in usposobili delavce za gašenje začetnih požarov.

Jani D.

ARCOSURK
 AGROSERVIS, p. o.
 69000 Murska Sobota, Kroška cesta 58
 telefon: (069) 21-630

SERVIS motornih vozil in kmetijskih strojev

Prodaja vozil zlasti in rezervnih delov

Lastniki kombajnov Zmaj, sedaj je čas, da naročite in kupite rezervne dele za vaše stroje. Naročila sprejemamo vsak dan od 7. do 15. ure. Poskrbite, da bodo vaši stroji v sezoni delovali nemoteno!

zaščita **Dinitrol** zaščita **anti-explo**

Elektro kontakt Zagreb n.s.o.o.
 TOZD »Elektromaterial«
 Proizvodnja elektroinstalacijskega materiala Lendava n.s.o.o.

Številka žiro računa: 51920-601-11688

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA
 ELEKTRO-KONTAKT ZAGREB
 TOZD ELEKTROMATERIAL
 LENDAVALA

OBJAVLJA
 prosta dela in naloge

ORGANIZATORJA PROGRAMERJA

POGOJI:

- Visoka ali višja izobrazba organizacijsko informacijske smeri, tehniške ali ekonomske smeri,
- 3 leta delovnih izkušenj z visoko in 4 leta z višjo izobrazbo pri organizaciji AOP in izdelavi zahtevnejših programov,
- 3 meseci poskusnega dela,
- pasivno znanje angleškega jezika.

Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas. Kandidati naj pošljejo ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov:

ELEKTRO-KONTAKT ZAGREB
 TOZD ELEKTROMATERIAL
 Kolodvorska 8
 69220 LENDAVALA

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

Sklad stavbnih zemljišč občine Lendava
 Trg ljudske pravice 5, 69220 Lendava

razpisuje na podlagi sklepa 1. seje komisije za oddajo stavbnih zemljišč z dne 28. 3. 1988

javni natečaj

za oddajo opremljenih stavbnih zemljišč za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš pod pogoji iz lokacijske dokumentacije pod št. DL 161/87 z dne 1. 3. 1988, ki jo je izdelal Zavod za ekonomiko in urbanizem Murska Sobota, v zahodnem delu naselja Turnišče, v kompleksu individualnih stanovanjskih hiš, in sicer:

- a) prtilična, podkletena, s podstrešnimi sobami ali medetažna enodružinska stanovanjska hiša v masivni ali montažni izvedbi,
- b) velikost objekta 10 x 12 m z možnostjo odstopanja + 3 m, v smeri severozahod-jugozahod,
- c) streha dvokapnica z naklonom 30-40°, s kritino rdeče rjave barve,
- d) smer stremena severozahod-jugozahod,
- e) dovoljeni so pomožni objekti (drvarnica, garaža, shramba) v sklopu objekta

na stavbnih zemljiščih v K. O. Turnišče:

1. parc. št. 2432/24, 677 m²
2. parc. št. 2435/20, 691 m²
3. parc. št. 2441/3, 527 m²
4. parc. št. 2444/2, 584 m²
5. parc. št. 2445/2, 633 m²

Cena stavbnega zemljišča za m² znaša 4.814 din. V ceno stavbnega zemljišča so vračunani stroški pridobivanja stavbnega zemljišča, stroški nadomestila za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča in lokacijska dokumentacija s potrebnimi soglasji.

Cena za komunalno opremo znaša 5.108 din za m².

Pogoji natečaja:

1. Pogoji, način in postopek oddaje stavbnega zemljišča so določeni z odlokom o oddajanju stavbnega zemljišča v občini Lendava (Ur. objava št. 20/86). Ponudniki morajo svoje pisne ponudbe s potrdilom o plačani varščini v višini 690.000 din priporočeno poslati v zaprti kuverti (na obrazcih, ki jih interesi dobijo pri strokovni službi sklada Trg ljudske pravice 5, soba št. 17, ali na sedežu KU Turnišče) z navedbo »za javni natečaj za oddajo stavbnega zemljišča« na naslov: Sklad stavbnih zemljišč občine Lendava, Trg ljudske pravice 5, v 15 dneh od objave v Vestniku.
2. Ponudnik lahko navede z eno plačano varščino v ponudbi tri gradbene parcele, na katerih bi želel graditi. Varščina se nakaže na žiro račun sklada stavbnih zemljišč občine Lendava, št. rač. 51920-654-40024.
3. Na podlagi odločitve komisije za oddajo stavbnih zemljišč skleneta uspešni ponudnik in sklad, najpozneje v 30 dneh po obvestilu o izzidu natečaja, pisno pogodbo o oddaji stavbnega zemljišča. Ponudnik mora plačati v pogodbi določen znesek takoj po podpisu pogodbe.
4. V primeru enakoga števila točk na osnovi meril odloka ima prednost pri pridobitvi stavbnega zemljišča ponudnik, ki ima več točk pri posameznem merilu na osnovi vrstnega reda posameznih meril.
5. O izbiri ponudnika obvesti razpisna komisija pisno vse ponudnike, ki so se udeležili javnega natečaja. Vsak ponudnik lahko vloži ugovor v osmih dneh od dneva, ko je sprejel obvestilo o izboru, na upravni odbor sklada, če meni, da je z odločitvijo kršena njegova pravica.
6. Graditelji so dolžni začeti z gradnjo v 1 letu in končati gradnjo v 5 letih od dneva natečaja.
7. Javni natečaj bo pri strokovni službi sklada, Trg ljudske pravice 5, v mali sejni sobi, tretje nadstropje, 28. 4. 1988 ob 13. uri.
8. V ceno zemljišč se vračunajo stroški objave javnega natečaja.
9. Lokacijska dokumentacija je na vpogled pri SO Lendava, oddelek za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve, soba št. 17.

Komisija za oddajo stavbnih zemljišč

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno, 16.55 Obvestila, 17.00 Lepo je v naši domovini biti mlad... mladinska oddaja, 17.30 Glasba-reklame-glasba, 18.00 »21-232« — propagandno-glasbena oddaja, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno, 16.55 Obvestila, 17.00 Sobotna reportaža, 17.20 Strokovnjak odgovarja, 17.40 Glasba-reklame-glasba, 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232)	RADIO MURSKA SOBOTA 10.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 Srečanje na pomurskem valu, 12.00 Spored v madžarskem jeziku, 13.00 Doma in onkraj meje, 13.30 V nedeljo popoldne (Aktualni prispevek, kmetijska, humor), 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno, 16.55 Obvestila, 17.00 Sportna oddaja, 17.30 Glasba-reklame-glasba, 18.00 Sotočje, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno, 16.55 Obvestila, 17.00 V živo... 17.30 Glasba-reklame-glasba, 18.00 Sotočje, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 Najlepše*želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno, 16.55 Obvestila, 17.00 Gospodarska tema, 17.30 Glasba-reklame-glasba, 18.00 Vprašanja-odgovori, 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno, 16.55 Obvestila, 17.00 Oddaja o kulturi, 17.30 Glasba-reklame-glasba, 18.00 Povejmo javno, 18.15 Svet Romov — Romano vilago, 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA 9.45—12.00 in 16.00—23.50 Teletekst rtv Ljubljana, 10.00 Tednik, 11.00 T. Mann: Izpovedi pustolovca Feliksa Krulla, ponovitev 2. dela nemške nadaljevanke, 16.30 Mozaik, ponovitev tednika, 17.30 V znamenju dvojčkov: Od kod sneži, 7. del, 17.50 Grizli Adams, 11. del ameriške nanizanke, 18.15 Vezenje in obdelava usnja, izobraževalna oddaja TV Sarajevo, 19.30 Tv dnevnik, 19.59 Zrcalo tedna, 20.20 H. Dietl — P. Süskind: KIR ROYAL, 5. del nemške nadaljevanke, 21.15 Zmagoslavje zahodne civilizacije, 12. oddaja, 22.05 Tv dnevnik, 22.20 Tarče, ameriški film. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik, 17.30 Otroška oddaja, 18.00 Izobraževalna oddaja, 18.30 Risanke, 18.40 Številke in črke, kviz, 19.00 Domači ansambli: Fantje treh dolin, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Koncert Dimitrisa Sgourusa, 1. del, posnetek, 21.40 En avtor, en film, 22.00 Shoah, ciklus dokumentarnih filmov.	TV LJUBLJANA 7.35 in 14.40—0.55 Teletekst rtv Ljubljana, 8.00 Radovedni Taček: Cirkus, 8.15 Pamet je boljša kot žamet: Kdo dela luknje v avtomobilu, 8.20 V znamenju dvojčkov, 7. oddaja, 8.40 E Peroci: Moj dežnik je lahko balon, 11.05 Republiška revija MPZ Zagorje, 5. oddaja, 11.35 Ponovitev — izbor tedenske programske tvornosti, 15.10 Ognjeni vozovi, angleški film, 16.55/17.00 Športni prenos, 18.25 Da ne bi bolelo, 19.01 Knjiga, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Naš utrip, 20.20 Zrebanje 3 x 3, 20.30 M. Laurence: Vrnitev v paradiz, 25. del avstralske nadaljevanke, 21.20 Križ krač, 22.45 Tv dnevnik, 23.00 Neopazen družabnik (del. naslov) ameriški film. Oddajnik II. TV mreže: 14.35 Kako biti skupaj, 15.05 Mladinski film, 16.35 Življenje A. Senoa, drama — 2. del, 17.35 Junaki vele-mesta, otroška predstava, 18.40 Dallas, ameriška nadaljevanke, 19.30 Tv dnevnik, 20.15 Glasbeni večer — M. Musorgski: Boris Godunov, 21.50 Portreti, oddaja iz kulture, 22.20 Športna sobota.	TV LJUBLJANA 8.50—22.45 Teletekst rtv Ljubljana, 10.15 Grizli Adams, ponovitev 11. dela, 10.40 M. Laurence: Vrnitev v paradiz, ponovitev 25. dela, 11.30 Domači ansambli: Ansambel Ivana Ruparja, 12.00 Ljudje in zemlja, 12.30 Srečanje koroških vizarjev, 13.00 Znanje—imanje, oddaja tv Novi Sad, 14.00 J. Dietl: Sinovi in hčere steklarja Jakoba, 3. del, 15.20 Čas oddiha od sobote do ponedeljka, sovjetski film, 16.45 Slovenci v zamejstvu, 17.15 Predstaviteljski pevski zbor Evrovizije 88, 1. del, 19.30 Tv dnevnik, 20.07 Bogdan Pop Gorčev: Trst via Skopje, 5. del, 21.00 Zdravo. Oddajniki II. TV mreže: 8.55 Poročila, 9.00 Danes za jutri in igrani film, 12.00 Anglunipe, oddaja v romščini, 14.00 Športno-zabavno popoldne, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Čas negotovosti, poljudnoznanstvena serija, 20.45 Večraj, danes, jutri, 21.00 Mali koncert, 21.20 Športni pregled, 22.00 Reportaža z nogometne tekme Šutjeska:Dinamo.	TV LJUBLJANA 9.45—12.20 in 16.30—23.25 Teletekst rtv Ljubljana, 10.00 Naš utrip, 10.15 Zrcalo tedna, 10.30 Čas brez zločina, ameriški film, 17.00 Mozaik, ponovitev, 17.30 Radovedni Taček: Tekmovanje, 3. oddaja, 17.45 Makedonske narodne, 3. oddaja, 18.15 Čas, ki živi, 19.01 Obzornik, 19.30 Tv dnevnik, 20.07 Aktualno: Gorenje v Jugoslaviji, 22.10 Tv dnevnik, 22.25 Glasbeni večer. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik, 17.30 Čudežna soba, otroška oddaja TV Skopje, 17.45 Otroška oddaja, 18.00 Beograjski tv program, 19.00 Indirekt, oddaja o športu, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Umetniški večer: Portret Aleca Guinnessa, ameriški dokumentarni film, Pot do plemstva.	TV LJUBLJANA 9.45—11.25 in 16.00—23.30 Teletekst rtv Ljubljana, 10.00 Kemija: Meritve laboratoriju, 11.00 Tuji jeziki, 16.30 Mozaik — šolska tv, ponovitev, 17.40 Pamet je boljša kot žamet: Učena Pepelka, 17.45 Periskop, 19.01 Obzornik, 19.30 Tv dnevnik, 20.07 G. Verdi: Rigoletto, opera, 22.25 Osmi dan, oddaja o kulturi, 23.05 Tv dnevnik. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik, 17.30 Mali svet, otroška oddaja, 18.00 Tuji jeziki: Angleščina, 38. lekcija, 18.40 Številke in črke, kviz, 19.00 Glasbena parada Radenci 88: Plesni orkester tv Zagreb, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Po sledovih Slovencev v svetu, 7. oddaja: Ameriški Slovenci in II. svetovna vojna, 20.40 Zrebanje lota, 21.35 Izziv, oddaja resne glasbe.	TV LJUBLJANA 9.45—12.55 in 15.00—23.25 Teletekst rtv Ljubljana, 10.00 Mozaik: G. Verdi: Rigoletto, opera, ponovitev, 12.15 Osmi dan, oddaja o kulturi, 17.00 Tuji jeziki: Angleščina, 38. lekcija, 17.25 E. Peroci: 2 in 2 je štiri, 17.40 Urban Gyula: Sinjemodri Peter, lutkovna igrara, 18.15 Male razlike in njihove velike posledice: Socialna vloga spolov, 1. oddaja izobraževalne serije TV Sarajevo, 19.01 Obzornik, 19.30 Tv dnevnik, 20.07 Film tedna: V iskanju gospoda Goodbara, ameriški film, 22.10 Mali koncert: Govorica telesa, 22.20 Tv dnevnik, 22.35 Mednarodna obzorja. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik, 17.30 Indijanske legende, otroška oddaja, 18.00 Izobraževalna oddaja, 18.40 Video godba, ponovitev, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Športna sredi, 22.30 Tv dnevnik.	TV LJUBLJANA 9.45—12.30 in 16.05—23.55 Teletekst rtv Ljubljana, 10.00 Mozaik — Šolska tv, 11.15 Vodovodar, ponovitev avstralskega filma, 16.20 Video strani, 16.35 Mozaik — šolska tv, ponovitev, 17.50 Indijanske legende, kanadska serija za otroke, 18.15 Slovenski ljudski plesi: Gorenjska, 3. oddaja, 19.01 Obzornik, 19.30 Tv dnevnik, 20.07 Tednik, 21.10 T. Mann: Izpovedi pustolovca Feliksa Krulla, 3. del nemške nadaljevanke, 22.10 Tv dnevnik, 22.25 Jubilejna tveteka, 15. oddaja. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik, 17.30 Hajduški časi, otroška oddaja, 18.00 Družinski magazin, izobraževalna oddaja, 18.30 Veleseljski tv biro, 18.40 Številke in črke, kviz, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Glasbeni ropot, 20.45 Dokumentarne iveri, 21.05 Po sledeh napredka, 21.45 Jazz na ekranu, 22.15 Operacija oči, 3. oddaja.
TV ZAGREB 8.30 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Reška kronika, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Lovca (nadaljevanke), 20.55 Kviz, 22.00 Dnevnik, 22.20 Kultura, 23.50 Nočni program.	TV ZAGREB 9.00 Tv v šoli, 10.35 Ponovitev, 14.55 Narodna glasba, 15.25 Kritična točka, 16.10 Poročila, 16.15 Tv koledar, 16.25 Nogo-met: Rad — Reka, 18.15 Mali koncert, 18.30 Tv scena, 19.15 Risanke, 19.30 Dnevnik, 20.00 Concertino, 20.15 Boljše življenje, 21.05 Princ iz Bel Aira (film).	TV ZAGREB 10.30 Nedeljsko dopoldne za mladino, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Družinski magazin, 13.30 Starševska posvetovalica, 14.00 Skrivni dnevnik Adriana Molea (nadaljevanke), 14.55 Resna glaba, 15.40 Dokumentarno popoldne, 17.10 Bonboni na veliko (film), 18.55 Risanke, 19.30 Dnevnik, 20.00 Ljubezen nam je vsem v pogubo (tv drama), 20.55 Gentleman-ski sporazum (film), 22.30 Dnevnik, 22.50 Nočni program	TV ZAGREB 8.30 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Bjelovarska in varaždinska kronika, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Drama, 21.10 Znanost in mi, 21.55 Dnevnik, 22.15 Nočni program.	TV ZAGREB 8.30 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Osijejska kronika, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Loto, 20.05 Queenie (nadaljevanke), 21.10 Univerziada 1987, 22.40 Dnevnik, 23.00 Nočni program.	TV ZAGREB 8.30 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Splitska kronika, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 21.50 Reportaža, 22.25 Nočni program.	TV ZAGREB 8.30 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Splitska kronika, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 21.50 Reportaža, 22.25 Nočni program.
TV AVSTRIJA 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitev, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Ordinacija na ulici Bülow, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Primer za dva, 21.20 Moda, 22.05 Šport, 22.35 Umetnine. Drugi program 16.00 Glasbene želje, 16.45 Hotel, 17.30 Svet živali, 18.00 Tedenski tv spored, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Diagnostika, 21.20 O pornografiji, 22.00 Čas v sliki, 22.22 Človek zakona (film), 0.05 Črna roka mafije (film).	TV AVSTRIJA 10.30 Ponovitev, 13.50 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Nogomet, 19.00 Vesela sobota, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Schow Rudija Carella, 21.55 In ravno banane (zabavno-glasbena oddaja), 23.00 Da, minister, 23.25 Svet videa, 0.25 Munsterjevi Drugi program 15.15 Glasbene želje, 16.00 Pogled v deželo, 17.00 Ljuba družina, 17.45 Kdo me hoče?, 18.00 Novosti iz filma, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Maria Stuart, škotska kraljica (film), 22.20 Šport, 22.50 Proces po hitrem postopku (film), 0.20 Vrana (film).	TV AVSTRIJA 9.00 Poročila, 9.05 Ponovitev, 13.30 Družinski magazin, 13.55 Predstaviteljski pesmi za Evrovizijo 88, 14.40 Otroški in mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Troilus in Cressida Drugi program 9.00 Poročila, 9.05 Matineja, 15.00 Športno popoldne, 17.15 Klub seniorjev, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Mesto zločina, 21.50 Zabava (film), 23.25 Šport, 23.35 Chicago 1930.	TV AVSTRIJA 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitev, 16.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Mike Hammer, 22.05 Zen in japonska kultura, 22.50 Skrivnost indijskega plesa. Drugi program 16.00 Glasbene želje, 17.30 Nova tovarna, 18.00 Lipova cesta, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Elegantni pes, 21.15 Schilling, 22.00 Čas v sliki, 22.22 Ti ali oba (film), 0.30 Colombo.	TV AVSTRIJA 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitev, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Ordinacija v ulici Bülow, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Univerzum: Naše vesolje, 21.07 Dallas, 21.55 Super fliper, 22.22 Sedem dni do eksplozije (film), 0.00 Velika dolina (nadaljevanke).	TV AVSTRIJA 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitev, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Ordinacija v ulici Bülow, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Velike sanje (nadaljevanke), 21.45 Hiša zla (film), 23.40 FBI (nadaljevanke). Drugi program 16.00 Glasbene želje, 17.00 Vzgojna oddaja, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Dogodki in osebnosti, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Meščanska reforma, 22.00 Čas v sliki, 22.22 Šport.	TV AVSTRIJA 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitev, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Ordinacija v ulici Bülow, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zabavni večer, 21.55 Farmerjeva hči (film), 23.30 EO v latinsko — ameriških plesih. Drugi program 16.00 Glasbene želje, 17.15 Svet živali, 18.00 Šport, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 V sliki, 20.15 Notranjopolitična oddaja, 21.05 Dinastija, 22.00 Čas v sliki, 22.22 Klub 2.
TV MADŽARSKA 9.05 Ni vedno sonca, pon. TV filma, 10.25 Delta, pon. 10.50 Telovadba za invalide, 17.10 Tv program za 3 dni, 17.15. Letni kolo-barji, spored za upokojenje, 17.45 Tekla, koristni napotki, 18.00 Okno, služnostni program, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Poslednja akcija, francoski č/b film, 21.35 Panorama, svetovnopolitični magazin, 22.35 Samo kino, madžarski film, 0.05 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 9.05 Naš ekran, pon. 9.35 Boks, dijaška olimpiada, 10.10 Šestnajst deklet iz šestnajstih mest, TV film, 14.05 Narek, francoska serija, 15.00 Afrika, dokumentarna serija, 16.05 Kratki film, 17.30 Pravni primeri, 18.20 Način življenja, 18.45 Tom in Jerry, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Butch in Sundance, ameriški film, 21.55 Geza Hofi show, 23.05 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.45 Spored za otroke, 9.50 Robert Ratonyi show, 10.00 Super babica, 10.55 Raba ETO — U. Dozsa, nogomet, 12.55 Cirkuski utrinki, 14.00 Srečno, kviz, 14.50 Praznik Sirije, 15.10 Družinska nedelja, 16.20 Kviz, 17.20 Delta, 17.45 Oglejmo si skupaj, 18.25 Pravljičje, 19.00 Teden, aktualne reportaže, 20.10 Tajna mesta, angleški film, 21.45 Telesport, 23.05 Poročila.	TV MADŽARSKA Prvi program ne oddaja, oddajniki druge mreže pa od 20.00 prenašajo programe regionalnih studiev Budimpešta, Pecs in Szeged. (do 21.00)	TV MADŽARSKA 8.45 Šolska TV, 9.50 TV loto, 10.00 Besedo ima obramba, TV igra, 10.55 Telovadba za invalide, 17.05 Spored za 3 dni, 17.40 Za najmlajše, 17.45 Jezikovne uganke, 18.40 Nils Holgersson, risanka, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Vsi smo šoloobvezniki, 3. del češke serije, 21.05 Studio '88, kulturni TV tehnik, 21.50 Kardiologija, 4. del zdravstvene oddaje, 22.05 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 9.05 Mesto devic, spevoigrara, 16.05 Dekleta — dečki, 16.40 Kratki filmi: 1. Kočljivo vprašanje, 2. Kadilec, 3. Gani se! Gremo! 17.35 Halo, hal, zadnji del angleške serije, 18.20 Za boljši jezik, 18.45 Cim cim, literarne uganke za otroke, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Beg čez zasilni izhod, francoska kriminalka, 21.25 Reportaža iz Vietnama, 22.05 Varstvo mest, 22.45 Tv dnevnik	TV MADŽARSKA 9.05 TV doktor, kronične bolezni otrok, 9.15 Lady Magic, glasbeni film, 10.00 Tretja meja, pon. 17.00 Domače ogledalo, 17.40 Telesport, 19.10 Tretja meja, pon. 17.00 Domače ogledalo, 17.40 Telesport, 19.15 Zrebanje lota, 19.30 Tv dnevnik, 20.15 Sosedje, 26. del TV romana, 20.45 Umetnina tedna, skupina Zero, 20.50 Ozadje vesti, 21.35 Glasba..., o glasbilih, 22.20 Srečanje z Leninom, dokumentarni film, 22.55 Tv dnevnik.
TV KOPER 13.30 Tv novice, 13.40 Športne novice, 15.30 Juke box, 16.00 Tv novice, 16.10 Športni dogodek, 18.50 Tv novice, 19.00 Odrpna meja, 19.30 Tvd stičišče, 20.00 Oddaja o ženskem športu, 20.30 Boks: 1/Molyfield — De Leon, 2/Lockridge — Knight, 22.30 Tvd vsedanec, 22.40 Športne novice, 23.00 Juke box, 23.30 Oddaja o ženskem športu, 24.00 Športni dogodek.	TV KOPER 13.30 Tv novice, 13.40 Športne novice, 13.50 Boks (ponovitev), 16.00 Tv novice, 16.10 Športni dogodek, 18.50 Tv novice, 19.00 Športne novice, 19.30 Tvd stičišče, 20.00 Sedem dni — tedenski zunanji politični pregled, 20.30 Tenis: Volvo — Chicago, 1. polfinale, 22.45 Tvd vsedanec, 22.55 Športne novice, 23.10 Juke box, 23.45 Oddaja o ženskem športu.	TV KOPER 13.30 Tv novice, 13.40 Športne novice, 13.50 Boks (ponovitev), 16.00 Tv novice, 16.10 Športni dogodek, 18.50 Tv novice, 19.00 Športne novice, 19.30 Tvd stičišče, 20.00 Sedem dni — tedenski zunanji politični pregled, 20.30 Tenis: Volvo — Chicago, 1. polfinale, 22.45 Tvd vsedanec, 22.55 Športne novice, 23.10 Juke box, 23.45 Oddaja o ženskem športu.	zagotovite si informacije NAROČITE VESTNIK			

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

Razpisna komisija tozda OŠ Jože Kramar-Juš Lendava razpisuje prosta delaina naloge

ravnatelja tozda

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- učitelj, ki izpolnjuje pogoje iz 96. člena ZOŠ, šolski svetovalni delavec in drugi delavci, ki imajo ustrezno višjo ali visoko izobrazbo pedagoške smeri,
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu,
- izpolnjevati mora pogoje iz 484. člena ZZD,
- da poleg slovenskega obvlada tudi madžarski jezik,
- imeti mora ustrezne moralne-politične in organizacijske sposobnosti.

Kandidat bo imenovan za 4 leta.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: RAZPISNA KOMISIJA TOZDA OŠ JOŽE KRAMAR-JUŠ LENDAVA, Kovačeva 13.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po imenovanju.

skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v sr sloveniji

strokovna služba
osebna delovna enota
murska sobota, slova ulica 24
telefon 21-550, poštni predal 109

OBVESTILO

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja ODE Murska Sobota sporoča vsem zainteresiranim, da služba pokojninskega in invalidskega zavarovanja delavcev in uslužbencev Avstrije iz Gradca organizira govorniki dan za vse, ki želijo kakršno koli pojasnilo s področja pokojninskega in invalidskega oziroma rentnega zavarovanja Avstrije.

Govorniki dan bo v petek, 22. aprila, 1988 v Murski Soboti od 9. do 13. ure v prostorih SPIZ — ODE Murska Sobota, Titova 24/III, in sicer s področja pokojninskega zavarovanja delavcev v sobi 32, s področja pokojninskega zavarovanja uslužbencev pa v sobi 36.

SPIZ — ODE
Murska Sobota

Delavska univerza, p. o.

GORNJA RADGONA

Trg svobode 2

telefon: (069) 74-054

Svet Delavske univerze Gornja Radgona razpisuje na podlagi 103 čl. statuta in v skladu z ZUI dela in naloge

direktorja

Delavske univerze Gornja Radgona.

Kandidat mora imeti poleg splošnih pogojev še:

- najmanj višjo strokovno izobrazbo pedagoško-andragoške smeri,
- najmanj 5 let delovnih izkušenj na vodilnih, vodstvenih ali strokovnih in vzgojno-izobraževalnih delih,
- pogoje, ki jih določajo Zakon o usmerjenem izobraževanju in Pravilnik o pripravništvu in strokovnih izpiti na področju vzgoje in izobraževanja ter družbeni dogovor o temeljih plana kadrovske politike v občini Gornja Radgona.

Prijave sprejema razpisna komisija pri Delavski univerzi Gor. Radgona, Trg svobode 4, do 15. julija 1988.

INTEGRAL

PROIZVODNO TRANSPORTNO PODJETJE

AUTORADGONA

GORNJA RADGONA n.sol.o.

Integral, PTP AVTORADGONA, tozda Proizvodnja, tozda ATS, DSSS Ljutomerska 29, G. Radgona, objavlja na osnovi sklepov DS Proizvodnja z dne 14. 12. 87 in z dne 15. 3. 88, tozda ATS z dne 1. 4. 88, DSSS z dne 28. 3. 88

DRAŽBO

naslednjih osnovnih sredstev:

1. tozda Proizvodnja tov. avto TAM 6500 K, I. izdelave 1973, izkl. cena 1.500.000 din osebni avto LADA 1200 karavan, I. izd. 1983, izkl. cena 980.000 din
2. tozda ATS osebni avto GOLF D, I. izd. 1985, del. poškodovan, izkl. c. 4.200.000 din osebni avto renault 18 TLS, I. izd. 1984, vozen, izkl. cena 5.800.000 din gradbeni stroj AHLMANT, pokvarjen, izkl. cena 2.200.000 din
3. DSSS osebni avto ARGENTA 2000, poškodovan, leto izd. 1983, izkl. cena 3.900.000 din

Dražba bo 15. 4. 1988 ob 10. uri v prostorih Avtoradgona, Ljutomerska 29, G. Radgona.

Ogled in plačilo varščine v višini 10% od izklicne cene bo istega dne med 8.00 in 9.30. Pravico do udeležbe imajo vse družbeno pravne in fizične osebe. Izdraženi znesek mora kupec plačati v petih dneh po dražbi, sicer varščina zapade. Predmetna vozila prodajamo po sistemu ogledano — kupljeno in po prevzemu ne odgovarjamo za reklamacijo.

STRELSTVO

Zmagal Cimerman

SD Lendava je pripravila pokalno tekmovanje v streljanju z MK puško za prehodni pokal. Sodelovalo je 5 ekip. Zmagala je SD Jezero iz Dobrovnika z 801 krogom pred SD Štefan Kovač Turnišče (750) in SD Lendava (734 krogov). Med posamezniki je prepričljivo zmagal Cimerman z 226 krogi pred Vargo (oba Dobrovnik), 204, in Donkom (Ina), 201 krog.

NORŠINCI PETI

SD Kovinar Štore je pripravila tradicionalno tekmovanje za pokal Livarja. Sodelovalo je 19 ekip. Ekipe Noršincev, ki je lani bila zmagovalec tovrstnega tekmovanja, je tokrat zasedla peto mesto s 1103 krogi.

Odbojka — II. rep. liga

Člani

Stavbar (ml)	14	13	1	41:12	27
Hoče	14	11	3	36:17	25
POMURJE	14	8	6	29:23	21
Turbina	14	8	6	29:23	21
Mežica	14	6	8	28:29	20
Vuzenica	14	4	10	19:34	18
Str. reka	14	3	11	16:38	17
Fužinar	14	2	12	15:39	15

Članice

Kamnica	12	12	0	36:5	24
Prevalje	12	10	2	32:12	22
Mežica	12	7	5	27:20	19
POMURJE	12	5	7	17:25	17
Branik III	12	4	8	18:27	16
Ruše	12	4	8	18:27	16
Fužinar II	12	0	12	7:36	12

PNL

Rezultati — 13. kolo

Veržej:Tišina	3:0
Dokležovje:Turnišče	1:2
Renkovci:Dobrovnik	0:5
Hotiza:Mladost	3:1
Črenšovci:Odranci	4:1
Beltinka:Bakovci	2:0

Dobrovnik	13	9	3	1	32:12	21
Veržej	13	8	4	1	24:12	20
Turnišče	13	7	3	3	30:19	17
Bakovci	13	7	2	4	22:12	16
Beltinka	13	7	2	4	32:25	16
Črenšovci	13	4	4	5	24:26	12
Mladost	13	5	1	7	21:25	11
Renkovci	13	4	3	6	21:31	11
Tišina	13	3	4	6	23:25	10
Dokležovje	13	4	2	7	21:31	10
Hotiza	13	2	4	7	22:31	8
Odranci	13	0	4	9	11:34	4

I. MNL MS

Rezultati — 13. kolo

Lipa:Čarda	1:2
Puonci:Rakičan	4:2
Tromejnik:Ižakovci	0:2
Tešanovci:Gančani	2:2
Ljutomer:Radgona	1:1
Cankova:Filovci	2:1

Tromejnik	13	8	2	3	38:26	18
Ljutomer	13	6	6	1	25:18	18
Cankova	13	8	1	4	32:19	17
Čarda	13	8	1	4	26:17	17
Lipa	13	6	3	4	42:26	15
Ižakovci	13	6	3	4	27:20	15
Radgona	13	3	6	4	25:28	12
Filovci	13	5	1	7	24:25	11

Puonci	13	3	5	5	30:34	11
Gančani	13	4	3	6	14:29	11
Rakičan	13	3	2	8	23:36	8
Tešanovci	13	0	3	10	14:44	3

II. MNL MS

Rezultati — 15. kolo

Apače:Rogašovci	0:4
Šalovci:Selo	2:0
Bogojina:Bratanci	0:1
Romah:Vrelec	1:1
Hodos:Križevci	10:1
Grad:Prosenjak	3:0

Rogašovci	14	11	3	0	50:13	25
Bratanci	14	10	2	2	46:16	22
Hodos	14	9	1	4	52:28	19
Šalovci	14	7	5	2	46:27	19
Bogojina	14	9	1	4	46:28	19
Selo	14	8	1	5	42:31	17
Vrelec	14	4	5	5	29:35	13
Prosenjak	14	5	2	7	31:40	12
Romah	13	4	2	7	33:49	10
Grad	14	4	1	9	31:63	9
Apače	14	3	1	10	23:36	7
Serdica	13	2	2	9	24:34	6
Križevci	14	1	0	13	18:71	2

—MALI NOGOMET—

SOBOŠKI ROMI PRVI

V počastitev svetovnega dneva Romov je bil v Novem mestu turnir v malem nogometu. Sodelovale so reprezentance Romov iz Črnoljca. Novega mesta in Murske Sobotice. Najuspešnejši so bili Sobočani, ki so premagali oba tekmeča, in to prepričljivo. Z Novim mestom so zmagali z 8:3, s Črnoljcem pa z 12:2. Končni vrstni red: 1. Murska Sobota, 2. Novo mesto in 3. Črnoljca.

industrija montažnih gradbenih materialov

IMGRAD, industrija montažnih gradbenih materialov, Ljutomer, n. sol. o., tozda Prostorski montažni elementi Ljutomer, n. sol. o., Ljutomer, Ormoška cesta 46

Delavski svet tozda Prostorski montažni elementi razpisuje na podlagi 138. člena Statuta dela in naloge individualnega poslovnega organa

VODJE TOZDA

PROSTORSKI MONTAŽNI ELEMENTI

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, predpisanih v zakonu, izpolnjevati še naslednje:

- visokošolska izobrazba tehniške, ekonomske ali pravne smeri in 2 leti delovnih izkušenj ali
- višješolska izobrazba tehniške, ekonomske ali pravne smeri in 4 leta delovnih izkušenj.

Kandidati naj vložijo pisne prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjega dela na naslov: IMGRAD Ljutomer, n. sol. o., tozda Prostorski montažni elementi Ljutomer, n. sol. o., Ljutomer, Ormoška c. 46, z oznako »za razpisno komisijo za imenovanje vodja tozda«, v 15 dneh od dneva objave razpisa.

Kandidati bodo o izbiri pisno obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

Organi upravljanja v Tovarni oblačil in perila MURA Murska Sobota

razpisujejo

delovne naloge delavcev s posebnimi pooblastili:

1. KOMERCIALNI DIREKTOR TOZDA ŽENSKI PLAŠČI
2. DIREKTOR FINANČNO-RAČUNOVODSKE SLUŽBE V DSSS
3. DIREKTOR SLUŽBE ZA AVTOMATSKO OBDELAVO PODATKOV V DSSS

Pogoji:

- Pod 1. — visokošolska izobrazba ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj v komercialni službi,
- pod 2. — visokošolska izobrazba ekonomske smeri in 5 let ustreznih delovnih izkušenj,
- pod 3. — visokošolska izobrazba, 5 let delovnih izkušenj na področju računalništva in znanje angleščine oz. nemščine.

Kandidati naj pošljejo prijave v 15 dneh po objavi razpisa kadrovske službi MURE.

prodam

OSEBNI AVTO MERCEDES

tip 115 in motorno kolo PUCH starejši letnik, prodam. Novak Zdenko, Radomerje 14/G Ljutomer. IN 249

PUJSKE prodam. Skakovci 44. M-3742

NEMŠKO OVČARKO z rodovnikom, staro 9 mesecev, prodam. Pokličite po telefonu: 22 207. M-3746

BMW 728 in BMW 323 i, prodam. Telefon zvečer: 23 029. M-3746

RENAULT 4 prodam. Lipovci 180 a. M-3748

ZASTAVO 101 B, prodam. V račun vzamem tudi gradbeni material. M-3748 a

GOLF, dizel, letnik junij 1984, prodam. Nemčavci 25 a. M-3749

BARVNI TELEVIZOR GORENJE ugodno prodam. Telefon 23 797. M-3750

FERGUSON 35 in kombajn zmaj 780 special ter renault kombi prodam. Polana 2, p. Puonci. M-3751

NEKOMPLETNO STISKALNIKO (PREŠO) za kombajn ZMAJ 780 prodam. Brezovci 64. M-3752

MOŠKO KOLO TURIST dobro ohranjeno, za 100.000.— din, moško kolo AMATER, športno, na 10 prestav, dobro ohranjeno, za 160.000.— din — prodam. Miran, Trstenjakova 11, M. Sobota ali tel.: 22 270. M-3753

HRASTOVE PLOHE, 5 cm, prodam. Gomboc, Večeslavci 126. M-3755

MOTORNO KOLO 15 SLC, I. 1984, ter TOMOS AVTOMATIK in slamo v balah prodam. Boro-darska 11, Krog. M-3756

Z 750, I. 1974, neregistrirana, prodam. Solar, Andrejci 22. M-3757

TELICO, 7 mesecev brejo, prodam. Gornji Slaveči 42. M-3758

CITROEN GA, GOLF GT in parcelo, 18 arov, z vodovodom, v Gornjih Moravcih, prodam. Vrata-rič, Čemelavci, Gorička 68 ali tel.: 23 056. M-3761

Smrt ti je rekla: ti malo postoj, toda ti si v upanju hitela, da boš do cilja prispela, kajti vedela ni, da neozdravljiva bolezen nad njo bedi, ki ji za vedno jemlje moči.

ZAHVALA

V 62. letu starosti nas je po težki in hudi boleznini zapustila naša mama in stara mama

Emilija Kučan

iz Subega vrha

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence in šopke ter jo v tako lepem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala medicinskemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS tov. Kološi za poslovilne besede.

ŽALUJOČI: sin Štefan z ženo Majdo, sin Karel, vnuki Dejan, Majda, Marjetka in Mateja

ZAHVALA

V 61. letu starosti me je zapustil dragi mož

Štefan Raščan

iz Murske Sobotice
Serčerjevo naselje 22

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so mi v težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikom KS in EE Murska Sobota za poslovilne besede.

ŽALUJOČA ŽENA MARJA

Prodaj

STROJ SANDRETO, 50 g, tri orodja, in ves pripadajoči material ter pribor, v zelo dobrem stanju, sklopko, lamelo in novo cirkularno prodaj. Telefon zvečer 71 235. M-3289

PODKLETNO HIŠO, 260 m² stano- vanjske površine, v III. gradbeni fazi, na 3-arski parceli v Murški Soboti, prodaj. Telefon 21 177. M-3400

TRAKTOR IMT 558 prodaj. Vanča vas 46. M-3404

KAVČ IN DVA FOTELJA prodaj. Murška Sobotna, Kopitarjeva 4. M-3598

R 4, letnik 1984, prodaj. Telefon 87 725. M-3599

ZASTAVO 101 KONFORT, letnik 1981, prevoženih 50.000 km, prodaj. Informacije po 15. uri: 25 434. M-3601

KORUZO, večjo količino, po ugodni ceni prodaj. Krašči 11. M-3602

AVTO SAAB 96, AMI 8, moped avto- matik, kravo in telico, obe breji, prodaj. Milan Hajdinjak, Pertoca 30, p. Rogoševci. M-3604

ZASTAVO 101, kleparsko obnovlje- no, nujno prodaj. Fujs, Krog, Mur- ska 10. M-3605

PRIKOLICO BRAKO, DIANO DAK, opel rekord, 20, VW KOMBI avtomatik, prodaj. Telefon: 21 087. M-3607

KOMBajn BAUTZ (z zabojem), za rezecne dele, prodaj. Balaško, Go- rca 17. M-3609

TELICO, brejo, prodaj. Čenšovci 133. M-3612

PARCELO NA VANEČI prodaj. Milan Kofjač, Murška Sobotna, Gregorčičeva 55, popoldne. M-3613

ZASTAVO 750, letnik 1976, ugodno prodaj. Borovič, Črešnjecji 80, p. Gornja Radgona. GR-19629

DVA PLUGA (avstrijski in jugoslo- vanski), za traktor tip 27, prodaj. Lutverci 80, Apače. GR-19627

OBRAČALNIK ZA KOSILNICO BCS prodaj. Haložan, Orehovič 3, Gornja Radgona. GR-19628

JERMEČIČ ZA TRAKTOR STEYR, 18 ali 28 KS, novo, prodaj. Lut- verci 33 ali telefon 74 477. GR-19629

OJAVEVALE FENDER SUPER REVERB, 100 W, in efekte, vse za ki- taro prodaj. Telefon dopoldne 74 511, interna 333 Zoran. GR-19632

KRAVO po izbiri prodaj. Lutverci 33. GR-19629

OPEL ASCONO 1,6, dobro ohranje- no, ugodno prodaj. Telefon: (069) 87 066. IN-18239

NOVO POČ. HIŠICO Z VINOGRADOM, možna strojna obdelava, blizu Miklavža, prodaj. Telefon zvečer: (063) 856 785. IN-18241

MOTOKULTIVATOR IMT 506 LS S PRIKLJUČKI, star eno leto, prodaj. Ljutomer, Ptujka 9, telefon: 82 081. IN-18240

DVE PLEMENSKI, DELOVNI KO- BILI, stari šest let, ter opremo, prodaj. Cven 4, telefon po 20. uri: 81 585. IN-18237

SILAŽNI KOMBajn SK 80-S, skoraj nov, in trosilnik apna prodaj. Vlado Štuhar, Logarovič 52, Križevci pri Ljutomeru. IN-18235

MIZARSKI TRACNI BRUSILNI STROJ prodaj. Informacije po 18. uri. Nedog, Dragotinci 30 a, p. Videm ob Ščavnici. M-3628

TOMOS AVTOMATIK prodaj. Ev- gen Železen, Murška Sobotna, Gregor- čičeva 49, telefon: 24 206. M-3629

ZASTAVO 750 prodaj. Skakovci 40 a. M-3630

LADO 1200, garažirano, in štedilnik (4 plin, 2 elektrika) prodaj. Tudi- jan, Murška Sobotna, Stara 10. M-3631

INDUSTRIJSKI SIVALNI STROJ PFAFF (veržni šiv, centralno maza- nje, dvojni transport) prodaj. Tele- fon 24 867. M-3632

FIAT 1300 prodaj. Sabo, Gradišče 37. M-3633

SENO prodaj. Noršinci 26. M-3634

MALE PUJSKE prodaj. Krajna 69. M-3635

SOD ZA GNOJNICO, 90 l, na gumi- jastih kolesih za traktorski priklop, prodaj. Trplan, Markovci 89, p. Sa- lovci. M-3636

KOSO ZA TRAKTOR FERGUSON 39 prodaj. Dolina 40. M-3637

KOSO DUBRAVA ZA IMT 533 pro- daj. Štefan Barbarič, Salamenci 85. M-3638

VHODNA VRATA, nova, prodaj. Zavec, Bakovci, Ribiška 15. M-3039

TELICO, kontrola A, brejo devet me- secev, prodaj. Puževci 47. M-3640

ZIDARSTVO-FASADERSTVO SE PRIPOROČA Z RAZNO- VRSTNIMI GRADBNIMI DE- LI IN FASADAMI (zidana fasa- da)

PONUDBE POŠLJITE NA NA- SLOV Mladen Palič, 42313 Mar- tin na Muri 92.

POHIŠTVO ZA SPALNICO, ohran- jeno, prodaj. Naslov v upravi lista. M-3641

HLADILNIK, 80 l, rabljen, prodaj. Lendavska 45, telefon: 25 582. M-3642

DOMAČO SLIVOVKO, večjo količi- no, prodaj. Naslov v upravi lista. M-3643

TALBOT HORIZON, letnik 1979, prodaj za 4,5 M. Vprašati po telefo- nu: 74 412. M-3644

ŠKODO 110 L, po delih ali v celoti, prodaj. Dokležovje 132. M-3645

GOLF, letnik 1980, prodaj. Telefon: 25 392. M-3646

POSESTVO v velikosti 2 ha (vino- grad, sadovnjak, obdelovalna zemlja, mešani gozd), vse v eni parceli, ter staro gospodarsko poslopje prodaj. Anton Rajter, Banfi 16, p. Štrigova. M-3648

KAVČ in dva fotelja prodaj. Telefon 24 194. M-3649

SENO prodaj. Štefan Gomboc, Vučja Gomila 20. M-3652

MLADO KRAVO s telom prodaj. Odranci 115. M-3653

SEDEŽNO GARNITURO prodaj. Lendavska 25/III, telefon: 25 454. M-3654

PRIKOLICI ZA AVTO in motorno nahrbtno škropilnico prodaj. Tele- fon 24 537. M-3655

ZASTAVO 750, registrirano do janu- arja 1989, prodaj. Žižki 128. M-3657

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči vodo ali ledeni, pokličite **IZOLACIJSKI SERVIS F. Hajdinjak**, Gornji Slaveč: 6, Kuzma (069) 78-271

Popravilo z garancijo na va- šem domu.

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK in televizor, črno-beli, prodaj. Stara 3, telefon: 23 076. M-3672

KRAVO IN TELICO, brejo šest me- secev, prodaj. Več ha obdelovalne zemlje dam v najem. Sidonija Šinkec, Kukec 42. M-3673

DROBILNIK »BLISK 350«, malo ra- bljen, in koruzo na storžih, prodaj. Telefon po 16. uri: 78 222. M-3674

STANOVANJE V DVOSTANO- VANJSKI HIŠI V LENDAVI, Kolod- vorka 29, prodaj najboljšemu po- nudniku. Informacije po telefonu: 75 556 ali 061 443 107 (Pahor). M-3675

TRAKTOR STEYR 39, vozen, koso in jermenico, prodaj. Vrtnarstvo Ru- žič, Tišina. M-3678

LIGUSTER ZA ŽIVO MEJO pro- daj. Puconci 78. M-3680

SADILNIK ZA KORUZO OLT pro- daj. Bogojina 52 ali telefon: 76 264. M-3681

STAREJŠO HIŠO z gospodarskim poslopjem in 52 arov sadovnjaka v Li- pi pri Beltincih prodaj. Informacije po telefonu (061) 481-316 ali Ana Zver, Lipa 136. M-MM

DVOJNI KASETNIK NORDMEN- DE DOLBY, 2 x 20 W, in RENA- ULT 4, letnik 1977, prodaj. Telefon 82-090. IN-18207

TELEVIZOR AMFORA 84, črno-be- li, prodaj. Horvat, Odranci 2, telefon 70-037. M-3682

NESNICE, MLADE JARČICE PASM HISEX, rjave, stare 12 in 15 tednov, iz kooperacijske reje, trikrat cepljene, navajene na vso domačo hrano, odlične nesnice, prodajamo po zelo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi še eno zastoj. Naročila sprejema in daje vse in- formacije: **FANIKA ŠTADLER, gostilna BAKOVCI, Soboška 4**, telefon: 069 76-121.

MALE PUJSKE prodaj. Vanča vas 16. M-3685

MALE PUJSKE in otroško posteljo z jogijem prodaj. Magdič, Murška So- bota, Muzge 1. M-3686

ZASTAVO 750 prodaj. Rakičan, Pa- nonnska 66. M-3687

MOPED BT 50, star sedem mesecev, prevoženih 800 km, prodaj. Ivančič, Cankarjeva 48, ali telefon: 24-764. M-3689

MOPED APN 6, letnik 1986, pro- daj. Milan Ivančič, Radenski Vrhi 32, Radenci. M-3690

ZAMRZOVALNO SKRINJO, 300 l, rabljeno, prodaj. Trstenjakova 31. M-3691

PLUHG LEOPARD, 10-colni, visoko klišni, prodaj. Telefon: 48-172. M-3693

ZASTAVO 126, nevozno, in stiskalni- co za kombajn zmaj 132, drobilnik za koruzo SIP in nove gume za prikolico, 11,5/80-15, prodaj. Noršinci 62. M-3695

TRAKTOR FERGUSON, angleški, 40, zastavo 750, letnik 1976, in mlati- lnično gopinger, 90 cm, prodaj. Ropo- ča 72. M-3696

SENO prodaj. Gornja Bistrica 28 a. M-3697

STELNO KRAVO, staro sedem let, prodaj. Informacije: Ludvik Hari, Andrejci 65, p. Martjanci. M-3699

BARVNI TELEVIZOR GORENJE prodaj. Tomšičeva 8, Rakičan. M-FH

MALE PUJSKE prodaj. Raki- čan, Panonska 66. M-3687

KUHINJSKE ELEMENTE, vključno z električnim štedilnikom in hladilni- ko.

NESNICE, MLADE JARČICE PASM HISEX, rjave, stare 12 in 15 tednov, iz ko- operacijske reje, trikrat cepljene, navajene na vso doma- čo hrano, odlične nesnice, prodajamo po zelo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj. Naročila sprejema in daje vse informacije: **ANICA LACKOVIČ, BEL- TINCI, RAVENSKA 40**, tele- fon: 069 71-434.

MALE PUJSKE prodaj. Vanča vas 16. M-3685

MALE PUJSKE in otroško posteljo z jogijem prodaj. Magdič, Murška So- bota, Muzge 1. M-3686

ZASTAVO 750 prodaj. Rakičan, Pa- nonnska 66. M-3687

MOPED BT 50, star sedem mesecev, prevoženih 800 km, prodaj. Ivančič, Cankarjeva 48, ali telefon: 24-764. M-3689

MOPED APN 6, letnik 1986, pro- daj. Milan Ivančič, Radenski Vrhi 32, Radenci. M-3690

ZAMRZOVALNO SKRINJO, 300 l, rabljeno, prodaj. Trstenjakova 31. M-3691

PLUHG LEOPARD, 10-colni, visoko klišni, prodaj. Telefon: 48-172. M-3693

ZASTAVO 126, nevozno, in stiskalni- co za kombajn zmaj 132, drobilnik za koruzo SIP in nove gume za prikolico, 11,5/80-15, prodaj. Noršinci 62. M-3695

TRAKTOR FERGUSON, angleški, 40, zastavo 750, letnik 1976, in mlati- lnično gopinger, 90 cm, prodaj. Ropo- ča 72. M-3696

SENO prodaj. Gornja Bistrica 28 a. M-3697

STELNO KRAVO, staro sedem let, prodaj. Informacije: Ludvik Hari, Andrejci 65, p. Martjanci. M-3699

BARVNI TELEVIZOR GORENJE prodaj. Tomšičeva 8, Rakičan. M-FH

MALE PUJSKE prodaj. Raki- čan, Panonska 66. M-3687

KUHINJSKE ELEMENTE, vključno z električnim štedilnikom in hladilni- ko.

NESNICE, MLADE JARČICE PASM HISEX, rjave, stare 12 in 15 tednov, iz ko- operacijske reje, trikrat cepljene, navajene na vso doma- čo hrano, odlične nesnice, prodajamo po zelo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj. Naročila sprejema in daje vse informacije: **ANICA LACKOVIČ, BEL- TINCI, RAVENSKA 40**, tele- fon: 069 71-434.

NESNICE, MLADE JARČICE PASM HISEX, rjave, stare 12 in 15 tednov, iz ko- operacijske reje, trikrat cepljene, navajene na vso doma- čo hrano, odlične nesnice, prodajamo po zelo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj. Naročila sprejema in daje vse informacije: **ANICA LACKOVIČ, BEL- TINCI, RAVENSKA 40**, tele- fon: 069 71-434.

NESNICE, MLADE JARČICE PASM HISEX, rjave, stare 12 in 15 tednov, iz ko- operacijske reje, trikrat cepljene, navajene na vso doma- čo hrano, odlične nesnice, prodajamo po zelo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj. Naročila sprejema in daje vse informacije: **ANICA LACKOVIČ, BEL- TINCI, RAVENSKA 40**, tele- fon: 069 71-434.

NESNICE, MLADE JARČICE PASM HISEX, rjave, stare 12 in 15 tednov, iz ko- operacijske reje, trikrat cepljene, navajene na vso doma- čo hrano, odlične nesnice, prodajamo po zelo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj. Naročila sprejema in daje vse informacije: **ANICA LACKOVIČ, BEL- TINCI, RAVENSKA 40**, tele- fon: 069 71-434.

kom, dolžina 420 cm, okroglo mizo in 6 stolov ter barvni televizor, ekran 65 cm, dobro ohranjen, prodaj. Informa- cije po telefonu (069) 22-162, po 17. uri. M-3698

ŠKODO 110, letnik 1974, obnovlje- no, registrirano do 24. marca 1989, prodaj za 110 M. Franc Lukač, Ra- denci, Gubčeva 12. M-3700

TRI ČEBELJE DRUŽINE V NO- VEM AŽ PANJU (10 satov) prodaj. Naslov v upravi lista. M-3701

NOVA BLATNIKA ZA 125 in kolo BMW ter peč na trda goriva prodaj. Murška Sobotna, Grajska 14. M-3702

RENAULT 4 TL, letnik 1976, v do- brem stanju, prodaj. Stanjevič 38 a, telefon: 78-080. M-3703

ŠKODO 105 L, letnik 1978, prevože- nih 66.000 km, prodaj. Rudolf Kle- ment, Matjaševci 13, Kuzma M-3704

MERCEDES 200, letnik 1981 (na bencin), prodaj. Cernelavci, Gorička 5. M-3705

Od 11. aprila 1988 LETNI ODPIRALNI ČAS V CAFE BARU ATRIJ

Ponedeljek — petek od 7.30 do 21.30, v soboto od 8. do 16. ure.

VEŠPO PX 200 E, z dodatno opre- mo, bele barve, prodaj. Telefon 21-385. M-3706

ZASTAVO 126 P, letnik 1978, pro- daj. Tomšičeva 8 a, telefon: 22-279. M-3708

PEČ NA TRDA GORIVA (s pečico) prodaj. Kovač, Murška Sobotna, Mojstrska 1, III. nadst., stan 19. M-3709

DROBILEC (kladivar), srednje veli- ki, malo rabljen, prodaj. Pečarovič 70. M-3710

ŠKODO 120 L, letnik 1979, decem- ber, in dele za motor prodaj. Petanj- ci 1. M-3711

NAPRAVO ZA TROŠENJE GNOJ- LA (GANDI), ZA BEKER, prodaj. Pečarovič 70. M-3710

PREDNJO MASKO Z LUČMI IN IZPUŠNO CEV ZA GOLFA pro- daj. Beltinci, Gregorčičeva 22. M-3712

VINOGRAD s poč. hišico pri Štrigovi prodaj. Informacije po telefonu: (069) 73-357. M-3713

PUHALNIK TAJFUN ZA SEÑO prodaj. Pečarovič 70. M-3710

BARVNI TELEVIZOR GORENJE, vgrajen nov ekran, prodaj. Leopold Cervek, Bakovci, Cvetna 12. M-3714

FIAT 132, generalno obnovljen, pro- daj. Telefon 72-649. M-3716

ZAPOSILIM CVETLIČARKO z najmanj enim letom delovnih izkušenj. Ida Cipot, Murška So- bota, Vrtna 8, telefon 24 671.

MOPED TOMOS 14 in motorno škropilnico panonija, rabljeno, aku- mulator za traktor, 135 amperov, in mlatičnico prodaj. Telefon: 78-274. M-3719

GUMI TRAJAL (155 x 15), novi, prodaj. Pečarovič 70. M-3710

SENO IN SLAMO v balah, kmečki voz in voziček, malo rabljeno, pro- daj. Sebeborci 4. M-3720

MIZARSKO KOMBINIRKO HOBI 83, malo rabljeno, prodaj. Telefon 069 26-159. M-3721

NOV HLADILNIK KONČAR, 200 l, prodaj. Telefon: 23-754. M-3722

ZASTAVO 1300, letnik 1978, ugodno prodaj. Gorica 8, ali telefon: 72-608. M-3723

NAKLADALEC, 25 m³, prodaj. Gančani 117. M-3724

JAWO 350 z bočno prikolicco in mo- tor panonija, letnik 1957, prodaj. Vlado Voroz, Predanovci 50. M-3725

GOLF, bencinar, 86, prodaj. Turniš- če, Pod logom 20. M-3762

OMARO z ležiščem, raztegljivi kavč in garderobno omaro, vse malo ra- bljeno, ugodno prodaj. Murška So- bota, Kopitarjeva 7. M-3763

RENAULT 12, karamboliran, pro- daj. Krnci 1, p. Martjanci. M-3764

UTO v Noršincih št. 2, krito z opeko kinkida, prodaj. Telefon 26-019, ali Murška Sobotna, Cankarjeva 50, prit- ličje št. 3. M-3765

MEŠALEC ZA BETON prodaj. Tele- fon: 23-572. M-3768

ZASTAVO 101, letnik 1980, registri- rano do januarja 1989, prodaj. Janez Recek, Jurij 98, p. Rogoševci. M-3769

OTROŠKO SOBO, dvoposteljno z jogiji, prodaj. Cena ugodna. Leden, Murška Sobotna, Lendavska 25 a, tele- fon 23-983. M-3770

BARVNI TELEVIZOR ISKRA, zelo ugodno prodaj. Telefon: 87-452. M-3771

SEJALNIK ZA KORUZO OLT, 4-vr- stno, malo rabljen, prodaj. Petanjci 95. M-3772

ŠKODO 110 nujno prodaj. Telefon (069) 77 183. IN-3282

MOPED ELEKTRONIK 90 prodaj. Činč, Radoslavci 26. IN-18245

FIAT 126 P GL, nov, prodaj. Tele- fon 81 107. IN-18244

FIAT 126 P, letnik 1978, prodaj. Ja- nez Čajnar, Radoslavci 63, p. Buč- kovci. IN-18246

Hišo s parcelo v Radmožancih 109 prodaj. Peter Somi, Lendava, Kaju- hova 4. IN-13402

ZASTAVO 750, letnik 1982, prodaj. Ladislav Koša, Lendava, Cankarjeva 11. LE-13400

VINOGRAD V LENDAVI, 13 arov, s hišo, prodaj. Kapca 37. LE-13398

TRAKTOR IMT 533, registriran do konca leta, prodaj. Gaberje 11 a. LE-13397

BOČNO KOSO s priključki za trak- tor steyr, tip 84, v dobrem stanju, pro- daj. Jože Fordan, Pince 32, Lenda- va. LE-13388

MOPED AVTOMATIK A/3 MS, star 2,5 leta, prodaj za 300.000 din. Šte- bič, Gornji Lakoš 116. LE-13386

SEMENSKI KROMPIR prodaj. Li- pa 42, telefon: 71 712. M-3736

ZASTAVO 1300, registrirano do no- vembra 1988, dobro ohranjen, ugod- no prodaj. Koren, Murška Sobotna, Stara ulica 10. M-3737

RAČUNALNIK COMODORE 64 s kasetnikom prodaj. Turnišče, Stefa- na Kovača 80, telefon: 70 273. M-3736

VOZ Z GUMIJASTIMI KOLESI, železen, močne konstrukcije, in dve gumi za 5-100 s platišči prodaj. Do- lina 26, p. Puconci. M-3738

NAREZILJANA DESKE Z NOSIL- CEM za plug in rabljene gume (650 x 16) prodaj. Murški Črnci 18. M-3740

TRAVNIKE ZA KOŠNJO, za eno ali več let, in slive za žganje prodaj. Etelka Žohar, Brezovci 40. M-3741

ZAPOSILITVE

Delavca z znanjem kamnoseških del zaposlim. Stefan Bunderla, Grad 64, telefon: 77 757. M-3688

KV ALI PRUČENEGA KUHAJA IN VEČ NATAKARJEV zaposlim na Gorenjskem. Telefon 064 69 916. M-3589

ŽENSKO, staro do 50 let, za pomoč v gospodinjstvu in oskrbo bolnice, iš- čem. Ponudbe na upravo lista. M-3617

NATAKARICO ali deklo za pomoč v gostilni iščem. Informacije KAFE BAR LIBERTAS, Lipovci. M-3663

KV KUHAJA za samostojno delo v jugoslovanski restavraciji v Nemčiji zaposlim. Telefon: 9949 88 23 8325 ali pri Antnu Škergetu, Dolnja Bi- strica 97. M-3683

KUPIM

APEKAR (avtomobil na treh kolesih) kupim. Telefon 78 660. M-3591

IZBOČEN POKROV MOTORJA ZA FORD CAPRI, letnik 1969—1973, kupim. Franc Ivančič, Kapelski Vrh 30, p. Radenci. M-3677

KORUZO v zrnu kupim. Telefon: 76 331. M-3608

V SPOMIN

4. aprila je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila draga žena, mama in stara mama

Irma Bohar
roj. Časar
iz Stanjevec

Spomin nate bo živel v naših srcih do konca dni. Hvala vsem, ki se ustavite ob njenem grobu, ji prina- šate cvetje in prižigate sveče.

VSI, KI SMO TE IMELI RADI

NESNICE, mlade jarči- ce, pasme hisex, rjave, stare 12 in 15 tednov, iz koopa- cijske reje, trikrat cepljene, navajene na vso domačo hrano, odlične nesnice, pro- dajamo po zelo ugodni ce- ni. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi še eno zastoj. Naroči- lo sprejema in daje vse in- formacije: Stefan Boker, Grad 1, telefon 77 686.

KOSILNICO LAVERDA, dizel, pro- daj. Franc Antolin, Gaberje 158. M-3760

BAS KITARO IN KITARO, primer- no za začetnika, ter vrhunski ojačeva- lec wangin, 4 x 260, in mikser sony prodaj. Telefon 22 386. M-3726

MALE PUJSKE prodaj. Murški Črnci 8. M-3727

KADETT, starejši letnik, in barvni te- levizor gorenje, prodaj. Rogoševci 44. M-3728

MOTOKULTIVATOR IMT 507 S PRIKLJUČKI in hidravlično stiskal- nico za gozde, novo, prodaj. Na- slov v upravi lista. M-3754

ZAMRZOVALNO OMARO GORE- NJE, 240 l, prodaj. Miklošičeva 26, telefon 25 128. M-3730

SAMONAKLADALNIK, srednje ve- likosti, prodaj. Telefon zvečer 48 536. M-3731

LADO SL 1500, letnik 1976, in silažni kombajn, star eno leto, prodaj. Mi- lan Mesarič, Lipovci 120. M-3732

MOTORNO ŽAGO IN NAHRBT- NO ŠKROPILNICO PANONIJA prodaj. Murška Sobotna Trstenjako- va 39. M-3734

RENAULT 4 TL, avgust 1984, 30.000 km, prodaj za 4,5 M. Infor- macije 21 555. M-3735

NOV TOMO VINKOVIČ 523 ugod- no prodaj. Telefon: 75 531. LE-13403

ZAMRZOVALNO SKRINJO pro- daj. Ogleđ v soboto popoldne. Tur- nišče, Stefana Kovača 82. M-3736

OBČANI!

Za zdonce nujno kupujem v Murški Soboti sodobno, pro- storno hišo z urejeno okolico in enosobno ali enopislobno stanovanje s centralnim ogrevanjem. Zainteresirani za prodajo naj se ogledajo na: **TEKORS BIRO, Kelemen, Murška Sobotna, Gregorčičeva 46**, telefon: 23 264.

SEMENSKI KROMPIR prodaj. Li- pa 42, telefon: 71 712. M-3736

ZASTAVO 1300, registrirano do no- vembra 1988, dobro ohranjen, ugod- no prodaj. Koren, Murška Sobotna, Stara ulica 10. M-3737

RAČUNALNIK COMODORE 64 s kasetnikom prodaj. Turnišče, Stefa- na Kovača 80, telefon: 70 273. M-3736

VOZ Z GUMIJASTIMI KOLESI, železen, močne konstrukcije, in dve gumi za 5-100 s platišči prodaj. Do- lina 26, p. Puconci. M-3738

NAREZILJANA DESKE Z NOSIL- CEM za plug in rabljene gume (650 x 16) prodaj. Murški Črnci 18. M-3740

TRAVNIKE ZA KOŠNJO, za eno ali več let, in slive za žganje prodaj. Etelka Žohar, Brezovci 40. M-3741

ROLETE, LESENE IN PLASTIČNE, v različnih barvnih odtenkih in izved- bah, montiram. Golubič, Maribor, tele- fon: 062 26 103. M-3478

PREKLIC!

Preključujem veljavnost hranilne knji- žice št. 20407-3, izdane pri HKS KZ Panonka Murška Sobotna, Alojz Ko- ler, Ropčič 30. M-3600

NJIVO, po možnosti na progi Mur- ska Sobotna—Dobrovnik, vzamem v najem. Naslov v upravi lista. M-3608

PREKLIC!

Preključujem veljavnost spričevala o končanem 1. polletju 5. razreda, izda- nega na OŠ Jožeta Kerenčiča v Gor- nji Radgoni. Renata Križe, Gornja Radgona, Ptujška cesta 38. GR-19625

OMOGOČAMO POGODBENO DELO — PRODAJO PRIROČNI- KOV! Telefon od 20. do 21. ure: 74 319. GR-19630

OBVESTILO!

Javnost obveščam, da Viktor Ornik ni lastnik premoženja ali nepremičnin in jih ne sme odtujati. Lastnica Gene- vefa Kocbek, Nasova 4, p. Apače. GR-19633

PREKLIC!

Preključujem veljavnost spričevala o končanem 8. razredu, izdanega za šol- sko leto 1955/1956 na Osnovni šoli Beltinci. Marija Maučec, Gančani 78, p. Beltinci. M-3666

NJIVO, 14 arov, dam v najem tudi vr- tičkarjem, (blizu avtobusnih garaž). Naslov v upravi lista. M-3701

FANTA, na 6 ha posestvu, posvojim ali dam zemljo v najem. Marija Hari, Selo 79. M-3707

PREKLIC!

Preključujem veljavnost zaključnega spričevala OŠ France Prešeren, Čren- šovci, izdanega za šolsko leto 1979/1980. Tatjana Uroša, Črenšov- ci 122. M-3717

INŠTRUIRAM MATEMATIKO. Lano- no blago kupim. Nataša, telefon 26 459. M-3729

GARAŽO VZAMEM V NAJEM. Emil Vučko, Murška Sobotna, Mojstr- ska 2. M-3743

CVETLIČARSTVO MARIJA RA- TNIK s Tišine, obvešča cenjene stranke, da ima v zalogi tudi lončnice in mače. Telefon: 46 238. M-3747

V NEZNANO SE JE ZATEKLA ČR- NA OVČARKA. Sliši na ime KALA. Vse informacije sporočite Magdiču, Hotiza 161. M-3758

TOVARIŠ, ki je 16. 6. 1987 kupil avto R 12, reg. št. 200 782, naj zaradi odda- je tablice sporoči svoj naslov Francu Vidoviču, Straža 15, p. Voličina, tel.: 412 219. M-3733

VOZNIKI- KMETOVAL- CI!

Servis za popravilo osebnih vozil in kmetijskih strojev se pripor

UMRLA JE NAŠA SODELAVKA

Angela Kuplen

krajevna babica v pokoju
iz G. Petrovec

VESTNO IN MARLJIVO SODELAVKO
BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU!

SODELAVCI ZDRAVSTVENEGA DOMA
MURSKA SOBOTA

Prezgodaj čas prišel je za oddih,
dom je prazen, dom je tih,
ker tebe, draga mama, ni,
da bi skupaj še bili.

V SPOMIN

15. aprila mineva leto žalosti, odkar nas je za vedno
zapustila naša draga mama

Ana Trboča

iz Turnišča

Tiho in žalostno je ob tvojem grobu, vendar polno
lepih spominov in hvaležnosti za vse, kar nam je
dalo tvoje srce.

VSI NJENI

Tiho, mirno ste zaspali,
v hipu smo ostali sami,
le spomin na vas bo z nami,
hvala vam za vse, kar ste nam dali.

Zahvala

V 79. letu nas je za vedno zapustila
naša mama, stara mama, babica,
sestra in teta

Karolina Kodila

iz Sela

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem
in znancem, ki ste drago pokojnico pospremili na njeni zad-
nji poti, darovali vence in cvetje.
Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalo-
stinke, in govorniku KS za poslovilne besede ob odprtem
grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: VSI NJENI

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je po hudi
boleznji za vedno zapustil naš dra-
gi mož, oče, stari oče in brat

Franc Škaper

iz Doliča

Iskreno in globoko se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih
trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence
in šopke ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi
zadnji poti.

Posebna hvala sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem,
g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalo-
stinke ter govorniku KS tov. Kisilaku za lepe poslovilne be-
sede. Posebna hvala tudi patronažni službi od Grada za laj-
šanje bolečin med boleznijo na domu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

Ko sem še živela,
ljubila sem vas vse,
sedaj, ko me več med vami ni,
ljubite me v spominu vi.

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 83. letu
starosti za vedno zapustila naša
draga žena, mama in mamca

Eufemija Ftičar

iz Velike Polane

Iskreno in z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sorodni-
kom, sosedom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pri-
skočili na pomoč, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter
jo pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred ter za lepe tola-
žilne in poslovilne besede. Hvala tudi pevcem za odpete ža-
lostinke.

ŽALUJOČI: mož Anton, sin Tone in hčerka Ana z družinama
ter vnuki Marija z družino, Bernarda, Alenka, Irena, Ignac in
Miha ter pravnuk Denis

Si mislite lahko, da strašna je rana,
katera zadela je najino srce.
Nikdar več na zemlji ne bodo izprana,
bolela naju boče do zadnjega dne.

V SPOMIN

23. aprila bosta minili dve žalostni leti, odkar naju je
zapustil najin ljubljeni sin in brat

Srečko Fujs

Vsem, ki ga imate v srcih in mislih ter obiskujete in
krasite njegov grob, prisrčna hvala!

MAMA IN BRAT STANKO

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.

Ko živel sem, ljubil sem vas vse,
zdaj, ko mene več med vami ni,
ljubite me v spominu vi!

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgu-
bi, ko nas je v 56. letu starosti za
vedno zapustil naš dragi mož in
skrbni oče, brat, svak in stric

Štefan Žižek

iz Lendave

se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom in sorodnikom,
prijateljem in znancem ter vsem, ki so dragega pokojnika
pospremili k večnemu počitku, kjer ni ne trpljenja ne bole-
čin, darovali cvetje, sočustvovali z nami, izrekli sožalje ter ga
v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.
Posebna zahvala dr. Bredi Farkaš-Breznik za pomoč med bo-
lezni, medicinskemu osebju ZD Lendava, duhovniku za
pogrebni obred, govorniku Stefanu Tratnjeku za poslovilne
besede ter pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Lendava, 6. 4. 1988

ŽALUJOČI: žena Angela, sin Marjan ter vsi, ki so ga imeli
radi

ZAHVALA

Nepričakovano in brez slovesa nas
je v 59. letu starosti za vedno zapu-
stil naš dragi sin, mož, oče in de-
dek

Ivan Ferenčak

iz Lipe

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v
težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali
vence in šopke ter ga v tako velikem številu pospremili na
njegovi zadnji poti.

Posebna hvala tudi medicinskemu osebju internega oddelka
soboške bolnišnice, sorodnikom, sosedom, prijateljem in
znancem, g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem in predstavi-
niku KS za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: VSI, ki smo te imeli radi

Tiho, mirno ste zaspali,
v hipu smo ostali sami,
le spomin na vas bo z nami,
hvala vam za vse,
kar ste nam dali.

ZAHVALA

Nepričakovano in brez slovesa je v
86. letu starosti za vedno zatisnila
svoje trudne oči naša draga mama,
babica, prababica in sestra

Ana Ferčak

iz Renkovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom,
prijateljem in znancem ter vsem, ki ste jo pospremili na zad-
nji poti, darovali vence in v dobrodelne namene, nam pa iz-
rekli sožalje.

Posebna hvala dr. Zadravcu, g. župniku za pogrebni obred,
govorniku Ferčaku za poslovilne besede ter pevcem za odpe-
te žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Renkovec, 29. marca 1988

Žalujoči: sin Anton z ženo Julijano, vnukinja Micka z možem
Jožetom, pravnuka Andrej in Štefan, brata Jože in Tine ter se-
stra Marija z družinami

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je po doigi
in težki boleznji zapustil mož, oče,
dedek in pradedek

Alojz Svetanič

upok. kolarski mojster
iz Sotine

Ob nenadomestljivi izgubi se zahvaljujemo dr. Peričevi in
patronažnima sestrama, ki so mu v zadnjih mesecih lajšali
bolečine.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, posebno družini
Koler za nego, vsem sosedom, znancem, gostilec ter vsem,
ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti, darovali vence in
šopke cvetja, nam pa ustno ali pisno izrekli sožalje.

Prisrčna hvala g. župniku za pogrebni obred, predstavniku
KS za poslovilne besede ter pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Sotina, 4. aprila 1988

ŽENA MARIJA, HČERKA MARIJA TER SINOVA ER-
NEST IN VIKTOR Z DRUŽINAMI

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi, leta tvojega
trpljenja,
bolezen je bila močnejša od
življenja.
Ne jokajte ob majem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Komaj v 62. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož,
oče stari oče, sin in brat

Geza Sever

iz Zenkovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorod-
nikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v
težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, da-
rovali vence in šopke ter ga pospremili na njegovi zad-
nji poti.

Posebna hvala zdravstvenemu osebju Splošne bolnice
Murska Sobota, g. duhovniku za ganljiv pogrebni
obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS
za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Gizela, oče Matija, hčerke Ronka, Olga
in Erika z družinami ter brata Bela in Pišta z družina-
ma

Niti zbogom nisi rekla,
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prehitro,
a v naših srcih boš ostala.

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je za vedno
zapustila naša draga mama babica
in prababica

Terezija Ribaš

s Tišine 62

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem,
ki ste nam v težkih trenutkih izrekli sožalje, darovali
vence in cvetje ali kakorkoli pomagali ter jo v tako velikem
številu pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna hvala g. župniku za opravljeni obred, pevcem za od-
pete žalostinke ter govorniku KS, Veletrgovine Petrošnik,
Gorenju Elrad iz Gornje Radgone, VO Murski Črnci, DPO
KS in GD Tropovci.

Vsem — iskrena hvala!

Žalujoči: hčerka Mima z družino, bčerka Justa, hčerki Pepa in
Marjeta z družinami, sin Dolf z družino, sin Stanko, sinova
Franc in Lujz z družinama ter sestra Marija z družino

Slovenski Romi so se srečali

Oseka negativnih stereotipov

»Gasilsko« predstavljeno del prekmurske delegacije v Novem mestu. Med njimi so folkloristi, recitatorji, pevci, glasbeniki... Pa seveda predstavniki občine. Vsi skupaj (pa tudi vsak posebej, kar je pomembnejše) so minulo soboto začutili, kako nesmiselno skrajnostnih in rasističnih stališč je sposobna človeška zavest. A poslej jih bo gotovo vsaj nekaj manj.

Romi (ali bolj ljudsko in razširjeno: cigani) imajo težave najprej s šolanjem, nato pa zaposlitvijo in še kasneje prebijanjem skozi vse težje življenje. Zato uporabljajo različne poti, dostikrat družbeno nelegalne, celo sramotne. Prosjačijo, krajejo. Približno tako je predstava vsakega Neroma, ko se spomni besede Rom. In zato slednje sprejemajo kot nujno zlo.

Srečanje Romov v Novem mestu, kjer so se sešli ob svetovnem dnevu te populacije (8. april), je dokaz več, da so tovrstni umetni in posplošeni negativni stereotipi minulost, ali pa vsaj vedno manj prevladujoče mnenje. Resnična dejanskost Romov, ki so še vedno razumljeni kot asocijalni in marginalci, je nekeje druge. Čeprav Dolenjci niso pretirano skrbeli za dobro organiziranost srečanja. Dopoldan je bil edini »uradni predstavnik občine« možakar v modri uniformi, pa še ta je po nekaj minutah, ko je uvidel, da zanj ne bo posebnega dela, zapustil prizorišče. Popoldan se je na osrednji proslavi sicer premaknilo na boljše, a vseeno ostaja vtis, da je v Prekmurju skrb za Rome daleč bolj razvita — to je bilo navsezadnje čutili tudi iz pogovorov z udeleženci srečanja — Romi iz Prekmurja, Črnomlja in Novega mesta. Iz soboške in lendavske občine je obiskalo Novo mesto 55 Romov, spremljala pa sta jih Jože

Stvarnik, sekretar občinske frontne organizacije, in Janez Sreš, predsednik koordinacijskega odbora za pospeševanje delovanja Romov pri SZDL. Naši Romi so prireditvi dali poseben pečat — ne samo da so bili najboljši v nogometu, spet so namreč ustvarili in izvedli izviren romski kulturno-umetniški spored, pravo šolo ljudske spontanosti in neposrednosti.

Kdor je prebil dan z Romi, kmalu ni več čutil nesmiselne pregrade, ki jo je postavil večinski narod in z njo preprečil romski manjšini priložnost dokazati, da so mnogi negativni stereotipi o njih popolnoma neupravičeni. Hkrati je s to isto pregrado namreč omogočeno, celo zaželeno, da romske ekscese poudarjajo in s tem meje med večino in manjšino le še poudarjajo — čeprav ekscesov v splošnem nikakor ne gre nacionalizirati, saj je kraja kraja, ne glede na to, če jo je zagrešil Rom ali Nerom.

Če kdaj, smo si tokrat spet zaželeli, da naj Romi ostanejo, kar so, in se tega ne sramujejo. Čeprav je to velikokrat težko, posebno če si Rom želi enakopravnosti in enakih možnosti družbene prosperitete. Murska Sobota lani in Novo mesto letos sta spodbuda in dokaz, da je sram odveč. S ponosom lahko v Prekmurju trdimo, da so vsaj pri nas Romi že Romi, ne zgolj cigani. Bojan Peček

Rajko Šajnovič (Novo mesto), Vlado Rozman (Pušča) in Slavko Hudorovac (Črnomelj) — predstavniki Romov s treh vetrov Slovenije.

Rajko Šajnovič, Novo mesto: »V naši občini je 671 Romov, živimo v 14 naseljih. Že leta 1982 smo ustanovili različne sekcije, od katerih pa vztraja le še športna. Za letošnje srečanje smo, kot vsako leto, pripravili športne tekme in popoldan kulturno-umetniški spored. Tudi med nami Romi je pomembno bratstvo in enotnost, moramo se pobratiti in pomagati drug drugemu — ker eden ne more narediti nič, če nas je več, je že lažje.«

Vlado Rozman, predsednik Kuda Pušča: »V Novo mesto smo prišli z bogatim programom. Pomembno je, da se Romi spoznavamo, na ta način pa nas sprejema v svoje vrste tudi večinska družba. To velja tako za nas iz soboške občine kot za Rome od drugod v Sloveniji, ki pa so v razvoju daleč za nami. Tovrstna srečanja so zato dragocena in jih ne smemo zanemariti — z njimi najlepše ohranjamo in razvijamo romske tradicije.«

Jože Stvarnik, sekretar SZDL v Murski Soboti: »Zadovoljen in počaščen sem, da sem se udeležil prireditve ob svetovnem dnevu Romov. Izvedena je bila na primerni kulturni in umetniški ravni. Posebej me je presenetila izvirnost sporeda, ki so ga pripravili prekmurski Romi, večinoma je potekal v romščini. Naslednje leto bomo proslavili 20. obletnico mednarodnega dneva Romov, na to se moramo vsi skupaj še posebej pripraviti.«

Javna tribuna

V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec v Murski Soboti bo v sredo, 20. aprila, ob 18.30 priložnost za pogovor o informiranju in podružbljanju sredstev javnega obveščanja. Izhodiščna zanj sta dva sklopa vprašanj. Prvi v trditvi, da je novinarstvo opredelitev, pogoj za profesionalnost pa zaanje, izobrazba in strokovnost. V zvezi s tem bo govora tudi o etiki javne besede in kodeksu jugoslovanskih novinarjev ter idejnih tokovih v tisku (posebej mladinskem, zato smo vabili uredništvo Mladine) in udeležanju stališč akcijske konference novinarjev komunistov. Drugi sklop pa izhaja iz Zakona o javnem obveščanju; podružbljanja sredstev javnega obveščanja v praksi, zagotavljanja materialnih pogojev tako v regiji (Zavod za časopisno in radijsko dejavnost) kot v širšem slovenskem prostoru (status dopisništva) ter uresničevanja posebnih pravic narodnosti na področju informiranja.

Dovolj aktualnih tem za prav tako javno tribuno! bb

Razorane antične gomile

Dve tisočletji so antične gomile klijbovale zobu časa in le nekaj ur je bilo potrebnih, da jih je človek uničil. To, kar vidite na posnetku, so žalostni ostanki ene od uničenih gomil na strehovskih in silovskih poljih. Razorala in zravnala z zemljo jih je težka mehanizacija pri melioracijskih delih, čeprav so vsa arheološka najdišča in antične gomile označeni v ureditvenih načrtih za melioracijska dela na tem območju. Škodo so po naključju odkrili delavci pokrajinskega muzeja v Murski Soboti, ko so preverjali stanje tamkajšnjih gomil. S. Eöry

Foto N. Juhnov

Medobčinski svet SZDL je prejšnji teden obiskala delegacija madžarske Domovinske ljudske fronte iz Zelezne županije pod vodstvom njenega prvega sekretarja Imreja Mezarosa. Na delovnem obisku so usklajevali letošnji program sodelovanja. Tako naj bi predsednik republiške konference SZDL junija obiskal Porabje, medtem ko naj bi maja prišli na obisk v Pomurje sekretarji Domovinske ljudske fronte iz vseh madžarskih županij in si ogledali predvsem dvojezično šolstvo. Dogovorili so se tudi o skupni seji obeh narodnostnih komisij junija v Lendavi in spregovorili še o načrtih za narodnostni dan na Madžarskem. se

OČIŠČEVALNA AKCIJA — Pionirji in mladinci z osnovne šole France Prešeren v Črenšovcih so te dni temeljito počistili okolico šole, prav tako pa tudi parcelo ob šolskem vrtu, s katere so pred kratkim odstranili drevesa. Dobro bi bilo, ko bi vzoru mladih očiščevalcev sledili še odrasli. Foto: Š. S.

POMURSKA ŽIVINA ZA LJUBLJANO — Minuli ponedeljek je bilo v Veržetu nadcevcu Pomurja, saj ga je krleževosrednje Slovenije odkupovala po višjih cenah. Dogovori in sklepi v okviru sozda ABC Pomurja so tako spet ostali na papirju.

V. SLOVENSKI PARODONTOLOŠKI DNEVI V RADENCIH

ZA ZDRAVE ZOBE

8. in 9. aprila 1988 so v Radencih potekali V. slovenski parodontološki dnevi. Organizirala jih je Sekcija za zobne bolezni, ustne bolezni in parodontologijo pri Slovenskem zdravniškem društvu, ki ima svoj domičil prav v Radencih. Sodelovalo je okrog 180 strokovnjakov iz Slovenije in drugih krajev Jugoslavije. Čeprav je bil to strokovni simpozij, pa so rezultati raziskav pomembni za nadaljnje zdravljenje zobnih bolezni.

Predavanja so potekala v dveh skupinah, v prvi so se seznanili z izsledki znanosti, v drugi pa so prišli na svoj račun praktiki — stomatologi. Zanimivi in hkrati skrb zbujajoči so rezultati raziskav, ki so jih opravili strokovnjaki Univerzitetne stomatološke klinike v Ljubljani. Preiskali so čez 1600 pacientov in ugotovili, da le 2,4 odstotka teh ne potrebuje parodontalnega zdravljenja ter da so parodontalne bolezni bolj razširjene kot karies. Dr. Šimmonka pa je na primer ugotovil, da sta kardiovaskularna in parodontalna obolenost zelo povezani.

Pacienti, stari nad 50 let, ki so preboleli infarkt, pogosteje potrebujejo parodontalno-kirurški poseg.

Bernarda Peček

Referendum uspel

V dveh naseljih krajevne skupnosti Gederovci: v Murskih Petrovcih in Sodišincih so se prebivalci v nedeljo na referendumu opredelili za vzdrževanje in adaptacijo vodovoda, sofinanciranje telefonije, finančno pomoč društvom in organizacijam, ureditev komunalnih objektov ter asfaltiranje in ureditev cest. V Murskih Petrovcih bodo iz samoprispevka zgradili še vaško-gasilski dom, poskrbeli pa tudi za ulično razsvetlavo ter uredili pokopališče.

V Sodišincih živi 192, v Murskih Petrovcih pa 102 prebivalca, na referendumu so se odzvali v večini in ga v manjšem kraju izglasovali z 91, v večjem pa z 81 odstotki. bb

Na občinskem kviz tekmovanju Tito-revolucija-mir, ki je potekalo v petek, 8. aprila, na osnovni šoli Edvard Kardelj v Murski Soboti, je nastopilo 55 tekmovalcev z 10 osnovnih šol soboške občine. Najuspešnejši pri reševanju testov je bil Robert Mencinger z OŠ Rogoševci. Zbral je 39 točk. Drugo mesto si z 29 točkami delita Viktor Boka z OŠ Rogoševci in Mitja Lainščak z OŠ Edvard Kardelj. se

AKCIJA ZA KULTURNO UREDITEV ŽIVLJENJSKEGA OKOLJA V LIPOVCIH — S to akcijo, katere pobudnika sta bila KK SZDL in Kud, želijo očistiti svoje življenjsko okolje, urediti vaške zelenice in cvetlice, zasaditi nove, urediti pokopališče in odlagališča odpadkov ter doseči, da bo vsak posameznik primerno uredil okolje, kjer živi. V ta namen je dobila vsaka domačija dopis s pozivom za skupno akcijo za kulturno ureditev življenjskega okolja. Prva tovrstna akcija je v Lipovcih uspela, med prvimi pa sta se ji odzvala predsednika KK SZDL Franc Mlinarič in Kuda Janko Bezjak. S tovrstnimi akcijami pa bodo nadaljevali. Zgled Lipovec bi morali posnemati tudi v drugih krajih. Foto: Feri Maučec